

John Adams
Library,

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF N^o
ADAMS
242.8

Digitized by the Internet Archive
in 2010

VERZAMELING
VAN
STUKKEN,

BETREFFENDE HET GEDRAG DER
CURATEUREN

VAN HOLLAND'S UNIVERSITEIT

TE LEYDEN,

in de jaaren 1796. en 1797.

BIJZONDER IN DE ZAAK

van *MR.* JOHAN LUZAC,

PROFESSOR *in de* GRIEKSCHE TAAL,

en VADERLANDSCHE GESCHIEDENISSEN *aldaar,*

met een VOORBERICHT *dienaangaande.*

Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! . . . . .

HORATIUS.

Te LEYDEN

Bij A. EN J. HONKOOP,

MDCCIIIC,

✓

ADAMS 242.8

39 Les premiers Chefs Politiques d'une Caste persécutée se sont servis contre moi de ce mot proverbial, de la même manière que les Chefs Populaires ont employé contre eux le mot d'ARISTOCRATES. En effet, c'est une ARME DE CHOIX EN INIMITÉ que les EXPRESSIONS VAGUES ou les PHRASES CONFUSES: Car, sans rien perdre de l'impression, qu'on veut faire, on s'AFFRANCHIT ENCORE DES OBJECTIONS. Les Hommes du Peuple débitent communément des absurdités, quand on s'avise de leur demander l'exacte définition du mot ARISTOCRATE. —

„ Les idées, les insinuations générales ont été de tout tems l'Arme d'élite des AGGRESSEURS HABILES: Elles sont à la portée de tous les entendemens, & N'EXIGENT AUCUNE PREUVE. N'est-ce pas là LA PERFECTION? ? ”

De la RÉVOLUTION FRANÇOISE, par
Mr. NECKER, Tom. II. pag. 128. & 146.

LIJST *der* STUKKEN *in* deze VERZAMELING *begreepen*.

VOORBERICHT. . . . . Pag. I—LXVI.

No. I. A. EXTRACT *uit* het *Dagblad* der PROVISIONER-LE REPRÉSENTANTEN van HOLLAND,
8. January 1796.
inhoudende de Propositie van 't Comité van Waakzaamheid tot remotie. . . . . I—3.

No. I. B. EXTRACT *uit* derselver (*ongedrukte*) *Decreeten*, 2. February 1796.
inhoudende Autorisatie op Curateuren, enz. . . . . 4—6.

No. I. c. EXTRACT *uit* het *Dagblad*, als voren, 17. February 1796.
inhoudende Rapport en approbatie. 7

No. II. A. EXTRACT *uit* de *Resolutiën*, genomen bij CURATEUREN *over* 's Lands *Univerfiteit*, 8. February 1796.
inhoudende de gemotiveerde Remotie met verdere bedreiging, enz. . . . . 7—11.

No. II. B. MISSIVE van Mr. J. LUZAC aan CURATEUREN, 26. February 1796.
inhoudende de Grieven tegens dezelve Resolutie, en verklaring der daar door genoodzaakte algeheele demissie. . . . . 11—19.

No. II. c. EXTRACT *uit* de *Resolutiën* bij CURATEUREN genomen, 20. Maart 1796.
inhoudende de algeheele demissie. . . . . 20. 21.

No. III. MEMORIE van Mr. JOHAN LUZAC aan 't Provinciaal - Bestuur van Holland, 28. Juny 1796.
tot reparatie van Grieven hem door Curateuren toegebracht. . . . . 22—68.
No. IV.

- No. IV. NOTARIEELE AANZEGGING, *wegens*
Mr. J. LUZAC, ter Secretarije van Cu-
rateuren, Augusty 1796.
 met te rug-zending van zijn weder-
 rechtelijk verkort Tractement en
 reserve van recht. . . . . Pag. 68 — 70.
- No. V. MISSIVE *van Mr. J. LUZAC, aan den*
Voorzitter van 't Provinciaal - Be-
stuur, 4. December 1796.
 bij toezending van een Exemplaar
 van *Socrates als Burger beschouwd.* . . . . . 71 — 74.
- No. VI. A. TWEEDE BERICHT *van CURATEUREN aan*
't Provinciaal - Bestuur, 3. Dec. 1796.
 ter voldoening aan deszelfs Reso-
 lutie, bij afkeuring van 't eerste
 geheel onvoldoend en onvolledig
 Rapport. . . . . 75 — 84.
- No. VI. B. EXTRACT *uit de Decreeten van het Pro-*
vinciaal - Bestuur van Holland, 7. De-
cember 1796.
 ter benoeming eener Personeele
 Commissie in deze zaak. . . . . 85.
- No. VII. A. REQUEST *van Mr. JOHAN LUZAC, aan*
het Provinciaal - Bestuur, 27. Decem-
ber 1796.
 met inhæsie zijner Grieven, en om
 dispositie. . . . . 86 — 95.
- No. VII. B. EXTRACT *uit de Decreeten van het Pro-*
vinciaal - Bestuur van Holland,
 27. December 1796.
 tot renvoi van 't zelve Request
 aan de Personeele - Commissie. . . . . 95 — 96.

No. VIII. EXTRACT uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur van Holland, 29. December 1796.

inhoudende Rapport van drie Leden der Personeele Commissie, in dato 28. December 1796. omme de zaak nader te onderzoeken. . . . . Pag. 97—122.

mitsgaders afzonderlijk Rapport van den Burger VAN MARLE, om 't Verzoek te wijzen van de hand. . . . . 122—131.
eindelijk Decreet conform 't eerstgem. Rapport. . . . . 131—133.

No. IX. ADVIS van D. VAN AKEN, HENDRZ. 29. December 1796.

omme Mr. J. LUZAC dadelijk te herstellen, ten minsten zijne Grieven nader te onderzoeken. . . . . 134—139.

No. X. A. EXTRACT uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur, 4. January 1797.

inhoudende Misfive van Curateuren, met weigering om aan het Decreet van 29. December 1796. te voldoen en nader Decreet, ten einde hen als nog te injungeeren om te voldoen. 139—145.

No. X. B. UITTREKSEL uit de LEYDSCHEN NEDERDUITSCHEN COURANT van 18. Jan. 1797.

inhoudende provocatie, met belofte van Premie, om de voorgevens bij opgem. Misfive vervat, en die aangetoond worden valsch en onwaaragtig te zijn, te bewijzen. . . . . 145—155.

- No. XI. A. REQUEST van Mr. J. LUZAC aan 't Provinciaal-Commissie, 16. January 1797.
betrekkelijk tot de weigering en dilajen van Curateuren, ten fine daarvan een einde te maaken. . . Pag. 155—158.
- No. XI. B. MISSIVE van Curateuren aan 't zelve Commissie, 30. January 1797.
waarbij zij, op de reeds bij 't Bestuur afgekeurde en verworpen gronden, nogmaals weigeren aan 't Decreet te voldoen. . . . 158. 159.
- No. XI. C. EXTRACT uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur, 6. Febr. 1797.
inhoudende autorisatie op 't Provinciaal-Commissie, om van Mr. J. LUZAC zijne *Defensie* te requireren. . . . 159—161.
- No. XI. D. AANSCHRIJVING van 't Departement van Algemeen Welzijn, 13. Febr. 1797.
overeenkomstig laatstgem. Decreet. 161. 162.
- No. XII. MEMORIE van Mr. JOHAN LUZAC aan het Provinciaal-Commissie, 27. February 1797.
inhoudende deszelfs *Defensie*, ter voldoening aan 't Decreet van 29. December 1796. . . . 163—240.
- No. XIII. A. CONSIDERATIEN en ADVIS van 't Provinciaal-Commissie, ter voldoening aan evengem. Decreet, 7. Maart 1797.
tot volkomen herstel en schade-loos-stelling van Mr. J. LUZAC. 241—276.

- No. XIII. B. EXTRACT uit de Decreeten van 't Provinciaal-Bestuur, 10. Maart 1797.
 omme voorz. Consideratiën en de Memorie van Mr. J. LUZAC te doen drukken. . . . . Pag. 276.
- No. XIV. A. EXTRACT uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur van Holland,
 11. Maart 1797.
 inhoudende bepaaing van een dag tot afdoening, en requisitie van zeker Bewijs aan de zijde van Mr. J. LUZAC. . . . . 277. 278.
- No. XIV. B. EXTRACT als voren, 16. Maart 1797.
 inhoudende Misfivē van Mr. J. LUZAC, betrekkelijk tot voorz. requisitie, 15. Maart 1797. . . . . 279—282.
 Notarieel-Extract van 't zelve Bewijs. 282.
 Nadere Resolutie tot opening van 't Origineel, door de Personeele Commissie. . . . . 283. 284.
- No. XV. NADER ADVIS van D. VAN AKEN, HENBRZ., 20. Maart 1797.
 tot approbatie van 't Advīs van 't Committé en volkomen herstel met indemnifatie van Mr. J. LUZAC. 284—289.
- No. XVI. EXTRACT uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur van Holland,
 20. Maart 1797.
 tot volkomen herstel van Mr. J. LUZAC, even of hij nimmer van zijne Professien was ontzet. . . . . 289—291.

- No. XVII. A. EXTRACT uit de Decreeten van het**
[vernieuwd] Provinciaal - Bestuur van
Holland, 24. Maart 1797.
 inhoudende *Misfiv*e van Curateu-
 ren, in dato 23. Maart, met verkla-
 ring " dat zij, als *Republikeinen*,
 „ aan 't evengem. Decreet niet
 „ kunnen gehoorzaamen, ". Pag. 292—294.
 voorts *Resolutie*, met daarop ge-
 volgde benoeming van eene nieu-
 we Commissie om de zaak *nader*
te examineeren, en inmiddels *sur-*
chéance. . . . . 294.
- No. XVII. B. EXTRACT als voren, 3. April 1797.**
 houdende suppletie van den Bur-
 ger *Nolet* in voorz. nieuwe Com-
 missie. . . . . 295.
- No. XVII. C. REQUEST van Mr. J. LUZAC aan 't**
[vernieuwd] Provinciaal - Bestuur,
4. April 1797.
 omme Copie ten zijnen koste van
 voorz. *Misfiv*e van Curateuren,
 in gevolge van welke hij in zijn
 wettig herkreegen recht was ge-
surcheerd. . . . . 295—299.
- No. XVII. D. EXTRACT uit de Decreeten van het**
[vernieuwd] Provinciaal - Bestuur,
 waarbij voorz. verzoek wordt
geweezen van de hand. . . . . 299.
- No. XVIII. A. EXTRACT als voren, 13. Mey 1797.**
 inhoudende *Misfiv*e van Curateu-
 ren, waar bij zij te kennen gee:

ven, dat ze *inmiddels*, en hangende de *furchéance*, met het doen inaugureeren van hun nieuwberoepen Hoog-leeraer zullen voortgaan.

Pag. 300—302.

voorts Resolutie, waarbij dit wordt aangenomen voor *Notificatie*, onder mits.

302.

No. XVIII. B. EXTRACT als voren, 8. Juny 1797. inhoudende *Notificatie*, dat de Inauguratie door de *onpafelijkheid* van den Beroepene niet was voortgegaan.

302.

No. XIX. MISSIVE van Curateuren aan Rector en Senaat, 6. September 1796. inhoudende verklaring en *bedreiging*, in geval van verdere ftappen ten voordeele van Mr. JOHAN LUZAC.

303. 304.

Handwritten text, possibly a list or index of items.

Pag. 200. pag. 201. pag. 202. pag. 203. pag. 204. pag. 205. pag. 206. pag. 207. pag. 208. pag. 209. pag. 210. pag. 211. pag. 212. pag. 213. pag. 214. pag. 215. pag. 216. pag. 217. pag. 218. pag. 219. pag. 220. pag. 221. pag. 222. pag. 223. pag. 224. pag. 225. pag. 226. pag. 227. pag. 228. pag. 229. pag. 230. pag. 231. pag. 232. pag. 233. pag. 234. pag. 235. pag. 236. pag. 237. pag. 238. pag. 239. pag. 240.

Aanmerkelijke Drukfeilen.

- Voorbericht** pag. xxx. in de Noot: Lees: *Vergelijk Art. XII. der Rechten van den Mensch, zoo even aangehaald.*
- Pag. 240. in de Ondertekening, in plaats van 1787. lees 1797.
- Pag. 284. boven aan No. xv. in plaats van 22. Maart 1797. lees 20. Maart 1797.

VOORBERICHT.

AAN MIJNE RECHT- EN WAARHEID-
LIEVENDE MEDE-BURGERS.

Beëroog ik mij niet, wanneer ik, nu ruim een half-jaar geleden, mijnen Socrates als Burger beschouwd bijzonderlijk toewijdde aan hen, die onder mijne Landgenooten op eene deugdzame wijze Vaderland-lievend zijn; wierd mijne verwagting volkomen beantwoord door de wijze, waarop zij mijn Werkjen ontfingen; gaven verscheidenen van hen, die ik zelfs 't genoeg niet had persoonlijk te kennen, mij daarvan de ongevergdë blijken; hechtten geëichte Beoordeelaars der uitkomende Schriften het zegel hunner beoordeeling aan de algemeene goedkeuring; zag ik daarentegen hen, die Vaderlands-liefde wel in den mond, maar Deugd in 't hart niet hebben, 't zelfde Boekjen, met ter zijde-legging, met stilzwijgen, of met bekladden, die behandeling aandoen; welke ik reeds bij mijn Voorbericht voorspeld had; was zelfs Socrates als Burger beschouwd, in de oogen

van éenen Rapporteur ter Vergadering van 't Provinciaal-Bestuur (*), niet min dan in die van de alhier te Lande aanwezige vier Curateuren (†) der Hollandsche Universiteit, van zulk eenen gevaarlijken en verderffelijken aart, dat eenen Leeraer, die zoo dagt, zoo sprak, zoo schreef, zonder aarzelen het Leeraers-Ampt dadelijk ontzegd moest worden; — gebeurde, in een woord, ten opzichte van die uitgegevene en vertaalde Redevoering alles, wat ik bevorens mij had voorgesteld; — het is mij insgelijks niet moeilijk te gisfen, wat de uitwerksels zijn zullen van de jegenswoordige Uitgave der Stukken, betreffende het gedrag der voorn. Curateuren in alles, wat ik van hen en hunne Medestanders, tot op den huidigen dag, ondervonden hebbe. — Verbaazing, aan de eene zijde, over de mogelijkheid van 't openlijkst misbruik van magt, — van eene zelfs niet verbloemde overheersching, in eenen tijd wanneer Vrijheid en Gelijkheid tot grondbeginsels van 't algemeen Bewind zijn afgekondigd; verontwaardiging over de dadelijkheid van dat misbruik zelve, over de geduurzaamheid der onderdrukking, over de stoutheid, waarmede zij, tot verguizing der hoogste Magt van den Lande, steeds is staande gehouden; eindelijk

---

(*) Zie het Stuk No. VIII. pag. 128. 129.

(†) Zie het Stuk No. X. A. pag. 144.

lijk een gemengd gevoel van verwondering en smertelijke aandoening over het gelukken van een bedrijf, waarin alle ontzag voor 't oordeel van Tijdgenooten en Nakomelingschap, op esne tot nu toe voorbeeldelooze wijze, is ter zijde gesteld: — Aan den anderen kant..... Maar dit gedeelte mijner voorwetenschap zal ik liever agter wege laten: Zij, die de waaragtige beginsfels doorgronden, welker leiding men in deze steeds voortdurende mishandeling ten mijnen opzichte gevolgd heeft; — zij, die hen kennen, welken in staat zijn zulke beginsfels te koesteren en tot daadlijkheid te brengen; — zij, die zig de moeite wel zullen willen geven deze Stukken te leezen, zullen mij ligt ontslaan van de smertelijke taak, om hen dat laatste gedeelte mijn's vöorgevoels open te leggen.

In de daad, het is niet dan schoorvoetende, dat ik tot deze Uitgave kome. Een ieder, die weet waarin het waar geluk bestaa, en geleerd heeft, 't zelve op prijs te stellen, gevoelt ook ligtelijk, dat iemand, die zijne eigene rust bemint, en tevens een afkeer heeft om anderen eenige onaangenaamheid te doen ondervinden, niet ligtelijk op den voorgrond treedt, om zig, in 't aanzien van 't algemeen, ten strijdperk te begeven, en zijne Tegenpartijën, zoo openlijk als hij aangevallen is, wederkeerige slagen toe te brengen: Noodweer alleen, plicht van zelfs-verdediging, inzonderheid ter handhaving zijner geschondene eer, kan hem

hem daartoe brengen. En dit is 't geval, waarin ik mij bevinde. — Zedert een geruimen tijd, uit hoofde mijner volstandige verkleefdheid aan die grondbeginsels, die de zuilen zijn der menschlijke Zamenleeving, en zonder welken geen orde of veiligheid, even min als de waare Vrijheid, in eenen Staat op den duur bestaan kunnen, het voorwerp geworden van den snoodsten laster, en mondeling en schriftelijk verbreid, liet ik steeds mijne rechtvaardiging aan tijd en gebeurtenissen over: En, toen die gebeurtenissen, immers ten grooten deele, mij gerechtvaardigd hadden, en mijne Lasteraers moesten beschaamen en doen verstommen, vergevoegde ik niet te min mij met een diep stilzwijgen, zonder hen immer hunne verkeerdheden, noch mondeling, noch schriftelijk, onder 't oog te brengen. Zag ik hen, die openlijke Voorstanders van 't moord-dadig Fransche Schrikbewind, en van alle die ontmenschte gruwelen van 't Jacobynendom geweest waren, door de omstandigheden tot openbaar gezag verheven, ik schreef mij ten strengen regel voor, in hen het tegenwoordige en niet het voorledene te beschouwen. Te midden in de schokken mijn's Vaderlands, was het getrouw volbrengen van mijnen Burger-plicht mijne eenige begeerte, mijn eenig doel: En niets had ik liever gewenscht dan dit stilzwijgen steeds te mogen bewaaren. — Doch dit door mij zoo zeer verlangd lot schijnt mij niet te hebben mogen gebeuren. —

Eens.

Eensklaps (door wiens toedoen almeest, zal ik voor als nog niet ontwikkelen) — eensklaps verraderlijk overvallen, van 't bewind mijn's eigendoms feitelijk ontzet, in mijne publijcque betrekkingen wederrechtelijk aangerand, beroofd, gehoond, geschonden; — overvallen, zeg ik, door hen, die wel eer mijne openbaare Lasteraers in de eerlooste Schand-schriften geweest waren, en zig nu van hunne publijcque Posten bedienden, om inzonderheid die gevoelens tegens mij te doen gelden, die zij, uit verbolgenheid en wraakzugt, zoo schandelijk aan den dag leiden, toen ik in den jaare 1794. alle pogingen ter beroering van 's Lands Universiteit weerstond en daarin, met medehulp mijner geächte Amptgenosten, gelukkig slaagde; — op die wijze overvallen en aangerand, behield ik nogthans het stilzwijgen: En, mij vergenoegende herstel van den mij aangedaanen hoon bij de hoogst-geconstitueerde Magt van den Lande te zoeken, zoo dra ik in de gelegenheid was zulks met eenige hoop van voldoening te ondernemen, zoude ik dat stilzwijgen verder behouden hebben, tot den tijd toe wanneer, bij eindelijkken uitslag (*) mijner pogingen, ik verzekerd ware bij niemand, dan voor de Rechtbank der Tijdgenooten

---

(*) Het was met dit voorneemen, om tot den tijd toe, wanneer mij alle andere voldoening ontzegd en afgesneden

ten en Nakomelingschap, recht te zullen erlangen. Curateuren alleen, (immers één van hen,) hebben goedgevonden dit stilzwijgen verders voor mij ondoenlijk te maaken; en, even of het niet genoeg ware, dat de Schand-bladen, die der Regeeringloosheid toegedaan zijn, mij door het toedichten van gevoelens, die nimmer de mijnen geweest zijn, mij met hun zwadder bekladden; — een zwadder, 't geen bij alle eerlijke lieden in zijne waarde ligtelijk erkend wordt (*); — moest eene

---

was, het stilzwijgen te bewaaren, dat ik bij mijne Memorie aan 't Provinciaal-Bestuur (No. III. pag. 49.) zeide: “ Hij „ provoceert hen openlijk voor deze aanzienlijke Vergadering: Hij, zal indien hem geene andere genoegdoening „ tot handhaving van zijne eer en goeden naam wedervaare, „ zulks doen voor 't oog van geheel Europa, en van het „ laate Nageslag. ” — En mijn woord zal ik heilig houden.

(*) Dus was het, dat in de GOUDASCHE COURANT van Vrydag 24. Maart 't volgende Artikel gevonden werd:

„ Nog is op den 20sten dezer, in weerwil van den aller- „ hevigsten tegenstand van eenige Leden, bij het Provinciaal- „ Bestuur beslooten, den bekenden Profesfor Mr. JOHAN „ LUZAC te Leyden, welke om zijne gedecideerde Oranje- „ denkbeelden, door Curateuren van 's Lands Universiteit al- „ daar, zedert een geruimen tijd was geremoveerd, en wel- „ ke remotie door de Provisioneele Representanten des Volks van „ Holland zelve is bekrachtigd geworden, weder in zijne „ Posten te herstellen! — (Welk eene eerloosheid van dit „ af-

eene Misfive (†), met bewijsbaare onwaarheden

„ afgaande Bestuur! — Is dit recht doen aan den geest onzer
 „ *Revolutie*, of is dit het Volk verraaden? — Ja! schudt vrij
 „ uwe ooren, *Dwingelanden!* het goede, het deugdzaame
 „ Volk, ten gevalle van een *Liefhebber van Oranje*, te ver-
 „ raaden!) De Burgers *Hoitsma, van der Jagt, van Marle,*
 „ *Harteveld, Goldberg, Ten Oever, Rogge, Losberg, Vermaat,*
 „ *Catenius, Pyl, Coermans, Gunst, Slootemaaker, Reyne, en*
 „ *van Royen*, konden zig daarom ook met deze *Schurkerijen*
 „ niet verëenigen, en het was daarom, dat zij in de Notu-
 „ len lieten infereeren, tot deze Resolutie niet geconcur-
 „ reerd te hebben. ”

Om van de *schaamteloze eerloosheid* van den verachtelijken
Schurk, uit wiens volk-beroerende penne deze schand-taal
 is uitgedropen, — om van zijnen *straffeloozen laster* te oor-
 deelen, is het genoeg de *publicque notorieteit* zelve in te roe-
 pen, neffens alles 't geen mij, onder het Stadhoudelijk Be-
 wind, aan de Universiteit is wedervaren. — Zij die onwee-
 tend mogten zijn van het gebeurde zedert 1783. tot 1792,
 is het genoeg naar het Stuk No. VII. te verzenden. —
 Trouwens het is beneden een Man van eer zig met zulk een
 Schand-schrijver op te houden: 't Is zelfs beneden hem, in
 zodanig een geval, dien weg van Rechten in te slaan, die
 zekerlijk in ons Vaderland, hoe stout en ongestoord de
Eer-dieverije het hoofd ook om hoog steeke, nog heden te-
 gens openbaare Lasteraers open staat: — 't Is beneden een
 Man van eer zig die moeite te geven. Een ieder weet, dat
 de Vervaerdigers van zulke Schand-bladen, als te *Gouda,*
 te *Amsterdam*, en elders uitkomen, eene soort van vuurige
 Insecten zijn, die door den Partij-haat, in tijden van open-

en valsche betichtingen opgevuld, ook bij een openbaar Nieuws-blad, ter mijner bezwaling, aan de geheele Natie medegedeeld worden.

Zoo dra was die Misfive niet in 't licht gekomen, of, tot zelfs-verdediging genoodzaakt, kondigde ik (*) openlijk aan, " dat ik de onaangenaame taak (om ze naar verdiensten te beantwoorden) vervullen zoude bij een afzonderlijk Bericht, 't welk eerlang in de Boekwinkels zoude te bekomen zijn. " — Dit kondigde ik aan; doch inmiddels scheen de tijd te naderen, dat ik den eindelijken uitslag mijner zoo gegronde klagten bij 't Provinciaal - Bestuur konde hopen. Gematigdheid, — begeerte om hen, die in openlijke Posten aangesteld zijn, zoo veel mogelijk, te ontzien, — liefde tot rust, — afkeer van alleodelooze publiciteit in twist-geschillen, — eene stille

---

bare gisting, als bij eene soort van aansteekende verrotting, uitgebroeid, door de kwaadaartigheid aan hen, welken zij wil vervolgen of plaagen, heimelijk worden op 't lijf gezet, om hen te bijten; een beet ondertusfchen, die geene andere uitwerking heeft, dan eenige kortstondige jeukte en eene vlek, welke, schielijk weder verdwijnende, bij den kundigen Beschouwer slegts het denkbeeld levendig maakt van 't schadelijk en afzigtig schepseltje, 't geen de oorzaak van die vlek is geweest.

(†) Te vinden onder de Stukken No. X. 70. 71.

(*) Zie. het Stuk No. X. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80.

stille hoop eindelijk, dat de Onderdrukkers van hunne verkeerdheden zouden te rugge komen, immers eindelijk, na eenen zoo hardnekkigen, doch zoo nutteloozen tegenstand, in 't oordeel eener recht-lievende Vergadering zouden berusten; — zie daar, GE-EERDE MEDE-BURGERS! de redenen, die mij, niet tegenstaande mijne Aankondiging, al verder en tot heden deden zwijgen.

Nu eindelijk, na dat deze laatste hoop althans mede geheel is verdweenen, en eene gebeurtenis heeft plaats gegreepen, waar van in eenen welge-ordenden Staat, — ik zwijge, in een Gemeenebest; waar Vrijheid en Gelijkheid de plechtiglijk betoofde grondregels van Regeering zijn, geen voorbeeld is; namentlijk — “ dat een eerlijk Burger, op de wederrechtelijkste en willekeurigste manier mishandeld, en door de hoogst-gecorfiteerde Magt, na het regelmatigst, het bedaarst, het voorzigtigst, het schroomagtigst, onderzoek, op betoogde en onwankelbaare gronden van Recht en Waarheid, volkomen in zijne eer en post hersteld, echter bij voortdurring van de uitoeffening dier rechten, door hen, die hem aldus onderdrukt hebben, wordt afgehouden en verftoken; — ” nu eindelijk, daar deze gebeurtenis aanwezig is, en zedert drie maanden aanwezig blijft, — nu is het onvermijdbaar tijdstip gekomen, om elk recht- en waarheid-lievend Ingezeten van Nederland, het

tegenwoordig en 't volgend Geslacht, kennisfe van den aanleg, voortzetting, en onverwrikbaare aanhoudendheid dezzer onderdrukking en mishandeling, te doen draagen.

En nochtans, WAARDE MEDE-BURGERS! doe ik zulks slegts ten deele: Ik vergenoege mij de Stukken zelyven, niet alleen die van mijne zijde zijn ingediend of mij rechtvaerdigen, maar ook die van mijne Beschuldigers en Onderdrukkers, bijna zonder eenige de minste opheldering, in 't daglicht te doen verschijnen. De opmerkzame Leezer zal daaruit zien, hoe, na dat men op de geweldadigste wijze mij van de beheering van mijnen eigendom gepoogd had te ontzetten, en daar toe het gezag (*) van 't Committé van Waakzaamheid, vervolgens dat der Provisioneele Reprefentanten van 't Volk van Holland, beiden met mijnen eigen gewezen Schoonbroeder, WYBO FYNJE, aan 't hoofd, had doen tusfchen beiden komen; na dat die pogingen, door mijne standvastigheid, vrugteloos waren afgeloopen; — Curateuren van 's Lands Univerfiteit goedyonden den flag, met welken men mij reeds vooraf in eenen fchendigen naamloozen Brief bedreigd had, — een flag, die mij moest verpletten, en dien men nothans tegens mij in mijn privé niet verder konde voortzetten, —

aan

(*) Zie de Stukken sub No I, A. B.

aan mij in mijne publicque betrekking te doen gevoelen. Hij zal zien, hoe daar toe een valsche en onwaarachtige voordragt van 't gem. Comité, en eene reeks van niet min onwaarachtige, zoo wel als onbestemde en niets beduidende, voorgeevens, bij eene Resolutie van Curateuren (*) moesten dienen, en zulks zonder mij van eenige Beschuldiging, hoegenaamd, kennis te geven, veel min mij daarjens te hooren; hoe die Resolutie, niet tegenstaande den aandrang der studeerende Jeugd, en de vierwerf herhaalde, doch steeds onbeantwoorde, zoo mondelinge als schriftelijke vertoogen van den Senaat, door dezelve Curateuren is doorgezeten en volvoerd geworden; hoe men echter de voltooiing van dit alles geduurende drie maanden hebbe verborgen gehouden, tot dat men meende van zijne zaak zeker te zijn door een beroep, 't welk men zig niet behoefde te schaamen; hoe, inmiddels, de Vergadering van 't Provinciaal-Bestuur, meer getrouw aan de regels van waare Vrijheid en Gelijkheid, dan de Provisioneele Representanten zig omtrent mij betoond hadden, mijne, dadelijk na het ontfangen der laatste Resolutie van Curateuren, gedaane klagten aangenomen en tot onderzoek gebracht hebbende, Curateuren niets onbeproefd hebben gelaaten, om dat onderzoek te ontduiken, en

de

(*) No. II. A.

de zaak sleepende te houden, ofschoon het beroep, 't geen zij voorgenomen hadden, door de vruchtbaarheid hunner handelwijze te mijwaarts, vrugteloos was afgelopen: — De opmerkelijke Lezer zal zien, dat eindelijk, gedrongen om zig jegens mijne klagten te rechtvaardigen, met bepaaling en bewijs der Beschuldiging, uit kragt van welke zij mij van 't effect eener plechtige twee-zijdige verbintenis willekeurig verftoken hadden, zij Curateuren gemeend hebben te kunnen volstaan met eene enkelde opgave van 't gebeurde; dat de Vergadering van 't Provinciaal-Bestuur, vooral mij niet lichtvaardiglijk in 't gelijk willende stellen, hen ten tweeden maal in de gelegenheid gesteld heeft, om mijn Beklag te ontzenuwen en mijne schuld te staaven; doch dat zij van die nadere gelegenheid geen gebruik gemaakt hebben als alleen om een zoogenaamd tweede Bericht (1) in te geeven, al mede niets ten mijnen laste aan den dag leggende, veel min bewijzende, als alleen slechts het voorneemen om mij, zoo mogelijk, verdagt te maaken, en den onverzetsbaaren onwil, van den Steller inzonderheid, jegens mij met woorden en daaden bot te vieren.

Het Provinciaal-Bestuur, (dit zal mede uit deze Stukken blijken,) bij voorraad bevroedende,
hoe

---

(1) Onder de jegenswoordige Stukken No. VI.

hoe met mij in alle opzigten wederrechtelijk was gehandeld, en nogthans eene beslissing, die wellicht voor Curateuren zeer gevoelig zijn zoude, wilstende vermijden, benoemde eene Personeele-Commissie, om (zoo mogelijk) de zaak buiten einduitspraak te houden: En, hoezeer de mij voorgehoudene uitzigten, indien het mij slegts om voordeel nevens rust te doen geweest ware, ten uitersten aanneemlijk waren, belettete nogthans de zorg voor mijne geschondene, en (door een Pensioen, hoe aanzienlijk 't ook zijn mogte,) niet herstelde eer, niet minder dan mijne naauwgezetheid in het genieten of ontfangen van 's Lands Penningen, door 't zweet en uit de zuur-gemiste behoefstens mijner Mede-Burgers zamen-gebragt, om die uitzigten aan te neemen: Curateuren daarentegen, hoe ook gedrongen, hoe ook van 't bedenkelijke hunner handelwijze vermaand, bleven, aan hunne zijde, halstarrig, om mij geene de minste genoeg-doening te geven, terwijl zij nogthans, in alles onverzettelijk, volhardden in hunne weigering, om den grond hunner handelwijze, ook met de minst voldoende preuves of aanwijzingen, goed te maaken: Ja, op dit zelfde tijdstip, na dat een tweede beroep van een Man van verdiensten, van welk zij bij hun Nader-Bericht (2) getoond

---

(2) Zie No. VI. pag. 84.

getoond hadden de beste verwachting te hebben, al mede geheel mislukt was, zoodra de Beroepene van het gebeurde in 't zekere was onderricht geworden; — op dit zelfde tijdstip, en toen zij de begeerte der Vergadering bespeurden, om mijne klagten gehoor te geven, — gingen zij over tot het dadelijk beroepen van een derden Persoon, welke weinige jaaren bevorens een Letterkundig Werkjen aan den Curator Mr. LOUW VAN SANTEN had opgedragen (3). Ondertusfchen was ook zorg gedragen, dat eene Misfivè, reeds geduurende de vorige Zitting van 't Provinciaal-Bestuur vervaerdigd

(3) Op pag. 93. van deze *Verzameling*, zeide ik in de Noot, dat dit Beroep van IMMANUEL-GOTTLOB HUSCHKE geschied was den zelfden dag, toen Curateuren voor de Personeele-Commissie uit het *Provinciaal-Bestuur* waren verschenen, dat is, Dingsdag 20. December 1796. Naderhand heb ik uit het *Rapport der Personeele Commissie* zelve (No. VII. pag. 102.) gezien, dat 't zelve prätens Beroep geschied is op den 15. December: Doch dit verschil doet niets ter zaa-ke. Het is uit het officieel bericht bij 't Rapport zeker, dat de beroeping geschied is, na dat Curateuren reeds kennis hadden van 't voorneemen der Commissie, om ons, ten einde van schikkingen, respectivelijk voor zig te ontbieden, zelfs daags vóór dat mijne verschijning, den 16. December, bij de Commissie plaats moest hebben; eene Aanschrijving nogthans, omtrent welker eventueel effect al mede eene zeer zeldzame toevalligheid heeft plaats gehad, die ik hier verzwijge.

digd, en door Curateuren aan den Senaat ingericht, aan denzelfen nu eindelijk wierd overgegeeven; en deze Misfivè (4) moest, nevens de erkentenis mijner goede hoedanigheden (eene erkentenis, die ik zekerlijk moet denken aan de kracht der waarheid, meer dan aan gunst, schuldig te zijn) uitdrukkelijk dienen, “ om de meerderheid der Leden van den Senaat met het zelfde lot te bedreigen, ’t welk ik ondergaan had, indien zij zig verder met mijne zaak (waarschijnlijk bij het toen vergaderd Provinciaal-Bestuur) wilden inlaaten.”

Eindelijk verscheen het Rapport der Personeele-Commissie en het daarop genomen Besluit (5). Het ontbrak niet aan Leden (*), die, bij de haarblijkelijkheid mijner Grieven, en bij het tot twee herhaalde reizen onvolleedig voldoen, aan de zijde van Curateuren, aan de verplichting, om de gronden hunner handelwijze bestemd op te geven en genoegzaam te staven, meenden, dat de tijd nu reeds gekomen was, om mij recht te doen wedervaaren: Doch ’t Provinciaal-Bestuur oordeelde, de maat van toegeevendheid aan hen, die met het publijcq Gezag bekleed waren, tot overloopen’s toe, vol te moeten meeten: Ten derden maale wierden zij, tot het voldoen aan die zelfde verplichting,

---

(4) Zie dit Stuk sub No. XIX.

(5) Onder deze Stukken No. VIII.

(*) Zie het Advies van den Burger van Aken, sub No. IX.

ting, niet alleen toegelaaten, maar bevelender wijze geroepen en gelast: *Eene weigering, eene voltrekte weigering (6), is het antwoord van Curateuren geweest; eene weigering ondertuschen, verzeld met nieuwe betichtingen en aantijgingen tegens mij, op 't ogenblik zelve, dat zij, zig onttrekkende om de vorigen duchtig te staaven, voor-gaven in geene Beschuldiging jegens mij te willen treden; aantijgingen almede ondertuschen zoo onvoorzigtiglijk en blindelings gewaagd, dat derzelve valscheit dadelijk bewijsbaar is. Ten gevolge van 't aanhoudend voornemen, om mij, ook bij 't min kundig Publijcq, door laster te onderdrukken, komt die Misfive van Curateuren in een openlijk Nieuws-Papier in 't licht: Zij worden terstond door mij, op de plechtigste wijze, ten bewijze uitgedaagd, — dat is, op eene wijze, die, naar 't oordeel van elk Man van eer, geen midden tuschen het voldoen aanden plicht van bewijs en de erkende schendaad van EERLOOZEN LASTER overlaat; (7) — en ZIJ ZWIJGEN! — Het Provinciaal-Bestuur verwerpt de redenen van hunne weigering, en maant hen ernstig aan om te voldoen (8). — Het Provinciaal-Com-*

(6) Misfive onder deze Stukken No. X. B.

(7) Zie de Stukken No. X. B.

(8) Resolutie No. X. A. pag. 145.

Committé schrijft hen daar toe aan (9); en zij
 WEIGEREN TEN VIERDEN MAALE: Zij wei-
 geren op grond van die zelfde redenen; die door
 de hoogst-geconstitueerde Magt REEDS verworpen
 waren; en zonder het minste ontzag noch voor de
 welvoeglijkheid, noch voor de eegards en de gehoor-
 zaamheid; die zij, zoo wel als de minste Burger,
 naar de echte gronden van waare Gelijkheid, aan
 't gezag der vertegenwoordigde Volks-Oppermagt
 verschuldigd waren, rekenen zij zig gerechtigd,
 om op die zelfde verworpene en reeds van de hand
 gewezene redenen zig nog eens te beroepen, en,
 even of ze niet reeds afgekeurd en dus krachteloos
 waren, 'er zig toe te refereeren (10). Het Pro-
 vinciaal-Committé had hen nogthans tijd gegee-
 ven; en 't is niet dan op mijn aandringen, — een
 aandringen, tot beweegreden hebbende het reeds
 ruchtbaar oogmerk, aan de zijde van Curateuren,
 om mijne zaak sleepende te houden tot een ver-
 nieuwd Provinciaal-Bestuur, 't welk men zig, van
 toen af aan, uit hoofde der in 't werk gestelde maat-
 regelen, gunstiger voor hen beloofde; — 't is op mijn
 herhaald aandringen, (11) dat ik eindelijk in
 de

A. XIX. . . . . (11)
 (9) Zie de Misfivē van Curateuren sub No. XI. B.
 (10) Zie dezelfde Misfivē van Curateuren sub No. XI. B.
 (11) Bij Request alhier sub No. XI. A.

de gelegenheid worde gesteld (12), om mijne volledige Verdediging (13) voor te dragen. Het Provinciaal-Committé rechtvaardigt mij volkomen en adviseert tot mijne volleedige genoegdoening en herstel (14). Dit is niet genoeg: De Vergadering van 't Provinciaal-Bestuur eischt bewijs (15) van 't fait, "dat men mijn aanblijven in mijne publycque Post afhankelijk gemaakt had van mijn afstand der beheering van mijn ouderlijk goed, welke mij te ontwringen het hoofd-doel van dezen schandelijk en geweld-dadigen aanleg was geweest: Het geëischt-Bewijs (16) wordt dadelijk ingezonden; en ten laatste, hoe zeer ook recht en waarheid bij sommigen minder vermogend dan drift, vooringenomenheid, en partijfchap geweest waren, zegenpraalen zij ten volle; ik worde in de mij afgenomene of afgedrongene Posten aan 's Lands-Universiteit volkomen (17) hersteld.

Wie

(12) Bij Resolutie van 't Provinciaal-Bestuur alhier sub No. XI. c.

(13) Namentlijk bij Memorie aan 't Provinciaal-Committé, alhier sub No. XII.

(14) Advis van 't Committé-Provinciaal sub No. XIII. A.

(15) Bij Resolutie alhier sub No. XIV. A.

(16) Zie de Stukken sub No. XIV. B.

(17) Bij Decreet van 20, Maart 1797. sub No. XVI.

Wie had, na eene zoo lang-duurige worsteling tusfchen de onfchuld en de onderdrukkende overmagt, na eene zoo moeilijk verkregene, zoo langzaam voortgezette, zoo grondig beproefde rechtvaerdiging niet verwacht, — dat een Man, tegens wien men geen fchaduw van eenig wezenlijk en bepaald verwijt had weten in te brengen, nu eindelijk in een Land, waar Regelmaat en Wetge-eerbiedigd wordt, — wat, zeg ik? — in een Land, daar de Gelijkheid tusfchen alle Burgers, wie zij ook zijn mogen, plechtig tot grondregel van Staat aangenomen en bezworen is, — dat, in zulk een Land, een Man, wiens onfchuld op zulk eene fchitterende wijze gelouterd is, nu eindelijk in ftilte en rust de vrugten van zijne, bij de hoogst-geconstitueerde Magt van den Lande zelve, zoo duur, zoo plechtiglijk verworvene rechtvaerdiging, zoude plukken? — Van de gebeurtenis zelve (*) zal ik, tot haare eindelijke uitkomst,

---

(*) Elk eerlijk en rechtlievend Burger, — elk Ingezeten, die weet dat geen Land zonder orde en zekerheid voor ieder, wie hij ook zijn moge, bestaan kan; — elk Liefhebber des Vaderlands, die den Hemel bidt, dat de heillooze aandrift der fchandelijkfte en onbandigfte Faëlie zigt niet eindelijk alle paalen eener geregelde, aan recht, wet, en orde verbondsne Regeering om ver werpe; — elk Mensch, die gevoel en geweten heeft, leeze met aandacht de Stukken alhier sub Numeris XVII. en XVIII. en vergelijke ze, in hunnen inhoud en samenhang, met al het geen bevorens in deze zaak was gebeurd.

komst, zwijgen: Het geduld, 't welk ik nu anderhalf jaar onder eene zoo geduurzame mishandeling geëffend heb, zal mij tot dientijd toe niet ontvallen: En al wát het algemeen en bijzonder Recht, al wát de gronden der menschlijke Zamenleving mij ook, ten opzichte van deze laatste gebeurtenis, aan de hand geven, zal inmiddels, en terwijl ik zwijge, wát ook dien uitslag zijn móge, niets van zijne kracht verliezen. Wel-licht zelfs, daar die gronden zoo overbekend en tastbaar zijn, zal deze mijne moeite, wanneer ik ze neeme, overtollig gerekend worden. Althans bij voorraad ziet de opmerkende Leezer almede, dat tot grond van die gebeurtenis, waarvan de studeerende Jeugd, die zig maar weinige dagen in mijn herstel, ook bóven mijne verwagting, verheugd hadde, het onschuldige slagtoffer geweest is, genoegzaam was een Brief van Curateuren, waarin niet alleén niets tot mijnen last, als alleén het eenvoudige OORDEEL van hen Curateuren, wordt bijgebracht, veel-min iets, waarvan de waardige door de hoogstgeconstitueerde Magt van den Lande, na het volledigst en wettigst onderzoek der zaak, niet reeds BEÖORDEELD was; maar waarvan de eenige grond, behalven dien, is eene volstrekte en openlijke ONWAARHEID: En deze onwaarheid, namentlijk, bestaat hierin, " dat de Profesforen der Hollandsche Universiteit geheel-en-al afhankelijk zouden zijn van de willekeur en het
 „ goed-

„ goedvinden van hen Curateuren ; ” en zij met hen ; die men natuurlijk vooronderstellen moet Mannen van de eerste verdiensten in het moeilijk vak der zeldzaam grondig beëffende Wetenschappen te zijn ; handelen kunnen als de Pottebakker met het verachtelijkste leem , hen nu eens maakende tot een vat der eere , dan weder hen tot het geringst huis-gebruik schikkende ; dan hen weg-werpente en onder de vertrapte scherven ten mest-hoop doemende ; eene magt , die ongerijmd , bespotlijk , onnatuurlijk , onbestaanbaar , — zoo ze immer bestaan had ; nu althans , in tijden van Gelijkheid , naar de afgekondigde en bezwooren Rechten van den Mensch en Burger , waar tegen zulk een Turksch Despotismus regelregt aandruischt , door niemand schandelijker ingeroepen of gebruikt zoude kunnen worden dan door hen , die zig als eerste Voorstanders van Gelijkheid en Vrijheid uitgeven. — Zij zelve , terwijl ze aan de Vergadering , die mij volledig hersteld had , tegens haar eigen wettig en onherroepbaar Decreet aan , aankondigen , dat zij nogthans , en niet tegenstaande het uitdrukkelijk verbod der Resolutie van 29. December 1796 , een ander als Leeraer der Grieksche Profesie zouden laten inwijden (eene magt , in 't voorbijgaan gezegd , die niet aan hen , maar aan Rector en Senaat altoos heeft toegekomen) — zij spreek-

ken (18) van aanzoeken door hen bij voorname Geleerden gedaan; van onmatige eischen en voorwaarden, door deze Geleerden voorgeslagen; van hunne onderhandelingen bij een verstandig en geleerd Jongman, den Burger IMMANUEL GOTTLIEB HUSCHKE: Zij erkennen dus volmondig (men heeft ten dezen den letter der Statuten niet nodig) dat het beroep van een Leeraer aan de Universiteit is het resultaat van aanzoeken, van onderhandelingen, van voorwaarden, aan de eene zijde gedaan of voorgesteld, aan de andere zijde aangenomen; mitsdien dat het is eene tweezijdige verbintenis, die door eene der contracteerende Partijen niet willekeurig verbroken mag worden: En, des niet te min, durven zij almede aan die zelfde Vergadering (19) verzeeken in het bezit te zijn van de magt, om de Profesoren te mogen afzetten; eene magt, nochtans, waarvan zij niet voornemens zijn een WILLEKEURIG gebruik te maaken: Maar, hoe veel staat 'er op die hunne bescheidenheid in 't gebruik hunner gewaande despotische magt te maaken zij, blijkt, wanneer zij een onbesproken Leeraer van 't genot eener, volgens hen zelve, wederzijdsche verbintenis ontzetten, op de enkelde VREEZE, op de

---

(18) Zie hunnen Brief aan het jegenswoordig Provinciaal-Bestuur sub No. XVIII. A.

(19) Misfive sub. No. XVII. A.

de vooronderstelde MOGELIJKHEID, dat hij de Jongelingschap tegens de aangenomene grond-beginsfels van Vrijheid en Gelijkheid zoude KONNEN voorinneemen; grond-beginsfels, welken zij dus niet mogelijk en slegts met woorden ongunstig voorgedragen, maar wezentlijk en met daaden geschonden en vertrappt hebben.

Alle deze feiten zal de opmerkzame Leezer uit de jegenswoordig in 't licht verschijnende Stukken verneemen; en dezelve, in hun verband beschouwende, zal hij niets meer nodig hebben, om zijn oordeel te bepaalen: Doch, echter, gelijk ik zeide, schuive ik het gordijn maar ten deele open. Het overige zal ik, in de afwachting van den uiterlijken afloop der laatste zoo ongehoorde poging, tegens mij, door mijne Onderdrukkers ter uitvoer gebracht, nog in de penne houden. Wordt ik dan eindelijk genoodzaakt, zal ik de Geschiedkundige Beschouwing van 't gedrag der Curateuren, waar toe deze Stukken slegts de stoffe opleveren, aan mijne Landgenoten mede-deelen, en een Gedenkzuil oprichten, naar 't welk de Nakomelingen hunne beoordeeling zullen kunnen inrichten over de Persoonen en zaken, die zij in de Geschied-verhaalen van dezen tijd zullen aantreffen, bijzonder over de getrouwe aankleeving aan die grond-beginsfels, op welken de Natie de zoo plechtige belofte ontfangen heeft dat haar aanstaande heil zoude gevestigd worden. — Geene vreeze zal mij hiervan weêrhouden: Ver-

mogten reeds in den beginne, toen deze geweldige aanleg tegens mij in 't hevigste der uitvoering was, geene bedreigingen, dat men mij verders van mijnen eigendom, van mijne vrijheid tot den vrede toe beroven, ja (konde men) nog wreeder met mij handelen zoude; — vermogten zulke bedreigingen toen niets op mijnen moed, — het zal 'er mij voorzeeker ook jegenswoordig niet aan ontbreken.

Ik zal dan, wen ik ten laatsten gedrongen worde, den waaren oorsprong dezer zake van den jaare 1792. af, dat is, van de eerste uitbarsting der gruwelen van het Jacobynendom en Terrorisme, tot op den huidigen dag, naaktelijk ontdekken; de verscheidene Resolutiën en Misfives, in alle haare deelen, in haare beweeg-redenen, oogmerken, en inzigten, naargaan; den gantschen samenhang derzelven beschouwen; de remotie inzonderheid van een Leeraer der Vaderlandsche Geschiedenissen, uit hoofde van het tot nu toe in ons Vaderland onbekende misdrijf van Aristocratie, ontleden, en doen voelen, welk dog het nadeel was, 't geen men te wagten hadde van die Aristocratische denkbeelden, voorgedragen door iemand, dien men wist geen Liefeling van 't Stadhouderlijk Gezag geweest te zijn; de gevoelens van sommigen der Curateuren, over de Fransche gebeurtenissen, niet alleen ZEDERT den jaare 1793. (welken dan eigenlijk mijne misdaad uitmaaken) maar ook

VÓÓR DAT TIJDSTIP, uit hunne nog onder mij

be-

berustende Correspondentie en eigene uitgegeevene Schriften, vergelijken met het misdrijf, 't welk zij mij bij hunne Resolutie aantijgen; en met den toon, welken zij, niet indachtig aan 't geen zij zelve bevoorrens geschreeven hadden, meenen daarbij te kunnen voeren; het verbod, bij die Resolutie aan mij gedaan, met hunne eigene aanmoedigen van vroegere tijden; den geheelen loop en 't zamenweeffel hunner gedragingen met de grondbeginsels, welker zorgvuldige bewaaring het doel mijner Remotie zijn moeste; hun volstandig weigeren om in eenig onderzoek te komen met mijne opene verdediging en bereidwilligheid, om mijne zaak voor de Rechtbank der Volks-vertegenwoordigers en der gantsche onpartijdige Natie te brengen. Teffens zal ik het Rapport van den Burger VAN MARLE, in alle opzichten voor mij zoo beledigend als onrechtvaerdig, na eene naauwkeurige ontwikkeling van alle deszelfs deelen en aanwijzing van deszelfs gronden, aan 't oordeel dierzelve Natie onderwerpen: Want, daar het een gevolg onzer jegenswoordige Regeerings-form is, dat zulk een Rapport, met zoo weinig egards voor de waarheid, voor zig zelve, en voor mij zamen-gesteld, aan 't Publycq door den druk opentlijk is medegedeeld geworden, is tevens ook een gevolg daarvan, en een recht daaruit geboren, dat een Burger, hij zij wie hij zij, die bij zulk een Rapport gegriefd is, zijne Grieven aan datselve Nationaal

Publycq kunne en moge mede-deelen : En van dat recht zal ik mij vrijmoedig bedienen jegens den Burger VAN MARLE, en jegens allen, die verder zouden kunnen goedyinden zig van hunne jegenswoordige Posten te bedienen, om mij veilig, ten gevalle van hunne Vrienden, in mijne eer en goeden naam aan te tasten. Dan, voor als nog, vleijs ik mij, dat men, door de eindelijke voltooiing der tegens mij zoo veelvuldig gepleegde onrechtvaardigheden, mij in die, voor mij zelve zeer onaangenaame, noodzaaklijkheid niet zal brengen. — Gebeurt het nogthans eindelijk, dan zal men mij van onbescheidenheid niet beschuldigen, noch zeggen, dat ik, gedurende den loop der geheele zaak, de geschrevene en andere Wapenen, die ik in handen hebbe (*), niet tot het laatste ogenblik gezogt heb buiten gebruik te houden.

Een

(*) Hoe zeer ik steeds geschroomd heb van dergelijke Wapenen gebruik te maaken, is gebleeken, toen ik ben genoodzaakt geworden de *Misfive*, waarvan een Extract-Authentycq alhier sub No. XIV. B. p. 282. gevonden wordt, in 't daglicht te brengen. De Burger VAN MARLE had zig veroorlofd bij zijn *Rapport*, onder meerdere onwaarheden, ook te zeggen (No. VIII. pag. 127.) “ dat de *voorziening* tot mijne „ *remotie op begeerte* van het *Directoire-Executif* was genomen. ” Ik had de gem. *Misfive* ten ontwijffelbaare bewijze van de valscheid dier voordragt in handen: — Echter zweeg ik daarvan geheel bij mijne *Memorie van Verdediging*,

Een enkel staaltje nothans zal het niet onnut zijn, uit die Beschouwing van 't gedrag der Curateuren, en uit de ontleeding van het Rapport van den Burger VAN MARLE, bij voorraad, alhier in te laschen: Elders is daar van reeds met een enkel woord (1) gesproken. “ En dat deze Politieke voorziening, (zegt de Burger VAN MARLE) door Curateuren gedaan, niet van allen grond ontbloot is, wordt thans ten duidelijsten bevestigd door de uitgaaf van zijne Oratie over Socrates als Burger beschouwd, waarin hij op pag. 107. zegt. Het komt mij voor, dat de natuurlijke eigenschap is van eene Volks- Regeering of Democratie, dat zij, door haar kracht of gewigt, ALLES, hoe heilzaam en verstandig ook ingericht, wegsleept en omverwerpt, tot zij eindelijk op eene volslagene Tyrannie uitloope. Ik zie des niet, waar over hij kan gehoord worden,
„ ten

---

ging, en vergenoegde mij (No. XII. pag. 207.) dezelve asfentie op eene andere wijze te wederleggen. Ja! sprak ik elders van die zelfde *Misfive*, om te toonen, dat men mij, uit loutere *wraakzugt*, in mijne publicque Post aldus behandeld had, om dat men zig van mijn Goed en Eigendom niet had kunnen meester maaken, 't was alleen om een bewijs van *misfchien* nog tederer aart te spaaren! — Hiervan, almede, zal ik voor het tegenwoordige *zwijgen!*

(1) Hier agter pag. 129. in de Noot op No. VIII. en voorts in No. X. B. pag. 151.

„ ten zij om hem zijne Aristocratische GEVOE-
 „ LENS te laten verdedigen, want DEZE ALLEEN
 „ hebben aanleiding gegeven tot den genomen maat-
 „ regel, en geene FACTA. — En hierin onder-
 „ scheidt zig dit geval met dat van den Burger
 „ *Swaving.* ”

*Ik zal hier voor als nog niet stille staan bij de
 zoo aanmerkelijke erkentenis, dat men geene facta
 tot mijn laste had, maar enkeld gevoelens (*). —
 Ik zal niet stille staan bij de zoo zonderlinge stel-
 ling, dat facta geene remotie verdienen; neemaar
 herstel waardig zijn; doch dat daarentegen enkel-
 de gevoelens, die men echter niet durft zeggen
 door den Beschuldigten ooit in zijne Post geuit te
 zijn (gesteld, die gevoelens waren misdadig of slegts
 verkeerd) eene genoegzaame reden opleveren, om
 een eerlijk Man uit zulk eene Post, die hij bij
 wederzijdsche verbintenis bezit, ongehoord (†) en
 wil-*

(*) Het XIIde Artikel der Verklaring van de Rechten en Plichten van den Mensch en Burger, voor 't Ontwerp van Constitutie voor het Batavische Volk geplaatst, brengt mede: “ De
 „ Wetten kunnen alleen daaden en handelingen gebieden of
 „ verbieden, doch nimmer gedagten en GEVOELEN. ”

(†) Art. XI. van dezelfde Verklaring brengt mede: “ Nie-
 „ mand kan VEROORDEELD worden, zonder te voren be-
 „ hoorlijk OPGEROEPEN te zijn, en alle Middelen van ver-
 „ dediging, bij de Wet bepaald, gehad te hebben. ” De
 Representant SCHIMMELPENNINCK zeide in de Zitting
 der

wilkeuriglijk te weeren: Zulke stellingen, die ik
 liefst

---

der Nationale Vergadering van 14. Juny laatstleden (*Dagblad*
 No. 576. pag. 238.) met betrekking tot de zaak der Oude
 Friesehe Regeerings-Leden: "Ik laate mij in hunne zake
 „ niet in: Dit zal de taak zijn van die van hunnen Raade en
 „ van den Rechter, welke hen zal moeten beoordeelen.
 „ Maar het geen ik voor mijn oogen zie, het geen Gijlie-
 „ den allen ziet en hoort, is niet dan al te duidelijk! Het
 „ is eene *Politycque* VERÖORDEELING ZONDER GELE-
 „ GENHEID VAN VERWEERING: Het is eene *veroordee-*
 „ *ling zonder Rechter.* En hoe noemt men zulks met *ronde*
 „ *Hollandsche woorden?* Ik meen, dat de waare naam daar voor
 „ is EEN POLITYCQUE ROOF, — het *uitwerksel van het recht*
 „ *van den langsten degen.*" — Dusdanig een POLITYCQUE N-
 ROOF heb ik ondergaan: Vrügteloos heeft de Burger VAN
 MARLE bij zijn Rapport getragt zulk eene wijze van *poli-*
tycquelijk te rooven te rechtvaardigen: Het herstel van dien
roof is mij door de hoogste Magt *wettiglijk* toegewezen: En
 echter tot heden wordt mij het genot van die Uitspraak ont-
 houden! Dat is met andere woorden: — Ik ben *veroordeeld*;
 men heeft mij van 't effect eener *wederzijdsche verbintenis*, *wil-*
keurig en *via facti*, ontzet, zonder mij immer *op te roepen*,
 veel min *behoorlijk op te roepen*; men heeft mij geen *middel van*
verdediging toegelaten: Op dezen zoo blijkbaaren grond, on-
 der anderen, ben ik, na 't volleedigst onderzoek, door de
Opperste Magt WETTIGLIJK hersteld: En nogthans blijve
 ik, in een tijd van *Vrijheid*, zonder eenig nieuw bezwaar hoe-
 genaamd, tegens mij ingebracht, — zedert bijna vier maanden, —
 van de uitoeffening van mijne Post, en de Academische Jeugd
 van het zoo hoog-nodig onderwijs — geheel verftoken! —

*lieft niet onderzoeken zal, of ze van den jaare 1565. tot 1572. reeds bekend en in uitoeffening geweest zijn, konde men verwagten in een Rapport, 't welk de mogelijkheid vooronderstelt, dat in eenig Land, — men laate staan in een vrij Gemeene-best op Vrijheid en Gelijkheid, op de bezwooren naarkoming der Rechten van den Mensch en Burger gevestigd, FORMULIEREN (2) voor handen kunnen zijn; (Formulieren, in het Politieke, helaas!!! op den tijd-zelve, wanneer ze, als gewetensdwang, in het Godsdienslige vernietigd en verbannen worden!) — Formulieren — die VOORSCHRIFTEN behelzen, WAT MEN GELOVEN EN ONDERWIJZEN MAG! — Ik zal eindelijk niet stillestaan bij het tegenstrijdige van den Rapporteur VAN MARLE, die meent, “ dat GEVOE-
 „ LENS alleen zonder FACTA aanleiding kunnen
 „ en mogen geven, om iemand ongehoord van
 „ zijne wettig bezeten Post te ontzetten; ” en van eenen Curator zelve, die daarentegen (3) schrijft,
 „ dat de meeste schuld van den Burger J. LUZAC
 „ maar is eene verschildheid in politieken inzicht,
 „ het geen aan niemand kan kwalijk genomen wor-
 „ den, zoo lang als het tot het SPECULATIVE blijft; ”
 terwijl ondertuschen de Burger VAN MARLE
 er-*

(2) No. VIII. pag. 128. boven aan. Vergelijk Art. VIII. den Rechten van den Mensch, zoo even aangehaald.

(3) Zie No. XIV. b. pag. 282.

erkent, “ dat geene facta maar alleen gevoelens,
 „ (dat is het speculative) aanleiding gegeven heb-
 „ ben tot de behandeling aan den Profesfor J. L U-
 „ Z A C aangedaan.” — Edoch, dit alles voor als
 „ nog ter zijde latende, bepale ik mij slegts tot het
 „ gevoelen, om 't welk mij zonder aarfelen het Leeraers-
 „ Ampt ontzegd had moeten worden: *Want dit is de*
uitdrukking, waarvan Curateuren, dezelfde plaats
als de Bürger VAN MARLE uit mijn Werkjen,
(zekerlijk zeer toevallig,) aanhaalende, gemeend
hebben (4) zig te kunnen bedienen. “ En hoe-
 „ danig een Bestrijder der Volks- Regeering,
 „ (schrijven zij;) wij hadden mogen zeggen
 „ derzelver Lasteraer, die in haar de natuurlijke
 „ eigenschap en kracht zegt te vinden, dat zij alle
 „ de heilzaamste en verstandigste instellingen om-
 „ verfmijt, tot dat zij eindelijk op eene vollagene
 „ Dwingelandije uitloope? ” —

2 Dus meenen zij de volgende woorden mijner La-
 tijnsche Aanmerkingen op de Oratie de Socrate Ci-
 ve (5) te kunnen vertaalen. Ik spreke aldaar van
 de heillooze verandering der oude Wet, volgens wel-
 ke geen Besluit aan de Volks- Vergadering te Athē-
 nen mogt voorgesteld worden, zonder dat alvorens
 hetzelfde door den Raad der Vijf-honderden was goed-
 gekeurd: Ik doe kortelijk het onderscheid gevoelen
 tusfchen de wijze van verkiezing en aanstelling
 van

---

(4) Zie No. X. A. pag. 142. & 144. (5) Pag. 107.

van den Romeinschen Senaat, in welke wijze de reden kon gelegen zijn eener soort-gelijke verandering te Romén, en tusfchen de benoeming en aanftelling van den Atheenschen Raad, welke de reden, die te Romén plaats gehad had, geheelijk uitflood: En, na dat ik te voren de verbaftering der bepaalde Attifche Democratie tot eene onbegrensde en volftrekte Volks- Regeering had aangetoond, voege ik 'er bij, „dat de onberaden verwaarloozing der heilsame Attifche Wet, die het gezag van den Raad tot het maken van een Volks-befluit vorderde, in het alles om-ver-wèrpènde overwigt van zulk eene volftrekte Volks-Regeëring te zoeken fcheen (of wellicht te zoeken was.) — Sed Athenis nulla mutandi aut potius negligendi faluberrimi instituti fuit cauffa, nifi iftud quod formae Democraticae proprium effe VIDETUR pondus, quò omnia, quam falutaria etiam & prudentiae plena, fecum trahit & praecipitat, donec profus ruat in Tyrannidem. — Wie is 'er, die iets berispelijks vindt in deze woorden, met zoo veel omzigtighèids uitgedrukt, daar ik niets ftellig verzeeker, zoo als de Auteurs van het Rapport van den Burger VAN MARLE en Curateurs mij weder, volgens hunne gewoonte, tegens de waarheid aan toedichten, maar met het woord videtur zegge, „dat HET SCHIJNT, dat eene volftrekte Volks-Regeering de eigensfchap hebbe, om door haar overwigt alle instellingen, tegens
 „ haar

„haar misbruik ingericht, om verre te smij-
 „ten? ” — Ja! wie is 'er, al had ik zulks stel-
 lig gezegd, gelijk ik het naar waarheid konde
 zeggen, — wie is 'er, die het kan ontkennen of
 afkeuren? wie, zeg ik, als alleen een van bei-
 den, of een arglistige Volks-bedrieger, die, terwijl
 hij de Volks-magt veinst ten top te vijfelen, niets
 dan zijne eigene grootheid en voordeël zoekt, niets
 dan het voldoen aan zijne nimmer verzadigde Eer-
 zucht bejaagt; — of wel een blinde Enthusiast,
 die, zonder ondervinding van menschen noch van
 zaken, als een doolende Ridder indruischt te-
 gens al wie zijne ijverende geest-drift weêrstaat,
 en die, daar hij nimmer aan deze soort van ken-
 nis, maar aan beuzelagtige of min nuttige oef-
 feningen, zijnen tijd besteedde, zig nogthans
 vermeet over hen, die van der jeugd af, naar
 de eerlijkste grondbeginsels, zig daarin bevljigtigd
 en hunne ongekreukte trouw steeds aan den dag ge-
 legd hebben, het roekelooste en onrechtvaerdigste
 vonnis uit te spreken?

Men staat verstomd, als men zulk eene Beschul-
 diging met ernst, tot rechtvaerdiging der wille-
 keurigste handelwijs, die althans zoo hemels-
 breedte van de waare Volks-Vrijheid verwijderd
 is, in onze tijden ziet aanvoeren, en daarbij weet,
 dat 'er niet één Schrijver, noch van ouder, noch
 van laater eeuwen, over de Regeerings-Vormen
 gevonden wordt, die het zelfde als mijne aange-

klaagde. Noot niet gezegd en geleerd hebbe; — geen daarentegen (een Thomas Payne mischien uitgezonderd,) die met mijne Beschuldigers en Aanklagers eene volstrekte Volks - Regeering, als mogelijk of wenschelijk, beschouwd hebbe. Tijd en lust ontbreekt mij, om ze allen uit te schrijven: Ik zal slegts hen, die ik nu voor de hand heb, aanhaalen, en met PLATO, wiens woorden ik (zoo als ik elders (1) aanmerkte,) meer bijzonder op 't oog had, alhier beginnen.

Dees Wijsgeer, namentlijk, wiens liefde tot waare Vrijheid uit zijne Schriften genoegzaam kennelijk is, werd over den Staat van Syracuse geraadpleegd, na dat deze Staat en Gemeenebest van 't juk der Tyrannie, 't welk hetzelfde gedurende 't leven van den ouderen Dionysius gedragen had, bij de vlugt zijnes Zoons, was verlost geworden. De Bloedverwanten van dezen zогten de Heerschappye zijner Famille te herstellen: Een groot gedeelte van 't Volk daarentegen meende, niet tegenstaande kunne ondervinding van vroegere tijden, hun geluk in eene volstrekte Volks-Regeering te vinden. De Nabestaanden en Vrienden van den overleden Vrijheid- en Vaderland-lievenden Dion vroegen PLATO, (2) wat in dezen te doen?

---

(1) No. X. b. pag. 151. No. XII. pag. 224.

(2) Agtste Brief van PLATO Tom. III. Opp. p. 352. n. seqq.

doen? — En wat was zijn raad? — Den veiligen midden-weg te houden, en de twee uitersten, Tyrannie en volstreckte Volks-Regeering, even zeer te mijden, om dat zij beiden aan den Staat hetzelfde kwaad berokkenden, beiden geweld nodig hadden om in stand te blijven, beiden zig van alle gehoorzaamheid aan de Wetten door haare overmagt ontsloegen, en beiden, als een cirkel maakende, de eene op de andere uitliepen. — Hij herinnert de Vrienden van Dio “ de gelegenheid, „ bij welke Dionysius aan 't gezag was gekomen, — wanneer Siciliën in gevaar was, om „ door de Carthaginiënsers te onder gebragt en „ verwoest te worden; — den dienst, welken Dionysius toen door zijne dapperheid en beleid aan „ zijn Vaderland had beweezen: Dit dan alzoo „ voorgevallen zijnde, (zegt hij) was het geven „ van dat gezag niet meer dan eene rechtvaardige „ dankbaarheid te betoonen aan hen, die de oorzaak van uw behoud geweest waren. Heeft naderhand de Alleenheersching van hen, die zig in „ een vrijen Staat het oppergezag aanmatigden, „ de magt, door 't Gemeenebest aan haar geschonken, niet wel gebruikt, zij heeft dit misdrijf „ reeds geboet; en laat zij het nog verder boeten: Maar welke is doch deze boete, die noodzaaklijk, met recht en met een goed gevolg, „ naar de jegenswoordige omständigheden van tijden en zaaken, haar van uwen 't wege moge

„ wedervaaren ? In de daad , indien Gijlieden ge-
„ makkelijk , en zonder groote gevaaren of moei-
„ lijkheden , U van hen kondet ontslaan , of indien
„ zij daarentegen ligtelijk hun oud gezag weder
„ konden in handen krijgen , dan was het niet wel
„ doenlijk , U zulk een raad te geven , als het
„ geen ik nu zal zeggen . Maar nu is het een nood-
„ zaaklijke plicht , dat Ge U van wederzijden voor
„ den geest brengt en U herinnert , hoe dikwijls
„ het U aan wederzijde reeds gebeurd zij , de bes-
„ te hoop te hebben en te denken ; dat 'er nu al-
„ thans maar zeer weinig aan haperde , of Ge zoudt
„ alles naar uwen zin kunnen schikken en uitvoe-
„ ren ; en hoe nogthans dat weinige , 't geen 'er
„ U nu maar aan ontbrak , door allerhande toe-
„ valligheden aan wederzijde voor U lieden de oor-
„ zaak geworden zij van groote , ja van tallooze ,
„ onheilen : En verder zal het nimmer gebragt
„ worden ; want altoos is de oude stand van za-
„ ken , wanneer men meent ten laatsten eens daar-
„ mede ten einde te zijn gekomen , als verbonden
„ aan 't begin van een nieuw kwaad , 't welk daar-
„ uit geboren wordt : En het is 'er zoo mede ge-
„ schapen , dat ALLE ONWETTIGE ALLEEN-
„ HEERSCHING EN ALLE FORM VAN ONBE-
„ PAALDE VOLKS-REGEERING , ALS IN EEN
„ CIRKEL , VERLOOREN GAAT , EN DE EENE
„ OP D'ANDERE UITLOPENDE ZIG DAARIN
„ VERLIEST . Dus zal de tijd eens komen , in-
„ dien

„ dien gebeurt , 't geen waarschijnlijk is , (hoe
 „ zeer wij den Hemel bidden , 'er U voor te behoe-
 „ den ,) dat geheel *Siciliën* , bijna alle overblijfs-
 „ fels van Griekfche taal en zeden bij haar verwoest
 „ en uitgewischt zijnde , zig vernederd zal zien tot
 „ den staat van een Wingewest onder de heerschap-
 „ pije der *Carthaginiënfers* (Phoeniciërs) of der
 „ (*Opici*) onbeschaafde Bewooners van *Italiën*. ”

“ *Op deze grondslagen verder voortbouwende ,
 raadt PLATO de Vrienden van Dio en de verdere
 Syracusanen ernstiglijk aan “ een wettig , al ware
 „ het dan een éénhoofdig Gezag , bij zig aan te
 „ stellen , doch aan Wetten verbonden , welken
 „ dat Gezag en het Volk wederkeerig onder ver-
 „ plichting bragten en Meesters over beiden wa-
 „ ren , zonder zig noch onder eene onwettige Al-
 „ leenheersching te krommen , noch zig aan den
 „ bedrieglijken en gevaarlijken schijn eener onbe-
 „ paalde Volks - Vrijheid te vergaapen , waaruit
 „ voorzeeker de Tyrannie weder zoude geboren
 „ worden : Want (3) (zegt hij) hen , die steeds
 „ de inrichtingen en zeden van vrije luiden naarja-
 „ gen , en die het juk der slavernije als het erg-
 „ ste kwaad schuwen , — hen vermaane ik , dat zij
 „ door eene onverzadelijke begeerte naar eene ON-
 „ TIJDIGE EN ONGESCHIKTE VRIJHEID niet
 „ t'ee-*

---

(3) Tom. III. pag. 354. D.

„ t'eeniger tijd in de ziekte vervallen, met welke
 „ hunne Voorouders geworfeld hebben; — de
 „ ziekte namentlijk, waaronder zij door eene AL
 „ TEGROOTE REGEERINGLOOSHEID gekwijn
 „ hebben, om dat zij zig aan eene ONMATIGE
 „ LIEFDE TOT VRIJHEID overgaven: Want de
 „ *Siciliënsers*, die voor de tijden van *Dionysius*
 „ en *Hipparinus* het bewind in handen hadden,
 „ leefden toen, zoo zij zig verbeeldden, zeer ge-
 „ lukkig, daar zij zig door eene ongebondene dar-
 „ telheid en brood-dronkenheid lieten wegsleepen,
 „ en de BEHEERSCHERS WAREN VAN HUNNE
 „ OVERHEDEN ZELVE: Zij waren het, die de
 „ tien Veldheeren, vóór de Regeering van *Dio-*
 „ *nysius*, afzetterden en veroordeelden, zonder
 „ eenen enkelden van hen naar 't voorschrift der
 „ Wet te hooren of tot zijne verdediging toe te
 „ laten, op dat zij niet zouden schijnen aan ie-
 „ mand, zelfs met recht en reden, onderdanig te
 „ zijn, NOCHTE AAN DE WET, ALS HUNNEN
 „ HEER, TE GEHOORZAMEN, maar op dat zij
 „ in tegendeel ALTOOS EN IN ALLEN OPZIG-
 „ TE VRIJ ZOULDEN ZIJN: EN VAN DAAR
 „ JUIST ZIJN DE ELKANDER VOLGENDE TY-
 „ RANNIEN ONDER HEN ONTSTAAN; WANT
 „ ALLE ONDERDANIGHEID EN ALLE VRIJ-
 „ HEID, ALS ZIJ BOVEN MATE IS GESTEE-
 „ GEN, IS HET ERGSTE KWAAD, 'T GEEN
 „ MEN BEDENKEN KAN: MAAR IN TEGEN-
 „ DEEL,

„ DEEL, BINNEN DE MAAT BEPAALD, IS
 „ ZE HET GROOTSTE GOED. De Onderdanig-
 „ heid voorts, die binnen de maat is bepaald, is
 „ de Onderdanigheid aan God: De onmatige On-
 „ derdanigheid is, die men den Menschen bewijst.
 „ De Godheid nu voor de braven en verstandigen
 „ is de Wet, VOOR DE ONDEUGENDEN EN
 „ ONVERSTANDIGEN HET VERMAAK VAN
 „ ALLES TE DOEN, WAT HEN GELUST.” —

*Zie daar dan, MIJNE WAARHEID - LIEVEN-
 DE MEDE-BURGERS, PLATO insgelijks bewee-
 zen een Leeraer te zijn, wien, als geschikt om de
 Jeugd tegens de aangenomene gronden van VRIJ-
 HEID EN GELIJKHEID voorin te neemen, en als
 durvende schrijven, dat de volstrekte Volks-Re-
 geering van die geëärtheid is, dat zij veel-al op
 eene volslagene Tyrannie uitlope, — het Leeraers-
 Ampt zonder aarselen ontzegd zoude behooren te
 worden. Ondertusfchen zijn de voorspellingen,
 door hem in dien zoo lezenswaardigen Brief ge-
 daan, bij de uitkomst niet dan te zeer bewaar-
 heid geworden, daar het uiteinde van de blinde
 drift en de pogingen der Siciliërs in 't algemeen,
 der Syracusanen in 't bijzonder, om alle de schijn-
 bare geneugtens eener volstrekte Vrijheid deel-
 achtig te worden, geweest is, dat zij hen eerst
 weder onder 't wreede juk van den Tyran Agathoc-
 les bragten, daar na onder de magt der Volks-
 heerschers Hiero en Hieronymus; en dat ze hen*

eindelijk , door het onvermijdelijk gevolg der innerlijke verdeeldheden , uit dien staat van zaken gebooren , onder de afwisselende overheersching der Phoeniciërs of van Carthago , en der Opici of Bewooners van Italiën , dat is , van Rome , voor altoos hebben doen bukken.

*Geen leerzamer Tafereel , in de daad , dan de Geschiedenis van 't oud Siciliën en van Syracufen , beurtelings en tot vier of vijf herhaalde reizen van de uiterste Volks-Vrijheid onder eene éénhoofdige Tyrannie , van deze wederom in eene volstreckte Volks-Regeering vervallen , en , onder beiden even ongelukkig , even beklagens-waardig , dien cirkel rondlopende , waar van PLATO spreekt , en dien zijn eigen Vaderland mede herhaalde reizen heeft ondervonden . Zij alleen , die geheel vreemdelingen zijn in dit zoo nuttige vak der Oudheid , en derzelve minst gewigtige gedeeltens slegts beëffenen , of die hunne Staatkundige inlichtingen uit Volney , Thomas Payne , en soortgelijke Schrijvers van den dag gewoon zijn te haalen , zijn in staat zig te belgen , dat men dergelijke waarheden , die in den hedendaagschen nagt der verwaarloosde Grieksche en Latynsche Letterkunde als bedolven en begraven liggen , voor den dag durve haalen . In plaats van een Leeraer der Oudheid te gebieden , zig in zijn onderwijs van alle staatkundige aanmerkingen zorgvuldig te onthouden , deden zij beter hem te verbieden “ immer of ooit Plato , Xenophon , Po-
 „ ly-*

„ lybius, of Plutarchus, Cicero, Livius, of Ta-
 „ citus, ja zelfs Homerus of Euripides, die allen
 „ vol staatkundige Lesfen en Aanmerkingen zijn,
 „ met zijne Leerlingen, in handen te neemen,
 „ maar in plaats van dezelve Anacreon of Lon-
 „ gus, Catullus of Petronius, tot onderwerp
 „ hun's onderwijs te kiezen.” — *Wie is 'er dog,*
onder de latere Schrijvers over de Griekfche
Oudheid, die geene staatkundige Aanmerkingen ge-
maakt hebbe of niet gemeend hebbe te moeten maa-
ken? Het misbruik der Vrijheid is 't betoog, waar-
mede de zoo fchrandere en doorzigtige als grondig
geleerde en naauwkeurige UBBO EMMIUS zijne
Aanmerkingen over de Atheenfche Republiek heeft
aangevangen: En welke is dog de groote verdien-
fte van den beroemden ROLLIN, in zijne Griek-
fche en Romeinfche Gefchiedeniffen? Zijn het niet
de staat- en zede-kundige Aanmerkingen; en ko-
men dezen almede niet op het besluit uit, dat on-
gebundene Vrijheid, met zede-bederf gepaard,
(zoo als ze altoos gepaard gaan) op Slavernye en
Tyrannie uitloopt? Heeft GILLIES nu nog zeer
onlangs in zijne Historie van Griekenland (4) niet
met

---

(4) Vol. I. Chap. 13. pag. 465. De laafte woorden
 der aangehaalde plaats zijn in 't oorfpronglijke dezen :
 „ The innovation paved the way for the flil greater changes
 „ begun twenty years afterwards, and gradually completed

met zoo veele woorden kortelijk aangemerkt dat geen, waarvan het omstandiger betoog in de oogen der jegenswoordige Curateuren van Hollands Hoo-ge-School alleen oorzaak genog is, dat mij het Leeraers-Ampt zonder aarfelen ontzegd moet worden? “ Aristides, (zegt hij) die bemerkte, dat „ het onmogelijk was den voortgang der Volks- „ Regeering te stuiten, gaf tijdig toe aan men- „ schen, die wapenen in de hand en standvastige „ stoutheid in 't harte hadden: En, met een ui- „ terlijk vertoon van wel - te - vredenheid, maar „ inwendig met een grooten tegenzin, stelde hij „ eene Wet voor, volgens welke de Atheniënser „ Overheden voortaan zonder onderscheid uit de „ vier Clasfen der Burgerije zouden verkoozen „ worden. Deze nieuwigheid baande den weg „ voor nog grooter veranderingen, die men twintig jaaren daarna begon, en die trapsgewijze „ door Pericles voltooid werden; eene Omwente- „ ling, waarvan de gevolgen wel niet terstond „ gevoeld werden, maar welken bij aanhoudend- „ heid meer - en - meer merkbaar werden, en ten „ laatsten op den algeheelen val van Athenen en „ van gantsch Griekenland zijn uitgelopen. ”

Zie

„ by Pericles; a Revolution, of which the consequences „ were not immediately felt, but which continually became „ more sensible, and finally terminated in} the ruin of Athens „ and of Greece. ”

Zie daar dan alweder GILLIES, den vrijheid- en waarheid-lievenden GILLIES, schuldig aan de misdaad, dat hij de volstrekte Volks-Regeering, waarvan Pericles te Athenen de vol-voerder was, evengelijk ik in mijne Aanmerkingen op Socrates als Burger beschouwd (5), in het haatlijkst daglicht gesteld hebbe, als de oorzaak zijnde geweest van den val van Athenen en van geheel Griekenland. — Maar, indien ik van den gantschen aanleg dier Aanmerkingen, welken aan de meergem. Curateuren zoo gevaarlijk en strafbaar zijn voorgekomen, alhier verders wilde spreken, zoude ik veel te ver uitwijden. Ik moet mij alleenlijk bepaalen tot mijne, in die zelfde oogen zoo schendige, misdaad, dat ik gezegd zoude hebben, “ dat „ het de natuurlijke eigenschap eener volstrekte „ Volks-Regeering is, dat zij alle de heilzaamste „ en verstandigste instellingen om-ver smijte, tot „ dat zij eindelijk op eene volslagene Dwingelap- „ dije uitloopen. ” — Wel aan dan! laat ik hier eenige Mede-pligtigen, die met mij schuldig staan aan dit schennis van staatkundige Ketterye tegens de aanstaande FORMULIEREN, welken, in ons Vaderland, VOORSCHRIFTEN zullen behelzen, WAT MEN GELOVEN (6) EN ONDER-
WIJ-

---

(5) Pag. 140. en volgenden. Pag. 167. en volg. enz.

(6) Agtervolgens 't gunstig vooruitzicht, 't welk ons daar-
van

WIJZEN MAG, — *laat ik hier eenigen mijner Mede-plichtigen aanwijzen. — Immers PLATO alleen heeft geen gezags genoeg: Andere Ouden, gedeeltelijk door mij reeds elders (7) bijgebracht, zal ik mede niet noemen; men mogt mij weder beschuldigen, dat ik het gegrond gezag der Ouden misbruike: En zulks konde men gemaklijker doen, om dat men zig van allen plicht tot bewijs ontslagen, of daarboven verre verheven acht. — Laat ik dan maar nieuwere noemen. —*

De onsterfelijke HUIG DE GROOT, wiens woorden wij almede elders (8) vertolkten, was de eenigste niet, die schreef, “ dat onder eene Volks-Re-
„ gee-

van door den Burger VAN MARLE gegeven wordt bij 't Stuk, alhier No. VIII. pag. 128. Immers moeten 'er, volgens 't geen men aldaar vindt, zulke *Formulieren* in ons Vaderland met 'er tijd *voor handen* zijn, zullen wij niet altoos in 't geval zijn, “ om zonder *rechterlijk onderzoek*, en dus ook „ zonder *rechterlijke overtuiging*, ” veroordeeld en weg-gejaagd te worden: Want, volgens dezen Rapporteur, is 'er geen midden tusschen eenen zoo-genaamden *Revolutionairen staat*, waar men afhangt van de *willekeur* van hen, die onder den naam der *Vrijheid* regeeren, en tusschen het *voor handen zijn van FORMULIEREN*, die *voorschriften behelzen*, wat men *GELOVEN* en *onderwijzen MAG*.

(7) *Aanmerkingen op Socrates als Burger beschouwd*, pag. 177. en volgg.

(8) In dezelfde *Aanmerkingen*, pag. 163.

„ geering de oproerigheden steeds den Staat be-
 „ derven ; — *dat men bloot staat voor de zig zel-*
 „ *ve niet magtige drift van elk en een ieder ; dat ,*
 „ *onder 't Bestuur van 't Gemeen , deszelfs DWAAS-*
 „ *HEID eene zekere zaak is ; dat eindelijk , en*
 „ *met een woord (om in 't algemeen te spreken ,*
 „ *en 't geen het meeste plaats heeft) de Monar-*
 „ *chie geschikt is voor luiden van eene slaafsche*
 „ *geëartheid ; de DEMOCRATIE VOOR HEN ,*
 „ *DIE DE LOSBANDIGHEID LIEFKOOZEN ; de*
 „ *Aristocratie voor hen , die tevens en goede orde*
 „ *en Vrijheid beminnen. ”*

*Edoch wat helpt mij het getuigenis van HUIG
 DE GROOT ? — Hij almede ('t oordeel van eenen
 der Curateuren deswegens is mij bekend) — hij
 almede was met het euvel der Aristocratische ket-
 terye besmet : — Laaten wij dan liever eenen
 Vreemdeling hooren : Het is de Opper - Rechter
 van Schotland , Lord KAMES , in zijne Schetsen
 der Geschiedenis van den Mensch (9). In zijne
 der-*

---

(9) *Sketches of the History of Man* Vol. I. pag. 393. Zie hier de eigene woorden : “ Of all Governments Democracy
 „ is the most turbulent: Despotism , which benumbs the
 „ mental faculties , and relaxes every spring of action , is in
 „ the opposite extreme. Mixed Governments , whether Mo-
 „ narchical or Republican , stand in the middle : They promote
 „ activity , but seldom any dangerous excess. *Pure Democra-*
 „ *cy,*

derde Schets over de onderscheidene Regeerings-Vormen handelende, begint hij met de volstrekte Volks-Regeering of Democratie aldus: “Van alle
 „ de Regeerings-Vormen is de Volks-Regeering
 „ de wan-ordentlijkste: Despotismus (of onbe-
 „ paalde Alleen-heersching,) welke de ziels-ver-
 „ mogens als doet bezwijmen, en alle veer-kracht
 „ van't menschlijk bedrijf verslapt, is aan het te-
 „ gengesteld uiterste: Gemengde Regeerings-Vor-
 „ men, 't zij ze naar eene Alleenheersching of wel
 „ eene Gemeenebest-Regeering meest overhellen,
 „ houden het midden: Zij bevorderen de dadelijk-
 „ heid, maar zelden tot eene gevaarlijke uitspat-
 „ ting. — Zuivere Democratie, gelijk die van
 „ Athenen, van Argos, van Carthago, is alle-
 „ zints DE ALLERSLECHTSTE REGEERINGS-
 „ FORM van allen, ten zij wij het Despotismus
 „ uitzonderen. Het Volk, in wien de Opperste-
 „ Magt berust, is euvelmoedig in voorspoed, vrees-
 „ agtig in tegenspoed, wreed in zijne verbolgen-
 „ heid, blind en kwistig in zijne toegenegenheid,
 „ en

„ cy, like that of Athens, Argos, and Carthage, is the very
 „ worst Form of Government, if we make not Despotism an
 „ exception. The People, in whom resides the Sovereign
 „ Power, are insolent in prosperity, timid in adversity,
 „ cruel in anger, blind and prodigal in affection, and inca-
 „ pable of embracing steadily a prudent measure. ”

„ en onbekwaam om op den duur voorzigtige maat-
 „ regelen te volgen. ” —

Doch Lord Kames , zal men alweder zeggen,
 was met de Engelsche gemengde Constitutie inge-
 nomen. — Ja ! wel-licht , niet minder dan Loc-
 ke , Montesquieu , John Adams , en anderen van
 dat soort ! — Laaten wij dan met eenen anderen
 raadpleegen , met eenen Man , die , zelve in een
 Vrij-staat geboren en aldaar geschreeven hebben-
 de , door niemand voor eenen vijand der Burger-
 lijke Vrijheid wordt gehouden. “ Om tot onze
 „ Hoofd - Vraag weder te keeren (schrijft (1)
 „ BURLAMAQUI , — namentlijk tot de vraag ,
 „ welke de beste Regeerings - vorm zij ,) — zeg
 „ ik , dat de beste Regeering noch eene Monar-
 „ chie (of Alleenheersching) is , noch eene vol-
 „ strekte (of algeheele) Volks - Regeering. De
 „ eerste dier Vormen is te sterk : Zij neemt te
 „ veel ten nadeele der Vrijheid (of zij vermin-
 „ dert de Vrijheid te veel;) zij helt te veel over
 „ naar

---

(1) *Principes du Droit Politique*, Partie II. Chap. 2.
 „ Pour revenir à notre Question principale, je dis, que le
 „ meilleur Gouvernement n'est ni une Monarchie absoluë,
 „ ni un Gouvernement pleinement populaire : Le premier est
 „ trop fort ; il prend trop sur la Liberté & penche trop à la
 „ Tyrannie : Le second est trop foible ; il livre trop les Peu-
 „ ples à eux-mêmes ; & il va à LA CONFUSION ET à LA
 „ LICENCE. ”

„ naar Tyrannie (of Geweldenarye:) De tweede
 „ (de volstreckte Volks-Regeering) is te zwak:
 „ Zij levert de Volken te veel aan hen zelven over;
 „ en zij HEEFT EENE STREKKING TOT WAN-
 „ ORDE EN LOSBANDIGHEID.” — Is dit, MIJ-
 NE MEDE-BURGERS! iets anders gezegd, dan
 dat zij de natuurlijke eigenschap heeft, om alle
 de heilzaamste en verstandigste instellingen om ver-
 re te smijten?

Oordeelt men het getuigenis van BURLAMAQUI
 almede niet genoeg, en maakt hem eene of andere
 oorzaak insgelijks verdagt bij hen, die, een an-
 der naar de maat van hun eigen hart afmeetende,
 meenen, “ dat niemand zonder inzigten van
 „ eigen-belang gewoon is te spreken;” — wel-
 aan! laat het niemand verveelen, dat ik de woor-
 den van eenen, bij hen zeekerlijk meer geloof-
 waardigen, Geneeffchen Burger, den vergoden,
 zoo niet ontsterflijken, — JEAN-JAQUES ROUS-
 SEAU, op dit zelfde onderwerp reeds door mij ge-
 beezigd (2), nog eens alhier ter neder schrijve.
 „ Voegen wij 'er nog bij, dat 'er geene Regeering
 „ is, zoo onderhevig aan Burger-Oorlogen en
 „ aan inwendige beroertens, als de Volks-Regee-
 „ ring, om dat 'er gene is, die eene zoo sterke
 „ en

---

(2) Zie 't Stuk No. XII. pag. 175. alwaar de eigene woor-
 den aangehaald worden van 't Contrat-Social Liv. III Chap. 4.

„ en zoo geduurige strekking hebbe, OM STEEDS
 „ VAN VORM TE VERANDEREN, *noch die groo-*
 „ *ter waakzaamheid of meer moeds vereisfche, om*
 „ *in haaren stand gehandhaafd te worden? ” Is*
dit wederom niet met andere woorden gezegd juist
dat geen, waarom mij, volgens 't oordeel van
Mr. G. J. H. HAHN en van zijne Mede - Cura-
teuren, het Leeraers-Ampt zonder aarfelen be-
hoort ontzegd te worden? — Wie had ooit ge-
dagt, dat ook JEAN-JAQUES ROUSSEAU 'eeni-
ger dage door de Bezorgers van Hollands Hooge-
School onder de Ondernijners en heftige Bestrij-
ders der Volks-Regeering gesteld zoude worden?

Maar het blijft hier niet bij. — Een Man, wien
voorzeeker alle Vrienden der Volks-Regeering ou-
der hunne vuurigste en getrouwste Yveraers in Ne-
derlands - Wetgeving tellen, en dien ik gaarne er-
kenne onder het niet overgroot getal der zulken te
behooren, welken dezen ijver bij zuivere grond-
beginsels van eerlijkheid, welmeenendheid, be-
langloosheid, en zelfs-overtuiging voegen; — een
Man, wiens braafheid zij, die van cene meer
koele denkwijze zijn, nogthans algemeen eer-
biedigen; — de vrijheid-lievende maar ook waar-
heid-beminnende en oprechte VAN HOOFF deelt in
de veroordeeling, die ik door Curateuren ben waar-
dig gekeurd, daar hij, door de droevige onder-
vinding van zeer nabij geleerd, en te eerlijk om
het getuigenis dier ondervinding te ontveinzen of

te wraaken, niet min sterk, ja sterker dan ik, over de gevaaren en onheilen eener volfstrekte Volks-
 Regeering, zelfs midden onder de Wetgeevers van 't
 Vereenigd-Nederland, heeft gesproken. Zie hier
 zijne uitdrukkingen, woordelijk uit het Dagblad
 der Nationale - Vergadering (1) overgenomen!

„ Wat de surveillance van het gantsche Volk aan-
 „ gaat, dit is eene chimère: Het gantsche Volk
 „ kan in veele zaken niet waaken, om dat het
 „ gantsche Volk niet genoeg in zaken van den
 „ Staat verlicht kan zijn: Men kan het gantsche
 „ Volk wel opzetten en in beweeging brengen;
 „ maar de surveillance [dat is, de daadlijke uit-
 „ oeffening van 't Oppergezag in zaken van 't
 „ openbaar Bewind] — de surveillance van het
 „ gantsche Volk LOOPT ALTIJD OP VERWAR-
 „ RINGEN UIT. Dit zoude eene VOLSTREKTE
 „ DEMOCRATIE worden; en eene volfstrekte De-
 „ mocratie, zegt HOBBS wel en te recht, is de
 „ ARISTOCRATIE zelve, om dat het de Regee-
 „ ring is van weinige Demagoguen, die het Volk
 „ flatteeren en geleiden. ” — In de daad, dat
 de Voorstanders en Beyorderaers der volfstrekte
 Democratie de geweldadigste Aristocraten door-
 gaans worden, (dit woord in zijne verbasterde
 betekenis genomen, — dat is, de geweldigste en
 heersch-

---

(1) No. 541. van Maandag 29. Mey 1797. pag. 1118.

heerschzigtigste Onderdrukkers;) — zulks leert de Menschen-kennis, om dat diezelfde drift van eigen-liefde, die hen de volstrekte Democratie, als het middel hunner eerzucht, doet omhelzen, hen ook, zoo dra zij meester zijn, in alle hunne handelingen bezielt: En, leerde het de kennis van 't menschlijke hart niet, — dan verbeelde ik mij, dat de door mij uitgegevene Stukken het onloochenbaarst bewijs daarvan zouden opleeveren.

Immers, wie is 'er die de boven-aangehaalde passages van oudere en latere Schrijvers, daaronder van de ijverigste Voorstanders der Volks-Vrijheid, met de mijnen en met de daarop gebouwde beschuldiging van Curateuren vergelijkt, en die 's Lands Universteit niet ongelukkig achte, ja! de daarbij aangestelde Leeraers niet hartgrondig beklage, aan zulke beoordeelingen, aan zulke Beoordeelaers onderheevig te zijn? Wie is 'er, die hen niet ongelukkig reekene, vooral in een tijd, daar Vrijheid en Gelijkheid de afgekondigde grond-regels van den Staat zijn, dat, in zulk een tijd, zij, Leydsche Profesoren, nogthans ALLEEN van 't genot der Rechten van den Mensch en Burger zijn uitgesloten; — daar zij, als AFHANGLIJKE DIENSTKNECHTEN, zig bloot-gesteld zien, om, op het enkel goedvinden van zulke Rechters, of liever van zulke Heeren en Meesters, zonder van eenige Beschuldiging verwittigd, veel-min in hunne verdediging daarjgens gehoord te zijn, — zon-

der de minste vorm of schaduw van onderzoek of rechts-pleeging, — na eenen langen dienst, — na hunnen bijna geheelen leeftijd aan de Univerfiteit verſleten, — na alle hunne arbeidzaamheden tot hun Ampts-beroep, met verzaking van alle andere voordeelen, eeniglijk ingericht en beſteed te hebben, — in eenen gevorderden ouderdom, terwijl alle andere uitzigten voor hen reeds ophouden, — in de hen plechtig toegezegde beſoldding eigendunklijk verkort, ja! geheel afgezet, weggejaagd, en verſtooten te worden, — verſtooten, zonder 't recht te hebben, 't geen den geringſten Waag-kruizer in ons Vaderland, — wat zeg ik, in ons Vaderland? — in alle Landen, alwaar orde ge-eerbiedigd wordt, en geen Amptenaar, wie hij ook zij, boven 't Oppergezag van den Staat verheven is, — 't geen den geringſten Waagkruizer of Vuilnis-voerder toekomt, — 't recht, namentlijk, om, wanneer hij ten onrechte van zijne Bediening verſtoken is, zig in 't laaſte reſſort bij de hoogst-geconſtitueerde Magt of bij den Souverein van den Lande te beklagen, en om aldaar herſtel van geleden ongelijk te kunnen bekomen; — verſtooten, door wie? — door hunne gewezen Leerlingen, door luiden, die baardelooze en onbedreevene Jongelingen waren op den tijd, toen deze door hen aldus weggejaagde Leeraeren reeds de grijze hairen droegen, die zij geduurende de veel-jaarige beëffening van goede Letteren, van Geſchied-

schied- of Rechts-kunde en van Deugd, op hunnen schedel vergaderd hadden; — verstooten en weg-gejaagd, zeg ik nog eens, door wie? — door hen, die, weinige jaaren geleden, hunnen jeugdigen arbeid aan dien's Leeraers beëoordeeling onderwierpen, en nu (gelijk mij van ééner dezer Curateuren gebeurd is) zig in staat en bevoegd reekenen, om, tot vergelding van dezen en andere diensten, onder zijne Beëordeelaers te verschijnen, en zig bij zijne Vervolgers te voegen? — Zalige vruchten voorwaar der zedelijkheid van onze dagen! — Wie is 'er, die zig 't aangezigt door eene levendige aandoening niet voele gloeijen, wanneer hij leest, dat zulke Beëordeelaers, daar zij voor aanzienlijke Voorstanders der Vrijheid en Gelijkheid willen doorgaan, het recht nogthans durven staande houden, om in hunne willekeurige handelwijze, omtrent de Professooren der eerste Universiteit van ons Nederland, geene andere paalen te erkennen, geene andere regelmaat te gedogen, dan dat zij 'er (1) geen misbruik van zullen maaken? Wie is 'er die niet verbaasd staa, dat de enkele verzeekering, dat, volgens het oordeel dezer Curateuren, een Leeraer verkeerde begrippen aan de Jeugd ZAL inboezemen (2), genoegzaam zij, om hem, wiens gehee-

le

---

(1) Zie het Stuk No. XVII. A.

(2) Zie hetzelfde Stuk No. XVII. A.

le leven hen logenstraf, en die van zulke lasterlijke vermoedens door de hoogste Magt op de luisterrijkste wijze bereids was vrijgesproken, op nieuw, zonder eenige schaduw van grond of bewijs, van de uitoeffening van zijn wettig recht te versteecken? — Wie is 'er eindelijk, die mij niet billijke en mijne, hoe zeer gedwongen, keuze niet rechtvaardige, dat ik, na op zulk eene wederrechtelijke en hoonende wijze den bitteren kelk der onwaardigste willekeur van luiden, tot wien ik wel eer in gantsch andere betrekkingen gestaan had, te hebben moeten uitdrinken, mij zelve, wiens ijverige gehechtheid aan 't wel waarneemen mijner Post zij moeten erkennen, niet hebbe willen bloot stellen, om dien vergalden beeker der onverdiendste vernedering, bij voorraad reeds voor mij gemengd, nog eenmaal te verzwelgen; — dat is, met andere woorden, dat ik, tot behoud der eene Professie, die Curateuren goedyonden mij nog te laten, mij aan hunne zoo willekeurige en ongehoorde als onuitvoerlijke voorwaerden niet hebbe willen onderwerpen, of (zoo als zij het noemen) naar hunne REPUBLIKEINSCHÉ aanmaning niet (*) hebbe willen hooren. De hand was reeds opgeheven, om mij ook van de Leeraer - Stoel der Griek-

---

(*) De hoonende bedreiging eener willekeurige wegjaaging is bij Curateuren, in hunne Misfive No. X. A. eene Republikeinsche aanmaning, even gelijk het bij eene andere hun-

Griekſche Taal en Oudheid, onverhoord en onverdedigd, weg te jaagen, zoo dra 'er maar nog eens

---

hunner Misſives ſub No. XVII. A. eene *Republikeinſche rondborſtigheid* is, wanneer zij aan de hoogſt-geconſtitueerde Magt verklaaren, “zig de uitvoering niet te laaten wel-ge-, vallen eener *Reſolutie*,” door de *moreele Perſoon* van die zelfde Vergadering genomen na een onderzoek, geduurende 't welk zij tot vier herhaalde reifen geweigerd hebben aan hunnen plicht, als ondergeſchikte Amptenaaren, met gehoorzaamheid te voldoen. — Hoe gaarne men ook alle zagtmoe- digheid bewaare; men kan zig niet onthouden van 't nadenken, wie in Vrankryk, geduurende de jaaren 1793. en 1794. inſgelijks met den naam van *Republikeinen* pronkten; ja wie nu nog, hoe zeer bij een ieder veracht, gehaat, verfoeid, dien eer-titel, als bij uitſluiting van alle andere wel-mee- nende Burgers, zig durven toe-eigenen. Men herinnert zig, dat *Republikein* bij hen beteekent iemand, die, zig alle *Vrijheid en Onafhankelijkheid* voor zig zelve aanmatigende, even daar door zig gerechtigd reekent, om over alle anderen *vrijmagtig* te heerſchen: En, zig zulks herinnerende, herleest men de even aangehaalde Misſives ſub No. X. A. en No. XVII. A. niet minder dan den bedreigenden en overheerſchenden Brief aan Reſtor en Senaat, alhier ſub No. XIX. — nog eens, om in dat begrip, nopens 't nieuw gebruik van 't woord *Republikein*, bevestigd te worden. — Het is dan ook in dezen geest van *onafhankelijke en vrijmagtige heerſchappije*, dat Curateuren, aan 't *Provinciaal-Bestuur* ſchrijvende, Holland's Univerſiteit de **HUNNE** noemen: “Wij oordeelden het voor de Neder-, landsche Jeugd aan ONZE *Hooge School* hoogst-belangrijk” (Zie de Misſive ſub No. XVIII. A.) — Tot nog toe, zoo

cens een kwaadaartig en woelziek Jongeling gevonden werd, volgens wiens geheime aanbren-
gen

---

lang de Univerfiteit beftaan heeft, gebruikten Curateuren, aan de Staaten van Holland fchrijvende, de uitdrukking van *UWE Univerfiteit*, *UWE Hooge School*. Zij wiften, dat zij alleen Commiffariffen, tot beftuur derzelve, onder den plicht van *verantwoordelijkheid* waren: De Staaten daarentegèn, als met de uitoeffening der Souverainiteit bekleed, als Betaals-Heeren (fchoon geen *willekeurige Heeren en Meesters*) fchreeven: *ONZE Univerfiteit te Leyden*, *ONZE Hooge School*; Maar de jegenswoordige Curateuren, naar hunne meening volftrekt *oppermagtig* en geene de minfte *verantwoording* fchuldig zijnde, (zie No. XVII. A.) hebben dien ouden ftijl afgefchaft; en Leydens Univerfiteit is *HUNNE HOOGESCHOOL*. — Geen wonder! daar alle Profeforen leeme hutten, aarde potten, breekbaar in hunne handen zijn, en naar goedvinden, zonder dat Curateuren aan iemand ter waereld reekfchap van die daad behoeven te geeven, door hen *AFGEZET* (dit is het woord zelf, 't welk zij gebruiken,) en in hunne eens toegezegde en beloofde *Tractementen verminderd* kunnen worden. Gelukkige verandering, voorwaar! in tijden van *Vrijheid en Gelijkheid* te wege gebragt! Nog in den jaare 1792. was de Univerfiteit zoo min de *Hooge School der Curateuren*, en de Senaat zoo min hunne *Afhanging*, die vrezèn moest, dat zij zig over iets *ZOUDEN BELGEN* of 'er iemand *OP ZOUDEN WILLEN AANZIEN* (zie *het Stuk alhier* No. XIX.) dat de *meerderheid* mijner Ampt-genooten, nevens mij, moeds genoeg hadden eene ongegronde fustenuë der toenmalige Curateuren, even of der Univerfiteits zaken aan hunne befchikking *alleen* ftonden, door legale middelen

gen ik "mijne uitdrukking veroorloofd had, die, naar hun begrip, de Jongelingschap, tegens, 't geen zij als gronden van Vrijheid en Gelijkheid aanzien, zoude kunnen voorin-
 ,, NEEMEN." *Wat eerlijk Man, wat deugdzaam Liefhebber en Voorstander van waare Gelijkheid is 'er, die den hals onder zoodanig eene bedreiging zoude willen krommen? Ik vermeete*

tegen te gaan, — en tegen te gaan met zulk een uitflag, dat wij eindelijk, door Curateuren zelven, volkomen gerechtvaardigd werden, daar zij erkennen moesten, "dat het Oper-bestuur der Universiteit, naar den uitdruklijken letter der Statuten, niet bij uitsluiting aan hen alleen, maar aan Rector, Curateuren, en Senaat, gezamenlijk was toe-
 ,, vertrouwd." Nu is de zaak van gedaante veranderd; en Profesoren worden door een dreigenden Brief gewaar-schuwd, welke hunne daaden bij Curateuren als aangenaam of onaangenaam beschouwd zullen worden, en mitsdien welke de, aan die gevoelens geëvenredigde, gevolgen voor hen in hunne Posten zouden kunnen zijn. — 't Is dan eindelijk ook in dien geest, dat Curateuren schrijven (No. XVIII. A. pag. 301.)
 ,, den door hun beroepen Hoog-Leeraer een dag tot zijne
 ,, plechtige Redevoering bepaald te hebben; " een recht, 't welk den Rector, met mede-weeten van den Senaat, alleen toekomt, die, wel is waar, de convenientie van Curateuren gaarne verneemt, maar uit loutere wellevendheid, en overigens 't recht heeft eenen onwettiglijk of kwalijk beroepen Leeraer, niet tegenstaande den wil der Curateuren, van zijne Inauguratie af te houden.

mij zulk een Aankleever van Vrijheid en Gemeene-best-gezinde grondbeginsfels van der jeugd af aan geweest te zijn, dat ik mij schaamen zoude, indien mijne Vaderlands-liefde, met die van eenen mijner Beschuldigers of Veroordeelaers, wie hij ook zijn moge, in de schaal gelegd, dezelve in standvastige zuiverheid en met 'er daad betoonde BELANGLOOSHEID niet verre overtrof: En, als zoodanig, durve ik zeggen, dat geen braaf Patriot, geen echte Vrijheids-Vriend, dat is, zulk een, bij wien Patriotismus met laaghartige Geldzugt niet gepaard gaat; zig aan dien band zoude kunnen of mogen leggen. Zij, die in de Schriften der Leeraers van aloude Vrijheid en Burger-Deugd bedreeven zijn, — in zulke Schriften, namentlijk, die (gelijk ik ze noemde) aloude of onderwetsche Vrijheid en Patriotismus, op Godsdienst en Zeden gebouwd, aan 't Menschdom prediken en aanprijzen, — zij kennen en eerbiedigen BENJAMIN HOADLEY, Bisshop eerst van Bangor, naderhand van Winchester, als eenen der luisterrijkste naamen onder dezelve: Zij weeten, dat nimmer de Kansel meer en beter tot leering der deugdzame Republikeinsche grondbeginsfels gebruikt is dan door dezen beroemden Godgeleerden. — Wel nu, wat zegt hij in de Leerreden (1) door

---

(1) HOADLEY *sixteen Sermons* enz. (Sermons Tom. I.)
pag.

door hem uitdrukkelijk gehouden tot betoog der fcha-
 delijkheid en van 't ongeluk eener volstrekte Al-
 leenheersching? — “ Ingelyks (zegt hij) wat,
 „ betreft het onderwerp, waarover wij hande-
 „ len, — de Vrijheid, van welke wij spreken,
 „ is de Vrijheid eener Maatschappij, die zig ge-
 „ red heeft van alle de ongemakken, van alle de
 „ schadelijkheden en kwellingen der Wanorde en
 „ GELIJKHEID: En de Vrijheid, die ik beschree-
 „ ven heb, is eene bevrijding slegts van zulk
 „ soort van kwaad, waarvan het ons belang is
 „ bevrijd te zijn; en geenzints eene bevrijding van
 „ zulke heilzame banden, als de reden zelve van
 „ ons vordert te wenschen en te verlangen, dat
 „ weezens; tot het gezellige leven geschapen, 'er
 „ zig steeds onder bevinden: Want eene slaking
 „ van die banden zoude een staat van elende zijn,
 „ wel-

---

pag. 96. “ So likewise, in the case before us, the Liberty
 „ we speak of, is the Liberty of a Society rescued from the
 „ Inconveniences and Evils of CONFUSION and EQUALI-
 „ TY: And the Liberty I have described, is a Freedom only
 „ from such Evils, as it is our Interest to be free from; not
 „ a Freedom from such good Restraints, as it is reasonable for
 „ us to wish and desire Sociable Creatures to be under: Which
 „ would be a State of Misery, not to be desired by any rea-
 „ sonable Creatures; and such a State, as, if we were once re-
 „ duced to it, we should study and labour, as soon as possi-
 „ ble, to change.”

„welken geene redelijke fchepfels kunnen begeeren; — zulk een staat, dat, indien wij eens 'er toe gebragt waren, wij alle onze vermoogens en krachten zouden aanwenden, om daar in verandering te bekomen.”

Ik vrage, zijn dit geene uitdrukkingen, gefchikt om de Jongelingschap tegens de gronden van Vrijheid en GELIJKHEID te KUNNEN voorinneemen? — Hoe? de Gelijkheid is de hoofdzuil der Volks- Regeering: De volftrekte Gelijkheid is de eenigfte hoeksteen, waarop de volftrekte Volks- Regeering (zoo zij immer onder sterffelijke Menschen bestaan heeft of bestaan zal) gevestigd en opgetrokken moet worden: En nogthans spreekt de Bisfchop HOADLEY van de GELIJKHEID als fchadelijk, als van een kwaad: Hij verzustert ze met WANORDE (confusion:). Hij leert ons, dat, als 'er geene banden van ondergefchiktheid meer waren, en dus de Gelijkheid tusfchen alle Menschen plaats had, redelijke weezens ras verlangen zouden daarvan ontslagen te zijn. — Weg met hem! weg met hem! Hij is almede een Ondernijner en Bestrijder der Volks- Regeering! — Maar zag! haast U zoo niet, om hem, als zoo veele anderen, van UWE Univerfiteit weg te jaagen. Mifchien, zoo Ge hem hoort, en, tegens uwe gewoonte, tot zijne Verdediging wilt toelaaten (gelijk wel- eer altoos de gewoonte was onder uwe Voorzaten, die echter de grondbeginsfels van Vrijheid,

heid, Gelijkheid, en Broederschap niet beloofd hadden te volgen,) — misschien, zoo Ge. hem hoort; zal hij U zeggen, dat die woorden, welken uwe gediensstige, doch ondeugende, geheime Aanbrenger U uit zijne Lesfen heeft overgebracht, in eenen gezonden zin te verstaan zijn van de valsche Gelijkheid; dat 'er TWEEDERLIJE GELIJKHEDEN zijn, zoo als ISOCRATES (2) reeds over tweeduizend jaaren leerde, en zoo als MONTESQUIEU (3) na ISOCRATES nog duidlijker verklaard heeft, ten zij ISOCRATES en MONTESQUIEU al-

mede

(2) „ Ter betere regeling nu en beter bestuur van den „ Atheenschen Staat (zegt hij) bragt dit wel het meeste toe, „ dat, daar 'er TWEEDERLIJE GELIJKHEID geächt wordt „ te zijn, waar van de eene aan allen volstrekt het zelfde toe- „ staat, de andere aan elk en een ieder dat geen toewijst, 't welk „ hij waard is, en 't geen hem past, zij niet onkundig wa- „ ren, welke van DEZE TWEE GELIJKHEDEN de nut- „ tigste was voor den Staat. Die Gelijkheid, namentlijk, „ welke deugdzame en brave Burgers met fleghoofden ge- „ lijk stelt, en beiden even zeer vereeft, keurden zij af als „ onrechtmatig enz. ” Deze plaats (Opp. pag. 143.) heb ik in haar geheel vertolkt in mijne *Aanmerkingen op Socrates als Burger beschouwd*, pag. 136.

(3) MONTESQUIEU *Esprit des Loix* Liv. VIII. Chap. 3.
 „ Autant que le Ciel est éloigné de la Terre, autant le véri-
 „ table esprit d'Egalité l'est-il de l'ESPRIT D'ÉGALITÉ EX-
 „ TRÊME. Le premier ne consiste point à faire en sorte,
 „ que

mede door U van hunne Stoelen geremoveerd moeten worden. — Neen! neen! weg met hem! Zijn 'er tweederlijke Gelijkheden, 't geen wij zoo nauw niet onderzoeken, dan had hij, Mr. HOADLEY, zulks nauwkeuriger moeten bepaalen: Nu heeft hij „ zig uitdrukkingen veroorlofd, die zijne Toehoorders tegens de aangenomene gronden van „ Vrijheid en Gelijkheid zoud en kunnen „ voorinnee men. Wij handelen met hem, „ zoo als wij meenen, dat onze plicht van ons „ vordert; en de bewustheid daarvan zal ons al- „ tijd eené genoegzame beloning zijn. — Hij had „ naar onze Republikeinsche aanmaningen moeten „ hooren. — Hij zoude aan de Jeugd verkeerde „ begrippen inboezemen. Wij, als Republikei- „ nen, al heeft ook de hoogst-geconstitueerde „ Magt hem, na het plechtigst onderzoek, her- „ steld, wij kunnen, wij zullen niet werkloos „ blijven; wij kunnen, wij zullen hem aan on- „ ze Universiteit niet gedogen. ” — En op deze wijze werd de Gemeene-best-gezinde Hoadley van 's Lands Universiteit weg-gejaagd; op deze wij-

ze

„ que tout le monde commande, ou que personne ne soit „ commandé, mais à obéir & à commander à ses égaux. Il „ ne cherche pas à n'avoir pas de maître, mais à n'avoir que „ ses égaux pour maîtres, &c. ”

ze werd hij door den haat van eenige Individus ,
krachtdadiger en gevaarlijker dan die van eenig
Stadhouder ooit geweest is , voor altoos uitgesloten.

Dit zij genoeg , om tot een staaltje te dienen
van 't geen mij te zeggen zoude vallen , indien ik
eens tot de noodzaaklijkheid gebragt wierde , om ,
ter ontwikkeling der geheele handelwijze met mij
gehouden , en ter ontleding van alles , 't welk ik
nu slegts aangeroerd heb , de penne verder op te
neemen , en volbrengen moest , 't geen ik bij mijne
eerste Memorie (4) aangekondigd hebbe , “ ten
„ einde de Tijdgenooten , maar voor - al de onpar -
„ tijdige en onbevooroordeelde Nakomelingschap ,
„ tot Rechter in te roepen , ” en van dezelve
dat recht te verwagten , 't welk mij , wel is waar ,
van wegens de rechtvaardigheid der hoogste Magt
van dezen Lande reeds ten vollen is wedervaren ,
maar waarvan het genot , door den blijvenden in -
vloed der geenen , die mij tot slag - offer van hunne
driften gemaakt hebben , mij op den duur wordt
onthouden : Ik zal ondertusfchen den uitflag ge -
duldig afwagten : Ik zal afwagten , niet alleen of
mijn herstel , 't welk slegts eene der wijzingen was
der door mij gevraagde genoegdoening , voor mij
vrugteloos zal blijven ; maar ook , indien men dit
met

---

(4) No. III. pag. 32. en 33.

met de duur - bezworen plichten eener wel - geörende Regeering overeenkomstig mogt reekenen , of men mij tevens den weg der Justitie zal sluiten tegens hen , die ik openlijk voor 't oog der gantsche Natie aanklage “ als de zulken , die zig niet ontzien hebben hunne Posten te misbruiken , om mij onder onbewezene Beschuldigingen te onderdrukken; Beschuldigingen, die ik voor onwaaragtig en lasterlijk verklare.” Ja! gebeurt dit, dan betuig ik nothans mij het recht voor te behouden, 't geen uit dergelijke valsche aantijgingen , tot mijne injurie bij openbaare Nieuws - Papieren alomme verspreid, voor mij geboren is , en mij door geene Magt , in een Land waar Wet en Recht ge - eerbiedigd wordt , afgenomen noch te-rug-gehouden kan worden. Inmiddels is van nu af aan de mij alöm betoonde achting en deelneeming van deugdzaame en brave Vaderlanders voor mij eene genoegzame schadeloosstelling jegens alle de onrechtvaerdigheden , die mij , tot hun leedweezen en uiterste verontwaerdiging , zijn wedervaren : En , daar de bewustheid van zig zelve en zijne zuivere , oprechte , grondbeginsels altoos te zijn gelijk gebleven , een eerlijk Man met verachting doet nederzien op hen , die door het volgen eener tegen - gestelde denkwijze de magt misbruiken om hem te vervolgen en te onderdrukken , zal het mij nimmer berouwen dien moed gehad en getoond te hebben , waarvan NECKER spreekt,

spreekt , wanneer hij zegt (5). “ 'Er is ech-
 „ ter ook moed toe nodig, om aan gematigde ge-
 „ voelens (in tijden van verdeeldheid) getrouw
 „ te blijven , en om 't besluit voor zig te nee-
 „ men , nimmer te wijken van die post , die in zul-
 „ ke tijden zoo vaak door een ieder wordt verla-
 „ ten , en die het zoo moeilijk is te bewaaren.
 „ Dusdanig was wel-eer de verdienste van den
 „ wijzen l'Hospital , in zijnen tijd gelijkelijk en
 „ bij Catholiken en bij Protestanten gehaat , ge-
 „ lijkelijk bij hen , die het Parlement aanhin-
 „ gen , en die Vrienden van 't Despotismus wa-
 „ ren. Ik heb die zelfde ongenade ondervonden ,
 „ zonder aan dien Grooten - Man echter gelijk
 „ te zijn. De Nakomelingschap heeft hem ge-
 „ wroken : Zal zij ook over mij een even gun-
 „ stig oordeel vellen ? ” — Ik , voor mij ,
 weete , dat de driften der Onderdrukkers met hun
 ten

---

(5) “ Cependant il faut du courage aussi , pour rester fidè-
 „ le aux opinions modérées , & pour se résoudre à ne jamais
 „ quitter ce Poste abandonné , & dont la garde est si difficile.
 „ Tel fut autrefois le mérite du sage l'Hospital , également
 „ odieux de son tems & aux Catholiques & aux Protestans , &
 „ aux Parlementaires & aux Amis du Despotisme. J'ai é-
 „ prouvé la même disgrâce , sans ressembler à ce Grand-
 „ Homme. La Postérité l'a vengé ; me sera - t - elle aussi favo-
 „ rable ? ” *De la Révolution FRANÇOISE* , Tome II. p. 137.

ten grave gaan; — dat hunne magt zeer dikwijls nog vroeger dan zij zelve in stoffe valt; — maar dat de Waarheid, alleen eeuwig, en hen, en hunne magt, en alle menschen-vrees, en alle Volks-vooroordeelen overleeft!

Op mijn Buiten-verblijf bij LEYDEN
den 14. July 1797.

JOHAN LÜZAC.

N^o. I. A.

EXTRACT uit het DAG-
BLAD van het verhandelde,
ter-Vergadering van de PRO-
VISIONEELE REPRÆSENTANTEN
van het VOLK VAN HOLLAND.

VRIJDAG den 8 January 1796, des middags
ten half één uure.

Het tweede Jaar der Bataaffche Vrijheid.

(WYBO FYNJE, *Praesident.*)

Het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* heeft gerapporteerd, dat het zelve in de zaak van den Franschen Leydschen Courantier, op de gedane klachten door de Fransche Republiek, wegens de infertie van zeker Articul in N°. 100 van het *Supplement* van dat Dagblad getijld: *Suite des Nouvelles de Paris du 7 Decembre*, dien aangaande het volgend besluit hadt genomen; te weten, dat den Burger *E. Luzac*, Eigenaar der gemelde Courant, zou worden aangefchreven om op heden te compareeren voor Commisfariſfen van het voorſz. Committé; dat gem. Commisfariſfen den-

zelve Burger *Luzac*, namens de Provisioneele Repraesentanten van het Volk van Holland, zouden injungeeren, om het gem. Art. in N°. 100 zijner Courant in het eerst-volgend N^o. van zijn Dagblad te doen retracteeren, volgens een Concept, daar van ten genoeg van dat Committé te maken, en voorts hem gelasten om zich zonder verwij van eenen anderen Redacteur, de Republikeinsche regeeringsvorm toegedaan, te voorzien, en daar van binnen 8 dagen opgave te doen, en zoo telkens bij het aanstellen van eenen anderen Redacteur, zonder immer den tegenwoordigen *weder te werk te stellen*, op poene van contrarie doende, dat zijn Dagblad finaal zal worden verboden; dat hij *Luzac* de aanneeming van dit alles plechtig zal moeten betuigen en de verzekering daar van afleggen in handen van het voors. Committé: Dat, de Burger *Luzac* heden morgen gecompareerd zijnde, door hem de betuiging en verzekering, aan hem voorgehouden, was afgelegd geworden, en daar mede die zaak zoo verre was getermineerd. Waar op na deliberatie is goedgevonden het verrichte van het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* in dezen *volkomen te approveeren*, zullende hier van Extract aan het Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, als mede aan de Gedeputeerden ter Generaliteit, gezonden worden, met last aan de laatgemelden, om daar van communicatie ter Vergadering van H. H. Mog. te doen.

Het

Het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* heeft ter Vergadering gecommuniceerd, dat hetzelfde door den Burger *E. Luzac*, bij gelegenheid van zijne comparitie voor het gem. Committé op heden, geïnformeerd is geworden, dat deszelfs Broeder *Jan Luzac*, Profesfor aan 's Lands Universiteit te Leyden, tot hier toe Redacteur van de door hem uitgegeven wordende Fransche Leydsche Courant was geweest, waarom het gemelde Committé gemeend hadt aan deze Vergadering te moeten voordragen, of de gemelde *J. Luzac*, welke als Redacteur der voorf. Fr. Leydsche Courant steeds blijken gegeven hadt van zijne *Aristocratische denkwijze*, in zijne qualiteit als Profesfor aan 's Lands Universiteit te Leyden, vooral daar aan hem inzonderheid het doceeren der Vaderlandsche Geschiedenisfen is toevertrouwd, niet zoude behooren te worden *geremoveerd*, daar zijn onderwijs van de schadelijkste en nadeeligste gevolgen zoude KUNNEN ZIJN door den invloed, welke zoodanig een Hoogleeraar op de gemoederen der studeerende Jeugd MOET GEACHT WORDEN te hebben. — Waar op na deliberatie is goedgevonden het voorstel te stellen in handen van Curatoren van 's Lands Universiteit te Leyden, om te dienen van consideratien en advis.

N^o. I. B.

EXTRACT uit de DECRE-
TEN der Vergadering van de
PROVISIONEELE-REPRAE-
SENTANTEN van 't VOLK VAN
HOLLAND.

DINGSDAG den 2. February 1796.

Het tweede jaar der Bataafsche Vrijheid.

(HUGO GEVERS, *Praesident.*)

De Praesident communiceert, dat, bij gelegenheid van zijne *Audientie* aan Curateuren over de Universiteit te Leyden, dezen hem hadden onderhouden over het Decreet dezer Vergadering van den 8. January laatstleden, rakende het voorstel van het Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, wegens den Profesfor en Courantier *Luzac*, en het nadeel dat de goede zaak uit de voortduurende *Professie zijner sentimenten, bijzonderlijk in het vak der Vaderlandsche Historie*, aan hem gedemandeerd, KAN LIJDEN, en welk voorstel op gem. 8. January aan Curateuren was gezonden om advis:

En wijders dat zij Curateuren in den haaren *reeds lang* waren bedagt geweest, over het gevaar der bekende *gevoelens* van Jan Luzac, ten aanzien
zij-

zijner Professie in de Vaderlandsche Historie, en dat zij nu de *officieele kennis* hebbende gekregen, dat ook hij was de Schrijver van de Fransche Leydsche Courant *aan hun zedert jaren bekend*, zij ter dier gelegenheid over deze materie bepaalde deliberatien hadden aangelegd; maar dat zij zig, door de termen van het Decreet dezer Vergadering, als *hun advis* requireerende, in eenigen twijffel vonden gebragt, en hunne deliberatien hadden gecontinueerd:

Dat zij derhalven verzogten van de *waare intentie* dezer Vergadering te mogen worden gecertificeerd, of naamljk hun advis ten dezen eerst wierd gerequireerd, om naderhand door deze Vergadering zelve te worden gedisponeerd, dan wel, of Curateuren over 's Lands Universteit, naar den aart der zake, hunne deliberatie ten dezen zouden behooren voort te zetten en te eindigen?

Waarop gedelibereerd, en in aanmerking genomen zijnde *de elucidatie* door den Praesident zelve gegeven, is gedecreteerd, om, bij alteratie van het Decreet van den 8. January laatstleden, raakende den Profesfor *Jan Luzac*, het voorstel van het Committé van Waakzaamheid daarbij vermeld te renvoyeeren aan Curateuren van 's Lands Universteit te Leyden, ten einde zij deze zaak in zodanige consideratien zouden nemen, als dezelve tot bevordering van 't welzijn van gem. Universteit zullen oordeelen te behooren, met last aan dezel-

ven, om van het geen ter dezer zaak door hun zal zijn verricht, binnen 14. dagen aan deze Vergadering rapport te doen. En zal Extract dezès aan gem. Curateuren gegeven worden, omme zig daar naar te reguleeren.

Accordt. met de voorsz. Decreeten.

(getekend)

C. SCHEFFER.

N^o. I. c.

EXTRACT uit het DAGBLAD
van het verhandelde ter Ver-
gadering van de PROVISIO-
NEELE - REPRESENTANTEN
van het VOLK VAN HOLLAND.

WOENSDAG den 17. February 1796.
des avonds ten half ses uren.

Het tweede jaar der Bataafsche Vrijheid.

(P. PAULUS, *Praesident.*)

Misfive van Curatoren over 's Lands Univerfiteit te Leyden, houdende derzelver rapport wegens het verrichte omtrent den Profefor *Jan Luzac*, (zie Dagbl. van den 8. January:) Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden het gege-
ven

ven ontslag aan den Burger *Jan Luzac*, als *Professor Histor. Patriae*, en het verdere verrichte ten dezen door gemelde Curatoren, te approbeeren.

N°. II. A.

Omme 's Lands Univerfiteit
binnen LEYDEN.

EXTRACT uit de RESOLU-
TIEN genomen bij CURA-
TEUREN over 's Lands Uni-
verfiteit binnen LEYDEN, ge-
nomen op

MAANDAG den 8. February 1796.

Het tweede jaar der Bataaffche Vrijheid.

Curateuren over 's Lands Univerfiteit te Leyden, ontvangen hebbende een Decreet der Provisioneele Repraefentanten van 't Volk van Holland, genomen op den 2. February laatstleden, waarbij aan hun wordt gerenvoyeerd eene voordragt door het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* ter Vergadering van gemelde Repraefentanten gedaan, bij een vorig Decreet van welgemelde Repraefentanten, in dato 8. January laatstleden uitgedrukt, en houdende, “ of JOANNES LUZAC, in zijne

„ *qualiteit als Profefor* aan 's Lands Univerfiteit
 „ te Leyden niet zoude behooren te werden gere-
 „ moveerd, UIT HOOFDE dat hij, ALS *Redac-*
 „ *teur van de Fransche LEYDSCHÉ COURANT,*
 „ fteeds blijken gegeeven had van zijne *Aristocra-*
 „ *tifche denkwijze*, als mede van zijne pogingen
 „ om de *Fransche Revolutie*, en dus ook de
 „ *onze*, beneevens alles wat tot een Republikein-
 „ fche Regeerings - vorm betrekking heeft, in
 „ een *hatelijk daglicht te fteffen*, en met zwarte
 „ *couleuren afte maalen*, welke fentimenten alle-
 „ zints in een Hoogleeraar, aan wien inzonderheid
 „ het doceeren in de *Vaderlandsche Gefchiedenis*
 „ is toevertrouwd, van de *allernadeeligfte gevol-*
 „ *gen ZOU DEN ZIJ N* door den invloed, welke
 „ *zodanige Perfoon op de gemoederen van de Stu-*
 „ *deerende Jeugd moet geacht worden te hebben;*”
 ten einde zij deeze zaak in zodanige confideratie
 zouden neemen, als dezelve tot bevordering van
 't welzijn van gemelde Univerfiteit zouden oordee-
 len te behooren:

En overweegende, hoe zij zedert lang met het
uiterst ongenoegen hebben opgemerkt de *Aristo-*
cratifche gevoelens, en der *Fransche en Bataaffche*
Revolutie ongunftige denkwijze, in de *Fransche*
Leydsche Courant doorftraalende, en hoe zij nu
 door de beide voorgemelde Decreeten van de Pro-
 visioneele Repraefentanten des Volks van Holland
ontwiffelbaar zijn onderricht, aan den eenen
 kant,

kant, dat de gemelde JOANNES LUZAC was de Auteur van dezelve Courant, en aan den anderen kant, dat het gevaar, dat daarin voor de zaak des Vaderlands mogt geleegeen zijn, dat hij LUZAC de *Historia Patriae* aan 's Lands Hooge School bleef doceeren, een voorwerp mede heeft opgeleverd voor de zorg der Vergadering van Holland zelve: — Overweegende alzo de gronden, waarop het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* gebouwd is, en hoe in de daad van den leertrant aan 's Lands Hoogeschool, bijzonder in het vak der *Vaderlandsche Geschiedenis*, voor de Academische Jeugd zeer veel afhangt, ten aanzien van derzelve aanstaande beoordeeling en waarneeming van 's Lands tederste belangen: — Overweegende, hoe zij Curateuren al aanstonds, na de zo gunstige ommekeer van zaaken, zich ten dezen tot eenige bekende voorzieningen verplicht gevonden hebben: — Overweegende, hoe zij de DENK- en leerwijze der Hoogleeraaren, welke aan hun opzicht is toevertrouwd, nog des te meer hebben moeten ter harte neemen in een tijd, waarin ons Gemeenebest van alle kanten belaagd wordt: — Overweegende eindelijk, hoe de Professor JOANNES LUZAC zich dan ook des te meer aan de algemeene, en aan hunne bijzondere, opmerking heeft bloot gesteld, en hoe bijzonderlijk de voortduuring zijner Professie in de *Vaderlandsche Historie* SCHADELIJK ZOUDE ZIJN:

Zoo hebben welgemelde Curateuren over 's Lands Univerfiteit, na rijp overleg, goedgevonden den voorgemelden JOANNES LUZAC te ontfiaan als *Profesfor Historiae Patriae*, gelijk dezelve daarvan ontflagen werd mits dezen: — En wijders om denzelven *ernstig te vermaanen* en AANTEBEVEELEN, gelijk dezelve *vermaand* en AANBEVOOLEN werd bij dezen, om in het onderwijzen van de Griekfche Taal en Oudheid *zig zorgvuldig van alle ftaatkundige aanmerkingen te onthouden*, nog zig eenige UITDRUKKINGEN TE VEROORLOVEN, welke de Jongelingschap, waarop het Nageflagt haare hoop gevestigd heeft, tegen de thans erkende en aangenoemene gronden van *Vrijheid en Gelijkheid* Zouden kunnen voorinneemen, of hen buiten ftaat ftellen dezelve naderhand bevoorderlijk te zijn, met verklaring, dat het Curateuren wel gemeld *onaangenaam* zou zijn, om, wanneer hij Profesfor LUZAC deze hunne welmeening in 't vervolg niet NAUWKEURIG IN AGT NAM, tot *meer besliffende besluiten te moeten overgaan*, en van zijne bekende kunde, tot welzijn van de Univerfiteit, niet meer al dat nut te kunnen trekken, dat zij er billijk van verwachten.

Nog hebben Curateuren het Tractement van den voornoemden Profesfor LUZAC, 't welk voor beide zijne Profesfien gesteld was op *f 2000*, thans voor zijne Profesfio *Graecae Linguae*, *verminderd* en bepaald op *f 1600*, aanvang neemende op heden.

En

En zal Extract dezer aan opgemelden Profesfor *Linguae Graecae* JOANNES LIZAC werden ter hand gesteld, ten einde zig daar naar te gedragen.

*Accordeert met de voor-
schreevene Resolutien.*

(getekend)

JAC. DE FREMERY.

N°. II. B.

Aan de Burgers CURATEU-
REN *over 's Lands Univer-
siteit te* LEYDEN.

De Ondergetekende, ontfangen hebbende Uwe Resolutie, in dato 8. February laatstleden, vindt zig verplicht met alle gepaste gevoelens daarop te antwoorden:

Dat hij meent geheel onaangeroerd te moeten laaten al wat bij de voorz. Resolutie geposeerd is met betrekking tot de redactie van de Leydsche Fransche Courant, noch dus te moeten mentioneeren de *error in facto*, dat hij Ondergetekende bij aanhoudendheid zoude geweest zijn *algeheele Redacteur* van voorz. Blad, veel min van alle zodanige Artikels als daarin de Fransche Revolutie hebben betroffen, zijnde het slegts geweest zedert de komst der Fransche Troupes in ons Vaderland,
dat

dat de zorg voor zijnen Eigendom, niet minder dan de iever voor de belangen van zijnen eenigen Broeder, hem genoopt hebben die taak weder op zig te neemen, en bij zijn gewoon toeverzigt het bēarbeiden zelve ook te voegen, tot dat wederom een bekwaam Redacteur, in plaats van den vertrokkenen, daarvoor zoude zijn gevonden:

Dat hij ook niet zal aanmerken, dat, voor de époque van den jaare 1793. de grondbeginselen, in de redactie van dat Blad doorstraalende, zodanig zijn geweest, dat dezelve niet alleen de goedkeuring van meer dan één onder de jegenswoordige Burgers Curateuren van 'sLands Universiteit hebben weg-gedragen, maar ook hem de voortduuring der ongunst van het toenmalig Bewind hebben verworven: Dat het dus ten uitersten bevreemdend moet voorkomen, “ dat, de Ondergetekende „ *vijandige gevoelens* tegens de Fransche Revolutie en derzelver grondbeginsels gehad zoude hebben, ” terwijl het ondertusfchen juist geweest is in de jaaren 1789. 1790. 1791. en 1792. dus geduurende den loop derzelve Revolutie, dat hij, in zijne betrekkingen tot 'sLands Universiteit, de uitwerkfelen van die ongunst en van dat misnoegen heeft ondervonden, waarvan de Academische Registers nog heden getuigenis draagen.

De Ondergetekende zal 'er mede niet bijvoegen, hoe hij nimmer denken kan, dat als een bewijs zijner afkeerigheid van *echte Republicainfche grond-*

grondbeginsels kan strekken het afgrijzen, 't welk hij steeds gevoeld heeft van die schrik - toneelen van bloed - dorstige wanorde en voorbeeldelooze onderdrukking, die de Fransche Revolutie bezoe- deld hebben, dewijl hij niet vermoeden kan, dat iemand ontkennen zal, dat de tafereelen daarvan in het bewuste Blad geschetst, offchoon ook in der tijd *door sommigen afgekeurd en gelaakt*, nogthans door de uitkomst bewaarheid en door de welverdiende straf der Hoofden van dat Schrikbe- wind zijn gestaafd geworden; ja zelfs die gebeur- tenissen van dien aart, ook in haare noodlottige gevolgen, zijn geweest, dat de Verteegenwoordi- gers van 't Fransche Volk en de alhier resideerende Minister Noël geoordeeld hebben aan hunne wel- meenendheid voor ons Vaderland verschuldigd te zijn, hunne Bondgenooten en Vrienden ernstig aan dezelve te herinneren, ten einde zij die affchu- welijke wanordres, die in Frankryk plaats gehad hadden, in hunne Revolutie zorgvuldig zouden vermijden.

De Ondergetekende zal alle deze aanmerkingen en verscheiden anderen, van niet minder toepas- lijkheid op de door hem ontfangene Resolutie, agterwege laten, om dat hij zig verbeeldt, dat de *publicque betrekking*, tusfchen de Burgers Cura- teuren en hem als Profesfor bestaande, ook alleen, en geene andere, tusfchen hen ter wederzijde in aanschouw kan komen, ter bēoordeeling der vraa-

ge, of aan hem, 't zij als Profesfor in de Geschiedenisfen van ons Vaderland, 't zij als aangesteld tot onderwijs der Grieksche Literatuur, iets te verwijten zij, 't geen hem zodanige Resolutie verdiend zoude hebben, of zelfs 't geen aanleiding zoude hebben kunnen geeven tot de beschuldigingen daarbij vervat, en tot de verdere bedreigingen, die 't slot derzelve uitmaaken.

't Zij hem dan veroorloofd slegts aan te merken, dat, gelijkerwijs hij zig zelven zeer wel bewust is, nimmer of ooit iets geschreeven nogte op eenige zijner Lesfen gezegd te hebben 't geen dienen zoude, om de Revolutie in ons Vaderland tegen te gaan, of om de waare gronden van eene *wel-geregelde Republicainsche Regeerings-vorm* in een haatlijk dag-licht te stellen, ('t geen voorwaar ook niet te wagten was van iemand, die van zijne verkleefdheid aan Gemeene-best-gezinde grondbeginsfels steeds, zedert zijne vroege jeugd, zo doorstaande blijken heeft gegeeven, en even uit dien hoofde onder 't vorig Bewind zo ongunstig is behandeld) zo ook hij zeer gerust het bewijs van zulke zijdelingsche beschuldigingen, die hij als een eerlijk man wraakt, of den grond van zulke vermoedens, van wie het dan ook zijn moge, inzonderheid (wat zijne Lesfen betreft) van zijne Toehoorders en Leerlingen, durft vragen; terwijl het verders eene sprekende preuve is der zaaden, die zijn onderwijs over de Vaderlandsche Geschiedenis

in den geest der hem toevertrouwde Jongelingschap heeft ingeplant, dat de meesten derzelven door hunne Vaderlands-liefde, in de onlangs na de Revolutie hen toebetrouwde Posten, uitmunten, waarvan (om van zijne Leerlingen van vroegere jaaren niet te spreken) het genoeg zal zijn 'er drie aan te wijzen, die bij de Committés van Algemeen Welzijn en van Justitie te Amsterdam in de eerste Ampten van vertrouwen zijn aangesteld, zo als van zijne overige Toehoorders, tot wier vorming hij meent iets toegebracht te hebben, verscheidene jegenswoordig de gewigtigste Posten in en bij het Comité van 't Bondgenootschap, bij den Hove van Justitie, bij de Municipaliteit van 's Hage, en elders bekleeden.

Daar dit dan de vrugten van des Ondergetekendens onderwijs aan 's Lands Hooge-School zijn geweest, en een niet minder sprekend bewijs zijner grondbeginsfels en denkwijze voorhanden is in de Schriften dier Leerlingen, welken zij uit zijnen mond ontfangen hebben, (daar hij in geene tijden hoegenaamd ooit geschroomd heeft, die in geschrift bewaard te doen blijven) moet het onoploslijk voorkomen, dat de vrees voor 't nadeel, 't welk hij als vijandig van eene Republicainsche Regeerings-Vorm *in het toekomende doen zoude*, zoo veel vermag, daar het bewijs van 't *reeds gebeurde*, van 't geen hij *onafgebroken zedert tien jaaren* gedaan heeft, onloochenbaar, waereldkundig en voorhanden is.

Edoch

Edoch de Ondergetekende zoude meenen zig zelve en (hij zegt dit met fiducia) zijne *gevestigde reputatie* te kort te doen; met verder, en buiten zijn bestek, hier op stil te staan, even of het hem te doen ware, om eenig pecunieel voordeel te behouden, gelijk die zelfde delicatesse hem verbiedt te doen opmerken, hoe hij, aan 's Lands Universiteit beroepen op een Tractement van *agtien-honderd* Gl. als *Profesor Linguae Graecae* (daar het overbekend is, dat de Appointementen der *Historia Patriae* nimmer of ooit, van de instelling van die post af, hooger dan 200. Gl. zijn geweest) niet alleen *ongehoord* en *zonder in de mogelijkheid van eenige verdediging of verantwoording* gesteld te zijn, van die laatste besoldiging, en van alle de eventueele voordeelen van de Profesie *Historiae Patriae* wordt ontzet, maar noch, voor de diensten gedurende meer dan tien jaaren door hem aan de Universiteit, in 't onderwijs der Grieksche Taale, gedaan, daarenboven met verlies van 200. Gl. aan die Post gehegt wordt gemulsteerd, — aan een Post, die buiten dien, meest in gratuite lesfen bestaande, een der minst voordeelige is, welke aan de Universiteit worden gevonden.

Dan, welke ook de reden mogen geweest zijn, om mede ten dezen opzichte de voorwaarden ter zijde te stellen, waarop de Ondergetekende zijnen dienst, bij de oorspronkelijke overeenkomst met de toenmalige Curateuren, aan de Universiteit *ter*

goeder trouwe heeft toegezegd, hij zal zig daarmee niet ophouden: Buiten eenig aanzoek van zijne zijde aan de Hooge-School geplaatst, en een veel lucrativer beroep hebbende laaten vaaren, om zijne zucht voor Studie en voor de goede Letteren te beter te kunnen voldoen, is de Ondergetekende niet geschikt, om met de Burgers Curateuren deswegen in eenig beklag, hoe wettig en gegrond ook, te treden: Hij zoude zig veel-licht boven alle het onaangenaame der gem. Resolutie stellen, en, voortgaande zijne diensten aan de Academie van zijne Vaderstad toe te wijden, gehoor gegeven hebben aan de zo vereerende als sterke instantiën van Reëtor en Senaat, in 't algemeen, en van alle zijne door hem hoog-geëchtè Amptgenooten, ieder in 't bijzonder, niet minder dan aan de tedere en aandoenlijke aanzoeken van het aanzienlijkste en talrijkst gedeelte der Academiëche Jeugd; instantiën en aanzoeken, waarvan de liefderijke en oprechte uitdrukkingen den Ondergetekenden rijkelijk verzoet hebben al het leed, 't welk hij anderzins bij deze gelegenheid zoude hebben moeten gevoelen, te meer daar dezelve het volkomenste bewijs opleverden der onschuld van den Ondergetekenden aan zulke grondbeginsfels, denkwijze, of uitdrukkingen, als bij de Resolutie der Burgers Curateuren schijnen bedoeld te worden: Doch de laatste periode derzelve Resolutie belet hem aan de neiging van zijn hart, aan het verlangen van zijne hem met hui-

ne achting vereerende Amptgenooten, en aan de alles overtreffende aanzoeken der hem beminnende Academische Jeugd te voldoen. Een ieder, die voor de gevoelens van een Man van eer vatbaar is, zal hier *het stilzwijgen* van den Ondergetekenden ligtelijk uitleggen en aanvullen. Afhanglijk gemaakt van de *heimelijke delatiën* en *onbevoegde beoordeelingen of onderstellingen* van een enkel kwaadhartig Jongeling, die zig onder zijne Toehoorders mogt bevinden; steeds daardoor blootgesteld, om, (gelijk nu bereids geschied is) *onverhoord* veroordeeld te worden; eene Post, die hij zonder aanschouw van pecunieel voordeel, in de volle verzekerdheid van deszelfs *inamovibiliteit*, ter goeder trouwe, aanvaard heeft, slegts precair en onder bedreiging bekleedende; eene voorwaarde zig voorgeschreeven vindende, die elk kenner van Oudheid en Historie-kunde voor onuitvoerlijk zal houden; eene voorwaarde, die niet minder vreemd is van de behandeling zijn's onderwijs, zoo als de Ondergetekende die bij 't aanvaarden van zijne Post, onder toejuigching van alle de braafste en aanzienlijkste Vaderlanders, heeft geschetst, als van het oordeel van allen, die meenen, dat de leering en beoëffening der oude Schrijvers de vorming van hart en verstand tot hoofd-oogmerk moet hebben, vindt de Ondergetekende zig genoodzaakt zijn algeheele Post aan de Univerfiteit van nu af aan geheel neder te leggen, om 't
geen

geen hem nog van zijnen leeftijd overschiet aan het stil beoeffenen der Studiën, die de Oudheid reeds als de beste toevlugt in alle tegenheden heeft aangezien, mitsgaders aan de opvoeding der drie Zoonen, die de Hemel hem nog gelaten heeft, te befeeden. Echter, daar de voorbeeldige liefde en toegenegenheid der Academische Jeugd bij den Ondergetekenden niet verdiend heeft, dat zij, in hare Studiën gestremd, het slagtoffer worde dezer gebeurtenis, verklaart hij, dat hij, buiten eenige befolding van uwen 't wege, uit welken hoofde ook, te begeeren, maar zig van zijne betrekking als gefalarieërd Leeraar, van den datum van uwe Resolutie af, geheel ontslagen houdende, voortgaan zal zijne Academische Lesfen te geven tot de groote Vacantie aanstaande, in hoope dat als dan door U, **BURGERS CURATEUREN!** in de vervulling der plaats, door deze zijne demissie vacceerende, voorzien zal kunnen worden, ten zij nogthans uwe intentie, nopens 't verder houden zijner Collegiën, met zijne bereidwilligheid niet mogte overeenkomen, waarvan hij in dien gevalle verzoekt ten spoedigsten geïnformeerd te worden.

LEYDEN 26 *February* 1796.

(getekend)

JOHAN LUZAC.

N° II. c.

EXTRACT *uit de* RESOLUTIEN
bij CURATEUREN *over 's*
Lands Universiteit *binnen*
 LEYDEN *op*

Den 20. Maart 1796.

Ingekoomen zijnde eene Missive van den Professor in de Grieksche Taal en Oudheid JOAN LUZAC, gedateerd den 26. February laatstleden, waarbij dezelve zijne Grieven voordraagt tegen de Resolutie bij Curateuren den 8. daar te vooren ten zijnen aanzien genoomen, en wijders verklaart van begrip te zijn, dat de laatste periode van de voorschreeve Resolutie hem belet zijnen dienst aan d'Universiteit naar eisch te blijven waarneemen, waarom hij zig dan verpligt oordeelde, gelijk hij dadelijk verklaarde te doen, om zijne Profesie aan de Universiteit neder te leggen, zo nogthans dat hij zijne Collegien ten dienste der studeerende Jeugd zonder eenige *Wedde, Collegie - Gelden, of andere Jura* te genieten, tot aan de groote Vacantie zoude blijven aanhouden: Zoo hebben Curateuren, naar rijp overleg, goedgevonden zig

te

te laten welgevalen, dat de voorgeselde Professor LUZAC zijne Profesfie in de Griekfche Taal en Oudheid met het einde van dit loopende Academifche Jaar zal nederleggen, terwijl Curateuren tevens verftaan en gelasten, dat tot aan den 8. Augustus voor den gemelden Professor Ordonnantie van betaaling tot 1600. Gl. in 't Jaar ter Secretarije zal werden opgemaakt, en na voorafgaande ondertekening van Curateuren afgegeeven. En werd de Secretaris gelast aan den gemelden Professor LUZAC van deze Resolutie van Curateuren kennis te geeven.

Accordeert met de voorschreeve Resolutien.

(getekend)

JAC. DE FREMERY.

N°. III.

MEMORIE van JOHAN LU-
ZAC, Profesfor aan 's Lands
Universiteit te LEYDEN, tot
reparatie van Grieven, hem
door Curateuren van voorsz.
Universiteit toegebracht.

AAN DE BURGERS, LEDEN VAN
HET PROVINCIAAL BESTUUR
OVER HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Indien de Ondergetekende het volste vertrouwen
niet hadde in de gevoelens van rechtvaardigheid,
en in de denkbeelden van *wettige Regeering* en *juis-
te Vrijheid*, welke hij nevens het bedaardst en
best gedeelte der Natie, van den aanvang van uw
Bestuur af, daarin met dankbaarheid heeft meenen
te erkennen; indien hij in de gedagten ware, dat
de *Rechten van den Mensch* en van den *Burger*
bij U slegts iedele klanken zijn, geschikt om on-
der dekmantel derzelven daaden van *eigendunklijk*
gezag en *overheersching* uit te oeffenen, recht-
streeks tegens die *Rechten* aandruischende, en de-
zelven op de opentlijkste wijze verkrachtende; —

hij

hij zoude tot den stap, dien hij heden doet, niet gekomen zijn, maar zig vergenoegd hebben het leed hem aangedaan, waarin zijne Amptgenooten en de studeerende Jeugd, daar door op het gevoeligst getroffen, niet minder dan de braafften en deugdzaamsten zijner Mede - Burgers, het hartelijkst-deel genomen hebben, ja zelfs bij aanhoudendheid nog neemen, en de zo onverdiende, als hoonende, ja ongehoorde wijze, waarop hij is behandeld geworden, in stilte te verduuren, met die kalmte en gerustheid van gemoed, die der *verdrukte Onschuld* eigen is; aan eene alwijze en rechtvaardige Voorzienigheid overlatende, om hen, die de *Belijders* en *eerste Aanvoorders* van die verongelijking geweest zijn, ten eenigen dage in hunne waare gedaante, grondbeginsels, en gedragingen te doen kennen; iets, waarvan, GE - EERDE MEDE - BURGERS! de publijcque geruchten heden ten dage reeds een aanvang schijnen te maaken.

Immers, hoe zeer de *Rechten van den Mensch* en *Burger* geene nieuwigheid zijn, neemaar de grondslagen ten allen tijde geweest zijn van alle Regeeringen, op de Natuur - Wet gevestigd, en waar Recht en Justitie ge-eerbiedigd werd, zal nogthans de Ondergetekende, daar eene reeks van stellingen, tot voorz. Rechten behoorende, door of van wegen de Provisioneele Repraesentanten van het Volk van Holland, op den 31. January 1795. is gepubliceerd geworden, alhier ter neder-

stellen het daarbij gezegd, “ dat nooit de geringste bepaling kan gemaakt worden aan het recht van ieder Burger, om zijne belangen in te brengen bij hun, welke de publijcque Macht toevertrouwd is; ” gelijk mede een voorgaande Artikel, waarbij verklaard wordt, “ dat niemand *gerechtelijk* beschuldigd, geërresteerd, en gevangen gezet mag worden, dan in zodanige gevallen en volgende zodanige formaliteiten, als welke door de Wet zelve te voren bepaald zijn.”

De Ondergetekende zal in het onderzoek niet treden, waarom bij voorsz. Artikel slegts van *gerechtelijke* beschuldigingen en arrestatiën gesproken wordt, vermits het, in de eerste plaats, zeker is, dat, in een wel-geregelden Staat, daar geen eigendunklijk gezag noch overheersching plaats heeft, niemand anders dan *gerechtelijk* van zijne goederen, bezittingen, bediening, eer, goeden naam, vrijheid, of leven, nog anders dan volgens het voorschrift der Wetten, onzet mag worden; daar doch, in de tweede plaats, indien het tegendeel waar was, dat iemand op eene andere wijze dan *gerechtelijk* beschuldigd, geërresteerd, of gevangen gezet mogte worden, de *Rechten van den Mensch en Burger* op eene iedele schim en schaduw, op eenen zand-grond van *ingebeelde Vrijheid*, zouden uitloopen, terwijl, eensdeels, de Wetten en Orde der Zamenleving niemand beveiligen zouden, indien hij anders dan *gerechtelijk* en

naar

naar het *voorschrift der Wetten* zijne goederen, stand in de Maatschappije, eer en leven konde verliezen, en anderdeels het oneindig gevaarlijker is de deur aan *extra-judicieele* en *autoritative* beschuldigingen, ontzettingen, arrestatiën, of gevangen-neemingen te openen, dan wanneer zulks ten minsten nog *gerechtelijk*, dus met eenigen schijn van *judicieele form*, geschiedde: En, ofschoon zommigen zulk eene handelwijze als *Revolutionair* (zo zij gewoon zijn zig uit te drukken) zouden willen beschouwen, is het nogthans onweerspreeklijk, dat voorn. Provisioneele Repraesentanten van 't Volk van Holland, die reeks van grondbeginsfels niet afgekondigd hebben als de grondslagen van een zogenaamd *Revolutionair bestuur*, neemaar als de *gronden van alle bestuur* in alle tijden, als de *regels voor alle Volks-vertegenwoordigers*, die hunnen pligt getrouw willen zijn, en als *zekere en duidelijke grondbeginsfelen*, waarnaar zij zelve hun gedrag beloofden te *beraamen en vast te zullen stellen*; terwijl eindelijk, bij zo verre men in deze tijden gemeend heeft, wat publijcque Posten en Bedieningen aanging, *extrajudicieelijk* te moeten handelen, de Ondergetekende nogthans vermeent, dat aan een Beschuldigten, bevorens hij ontzet worde, volledige kennis der Beschuldigingen tot zijn laste ingebracht, mitsgaders vrije en onbelemmerde faculteit van verdediging daarjegens, is gelaaten, immers (overeen-

komstig met de Natuur - Wet) heeft behooren ge-
laaten te worden.

Dit dan, naar de opinie van den Ondergeteken-
den, of liever naar de opinie van hen allen, die
immer over de *Rechten van den Mensch en Bur-
ger* geschreeven hebben, de gronden zijnde,
waarop alle Burgerlijke Maatschappijen gevestigd
zijn (ten zij zij ophouden Burger - Maatschappijen
te zijn, en in eene zamenwoning van woeste dieren
ontaarten, daar *het beste recht steeds is aan de
zijde van het grootste geweld*) bevindt hij zig in
het geval, waar in juist alle die Rechten ten zij-
nen opzichte (hij zegt het met eerbied, maar met
fiducie) ter zijde gesteld, geschonden, ja vertrapt
zijn geworden. — In zijn afwezen, door beleid
van hen, die hij alle reden heeft als zijne *perso-
neele vijanden* aan te zien, onder den naam van
het toenmaals subsisteerend publijcq Gezag, over-
vallen met eene beschuldiging, die nimmer van we-
gens dat Gezag tot zijne kennis is gebracht; waar
tegens hij nimmer in zijne verdediging is gehoord:
Voor 't oog der geheele Natie, op fundament van
eenen Brief van den *Minister* BLAUW te Parys, in
een daglicht voorgedragen, 't geen elk onpartijdig
Mensch weet onwaaragtig en valsch te zijn; een
Brief ondertuschen, die men zorge gedragen heeft
voor den Ondergetekenden verborgen te houden,
op dat hij geene gelegenheid zoude hebben dien
naar waarheid te beantwoorden en de bron, waaruit
de-

dezelve gesproken was, voor elk onbevooroordeelden aan te wijzen: Zijnen Broeder, door de behandeling hem voor het toenmalig *Commissie van Waakzaamheid* (aan 't welk gem. zaak gerenvoijerd was, die, volgens derzelve geaartheid, naar het inzien van den Ondergetekenden, aan het *Commissie van Algemeen Welzijn* behoord hadde) *ten overstaan* van des Ondergetekendens EIGENEN SCHOONBROEDER, aangedaan, genoodzaakt ziende hem Ondergetekenden, voor 't oog van 't *Publijc*, voor te dragen als zijnen *Schrijver* of *Bedienden*; hem, wien de geheele waereld, voorn. zijn Schoon Broeder en de aldaar mede praesent zijnde, Mr. JOHAN VALCKENAER, zijn Neef, in tegendeel zeer wel wisten geen *Bedienden* van zijnen Broeder, maar zijn *Mede-Eigenaer* te zijn, zonder wiens toestemming voorn. des Ondergetekendens Broeder zo veel te minder gerechtigd was zodanig engagement aan te gaan, als waar toe hij op dien tijd is *genooddrongen* geworden, daar zulks, volgens de schriftelijke Voorwaarden tusschen hen onderling bestaande, geheel buiten zijne magt en vermogen was gesteld: Te gelijker tijd vernemende, dat het alternatief voor hem Ondergetekenden was, „ af te zien van allen toeverzigt, „ bestuur, of deelneeming aan zijn Goed en Eigendom, en 't zelve over te laten aan hen, in „ wier handen men zoude goedvinden 't zij zodanig bewind en redactie, 't zij zelfs een gedeelte „ van

„ *van den Eigendom, te stellen, of wel ander-*
 „ *zins (indien hij Ondergetekende zig daartoe on-*
 „ *willig betoonde, en niet berustede in de uitvoe-*
 „ *ring der belofte door zijnen Broeder gedaan)*
 „ *van zijnen publijcquen Post ontzet te worden;*”
 waarin men tevens volmondig erkende, dat *hij niets*
als roem verdiende en door zijne bekwaamheden
(zo als men zig uitdrukte) dienst aan de Univer-
siteit gedaan had; tot welke alternative dan ook
 de Propositie ter zijner remotie moeste strekken:
 Vervolgens in de daad, terwijl hij Ondergeteken-
 de, van zijne onschuld bewust, midden onder alle
 deze aanvallen gerust en onbeweeglijk was, bij
 Resolutie van Curateuren (zonder immer of ooit
 in zijne defensie gehoord te zijn) met ter zijde
 stelling van alle instantiën, zoo door Rector en Se-
 naat als door de studeerende Jeugd, daarjens ge-
 daan, van eene zijner Professiën *berooft*; in zijne
 Appointementen *willekeurlijk verkort*; en in zij-
 ne andere Professie (quasi) gecontinueerd onder
bedreigingen, die, gelijk een Man, denkbeel-
 den van eer hebbende, niet konde denken de-
 zelve immer door een *Man van eer* ondergaan of
 aangenomen te zullen worden, Curateuren voor
 de hand zeer wel wisten, althans (naar 't denk-
 beeld 't geen de Ondergetekende zig gaarne van hen
 vormde) *moesten weten*, voor den Ondergeteken-
 den (indien zij hem, op hunne beurt, voor een
Man van eer hielden,) met eene *daadelijke en*
al-

al-geheele Remotie gelijk te staan: — Op deze wijze mishandeld en verongelijkt, vermeent hij bij U, GË-EERDE MEDE-BURGERS, niet de *geschreeven Rechten van den Mensch en Burger*, maar dat innerlijk gevoel van de eeuwige Natuur-Wet en de onverbreekbaare plichten eener welgeördende Zamenleving, die in ieder eerlijk hart ingeprent zijn, te kunnen reclameeren: Hij vertrouwde zelfs wel-eer, dat Curateuren voor dat gevoel niet doof zouden zijn; en in die hoop was het, dat hij, na hen niet alleen de onbillijkheid, maar de *volstreckte onwettigheid*, de *wederrechtelijkheid* en *nulliteit* van hunne handelwijze ten zijnen opzichte onder 'toog gebragt, en tegens de onwaaragtigheid van hunne beschuldigingen (voor zo ver zij in eenige bepaalde termen vervat waren) geprotesteerd te hebben, verklaarde zijnen Post, tegens zijnen wil en dank, te moeten nederleggen uit hoofde der *Grieven*, hem bij hunne Resolutie zo notoirlijk aangedaan; maar al-wederom met geen ander gevolg, dan dat, zonder zig eenigzins in die *Grieven* in te laten, of dezelve eenigzins te beantwoorden, neemaar dezelve, in tijden van *Vrijheid*, *Gelijkheid*, en *Broederschap*, voorbijgaande met zulk een diep en verachtend stilzwijgen, als men van den *willekeurigen Beheerscher* zoude hebben mogen verwagten; even gelijk zij de vertoogen van Rector en Senaat, door eene plech-

plechtige Commissie hen terzelve zaake onder toog gebragt, en naderhand schriftelijk voorgedragen, tot heden, na verloop van vier maanden (voor zo veel de Ondergetekende weet) geheel onbeantwoord hebben gelaten; voorn. Curateuren, bij alle die onwaaragtige asfertiën en daarop gebouwde onbestaanbaare maatregelen, mitsgaders zo hoonende als onverdiende bedreigingen (zo het schijnt,) persifteerende, bij eene Resolutie, die wel gedateerd is den 20. Maart laatstleden, doch aan den Ondergetekenden eerst op Donderdag, den 23. deezer maand Juny, door hunnen Secretaris is ter hand gesteld, (zo dat de Ondergetekende volkomen buiten staat is geweest zig deswegens eerder aan deze Vergadering te adresseeren) verklaaren, “ dat zij goedgevonden hebben zig te laten wel-
 „ gevallen, dat de Ondergetekende zijne Profesie
 „ in de Grieksche Taal en *Oudheid*” (terwijl hij ondertusfchen nimmer noch titel noch befolding als *Profesfor in de Grieksche Oudheid* gehad heeft)
 „ met het einde van dit loopende Academische
 „ Jaar zal nederleggen;” daar zij Curateuren tevens (quasi) verstaan en gelasten, “ dat tot aan
 „ den 8. Augusti voordien Ondergetekenden Ordon-
 „ nantie van betaaling tot *f* 1600. in 't jaar ter Secretarije zal worden opgemaakt, en na vooraf-
 „ gaande ondertekening van Curateuren afgegeven”; even of de Ondergetekende *laag en lafhartig* genoeg zoude zijn, om van hunne handen

een gedeelte van een Tractement te ontfangen, 't welk zij, met schending en verbreking der overeenkomst, ter goeder trouwe door hem bij zijne beroeping en aanstelling met de toenmalige Curateuren aangegaan, zonder eenige erkende schuld of wanbedrijf aan zijne zijde, of zonder eenig het minste verzuim of manquement aan zijne verplichtingen bij de Universiteit, goedgevonden hebben *arbitrairlijk* voor eene vijfde part te verminderen. Bij die zelfde Resolutie van 20. Maart laatstleden zeggen zij almede, “ dat hij verklaard heeft, *onder de Grieven*, bij hunne vorige Resolutie sub-
 ,, sisteerende, zijne Professie aan de Universiteit
 ,, neder te leggen, zo nothans dat hij zijne Col-
 ,, legien ten dienste der studeerende Jeugd zonder
 ,, eenige Wedde, Collegie-Gelden, of eenige
 ,, andere Jura te genieten, tot aan de groote Va-
 ,, cantie zoude blijven aanhouden;” maar al-wederom (ten blijke der attentie, waarmede der Universiteits zaaken door voorn. Curateuren ingezien en behandeld worden) abusivelijk en grooten-deels tegens de waarheid aan, daar de Ondergetekende nimmer, door het ontfangen van zijn verkort en besnoeid Tractement, de voorsz. Resolutie van Curateuren van 8. February, die hij houdt voor *nul en wederrechtelijk*, (al moeste dezelve dan ook blijven bestaan) voor *deugdelijk en wettig* willende erkennen, wel verklaard heeft, van wegens hen Curateuren, geene befolding, uit welken
 hoof-

hoofde, te begeeren, en zig van zijne betrekking tot hen, als gefalarieerd Leeraar, geheel ontfangen te houden; doch nergens of ooit gezegd heeft, “ dat hij afzag van alle *jura* (terwijl hij ondertus-
 „ fchen alle *onera* droeg) veel min van alle *Collegie-*
 „ *Gelden*, die des Ondergetekendens privaat recht
 „ zijn, en voorn. Curateuren in geen deele raaken.”

In deze omftandigheden, die hij naar waarheid heeft voorgedragen, zig bevindende, en zulk eene behandeling, onder het *aandrijven* van eenige Leden van 't wel-eer bestaan hebbende *Committé van Waakzaamheid*, en daarop gevolgte *aggregatie* van de toenmaelige *Provisioneerende Repraefentanten van 't Volk van Holland*, van wegens voorn. Curateuren voor zijne trouwe dienften, geduurende elf jaaren aan 's Lands Univerfiteit gedaan, onderzonden hebbende; erkent de Ondergetekende zeer gaarne, dat zijn besluit geweest is zig te vergenoegen alle zijne gedragingen, van het begin af dat hij zijnen ongezogten Post bij de Univerfiteit bekleed heeft; de onaangenaamheden hem bij aanhoudendheid onder het vorig Stadhouderslijk bewind, jaaren agter den anderen, aangedaan; zijne ftandvastigheid in het voorftaan der Burgerlijke Rechten en Vrijheden, bijzonderlijk met betrekking tot de wanordres der Omwenteling van 1787. tot de remotie van den Profefor Bavius Voorda, tot onderzoek en ftraffe van 't wanbedrijf tegens den Student van Schaak, mitsgaders tot handhaving der

der Rechten van de Univerfiteit en beveiliging van den Perfoon van Mr. *Pieter Jan Marcus*, voor het oog der gantsche waereld open te leggen, mitsgaders al het zelve met *authentycque stukken* en *bewijzen* te ftaaven, en verder daarnevens in het helderst daglicht te plaatfen zijne remotie als Profefor in de Vaderlandsche Gefchiedenifen; de *fchandelijke* en voor een Man van Eer flettrifante ja ondraaglijke voorwaarden, waarop hem de Profefie der Griekfche Taale (quafi) gelaten wordt onder genot van een *arbitrairlijk* verminderd Tractement, (daar reeds die Profefie een der minst profijtelijke is aan de Univerfiteit,) en de motiven, die aan dit alles ten grondflag gediend hebben, om dus de Tijdgenooten, ja geheel Europa, (waar door de hoon den Ondergetekenden aangedaan aan alle oorden weérklonken heeft en door de publijcque Papieren is aangekondigd geworden) maar voor-al de onpartijdige en onbevooroordeelde Nakomelingschap tot Rechter in te roepen, en van dezelve dat recht te wagten, 't welk hij zig onder den blijvenden invloed der geenen, die hem reeds tot *flagtoffer hunner driften* gemaakt hadden, niet konde beloven. Daar dog niets teerder is dan het gevoel van een Man van Deugd en Eer, en geen mensch, die zelve eenig denkbeeld van die hoedanigheden heeft, zig veroorloft dat gevoel tot speelbal van zijn willekeurig goedvinden te maaken, konde ook niemand, die weet dat de Onder-

getekende zijnen bijna vijftig-jaarigen ouderdom, onbevlekt, als zodanig heeft doorgebracht, zig beloven, dat hij door zijn stilzwijgen de fletrifure, die men hem heeft *pogen* aan te doen, zoude erkennen, of zelfs zig laten vervaaren door de bedreigingen tegens zijne persoonlijke veiligheid en vrijheid, die hem in zijn eigen huis, door of van wegens de Bewerders dezer mishandelingen, zijn gedaan geworden, indien hij zig mogte laten invallen eenige gevoeligheid over de maatregelen, tegens hem genomen, te betoonen.

Edoch, daar zulk eene eenvoudige verdediging voor 't oog van 't gantsch Publycq des Ondergetekendens eerste voorneemen was, heeft hij, bij nadere reflexie, geoordeeld, dat daarin een foort van hoon voor deze Vergadering zoude kunnen geächt worden opgefloten te zijn, even als of iemand, bewust van zijne onschuld, en kalm door het getuigenis van een blank geweeten, moeste wanhoopen bij U, **BURGERS, LEDEN VAN HET PROVINCIAAL BESTUUR!** eenig rechtmatig redres van zijne Grieven, immers aanleiding tot zodanig redres, te bekomen. Deze wanhoop, dit wantrouwen op uwe onpartijdige rechtlievendheid, scheenden Ondergetekenden geheel onverdiend, gemerkt de gehegtheid aan de heilige grondbeginsfels van Wet en Ordre, mitsgaders de verwijdering van al wat zweemt naar het Systema, waarvan des Ondergetekendens bekend afgrijzen de waare grond is der
be.

beschuldigingen tegens hem ingebracht; welke gehegtheid en verwijdering het verlicht en deugdzaam deel van Hollands Volk in uw bestuur geredelijk en met dankbaarheid erkent.

Wat nu betreft de gronden van justificatie, welke de Ondergetekende tot zijn verzoek zoude moeten allegeeren, (voor zo ver die niet uit het reeds hierboven geposeerde blijkbaar zijn) betuigt hij, dat zommigen van dezelve zo personeel en mitsdien van die delicatesse zijn, dat hij zwaarigheid maakt dezelve in een stuk, 't welk veelligt eenige publiciteit zal bekomen, opentlijk ter neder te stellen; maar tevens verklaart hij overbodig te zijn, om dezelve, 't zij mondeling, 't zij schriftelijk, met een waaragtig Narré van zaaken, te rekenen van de anonyme Brieven af en van de bedreigingen jegens den Ondergetekenden, waarmede deze zaak, (indien men daartoe vroegere gebeurtenissen niet brengt) een aanvang heeft genomen, op te geven aan alzulke Commisfarissen, als deze Vergadering uit haar midden, in geene betrekking staande noch tot het vorige *Committé van Waakzaamheid*, noch tot voorn. Curateuren of eenigen derzelve, tot onderzoek dezer zaak zoude goedvinden te benoemen. Althans de Ondergetekende, welk menagement hij ook voor publicque Posten en Personen ten dezen gebruike, kan niet verbergen, dat de doorstekende *ongegrondheid* en *onwaaragtigheid* der motiven, bij de Resolutie van

Curateuren van 8. February 1796. bijgebracht, flegts misfchien wel het minst overtuigend gedeelte is van het ongelijk en de injurie den Ondergetekenden aangedaan, en dat zij een veel grooter kragt ontleenen van den gantschen toedragt en samenhang der zaak, die hij, om der gevoegijkheids wille, alhier flegts even aanroert. Ondertusfchen zal hij, bij dit zijn Adres, provifioneel niet verder gaan, en zelfs om die reden voor als nog niet aanroeren, 't geen bij gem. Resolutie gezegd wordt van den voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid* of van 't geen ter dier zaake in de Vergadering der Provifioneele Repraefentanten van 't Volk van Holland is gepasfeerd. Hij vertrouwt zelfs, dat 'er, vooral bij hen, die zig den ftaat van zaaken ten dien tijd herinneren, niet veel zal nodig zijn, om de wederrechtelijkheid der Resolutie zelve van Curateuren van 8. Febr. 1796. te doen gevoelen, meer dan de Ondergetekende daarjegens gezegd heeft bij zijne Misfivè van 26. February, waarvan hij, gelijk ook van de beide-voorz. Resolutiën van Curateuren, de vrijheid neemt hiernevens fimple Copiën te voegen sub N^{is} 1. 2. en 3.

Immers zal deze Vergadering uit die Stukken zien:

- 1°. Dat de Beschuldiging van Curateuren ten zinnen opzigte gaat over een onderwerp, geheel buiten hun bereik, en waaromtrent, als in geen het minfte verband met zijne Post
staan-

staande, aan hen, in hunne qualiteit, even min eenig opzigt of censuur competeert, als hij, deswegens, aan hen eenige de minste verantwoording verschuldigd is:

2°. Dat zij Curateuren aan den Ondergetekenden geen reproche doen noch kunnen doen, 't zij wegens het waarnemen van zijne Post in 't algemeen, 't zij in 't bijzonder wegens de gevoelens, die hij in die betrekking openlijk beleden of, door zijn gedrag en daaden, heeft gemanifesteerd:

3°. Dat, wel verre van daar, de gevolgen van het onderwijs van den Ondergetekenden de asfertiën van voorn. Curateuren volkomen logenstraffen, of liever hunne gewaande vrees en die van het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* van ongegrondheid en valsheid overtuigen:

4°. Dat, terwijl boven dien het bewijs van de leerwijze en grondbeginfels van den Ondergetekenden, bijzonder in het vak der *Vaderlandsche Historie*, waarvan men hem *eigendunklijk* ontzet heeft, voor handen is in de Schriften zijner Leerlingen, uit zijnen mond, zelfs onder het vorig Bewind, opgetekend; voorn. Curateuren niet alleen niet-wes hoegenaamd daaruit, tot staaving van hunne handelwijze, kunnen bijbrengen; nee-maar in tegendeel die Schriften, waarop de

Ondergetekende zig gerustelijk beroept, de valsheid van hunne beschuldiging of de iedelijkheid van hunne vrees in 't helderst daglicht stellen:

5°. Dat, behalven 't geen den Ondergetekenden als Leeraar raakt, zijne gedragingen, zo in den Senaat als aan de Univerfiteit in 't algemeen, juist het tegenovergesteld karakter draagen van dat geen, 't welk voorn. Curateuren hem durven aantijgen:

6°. Dat, bijaldien de Ondergetekende onder de cenfuur van voorn. Curateuren stond, over zaaken, die niet de minfte betrekking hebben tot zijne Post aan de Univerfiteit, de beschuldigingen, ten dien opzichte door hen tegens hem ingebragt, zijn vague, in loutere woorden, klanken, en onbepaalde asser-tiën bestaande, zonder vaste en juiste betekenis; en, in zo verre zij zig veroorloven te zeggen, dat de Ondergetekende eene *ongunstige denkwijze jegens de Bataaffche Revolutie heeft gemanifesteerd*, die meer bepaalde aantijging (hij zegt het met fiducie bij deze Vergadering, en zal het opentlijk voor 't oog der geheele Natie en van gansch Europa verklaaren,) is valsch, opgeraapt, onwaaragtig, en stoffe opleverende; om voorn. Curateuren (op welke wijze zulks dan ook zijn moge) tot verificatie van dezelve te constringeeren:

7°. Dat

7°. Dat de voorwaarden en bedreigingen, waaronder aan den Ondergetekenden, bij het genot van een willekeurlijk verminderd Salaris, de Profesie der Griekfche Taale wordt gelaten, op geenen voorafgaanden grond hoegenaamd fteunen, maar almede *arbitrairlijk* worden ter neder gefield, en van dien aert zijn, dat zij niet alleen het refpect, aan een openbaar Leeraar verfchuldigd, bijzonder bij zijne Leerlingen, om verre ftooten, maar zelfs de Zedekunde onteeren en verkrachten.

't Zij den Ondergetekenden gëoorlofd bij ieder dezer Poincten, hoe zeer genoegzaam ontwikkeld, een weinig ftil te ftaan.

En, wat dan het eerfte belangt, vermeent hij, dat niemand ontkennen zal, dat geen mensch ter waereld, eenige publycque Post bekleedende, gerekend kan worden zig onder de cenfuur gefield te hebben nopens zaaken of betrekkingen, met die Post niets gemeen's hebbende, zo lang hij dezelve Post getrouwelijk en met luifter waarneemt op eene wijze, dat niet gezegd noch bewezen kan worden, dat de gevoelens door hem in 't bijzonder gekoefterd, of de daaden door hem als Individu gepleegd, den minften invloed hebben op het geen hij als publycq Perfoon verricht. Niemand dog kan verftaan worden aan zijne individueele Vrijheid en Onafhankelijkheid verder gere-nuncieerd te hebben dan onmiddelijk vereifcht

wordt tot het wel en behoorlijk waarneemen van het Ampt of Beroep, 't welk hij staat te bekleeden. Was dit anders, welke eene wijde deur wierd 'er niet geöpend voor de *Despoticque* handelwijze en de *willekeurige* gezagvoering van hen, die zig in eene publicque relatie boven andere hunne Mede-Burgers bevinden? Zig hier verders mede op te houden, zoude zijn eene alom erkende waarheid te willen bewijzen.

Nopens het tweede Point, daar 't zelve bestaat in eene negative asfertie, uit de Resolutie zelve van Curateuren baarblijkelijk, behoeft de Ondergetekende 'er niets bij te voegen: Ja die Resolutie zelve getuigt, dat zij Curateuren (zo als zij zig uitdrukken) “ van de bekende kunde van den On-
 „ dergetekenden nut hadden getrokken tot welzijn
 „ van de Universiteit, ” daar zij zeggen, “ dat
 „ het hün onaangenaam zoude zijn daar van in 't
 „ vervolg, tot welzijn van de Universiteit, niet meer
 „ al dat nut te kunnen trekken, 't geen zij 'er bil-
 „ lijk van verwachten. ” Het zoude den Ondergetekenden veel ligt niet moeilijk zijn te bewijzen het adveu, aan een der voorn. Curateuren door de kragt der waarheid afgeperst, “ dat de Onderge-
 „ tekende, in zijne Post als Profesfor, niets als
 „ roem verdiende, en dat hij hoopte, als Profes-
 „ for Luzac maar ophield Redacteur te zijn van de
 „ Fransche Leydsche Courant, dat dan de Univer-
 „ siteit nog lange' (zo als hij meende te kunnen
 „ zeg-

„zeggen) de vrugten van zijne voortreffelijke „bekwaamheden zoude genieten : ” Zo dat de voorwaarde, waarop Profesfor Luzac zijne publycque Post zoude behouden, was de *renunciatie* van alle toeverzigt op zijn ouderlijk goed en eigendom; want dat de Ondergetekende, behalven die zorg en dat toeverzigt, steeds was Redacteur van 'tzelve Blad, is eene *onwaarheid*, welke het *Committé van Waakzaamheid* heeft goedgevonden, *tegens het uitdrukkelijk gezegde van des Ondergetekendens Broeder aan*, bij de Provisioneele Repraesentanten van 't Volk van Holland voor te dragen, en die ook aldus door voorn. Curateuren tot grond van hunne Resolutie is overgenomen, offchoon de Ondergetekende daarop nimmer gehoord zij, veel min dezelve ooit hebbe erkend.

Op het derde en vierde Poinct merkt de Ondergetekende nog aan, dat de eenige regel, om over de gevoelens, grondbeginsels, en leerwijze van een openbaar Leeraar te oordeelen, naar zijn begrip, is in te zien of te onderzoeken, wat hij aan zijne Leerlingen onderwijst, en welke de gevoelens zijn, waaraan de Discipels, uit zijne Schoole voortgekomen, zijn toegedaan. De Ondergetekende provokeert bij dezen opentlijk voorn. Curateuren eenen enkelen trek uit de schriften, door hem gedicteerd, op te geeven, die niet ademe liefde tot *waare Vrijheid en deugdzame Onafhankelijkheid*, haat *tegens onwettige en geweldige Onderdrukking*, —

in een woord, die niet ademe gevoelens, welken den *waaren Republijcain*, in tegenoverstelling van den bandeloofen *Muiteling*, en van den alles be-roerenden of om-verre-werpenden *Anarchist*, kenschetsen en uitmaaken. Laaten zij, VEEL-GËACHTE MEDEBURGERS ! laaten Curateuren eenen enkelen regel, immer door den Ondergetekenden gedicteerd, waarin eene andere denk-wijze doorstraalt, voor den dag brengen: Daartoe zijn zij in geene eeuwen in staat! En wat zal het late Nageslagt van onze tijden zeggen, wanneer het t'eeniger dage leest, dat Curateuren van de Hollandsche Univerfiteit, om de gevoelens en leer-wijze van een Profesfor in de Grieksche Literatuur en Vaderlandsche Geschiedenissen te bēordeelen, onderzocht hebben, wat in de Leydsche Fransche Courant is gezegd of geschreeven, in plaats van toe te zien, wat hij als Profesfor geleerd hebbe, en welken de vrugten van zijn onderwijs zijn geweest? Ja het verdient zijne opmerking, dat de Ondergetekende van zijne Post als Profesfor *Historiae Patriae* wordt ontzet, terwijl hij, zo uit hoofde der veelvuldigheid zijner andere Collegiën, als bij gebrek van genoegzaam aanzoek, in dat vak, geduurende de DRIE laatste Academische jaaren, geene lesfen heeft gegeven, en dus althans ook geene aanleiding om deswegens jegens hem eenige beschuldiging te gronden. Trouwens het is niet het *ongenoegen* wegens *het voorledene* door hem
als

als Profesfor verricht, maar de vrees voor het toekomstende, die ten grondslage, zo van de voordragt van het *Committé van Waakzaamheid*, als van de Resolutie van Curateuren, verstrekt. Tot voorbeeld der uiterste onrechtvaardigheid wordt door den Fabeldichter het verscheuren van 't Lam voorgedragen over iets, 't welk door zijn Vader of Grootvader was verricht: Maar, ten minsten, deze praetense misdaad was eene *reeds gebeurde zaak*: Doch de Ondergetekende wordt van zijne Post ontzet, niet om 'tgeen hij geduurende den reeks van elf jaaren aan de Universiteit reeds *gedaan heeft*, maar “uit hoofde der allernadeeligste gevolgen, „ die een Persoon, zo als hij is, *in het toekomstende zoude veroorzaaken*, door den invloed, welke hij *gëacht moet worden* op de gemoederen „ van de studeerende Jeugd te hebben.”

Is 'er, behalven de Lesfen en de vrugt van het onderwijs van een openbaar Leeraar, in hen gade te slaan die zijne instructie hebben genoten, nog eenige andere regelmaat om van zijne gevoelens en grondbeginsfels te oordeelen, dan is het voorzeker het gedrag, 't welk hij in 't Collegie of Lichaam, waar toe hij behoort, en in de verrichtingen, waar toe hij, als zodanig, van tijd tot tijd geroepen wordt, standvastig houdt? En welk is dan het gedrag van den Ondergetekenden, en als Lid van den Senaat, en als Rector der Universiteit geweest? De bewijsen daar van zijn in authentyc-

tycque Stukken voor handen, doch hier de plaats niet en *voor als nog* de tijd niet, om dezelveu bij te brengen of publijcq te maaken. Een ieder weet, op wat wijze de Ondergetekende door *Willem den Vijfden* in de keuze als Rector, schoon telkens op de Nominatie gebragt, geduurende drie agtereenvolgende jaaren is gepasfeerd, en hoe hij, vier jaaren agter den ander, door denzelven invloed van het Secretariaat van den Senaat is uitgesloten: Een ieder weet, hoe hij toen op een tijd, wanneer bijna niemand durfde spreekē, met zeer weinigen zijner Collega's, tot maintien der veiligheid van 's Lands Universiteit, en tot herstel van zijnen ten onrechte geremoveerden braven Amptgenoot Voorzitter, onvermoeide pogingen heeft gedaan, en hoe de meeste voorstellen, daartoe betrekkelijk, in den Senaat ingebragt, uit zijne vrijmoedige Vaderlandsche penne zijn gekomen: Een ieder weet, welk moeilijk Rectoraat hem eindelijk zij te beurt gevallen; een Rectoraat des te moeilijker, om dat, terwijl hij zijne dagen en nagten besteedde, om, met al den iever en cordaatheid van een eerlijk en rechtlievend Man, eensdeels de rust der Universiteit te bewaaren, anderdeels aan dezelve alle recht, alle genoegdoening, alle veiligheid te bezorgen, welken zo de Senaat, als de studeerende Jeugd, volgens recht en billijkheid konden verlangen, terzelve tijd de schandelijkste Schotschriften opgesteld, gedrukt en verspreid werden, om het Publijcq,

blijcq, inzonderheid de Academifche Jeugd, jegens hem wantrouwend of zelfs afkeerig van hem te maaken; Schotfchriften, waarvan het *lasterlijkste*, *kwaadaartigste*, en *onteerendste* van dien zelfden *perfoneelen Vijand* van den Ondergetekenden (volgens narichten, die hij alhier uit discretie verzwijgt) afkomstig is geweest, *die in zijne tot nu toe althans bekleede publycque Post de eerste Grondlegger is geweest der vervolgingen*, waar door men den Ondergetekenden tot slag-offer van dien ouden wrok en haat heeft pogen te maaken; daar ondertusfchen, na dat 't zelve Reëtoraat te midden onder de eerste fchokken der jongste Revolutie was ten einde gelopen, de grijze en regt eerlijke, vaderlandsche, HOLLEBEEK de gevoelens van den ganschen Senaat betuigde op eene wijze, met de volgende bewoordingen in de Registers van den Senaat geboekt; “*Clar. HOLLEBEEK, Senior*
„ Facultatis Theologicae, nomine universi Senatus,
„ gratum Viro Magnifico testatus fuit animum, pro
„ re Academicâ his temporibus difficillimis, qualia
„ nempe Patriae nostrae antea non contigerunt, eâ
„ prudentiâ, eâ fortitudine animi, illo justitiae
„ ac aequitatis studio, simulque peritiâ & mode-
„ ratione gesta, ut ad ipsum principe loco per-
„ tineat, quod sospes supersit Academia.” — En 't loon van dit alles, GE-ËERDE MEDEBURGERS, is binnen 't jaar daarna, dat de Ondergetekende, die onder 't vorig Bewind met zijne remotie was *bedreigd* en van een gedeelte van 't voordeel zijner Pro-

Profesfie der Vaderlandsche Hiftorie , door mededeeling van die Post aan een anderen Amptgenoot, was verftoken geworden, nu, *in het tweede jaar der Bataaffche Vrijheid*, uit kragte van eene aan hem nimmer gecommuniceerde befchuldiging, ongehoord, onverdedigd, van diezelve Post ten eenemaal wordt *ontzet*, en van het vijfde gedeelte zijner Appointementen, hem volgens uitdruklijke toezegging verfchuldigd, *eigendunklijk* wordt *be-roofd*: En door wie? door hen zelve, die beter dan iemand anders weeten de cordaate, de recht- en vrijheid-lievende gevoelens, welken den Ondergetekenden geduurende zijn zo onlangs bekleed Rectoraat hebben beziel. Immers, even gelijk den jegenswoordigen Curator HAHN *zeer wel bekend* zijn alle de *menées* van hen, die aan den Ondergetekenden zo onverdiend voorz. zijn Rectoraat *verbit-terd* hebben, om dat hij hunne verderflijke en bloed-dorftige gevoelens niet was toegedaan, even zo is hij zelf, die toen, als Secretaris der Vierschaar van 's Lands Univerfiteit, aan den Ondergetekenden ondergefchikt was, en van hem in alle gelegenheden niets dan gediensfigheid, infchikkelijkheid, en behulpzaamheid heeft genoten, getuigen geweest van al 'tgeendoor hem als Rector, in de Vierschaar, met betrekking tot de beruchte zaak van den Student *van Schaak*, is verrigt; terwijl 'er almede niemand is, die door eigene ondervinding die zelfde fentimenten bij den Ondergetekenden beter heeft lee-

leeren kennen dan de jegenswoordige Curator PIETER VAN LELYVELD, PIETERSZOOM; eene personeele ondervinding, die hem PIETER VAN LELYVELD, PIETERSZ. nu (zo als het gemeenlijk in 't ondermaansche gaat) schijnt aan te spooren, om den dienst, welken de Ondergetekende hem, uit grondbeginsels van rechts- en vrijheids-liefde, in zijne naauwste betrekkingen be- weezen heeft, dusdanig te beloonen.

En wat is dan dog de misdaad, waarom de Ondergetekende op die wijze behandeld moet worden? Het is, zo als het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* zig uitdrukte, zijne *Aristocratische denkwijze*, of, zo als Curateuren spreken, zijne *Aristocratische gevoelens*: Maar wat is eene *Aristocratische denkwijze*? Wat zijn *Aristocratische gevoelens*? Wat is *Aristocratie*? Zo als ze bij voorz. Resolutie ter nedergesteld worden, zijn het *vague bewoordingen*, zonder *bepaaling*, zonder *juist denkbeeld* daar aan gehegt, en slegts gebezigd volgens 't gebruik, 't welk men nu gemeenlijk in eenen populairen, doch haatlijken en verkeerden zin, daar van maakt, even gelijk onder de vrijmagtige *Alleenheerschers* van 't *Crimen Majestatis; crimen eorum, qui crimine vacant. Aristocratie*, bij eenen kundigen, is *de invloed*, welken de aanzienlijkste, de eerlijkste, de braafste, in een woord, *de beste Ingezetenen* van eenen vrijen Staat, volgens eene vast-gestelde Orde en

Wet-

Wetten, hebben op de Regeering van dien Staat, waarvan nogthans het algeheel bewind en de oppermagt berust bij het gantsche Ligchaam van 't Volk: En in dien zin ontkent de Ondergetekende zo weinig zijne *Aristocratische gevoelens*, zijne *Aristocratische denkwijze*, dat hij zelfs, als een eerlijk Man, meent daarop roem te mogen dragen, en opentlijk betuigt, dat, zonder eenig inmengsel van zodanige *Aristocratie*, geen Burger-Maatschappij, noch in haar zelve, noch met betrekking tot nabuurige Mogendheden, op den duur zig kan staande houden. — *Aristocratie*, voor het oog van een Voorstander van wettelooze losbandigheid, voor een Liefhebber van alle Burgerlijke wanordres, voor een Haater van alle noodzaaklijke ondergeschiktheid, is de gehegtheid aan Orde, Recht, en Wetten, dat is, aan de dierbaarste belangen der menschlijke Zamenleving; en in dien zin al-wederom belijdt de Ondergetekende niet alleen zijne *Aristocratische denkwijze*, zijne *Aristocratische gevoelens*, maar hij betuigt daarbij, dezelve tot zijnen jongsten ademtogt te zullen behouden, offchoon hij zeer wel weete, dat dit eigenlijk de bron is van alle de wederwaardigheden, die hem in de drie laatste jaaren bejeegend zijn, en de oorzaak van alle de heimelijke *bedreigingen tegens zijne veiligheid en leven*, die hij almede in den loop van dien tijd heeft ondervonden: — *Aristocratie* daarentegen, naar het gebruik zedert eeni-

ni-

nige jaaren aangenomen, is de verkleefdheid aan het denkbeeld, dat het gantsche Volk ten behoeve van eenige weinige vermogenden of rijken, tot hun gerief, grootheid, en wellust is geschapen: En in dezen zin is de *denkwijze* of zijn de *gevoelens* van den Ondergetekenden zo weinig *Aristocratisch*, dat hij van zijne vroege jeugd af tot heden die haatlijke grondbeginsels, mischien meer en opentlijker dan iemand in ons Vaderland, heeft bestreden: En hij provoceert Curateuren, om eene enkele passage bij te brengen, welke zijne *Aristocratie in dien zin* bewijze: Hij provoceert hen opentlijk voor deze aanzienlijke Vergadering: Hij zal, indien hem geene andere genoegdoening tot handhaving van zijne eer en goeden naam wedervaare, zulks doen voor 't oog van geheel Europa, en van het laate Nageflagt: En, indien zij Curateuren deze hunne beschuldiging met geene bewijzen staa-ven kunnen, dan laat hij de geheele waereld beslissen, onder welke verplichting zij, volgens de Natuur-Wet en Burgerlijke Rechten, zig ten zinnen opzigte gebragt hebben.

't Zelfde moet de Ondergetekende aanmerken op het gezegde, 't zij van het *gewezene Comité van Waakzaamheid*, “ dat hij blijken zoude hebben gegeven van zijne pogingen om de Fransche Revolutie, en dus ook *de onze*, benevens alles wat tot eene Republicainsche Regeerings vorm betrekking heeft, in een haatlijk

„ daglicht te stellen , en met zwarte couleuren af
 „ te maalen ; ” ’t zij van Curateuren zelve , “ dat
 „ zij met het uiterste ongenoegen hebben opge-
 „ merkt der Fransche en Bataafsche Revolutie on-
 „ gunstige denkwijze in de Fransche Leydsche
 „ Courant doorstraalende : ” Asfertiën alweder-
 om gedeeltelijk *vague* , *onbepaald* , *geen vasten*
zin op zig zelve hebbende ; gedeeltelijk *valsch* , *on-*
waarachtig , en (met eerbied voor deze Verga-
 dering gezegd) geheel *calumnies*. Begreep het
Committé van Algemeene Waakzaamheid door de
 Fransche Revolutie den gantschen omvang derzel-
 ve , alle de gebeurtenissen die dezelve en inzonder-
 heid van den jaare 1792. tot July 1794. verzeld of
 uitgemaakt hebben , ja ! dan erkent de Ondergete-
 kende , dat hij dezelve in het waare daglicht en
 met echte couleuren heeft afgemaald : Is dat waar
 daglicht *haatlijk* en zijn die echte couleuren *zwart*
 geweest , hij vraagt gerustelijk , of dit zijn schuld ,
 dan wel de schuld der zaaken en gebeurtenissen zel-
 ve zij ? Hij heeft altijd een afgrijzen gehad van het
 character van een *Volksbedrieger* ; en dus erkent hij
 gereedelijk , dat hij van zijne pligt gerekend heeft
 die Toneelen van onbegrensde wanorde , voorbeel-
 delooze wreedheid , woedende Partijfchap , bloed-
 dorftige en geweldadige onderdrukking , schande-
 lijke verkwisting , algemeene beroving en spolie ,
 die de Fransche Revolutie gedurende meer dan
 18. maanden bezoedeld hebben , voor zijne Land-
 ge-

genooten niet te verbergen , terwijl anderen op dienzelfden tijd dit alles als der navolging in ons Vaderland waardig , en als tot het gelukkig uitvoeren van eene Staats-Omwenteling volstrekt noodzaaklijk , aan hunne Mede-Burgers durfden voordragen , ten einde onze anderzins zagt-geaarte Natie aan die ontmenschte en woeste denkbeelden te gewinnen. Voorwaar de Ondergetekende belijdt , dat hij *Robespierre* , van 't eerste ogenblik af , dat hij naar den *Democratischen Scepter van Geweldadigheid* stond , in zijn echt karakter heeft erkend en voorgedragen : En , was 'er ten dien tijde iemand , die denzelven *Robespierre* , als ware het een Huis-God , in zijn Binnen-kamer eerde , de Ondergetekende kan zig niet verbeelden , dat dit verschil van gevoelen , waaromtrent hij door de uitkomst zo luisterrijk gerechtvaardigd is , en de indrukken , van dien tijd af opgevat en zedert gekoesterd , nu tot grondslag van zijne remotie zouden moeten dienen. Zijn die gevoelens van den Ondergetekenden een misdaad , hij heeft die misdaad gemeen met al wat eerlijk in Vrankryk zelve denkt , met verscheidene der Fransche Representanten , met den Representant *Cochon* inzonderheid , die ons Vaderland opentlijk geluk gewenscht heeft met de bestuuring der Voorzienigheid , aan wien het behaagd hadde de komst van zijne Landgenooten in ons Vaderland niet te doen gebeuren op den tijd , wanneer de bloed-dorstige Tijrannijs van 't Schrik-

bewind aldaar nog gevestigd was, vermits, zo dit gebeurd ware, het ongelukkig Holland deelgenoot van dezelve ondraaglijke en onherstelbaare rampen ware geworden. — Verftond in tegendeel het meergem. Committé en verftaan Curateuren door de *Fransche Revolutie* de vestiging eener *waare, beftindige, en vruchtbaare Vrijheid*, dan is hunne beschuldiging zo geheel onwaarachtig, dat niemand de vernietiging der *arbitraire Regeering* in Vrankryk, (waarvan hij zelve meer dan eens de wrange vrugten gefmaakt heeft,) in een gunstiger daglicht dan hij heeft voorgedragen.

Wat gevolg - trekking 'er nu wijders is van de *Fransche Revolutie* tot de *Bataaffche Revolutie*, en waarom iemand, die verscheidene *époques* der eerste afkeurt, ook gezegd moet worden *onze Revolutie, benevens alles wat tot eene Republicainfche Regeerings - vorm betrekking heeft, in een haatlijk daaglicht te stellen*, — dit is een rede-neertrant, die men aan zijne eigene waardije zoude everlaten, indien dezelve niet moeste strekken tot grondslag van den gevoeligsten hoon, een eerlijk Man aangedaan. De Ondergetekende vergenoegt zig voor het tegenwoordige de *denegatie* en *provocatie*, bevorens reeds gedaan, alhier op de krachtigste en sterkste wijze te herhaalen.

Betreffende eindelijk het laatste Poinct, zal niemand, die voor eenige reflexie vatbaar en geen blinde slaaf der Magt-hebbenden is, de Resolutie

van

van Curateuren leezen , zonder zig de volgende vraagen te doen : Waarop berust dog de vermaaning, de aanbeveeling , de bedreiging daarbij vervat ? Is 'er in de praemissen iets , waarop dit gebouwd wordt ? Waarom mogen , in het onderwijs der Grieksche Taal en Oudheid , geene *Staatkundige Aanmerkingen* gemaakt worden ? Is het mogelijk , de Grieksche Historie - Schrijvers , Redenaars , of Wijsgeeren , Homerus of Euripides zelve , waarvan 'er geen een is , die niet vol zij van *Staatkundige Lesfen* , te verklaaren , zonder *Staatkundige Aanmerkingen* te maaken , om ze te doen verstaan ? Is het mogelijk de Atheensche Oudheid en Regeerings - form te doen kennen , en de *Staatkunde* , waarop die gebouwd was , agter - wege te laten ? Is de studie der Oudheid de drooge kennis van woorden en spreekwijzen , of de beredeneerde kunde van gebeurtenissen , van perfoonen en zaaken ? Of verbieden Curateuren der Leydsche Universiteit , op het voetspoor van hen , die drieste onwetendheid te baat riepen , ten einde zo veel te veiliger naar hunne eigene grondbeginsfels en begrippen te regeeren , alles wat zij vreezen , het licht der overdenking en ondervinding over hunne aangenomene principes en handelwijze te zullen verspreiden ? Werd in het recht van de Eigenaars der Leydsche Fransche Courant de zo plegtig aangekondigde *Vrijheid der Drukkers* geschonden , wat is 'er almede van het niet min plegtig geproclameer-

de oorlof om zijne gedagten en gevoelens aan anderen te openbaaren, indien Curateuren eener Univerfiteit op die wijze, in navolging van 't geen in den jaare 1619. gebeurde, zelfs van de *enkele woorden en uitdrukkingen*, die een Leeraar in zijne Lesfen gebruikt, zig meester maaken? Heeft de gehoonde en bedreigde Profesfor “zig uitdrukkingen „ veroorloofd, welken de *Jongelingschap, waarop „ het Nageslagt haare hoop gevestigd heeft,*” (om met Curateuren van Hollands Univerfiteit te fpreken, hoe zeer het anderzins niet wel te begrijpen zij, hoe het Nageslagt, 'tgeen nog *niet aanwezig* is, *haare* of liever *zijne* hoop reeds nu gevestigd kan hebben op de *aanwezige* Jongelingschap, die, vóór de exiftentie van dat Nageslagt, de Academifche Lesfen bijwoont,) — “ heeft de Profesfor „ zig uitdrukkingen veroorloofd, welken de Jonge- „ lingschap tegens de thans erkende en aangeno- „ men gronden van *Vrijheid en Gelijkheid* zou- „ den KUNNEN (het blijft al weder bij de *voor- „ onderfelde possibiliteit* en komt niet tot de *we- „ zenlijke daad*) — zouden KUNNEN *voorinnee- „ men*, of hen *buiten staat* stellen dezelve nader- „ hand bevoorderlijk te zijn? ” Heeft hij dit gedaan, waarom het niet duidelik, ten zijnen laste, ter neder-gesteld? Waarom met zulk eene bewijsbaare befchuldiging niet *rondelik* voor den dag gekomen? Waarom eene *ingewikkelde* aantijging in plaats van eene cenfuur, zo als met de waerdigheid van

van Curateuren eener Univerfiteit overeenkomstig was? Heeft de Profefor zulks niet gedaan, of heeft de *heimelijke* aanbrengring, de *sinifre* interpretatie van een enkel *kwaadhartig* Jongeling zo veel te meer in *het duiftere* moeten blijven, om dat zijne daad, in alle haare omftandigheden en betrekkingen, van die zwartheid zoude zijn, dat 'er de Menschheid van zoude gruwen, — waarom dan zo ligtvaardiglijk een Man, die ten minften eenige confideratie verdiende, ten toon gefield en met bedreigingen bejegend, die men zeer wal wift, immers behoorde te weten, dat voor een Man van eer ondraaglijk waren? Of is een Profefor aan de Leydsche Univerfiteit van zulk eene conditie, dat Curateuren met hem, met zijne befolding, met zijne eer, vooral in tijden van *Republicainfche Gelijkheid*, mogen handelen, zo als een eenigzins billijk *Meester* zig omtrent *den minften zijner Bedienden* niet zoude veroorloven? Of is het eene onwaarheid, 't geen door de beste Hiftorieschrijvers is aangemerkt, “ dat het der *Dwingelandije* „ alleen eigen is heimelijke delatiën aan te nee- „ men, te hooren, en aan te moedigen; ja dat de „ vermenigvuldigde fecrete Aanbrengringen het „ zekerst kenmerk zijn der *heerschende Tijran- „ nije* ? ” En is het dan almede eene onwaarheid, dat het niet alleen de ongerijmdheid, maar de onrechtvaardigheid zelve is, het lot en de eer van een Leermeester afhankelijk te maaken van de

clandestine overbrengingen, van de misfchien kwaadaartige, misfchien uit onkunde onnozele uitleggingen en begrippen van onbejaarde Jongelingen? Of is het eindelijk niet alle convenientie vergeeten, alle decencie fchenden, ja de Zedekunde zelve ont-eeren, wanneer men de Academifche Jongelingfchap maakt tot de verachtelijkfte wezens, die op den aardbodem zijn, — tot *Delateurs*, — (ja 't geen eindelijk alles te boven gaat) — tot *Denunciateurs van hunnen Leermeester* zelve: Want door wie doch anders als door Leerlingen kunnen Curateuren weeten, welke de uitdrukkingen zijn, die een Profefor in zijne Lesfen gebruikt?

Wat nu eigenlijk de grond dier zijdelingsche aanrijging en der daarop gebouwde comminatoire aanbeveeling en vermaaning moge geweest zijn, verklaart de Ondergetekende niet te kunnen bevroeden: De Lesfen, die hij dit jaar gegeven heeft over de *Cyropaedie van Xenophon*, welk Boek men weet gefchreeven te zijn *ad exemplar perfectae Reipublicae*, doch inzonderheid zijne Lesfen *de Republicâ Atticâ*, om welken dit maal te houden hij door eenigen zijner beste en braafste Leerlingen was aangezocht, hebben zekerlijk gelegenheid gegeven tot Aanmerkingen, die toepasselijk zijn op een vrij Gemeenebest, waarin men bedorven grondregels volgt, en *eigen-belang*, *kuiperij*, *wanorde* en *volks-bedrog* ftelt in de plaats van *vaderlandsche belangloosheid*, *wettige handelingen*,
goede

goede orde, eerlijkheid en deugd; tot betoog der *waare Gelijkheid*, die aan het Atheensch Gemeenebest in zijne luisterrijkste dagen ten grondslag verstrekte, in tegen-overstelling der *valsche Gelijkheid*, die hetzelfde ten val heeft gebragt: Edoch de Ondergetekende is zo weinig bevreesd, dat deze Aanmerkingen aan waare, dat is, aan braave en deugdzaame Republicainen zullen mishaagen, dat hij dezelve allen agter zijne onlangs uitgegeven Redevoering *de Socrate Cive* geplaatst heeft, met de eigene woorden der oude Schrijvers, op welker oordeel en getuigenis die Aanmerkingen berusten. Ja ('t geen hier alles afdoet) de Ondergetekende betuigt dit jaar in bovengem. zijne Lesfen geene andere aanmerkingen gemaakt te hebben, dan die reeds in de jaaren 1789. en 1790. door hem zijn opgesteld, en bij gelegenheid der behandeling van diezelfde materie aan zijne Leerlingen reeds toen voorgedragen: Dus men hem geene intentie kan toefchrijven, om iemand ter waereld te beledigen, verder dan uit de willekeurige toepassing van algemeene regels een *boosaartig Toehoorder* zig zelve of de zijnen, in den nimmer vleijenden, nimmer bedriegenden spiegel der Oudheid, zoude erkennen: Iets, voorwaar, waar toe het toenmaalig Bewind oneindig meer gelegenheid, dan een deugdzaam en bedaard Republicain, in die zelve Lesfen gevonden zoude hebben.

De Ondergetekende vreest zig te lang opgehouden

den te hebben bij Beschuldigingen, die haare eigene waardije (om zo te spreken) op haar voorhoofd gefchreeven met zig brengen: Maar hij heeft gemeend dit des te meer te moeten doen, om dat dezelve in verband staan met eene pasfage derzelve Resolutie van 8. February 1796. welke de Ondergetekende betuigt nimmer zonder het gevoel der hevigste verontwaardiging te hebben kunnen lezen, “ dat, namentlijk, zij Curateuren de denk-
 „ en leerwijze der Hoogleeraaren, welke aan hun
 „ opzigt is toevertrouwd, nog des te meer heb-
 „ ben moeten ter harte neemen in een tijd, waarin
 „ ons Gemeenebest van alle zijden belaagd wordt;
 „ en dat zij daarom al aanstonds na de zo gunstige
 „ ommekeer van zaaken zig ten dezen tot eenige be-
 „ kende voorzieningen verplicht gevonden hebben.”

Het gebeurde betreklijk de demissie van den Profefor *Bavius Voorda* in den jaare 1789. was aan Curateuren niet onbekend: Zij zelve zijn voorzeker met alle braaven in den Lande daarover ten uitersten getroffen geweest, en hebben goedgekeurd de vertoogen (des tijds) door Rector en Senaat gedaan jegens die remotie in 't bijzonder, gelijk in 't algemeen tegens het recht en de faculteit, door Curateuren zig aangematigd, om de Profeforen van 's Lands Univerfiteit, *naar hun bijzonder goetvinden en bene placitum*, te removeeren: Zij wisten, dat het toenmaalig Bewind, welken dan ook deszelfs despoticque grondbeginfels,

fels, naar het eigen oordeel van Curateuren, mogen geweest zijn, nimmer daar toe hadde durven komen, om Rector en Senaat *in thesi* in 't ongelijk te stellen, neemaar dat hetzelfde Bewind, volgens zijne gewoonte, de wederzijdsche sustenuën onbeslist en in 't midden had gelaaten: Zij wisten derhalven, dat de *summus Imperans*, immers die Vergadering, welke op dien tijd met de uitoeffening van het *summum Imperium* bekleed was, de aangematigde magt van Curateuren niet erkend noch gewettigd hadde; dat derhalven hier althans golden moest de regel, *deliberante Principe nihil est innovandum*; en dat zulks van hen, als *Voorstanders der herstelde Vrijheid*, te meer verwacht moest worden, daar de exercitie van zodanig *willekeurig gezag* omtrent de Profesoren eene daad zo niet van *Despotismus* uitleverde, ten minsten zodanig eene daad, die regelregt aanloopt tegens het Artikel van de Publicatie van 31. January 1795. volgens 't welk “ de veiligheid bestaat in de zekerheid van door anderen niet gestoord te worden in het vreedzaam bezit van 't geen men wettiglijk verkreegen heeft.” En nogthans, hoe zeer dit alles aan Curateuren niet onbekend was, is de eerste daad, die zij terstond na hunne aanstelling, bij de heuchlijkste en plechtigste solemniteit, verrigt hebben, geweest het uitoeffenen van dat *arbitrair gezag*, waarover de *summus Imperans* nimmer uitspraak gedaan had, in de remotie van drie

drie Profesoren van 's Lands Univerfiteit : En, offchoon Rector en Senaat terftond daarjegens bij Misfive aan dezelve Curateuren zig beklaagd hebben met die kragt van taal, welke men van Mannen van eer en cordaatheid konde verwagten, (eene Misfive nogthans, die, gelijk andere foortgelijke vertoogen van den Senaat, bij de jegenswoordige Curateuren tot heden toe zonder eenig het minfte antwoord is gebleeven) is het eerfte, 't welk Curateuren daarna wederom verrichten, de ophaaling van diezelfde daad, over welke *algeheele onwettigheid* de Senaat, op dezelfde gronden die in de zaak van den Profefor *Bavius Voorda* bijgebracht waren, zig zo nadrukkelijk beklaagd had, even of die tot voorbeeld van 't geen de Ondergetekende almede op zijne beurt ondergaan moest, konde verftrekken: Maar allergevoeligst is de fuppositie, “ dat de Profesoren der Leydsche Univerfiteit een meer bijzonder toezicht zouden behoeven in een tijd, waarin ons Gemeenebest van alle zijden belaagd wordt; ” eene fuppositie, zo hoonend voor 't Ligchaam der Leydsche Profesoren in 't algemeen, zo onverdiend voor den Ondergetekenden, wiens Vaderlands-lievende *belanglooze* gevoelens niet door woorden maar door fprekende daaden gebleeken zijn, in 't bijzonder, — zo geheel ongepast, dat 'er iets verders van te zeggen den Ondergetekenden veel-ligt brengen zoude buiten die paalen van reserve en dis-

discretie, die hij zig bij deze zijne Memorie heeft voorgeschreeven. Heeft hij ondertusfchen aan U, GE-EERDE MEDEBURGERS! zijne Grieven opengelegd, met die eenvoudige en nadruklijke rondheid, die het hart van een waarlijk *vrijen en vrijheid-lievenden Hollander*, in tegenoverftelling van een *laag-kruipenden Vreemdeling*, kenfchetst; heeft hij gefproken met dat levendig gevoel, 't welk in een verongelijkten Man van eer door de inspraak zelve van zijn blank geweten wordt opgewekt en aangevuurd, deze Vergadering van vrije en rechtvaardige lieden zal den Ondergetekenden ligtelijk verfchoonen, en het verzoek billijken, 't welk hij bij dezen is doende, dat hij, door tusfchenkomst van U, GE-ACHTE MEDE-BURGERS! genoegdoening voor zijnen aangeranden goeden naam en eer erlange, of ten minften in staat gefield worde, om die (des noods) door *wettige Middelen van Rechten* van voorn. Curateuren te bekomen.

Trouwens, indien de aanspraak tot zelfs-verdediging, op de Natuur-Wet gegrond, het verzoek van den Ondergetekenden niet genoegzaam juftificeerde, wat zoude hij met meer fiducie reclameeren dan het getuigenis van wijlen den Burger PIETER PAULUS-zelve, wiens woorden, schoon zeer weinig overeenkomstig met de handelwijs door hem, als Curator, gehouden ten opzichte van den Ondergetekenden, (wien hij wel-eer in de tijden zij-

zijner verdrukking, onder zijne vertrouwdste en behulpzaamste Vrienden telde) nogthans daar door niets van hunne kragt noch van hunne toepaslijkheid op het jegenswoordig geval van den Ondergetekenden verliezen. In February van den jaare 1788. beschuldigd en ongehoord in zijn Ampt als Fiscaal ter Admiraliteit op de Maaze gefuspendeerd, drukte hij zig op den 12. February in een Aanspraak aan den Raad terzelve Admiraliteit in dezer voegen uit: “Ik steunde daarenboven op „ *de bekende deugd en grootmoedigheid van Zijn „ Hoogheid* ” — (dus sprak wijlen PIETER PAULUS zes maanden na de Pruisische Invasie van den jaare 1787. terwijl de Ondergetekende zig ten zelve tijde de ongenade van 't Stadhouders Hof verder op den hals laadde met opentlijk te schrijven, “ dat alle Omwentelingen, door geweld te „ wege gebragt, het zaad met zig mede voerden „ om op die zelfde wijze weder vernietigd te worden ; ” eene voorspelling, die de uitkomst ten baarblijkelijksten heeft bewaarheid;) — “ ik steunde „ daarenboven (zeide hij) op *de bekende deugd „ en grootmoedigheid van Z. H.* als onder anderen het Hoofd van dezen Raad, die nimmer dulden zou, dat ik van eenen Post, mij door de „ gezamentlijke Bondgenooten eenparig opgedragen, zonder dugtige redenen en gronden zoude „ worden beroofd; te meer, *daar ik dit ALTIJD „ gehouden hadde* (NB.) *voor EEN DER LOF-*

„ LIJKE STAAT-MAXIMES VAN DIT LAND,
 „ WAAROP EEN IEDER INGEZETEN MET VOL-
 „ KOMENE ZEEKERHEID ZIG KON VERLAA-
 „ TEN. — Ik houde mij (vervolgde hij een wei-
 „ nig verder) ten vollen verzeekerd, dat Uw
 „ Ed. Mog. met mij zullen toestaan, dat het voor
 „ een eerlijk Man, op wiens gedrag nimmer iets
 „ te zeggen is geweest, ten hoogsten hard moet
 „ vallen, *zig van de waarneeming van deszelfs*
 „ *Post* PROVISIONEEL te moeten onthouden,
 „ ZONDER DAT HIJ DIRECT OF INDIRECT
 „ DAAROMTRENT IS GEHOORD, en dat zelfs
 „ zo min met relatie tot het schrift als tot den in-
 „ houd van de zaak in quaestie, en derhalven,
 „ ZONDER DAT HIJ DAARTEGEN EENIGE DE-
 „ FENSIE HEEFT KUNNEN DOEN: — Daar ik,
 „ EDELE MOGENDE HEEREN! niet alleen niet
 „ voornemens ben, mij aan dit onderzoek, in alle
 „ zaaken, mijn Officie concerneerende, bij Uw
 „ Ed. Mog. te onttrekken, want *mijne eer is mij*
 „ *veel dierbaarder dan mijn leven*; maar, daar ik
 „ dit zelfs met blijdschap te gemoet zie, mij ver-
 „ zeekerd houdende, dat dit niet anders dan tot
 „ mijne groote satisfactie zal kunnen strekken, en
 „ *ik niet anders verlang dan dat met dezelfde ma-*
 „ *te, waarmede ik in dezen Amptshalve anderen*
 „ *gemeeten hebbe, ook aan mij toegemeeten wor-*
 „ *de.* ” — En ten slotte betuigde PIETER PAU-
 LUS zijnen wensch, dat die grondbeginsels, om
 nie-

niemand *onverhoord*, en *buiten faculteit van defensie*, in zijnen Post te schorsfen, of daarvan te removeeren, “ de waarborg mogte blijven voor
 „ de veiligheid en zekerheid der Amptenaaren en
 „ Bedienden van den Raad, die hunnen plicht wel
 „ zouden hebben waargenomen, en dat een iegel-
 „ lijk van haar, *aan anderen steeds gedaan heb-*
 „ *bende het geen hij wilde, dat aan hem zelve*
 „ *zoude geschieden*, de beloning daarvan in den
 „ Hemel van den Rechter der geheele Waereld
 „ eenmaal zoude mogen ontfangen! ”

In eene nadere Aanspraak aan denzelven Raad, almede in de *Nederlandsche Jaarboeken* van de maand Maart 1788. te vinden, na de sterkste klagten, dat men hem *onverhoord* vervolgde, en de nadruklijkste instantiën, om, volgens het voorschrift van Recht en Wetten, *in zijne defensie gehoord te worden*, drukte hij zig in de volgende be-
 woordingen uit. “ Ik heb derhalven gemeend
 „ hieromtrent niet langer te moeten stilzitten: Ik
 „ ben sterflijk: Ik ben getrouwd: Ik heb Familie;
 „ en ik wensche mijne eer en goeden naam onbe-
 „ vlekt ten grave te dragen: En, daar ik mij aan
 „ den eenen kant verzeekerd houde, dat deze tef-
 „ fens de gevoelens zijn van een ieder Lid van de-
 „ zen aanzienlijken Raad, ben ik aan den anderen
 „ kant volkomen geperfuadeerd, dat niemand van
 „ denzelven het niet alleen niet vreemd zal vinden,
 „ maar zelfs van mij moet verwagten, dat ik bij
 „ Uw

„ Uw Ed. Mog. als mijne eenige competente Rech-
 „ ters, in zaaken mijn Officie concerneerende, op
 „ het ernstigste aanhoude, dat deze zaak op eene
 „ behoorlijke wijze ten spoedigsten mag worden
 „ onderzocht en afgedaan; dat MIJ DEN WEG VAN
 „ RECHTEN NIET MAG WORDEN TOEGESLO-
 „ TEN: — En in der daad, ED. MOG. HEE-
 „ REN! het recht, dat Uw Ed. Mog. aan derzel-
 „ ver *geringsste Amptenaar* of *Bedienden*, altijd
 „ hebben doen wedervaaren, — dat recht, zeg
 „ ik, zal of kan door Uw Ed. Mog. zeer zeker
 „ aan deszelfs (derzelyer) eersten Minister niet
 „ worden geweigerd. EEN MONARCH, (NB.)
 „ HOE ONBEPAALED zijn vermogen over deszelfs
 „ *Onderdaanen* ook zijn moge, kan denzelven
 „ hunne volkomene *defensie* tegens *ingebragte be-*
 „ *schuldigingen* niet weigeren. Het zou zelfs eene
 „ *laagheid* zijn te willen *supponeeren*, dat een
 „ *Korst* zoude willen, dat iemand *onyverschillig*
 „ *ware* omtrent zijne *Eer*. En, daar dit der-
 „ halven althans het Systema van Hun Hoog-Mo-
 „ genden, wier grootste eernaam altijd geweest is,
 „ en nog steeds zijn moet, de Hooge Vertegen-
 „ woordigers te zijn van eene vrije en onafhang-
 „ lijke Natie, nimmer zijn of worden kan, vleije
 „ ik mij, dat Uw Ed. Mog. deze zaak ten spoe-
 „ digsten daarheen zullen gelieven te dirigeeren,
 „ dat mij prompt Recht en Justitie gedaan, en dat
 „ ik alzoo in de gelegenheid gesteld worde, mijnen

„ Post bij Uw Ed. Mog. wederom, als voorheen,
„ te kunnen waarneemen. ”

En ondertusfchen , 't geen PIETER PAULUS zeide aan EENEN MONARCH, hoe onbepaald zijn vermogen ook zijn moge , omtrent deszelfs Onderdaanen niet vrij te staan, dit zelfde is door hem, nevens zijne Mede - Curateuren , in eenē VRIJE REPUBLICQ , in tijden van GELIJKHEID en VRIJHEID , omtrent den Ondergetekenden , van alle hoegenaamde defenfie verftoken , ja nimmer zelfs van eenige befchuldiging verwittigd , in de grōotfte uitgeftektheid gepleegd. Dit is de eenige reflexie , welke de Ondergetekende zig op de voorfz. pafages zal veroorloven. Al wat hij meerder zoude zeggen , zoude hem veel-licht buiten de paalen van gematigdheid en discretie vervoeren.

Voor 't overige in den ftaat , waarin zijne zaak door de mishandeling hem aangedaan , en door de toenmalige wanhoop , om daarin bij hen , die het bewind in handen hadden , eenig redres te verkrijgen , gebragt is , kan de Ondergetekende zijn verzoek bij deze Vergadering niet anders dan generaalijk inrichten , dat het dezelve behaage , de Grieken , op welke voorn. Curateuren geen regard hebben gelieven te ftaan , en die zij zelve erkennen hen door den Ondergetekenden te zijn voorgedragen , als nog te repareren , en mitsdien den Ondergetekenden de voldoening , die hij meent hem verfchuldigd te zijn , te doen er-
„ lan-

„ langen; speciaal voorn. Curateuren te gelasten,
 „ omme de *Aristocratische denkwijze* van den On-
 „ dergetekenden, in dien zin dat hij daardoor in
 „ de Profesie der *Vaderlandsche Geschiedenis* ge-
 „ vaarlijk zoude zijn, *specificq* te bepaalen en met
 „ *behoorlijke bewijzen* te verifieeren, vooral zijne
 „ *afkeerigheid van eene Republicainsche Regee-*
 „ *rings-vorm*, mitsgaders zijne *ongunstige denk-*
 „ *wijze jegens de Bataaffche Revolutie*; voorts
 „ hem Ondergetekenden jegens zodanige bepaalde
 „ en geverifieerde Beschuldiging zijne volledige en
 „ plenaire defensie toe te laten, ten einde, na al-
 „ dus gehoord en wederhoord te hebben, den On-
 „ dergetekenden, indien hij schuldig bevonden
 „ worde, zodanig te doen multeteeren of straffen, als
 „ hij geoordeeld zoude worden verdiend te heb-
 „ ben; en daar en tegen, indien voorn. Curateu-
 „ ren in de bepaaling van eene zekere en gede-
 „ termineerde Beschuldiging, mitsgaders in der-
 „ zelfver verificatie, mogten deficieeren, hem On-
 „ dergetekenden als dan, tegens den hoon en lae-
 „ sie hem onverdiendelijk aangedaan, volkomen te
 „ rechtvaardigen, als mede *in integrum te resti-*
 „ *tueeren*: En eindelijk, voor zo verre mogte
 „ begrepen worden, dit alles geen object van 't
 „ onderzoek dezer Vergadering of van derzelve
 „ daartoe te benoemen Commissarissen te kunnen op-
 „ leveren, dat het als dan ten minsten het goed-
 „ vinden der Leden van 't Provinciaal Bestuur moge

„ zijn, den Ondergetekenden onverlet te verklaaren, om zijn Recht tegens voorn. Curateuren bij ordinaris wege van Justitie zodanig te vervorderen, als hij zal oordeelen, tot vindicatie van zijne eer en goeden naam, het dienstigst te zijn. ”

't Welk doende, &c.

(getekend)

JOHAN LUZAC.

N°. IV.

CURATEUREN, *niet tegenstaande hen bij de Misfive van 26. February was onder 't oog gebragt, “ dat, al waren zij bevoegd „ en gerechtigd om den Profesfor LUZAC, „ ongehoord en zonder eenige de minste form „ van kennis-neeming der zaak, van zijne „ Profesfie der Vaderlandsche Historie te be- „ roven, dan nog met die Profesfie, „ waaraan nimmer meer dan 200. Gl. Ap- „ pointementen gehegt geweest waren, hem „ ook niet meer dan 200. Gl. der hem toege- „ zegde Appointementen konden afgenomen „ worden, ”* persifteerden niet te min in hunne eens aangenomene geweld-dadige handelwijze om, met vertreding der geheiligste trouw, die de band van alle verbin-

te-

tenisfen met het publycq Gezag zijn moet, zijne Appointementen als Profesfor in de Griekfche Taale nog daar en boven met 200. Gl. te verminderen, zo bij hunne Resolutie van 20. Maart laatstleden, als bij het dadelijk toezenden, in de maand Augusti 1796, eener Ordonnantie, waar bij het Vierendeeljaar's Tractement, 't welk in Mey vervallen was, aldus arbitrairlijk en vrijmagtig door hen van f 500 : 0 : 0 op f 400 : 0 : 0 was gereduceerd: Des voorn. Profesfor deze onvolledige en wederrechtelijke Ordonnantie ter Secretarije van Curateuren door den Notaris BENEZET deed te rug brengen, met de volgende mondelinge Aanzegging; waarop zij Curateuren een diep stilzwijgen hebben gehouden, zonder, ten opzigte van 't volgende Quartaal, een dergelijken stap te doen:

“ Dat Profesfor JOHAN LUZAC ontvangen hebbende de hier neevens te rug gegeevene Ordonnantie ter fomme van VIER-HONDERD GULDENS, en zig daar bij verftoken ziende niet alleen van een der beiden *qualiteiten*, in welken hij aan 's Lands Univerfiteit is beroepen, maar ook het Tractement, op 't welk hij bij een *bilateraal Engagement* zijnen dienst aan de Univerfiteit heeft toegezegd, EIGENDUNKELIJK, ZONDER REBEN, en WEDERRECHTELIJK VERKORT en VERMINDERD, mits-

dien mij Notaris PIERRE BENEZET gecommiteerd heeft, om dezelve Ordonnantie ter Secretarije van Curateuren van 's Lands Universiteit te rug te geven, met Declaratoir, “ dat hij Profesfor JOHAN
 „ LUZAC nimmer of ooit eenige Ordonnantie van
 „ voornoemde Curateuren zal ontfangen, waar bij
 „ hij op eene ONRECHTVAERDIGE WIJZE in
 „ zijne wel-verkregene titels en appointementen,
 „ met *verbreeking der wederzijdsche verpligting*
 „ tusfchen voornoemde Curateuren en hem be-
 „ staande, wordt benadeeld en gehoond, neemaar
 „ zig ten dien opzigte, en in 't algemeen wegens
 „ de behandeling, hem door voornoemde Cura-
 „ teuren aangedaan, jegens hen *in die qualiteit,*
 „ en *in hun privé,* alle Recht en Actie reserveert; ”
 zig voorts refereerende zoo tot zijne *Misfive* op den
 26 February laatstleden aan voornoemde Curateuren
 geschreven, als tot zijne *Memorie* op den 27 Juny
 daar aan volgende aan 't *Provinciaal Bestuur* van
 Holland overgegeven, en bereids verscheidene wee-
 ken aan dezelve Curateuren in handen gesteld: ”

“ Dat voornoemde Profesfor JOHAN LUZAC,
 uit *overbodig menagement,* dit Declaratoir door mij
 Notaris niet op de gewoone wijze bij *schriftelijke*
Insinuatie heeft laten doen, doch bereid is 't zelve
 dadelijk te effectueeren, indien de Secretaris van
 voornoemde Curateuren zwarigheid mogte maken
 't zelve Declaratoir, nevens de onvolledige Ordon-
 nantie, van mij Notaris overtenemen. ”

N^o. V.

MISSIVE van Mr. JOHAN LUZAC, bij toezending van een Exemplaar van Socrates als Burger beschouwd.

Aan den Burger Voorzitter van
het PROVINCIAAL - BESTUUR
over HOLLAND,

GË-EERDE MEDE-BURGER!

Ik vermeene niets bevreemdend's te doen, noch mij iets aan te matigen, 'tgeen, vooral in de tegenwoordige tijden, ongepast zoude schijnen, wanneer ik U eerbiedig verzoek het nevensgaande Exemplaar van mijn nieuw uitgegeeven Werkjen in uwe hoedanigheid, als *Voorzitter van 't Provinciaal Bestuur over Holland*, wel te willen aanneemen, en der Vergadering van mijnen 't wege aan te bieden. Ik heb hetzelfde aan *hen, die onder mijne Land-genooten op eene deugdzaame wijze Vaderland-lievend* zijn, bijzonderlijk toegewijd: En aan wie derhalven zoude ik het beter ter beoordeeling kunnen overgeeven dan aan hen, die niet alleen die Mede - Burgers vertegenwoordigen, van wie ik spreke, maar die bijzonderlijk reeds meer dan eens de doorstaandste bliken gegeeven hebben, dat de geest van *zuiver Patriotisme*,

dat is, de zugt voor 't algemeen welzijn zonder zijdelingsche inzigten, in tegen-overstelling van blinde drift en Partijfchap of van 't vuig eigen-belang, hunne besluiten regelt, en mitsdien in hunne Vergadering den meesten invloed heeft. Edoch, behalven deze algemeene reden om mijn Geschrift aan U, in uwe qualiteit, en door U aan de geheele Vergadering in handen te stellen, is 'er eene meer bijzondere, die mij noopt. Mijne denkens-wijze en grondbeginsfels hebben aan hen, die jegenswoordig het Collegie van Curateuren van 's Lands Universiteit te Leyden uitmaaken, tot oorzaak of wel tot voorgeeven gediend, waarom zij gemeend hebben met mij te kunnen handelen op eene wijze, welke niet alleen, wat mij persoonlijk betreft, aanloopt tegens de eerste gronden van recht en billijkheid, en in de Geschied-Boeken der gezamentlijke Universiteiten van ons Vaderland geen voorbeeld heeft, maar welke boven dien in mijn persoon (gelijk ook in vorige gevallen, schoon eenigzints van een ander soort) alle eerezugt om zig tot het onderwijs aan eenig Hoge-school te bekwaamen, immers bij al wie eenigzints edel-aertig denkt en prijs stelt op eene eerlijke onafhankelijkheid, voor altoos den hart-ader afsteekt. Ik heb deswegens mijne rechtmatige klagten bij uwe Vergadering ingebracht, en verwagte daar van, nu bereids zedert meer dan vijf maanden, herstel. Ik oordeele dan, dat het voor haar belangrijk is mijne
denk-

denk-wijze en grondbeginfels van nabij te kennen: Nimmer heb ik mij derzelver geschaamd: En, gewoon rondelijk te handelen en te spreken, heb ik, die van mijne eerste jeugd alles voor de *Republikeinsche Regeerings-vorm* van mijn Vaderland heb veil gehad en daarvan steeds de doorflaandste bliken heb gegeven, en die nu ondertusfchen op de **LASTERLIJKSTE** wijze (men vergeeve de uitdrukking aan 't levendig gevoel der onwaarheid) beschuldigd worde, „even of ik alles, wat tot *eene* „ *Republikeinsche Regeerings - vorm* betrekking „ heeft, in een *haatlijk* daglicht wilde stellen en „ met *zwarte* couleuren afmaalen; — gewoon, zeg ik, cordaat en onbewimpeld te handelen en te spreken, heb ik geen ogenblik gëaarfeld de denk-wijze en grondbeginfels, die aan voorn. Curateuren in mij zo zeer mishagen, opentlijk aan den dag te leggen, en allen, die eenig gevoel van *waarheid* en *zuiver Patriotisme* in hunnen boezem omdraagen, in staat te stellen tusfchen hen en mij oordeel te vellen. Zijn de denkbeelden van *Burger - deugd*, die ik in vroegere dagen onder toeuigching van alle brave Vaderlanders voordroeg, en waarvan ik nu op nieuw de trekken door een levendig voorbeeld heb poogen te schetsen, zodanig, dat een Leeraar, die van dezelve doordrongen is, van het opentlijk onderwijs in ons Vaderland geweerd en op de hoonendste wijze, die men weet dat een Man van eer doorgrieven moet, be-

handeld behoort te worden, ik zal mij des getroosten, wel wetende dat *de Waarheid eeuwig en onveranderlijk is*, en dat hij, die dezelve boven alles lieft, ook ligtelijk in staat is zig boven alle voorbijgaande en tijdelijke omstandigheden te plaatsen: Gebeurt het tegendeel, GĒ-EERDE MEDE-BURGER! en wedervaart mij ten opzichte der behandeling, mij door de *anders-denkenden* Curateuren van 's Lands Universiteit aangedaan, van uwen't wege dat recht, waar op ik meene billijke aanspraak te hebben, de openhartige belijdenis mijner gevoelens, voor 't oog der geheele Natie, zal U en de overige Leden van 't *Provinciaal Bestuur* bij al wie *waare Vrijheid*, dat is, *Vrijheid met orde en vervulling der Burger-plicht* gepaard, lief hebben, doen kennen als zodanigen, die geen perfoonen, geen ampten, noch tijden aanzien, maar *onpartijdiglijk* recht doen wedervaa- ren, aan al wie *rechtvaardigheid* en *billijkheid* voor zig heeft. En eindelijk, wat ook de uitkomst mijner zaak zijn moge, mijn verzoek is slegts, dat dit mijn Werkjen, bij de Stukken daar toe behorende, onder de Archiven uwer Vergadering, nedergelegd moge worden, om en nu en bij de *onpartijdige Nakomelingschap* voor of tegen mij te getuigen.

Heil, eerbied, en broederschap!

(getekend)

JOHAN LUZAC.

LEYDEN 4. December 1796.

N°. VI.

N° VI.

Tweede BERICHT van CURATEUREN
(*het eerste, in de Zitting van den*
12. September ingekomen, mij
niet zijnde gecommuniceerd geweest,
als dadelijk bij de Vergadering voor
ongenoegzaam beschouwd, en ver-
worpen.)

CURATEUREN over HOL-
LANDS HOOGESCHOOL
binnen LEYDEN

Aan het PROVINTIAAL BE-
STUUR van HOLLAND.

MEDE BURGERS!

Wij hebben de eer gehad te ontfangen Uw *na-*
der Appointement marginaal van den 12. September
dezes jaars, op het Request van Mr. JOHAN LUZAC,
houdende Uwe begeerte, om van ons een *NADER ge-*
detailleerd Bericht op gemelde Request te erlangen.

Wij hebben daar uit opgemaakt, dat ons *eerste*
Bericht te kort en *niet voldoende* was geweest,
in het welk wij beoogd hadden, voornamentlijk
Ul. het *Decreet van de Provisioneele Represen-*
tanten van het Volk van Holland, van den 17.
February dezès jaars, te herinneren, als waarbij de
door

door ons, met Mr. JOHAN LUZAC, gehoudene handelwijze *is goedgekeurd*, om dus deze zaak als REEDS AFGEDAAN te doen beschouwen; en wij bedoelden daar en boven de grond aan te wijzen, die, benevens de *dringende aanmaningen* der Vergadering van de *Provisioneerle Representanten van het Volk van Holland*, op voordragt van derzelve Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, ons tot die gehoudene en goedgekeurde handelwijze bewoogen had.

Thans zullen wij aan Uw nader gemanifesteerde oogmerk trachten te beantwoorden.

Wij zouden Uwe kiesheid beleedigen, door ons Bericht op dien toon te stellen, waar op Mr. JOHAN LUZAC heeft kunnen goedvinden zijn Adres in te richten: Wij laten ook het oogmerk daar, waar toe Mr. JOHAN LUZAC in dit Stuk gewag maakt van *personeele beleedigingen* hem bejegend, die met de *voorgestelde zaak* of met Curateuren *niets gemeens hebben*; en het is alleen het onweerstaanbaar gevoel van verontwaardiging, het welk ons met een woord doet opmerken, dat LUZAC zijner *hollende drift* zoo verre toegeeft, dat hij ook de nagedagtenis van PIETER PAULUS schendt, wiens vroegen dood de braven in den Lande zoo levendig betreuren; terwijl wij anders niet eens gewag willen maken van den *personeelen haat*, welken hij tegens zommigen der Curateuren verraadt.

Ter zaake: Het *Directoire-Exécutif* van de Fransche Republicq verzogt aan de Ministers der Bataafsche Republicq, bij het zelve resideerende, zijne ernstige klagten bij Hun Hoog-Mog. in te leveren, tegen den Schrijver der Leydsche Fransche Courant, en voorzieninge tegen denzelven te eischen. De Vergadering van Hun Hoog-Mog. zond de bezwaaren van het *Directoire-Exécutif* aan de *Provisioneerende Representanten van het Volk van Holland*, met verzoek van voorzieninge; bij welke Vergadering de zaak aan dèrzelver *Committé van Algemeene Waakzaamheid* wierd opgedragen, om onderzoek naar den Schrijver van gemelde Courant te doen, en van Consideratien en Advis te dienen.

Bij dit onderzoek nu bleek uit den mond van den Burger ETIENNE LUZAC, dat zijn Broeder, de Hoogleeraar JOHAN LUZAC, was Redacteur van gemelde Courant: Hier van wierd door gemelde *Committé van Waakzaamheid* ter Vergadering der *Provisioneerende Representanten* den 8. January dezes jaars Rapport gedaan, en tevens de voordragt: “ Of JOHAN LUZAC, in zijne qualiteit

„ als Profesfor aan 's Lands Universiteit te Ley-

„ den, niet zoude behooren te worden geremo-

„ veerd, uit hoofde dat hij, als Redacteur van de

„ Fransche Leydsche Courant, steeds blijken ge-

„ geeven had van zijne *Aristocratische denkwijze*,

„ alsmede van zijne pogingen om de Fransche Re-

„volutie, en dus ook de onze, benevens alles
 „wat tot een Republicainsche Regeeringsvorm
 „betrekking heeft, in een haatelijk daglicht te
 „stellen, en met zwarte couleuren af te maalen,
 „welke sentimenten allezints in een Hoogleeraar,
 „aan wien inzonderheid het *Doceeren in de Vader-*
 „*landsche Geschiedenis* is toevertrouwd, van de
 „allernadeeligste gevolgen ZOUDE ZIJN, door
 „den invloed, welken zodanige Perfoon op de
 „gemoederen van de studeerende Jeugd moet ge-
 „acht worden te hebben?”

Dit Voorstel wierd aan ons gezonden om Advis,
met het opstellen van het welk wij ons niet weinig
verleegen bevonden; daar het zoo geschapen stond,
 dat wij gerustelijk durven verzeekeren en ons daar
 toe op het geheugen van die Leden uwer Verga-
 dering, die ter dier tijd Leden der Vergadering van
 de *Provisioneele Representanten* waren, beroepen,
 dat de Vergadering van Holland zelve, *op den min-*
sten aandrang van onzen kant, den Profesfor LU-
 ZAC geheel en al van derzelve Universteit zou-
 de hebben verwijderd, zoo als ook vervolgende,
 bij het van onzent wege gedaane Voorstel, op den
 2. February; veele Leden hunne bekommering te
 kennen gaven, dat Curateuren beëogden die zaak
 te laten zoo als zij was; terwijl wij, van onze
 zijde, in dien tijd wenschten hem de Profesie in
 de Grieksche Taal te laten behouden, schoon wij
 egter reeds zedere lang, en vóornamentlijk toen
 wij

wij op de legaalste wijze onderricht waren, dat hij was Redacteur der Leydsche Fransche Courant, begreepen, dat de aan ons toebetrouwde zorg voor de Univerfiteit vorderde, dat in het tegenwoordig tijdstip aan hem, JOHAN LUZAC, het onderwijs der Nederlandsche Jongelingschap in de Vaderlandfche Gefchiedenissen niet langer bleef toevertrouwd.

Op deze beweeggronden was het dat wij den 2. February dezés jaars Commisfarissen uit ons midden aan den President van Holland afvaardigden, wier voordragt het Register der Decreeten van dien dag, uit 's Presidents mond, (in het breede opgeeft), en waar op, bij alteratie van het Decreet van 8. January, het Voorftel van het *Committé van Waakzaamheid* aan ons wierd gezonden, niet om Advis, maar “ten einde wij deze zaak zodanig in „ Confideratie zouden neemen, als wij tot bevo- „ dering van het welzijn der Univerfiteit zouden „ oordeelen te behooren.”

De Vergadering egter gelastte ons, om binnen 14. dagen berigt te geeven van het geen wij ter dezer zake zouden hebben verricht: En het was bij deze gelegenheid, zoo als wij reeds boven aanmerkten, dat veele Leden hunne bekommering te kennen gaven, dat Curateuren beöogden om deze zaak te laaten zoo als zij was; waar door dan ook de last, om *binnen veertien dagen rapport te doen*, hier wierd bij gevoegd. Ingevolge dit Decreet der *Provisioneele Reprefentanten* van 2. February, na-

men

men wij den 8. February II. het besluit, “ Mr. JO.
 „ HAN LUZAC van zijn Professie in de Vader-
 „ landsche Geschiedenis te ontslaan, en hem te
 „ vermaanen, zigt in het onderwijzen van de
 „ Grieksche Taal en Oudheid, zorgvuldig van
 „ alle *Staatkundige aanmerkingen* te onthouden,
 „ of zig eenige uitdrukkingen te veroorloven, wel-
 „ ke de Jongelingschap, waarop het Nageslagt
 „ haaren hoop gevestigd heeft, ” (dit moet zijn —
 „ zijnen hoop vestigt, op welke Grammaticaale fout
 „ de taal-kundige Requestrant niet zonder reden veel
 „ te zeggen heeft;) “ tegens de thans erkende en
 „ aangenomene gronden van *Vrijheid en Gelijk-*
 „ *heid*, ZOUDE KUNNEN voorinneemen, of hen bui-
 „ ten staat stellen dezelve naderhand bevoorderlijk
 „ te zijn : ” Ook VERMINDERDEN WIJ ZIJN
 TRACTEMENT.

Wij meenden langs dezen weg het oogmerk der
 Vergadering van Holland bereikt te hebben, en
 aan den anderen kant, met de nodige voorzigtig-
 heid, den Hoogleeraar LUZAC te hebben BEHOU-
 DEN voor de *geheele Remotie*, welke hij bijna
 van wegens de *Provisioneerende Representanten des*
Volks van Holland ondergaan had.

Ter voldoening aan onzen last, gaven wij van dit
 ons verrigte bij Misfive aan de Vergadering van
 Holland kennis, en hadden het genoeg, dat, op
 den 17. February daar aan volgende, de gem. Ver-
 gadering van Holland decreteerde, “ dat zij het
 „ ge-

„ gegeven ontslag aan den Burger JAN LUZAC;
 „ als Profesfor *Historiae Patriae*, en het verdere
 „ door ons ten deze verrigte, *approveerde.* ”

Wanneer dit ons Besluit door Mr. JOHAN LUZAC aan den Rector en Senaat van 's Lands Univerfiteit bekend gemaakt wierd, vaardigde dezelve eene Commisfie uit het midden van hun aan ons af: Met dezelve hebben wij op den 17. February in 's Hage eene Conferentie gehouden: Men deed ons den voorflag, om de uitdrukkingen onzer Resolutie van den 8. February eenigzints te veranderen, OP HOOP dat JAN LUZAC dan *zijne Griekfche Profesfie zou willen behouden*: Zeer veele en zeer natuurlijke redenen beletteden ons des tijds buitengewoon, om alleen over deze zaak zoo fpoedig, als LUZAC misfchien gewenscht had, te vergaderen; maar het is 'er zoo verre af, MEDE-BURGERS! dat wij toen ter tijd afkeerig zouden geweest zijn van eene *nadere verklaring onzer meening*, dat wij aan de Commisfie uit den Senaat al aanstonds gevraagd hebben, “ wat 'er omtrent de gezindheid „ ten dezen van Mr. JOHAN LUZAC zelve te „ wagten zoude zijn? ” en waar op wij *geen zeer bepaald antwoord* kreegen.

Eer wij ons nu op den voorflag, van wegen Rector en Senaat gedaan, hadden kunnen verklaaren, fchrijft Mr. JOHAN LUZAC ons reeds op den 26. February eene Misfive, waarbij hij, na het voorstellen van eenige bezwaaren tegen ons Besluit van

8. February, geen verzoek doet, om daar in eenige verandering te maaken, maar betuigt “ zig ge-
 „ noodzaakt te vinden zijn algeheele Post aan de
 „ Univerfiteit van toen af aan neder te leggen; ”
 doch hij voegt 'er bij, “ dat, bij aldien zulks met
 „ onze intentie niet ftrijdig was, hij, zonder eeni-
 „ ge befoldinging van onzent wegen, uit welken
 „ hoofde ook, te begeeren, met zijne Academi-
 „ fche Lesfen voort zou gaan tot aan de groote
 „ Vacantie, in hoope (en dit verzoeken wij U
 „ vooral op te merken) dat wij intusfchen voor-
 „ zien zouden in de vervulling der plaats, door
 „ zijne demiffie vaceerende; ” terwijl hij noch-
 thans bij die zelfde Miffive verklaart, “ zig van
 „ den dag der voorfz. Resolutie te befchouwen
 „ voor ontflagen van alle betrekkingen als gefala-
 „ rieerd Leeraar. ”

Hoe bepaald ons oogmerk, in het neemen der maatregelen omtrent Mr. JOHAN LUZAC, ook geweest was, om hem in zijne hoedanigheid van Hoog-
 leeraar der Griekfche Taal aan Hollands Hooge-
 School te behouden, gelijk wij zulks in ons *Be-
 richt* aan de *Provisioneele Representanten van 't
 Volk van Holland* te kennen gaven, doch in welke
gunftige geneigdheid het Adres en andere, zedert
 uitgekomene, Stukken van LUZAC niet weinig ver-
 andering te weeg gebragt hebben, konden wij,
 daar hij uit zig zelve, op zulk eene ftellige wijze,
 zijne demiffie nam, niet anders dan dezelve aan-

nce-

neemen. — Doch wij begeerden niet, dat Mr. JOHAN LUZAC, volgens zijn voorstel, zijne diensten nog eenigen tijd aan de Univerfiteit zoude blijven wijden, zonder *daar voor* BELOOND te worden: Waar op wij hem *het wedde, volgens Besluit van 8. February laatstleden bepaald*, beflooten te doen betaalen tot aan den daar op volgende 8. Augustus.

Uit deze voordragt onzer handelwijze omtrent Mr. JOHAN LUZAC blijkt, dat dezelve zich voornamentlijk tot twee daaden bepaalt, het neemen onzer Resolutie op 8. February laatstleden, waarbij wij Mr. JOHAN LUZAC ontslagen hebben van zijne Profesfie *Historiae Patriae*, met de bijgevoegde *aanmaaning en vermindering van wedden*, en vervolgens het op den 20. Maart daar aan volgende aanneemen zijner door hem zelf vrijwillig gegeven demissie.

Wij KUNNEN noch MOGEN thans meer in eene verdediging treden van ons Besluit van den 8. February laatstleden omtrent Mr. JOHAN LUZAC. Het goedkeurend Decreet van de *Provisioneerle Re-presentanten des Volks van Holland*, in dato 17. February daar op volgende, heeft onze daad *ge-sanctioneerd en bekrachtigd*; en hier door is *het de zaak der Vergadering van Holland zelve geworden.*

Wat betreft het aanneemen der demissie van Mr. JOHAN LUZAC, in zijne Misfive van 26. February aan ons gegeven, dit was voldoen aan zijn uit-

gedrukt verlangen: Bij aldien hij naderhand *berouw heeft gekreegen van zijnen onbezonnen stap*, gelooven wij, dat het geschikter zoude zijn geweest, zulks op eene andere wijze, bij zijn Adres, te kennen te geeven, dan wel om, te midden zijner poging tot herstel der gevolgen zijner eigene verkeerde daad, niet alleen Curateuren, maar de Vergadering van Holland zelve, op eene wijze aan te vallen, die *noch zijn hart, noch zijn verstand, eer aan doet*.

Wij hebben intusfchen niet stil gezeeten, om de door de vrijwillige demisfie van Mr. JOHAN LUZAC veroorzaakte vacature te vervullen, en *vleijen ons dien stoel eerlang door een man van verdienften bekleed te zien*.

Wij vertouwen hier mede aan het Request van Mr. JOHAN LUZAC zoo veel licht te hebben bijgezet als uwe verlangens ons toefchijnen te beoelen; want uwe wijsheid kan, zoo wij vermeen, niet willen, dat wij alle *de agterdogtige denkbeelden en aantijgingen* van JAN LUZAC stuk voor stuk zouden behandelen en ontzenuwen.

Heil en Broederschap.

CURATEUREN over HOLLANDS
HOOGESCHOOL binnen LEY-
DEN *voornoemd*.

Ter ordonnantie van dezelve.

(getekend)

JAC. DE FREMERY.

LEYDEN den 3. December

1796.

A. L. B. S.

Nº. VI. B.

EXTRACT uit de gedrukte DE-
CREETEN van de Vergade-
ring van het PROVINCIAAL-
BESTUUR van HOLLAND.

7. December 1796.

Ontfangen eene Misfivē van Curateuren over Hollands Hooge-School binnen Leyden, in dato 3. dezer, houdende derzelve Bericht op de, bij Appointement van den 12. September, nader in handen van dezelve Curateuren gestelde Requeste van Mr. JOHAN LUZAC, den 29. Juny aan deze Vergadering geprefenteerd, zijnde gemelde Bericht van Curateuren hierna volgende geïnferreerd,

(*Fiat insertio*)

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, Copie van het voorsz. Bericht, met de Requeste *in Originali*, te stellen in handen van de Burgers *Forsten*, *Temminck*, *van der Spyk*, en *van Marle*, om al het zelve nader te examineeren, en de Vergadering te dienen van *Consideratien* en *Advis*.

N°. VII.

R E Q U E S T

*van Mr. JOHAN LUZAC,**met inhæsie van zijne MEMORIE
van 27. Juny laatstleden, en
voorts als in den text.*

27. December 1796.

*Aan de BURGERS, Leden van het PRO-
VINCIAAL BESTUUR over HOLLAND,*

Geeft reverentelijk te kennen JOHAN LUZAC,
woonagtig te LEYDEN:

Dat de Ondergetekende den 27. Juny laatstleden
zig bij deze Vergadering heeft geädresseerd, om te
obtineeren *reparatie der Grieven*, door hem bij
Misfive van 26. February bevorens aan Curateuren
over 's Lands Univerfiteit te Leyden, jegens der-
zelve Resolutie van den 8. derzelve maand, voor-
gedragen, dan welke *Grieven* zij bij hunne Reso-
lutie van 20. Maart daar aanvolgende, fchoon eerst
drie maanden na dien datum aan hem ter hand ge-
komen, geweigerd hadden te herftellen; immers
„ dat, bij *specifiquc opgave en verificatie der Be-
fchul-*

„ *schuldigheden*, op fundament van welken voorn.
 „ Curateuren goedgevonden hadden den Onderge-
 „ tekenden *ongewaarschuwd, ongehoord, onver-*
 „ *dedigd*, van ééne der Posten, door hem aan de
 „ Univerfiteit bekleed, dadelijk en directelijk te
 „ removeeren, en, bij eene WILLEKEURIGE
 „ *vermindering* van des Ondergetekendens Ap-
 „ pointementen, zijn aanblijven in de andere
 „ Post onder die *bepaalingen en bedreigingen* te
 „ ftellen, die met eene geheele remotie gelijk fton-
 „ den of in de daad eene *indirectie* maar niet min effica-
 „ cieufe en zekere *remotie* waren, de Onderge-
 „ tekende in ftaat gefield mogte worden, om daar-
 „ jegens zig zodanig te defendeeren, als hem in
 „ een Land, waar men recht en justitie eerbiedigt,
 „ en *niemand onverhoord gecondemneerd mag*
 „ *worden*, (naar zijn inzien) wettig competeert; ”
 refereerende de Ondergetekende zig voor 't overige
 tot het Dispositif der voorfz. *Memorie*, door hem
 den 27. Juny laatstleden aan deze Vergadering ge-
 prefenteerd:

Dat de Ondergetekende, na bijna fes maanden
 eenig effect of naricht van zijne zo gegronde klag-
 ten afgewagt te hebben, vernomen heeft, dat het
Bericht van voorn. Curateuren op zijne Me-
 morie *eindelijk* was ingekomen, en deze zaak ge-
 fteld in handen eener perfoneele Commiffie van
 vier Leden dezer Vergadering, voor welken, op
 henlieder Aanschrijving, de Ondergetekende zig

dan ook op Vrijdag, den 16. December laatstleden, heeft gefifteerd, en bij die gelegenheid als nog heeft aangedrongen, “ dat het Bericht van „ voorn. Curateuren, ’t welk zekerlijk de *speci-* „ *fique opgave der Beschuldigingen* tegens hem, „ met derzelve verificatien, moest inhouden, aan „ hem gecommuniceerd mogt worden, daar hij „ eerbiedig vertrouwde, dat in alle Landen, hoe „ *despotisch* ook *hunne Regeerings-vorm* zijn „ mogte, maar althans **VOORAL** *in eene vrije Re-* „ *publicq*, daar de *Rechten van den Mensch en* „ *Burger* zo plechtig *geproclameerd* zijn gewor- „ den, niemand van zijne wel-verkregene *rech-* „ *ten* beroofd, of in zijne *eer en goeden naam* „ aangetast mogt worden, zonder hem zijne *wet-* „ *tige defenſie* daarjens te vergunnen; dat Cura- „ teuren zig geenzints konden *helpen* met de al- „ legatie, dat het geen zij jegens den Ondergete- „ kenden verrigt hadden, bij Resolutie van de „ *Provisioneele Representanten van ’t Volk van* „ *Holland*, in dato 17. February, was *geappro-* „ *beerd*, vermits, in zo verre men zoude moeten „ *vooronderstellen*, dat de voorn. *Provisioneele Re-* „ *presentanten* geweeten hadden, dat de Onder- „ getekende op zulk eene *onbepaalde* beschuldi- „ ding, *in vago*, **ONGEHOORD EN ONVERDE-** „ **DIGD**, was geremoveerd, zodanige Resolutie „ der voorn. Representanten aan een notoir de- „ ſect van **NULLITEIT** zoude laboreeren, als

„ *ſrij-*

„ *strijdende niet alleen tegens den GEHEILIGDEN*
 „ *PLICHT eener Regeering in 't algemeen, maar*
 „ *bijzonder ook tegens die grondbeginsfels, waar-*
 „ *van zij zo kort te voren de GETROUWE NAAR-*
 „ *KOMING in hun bestuur aan 't Volk van Hol-*
 „ *land, en aan ieder Ingezeten in 't bijzonder,*
 „ *hadden BELOOFD en VERZEKERD: Edoch*
 „ *dat hij die Resolutie der Provisioneele Repre-*
 „ *sentanten veel-eer wilde aanzien als BIJ SUB-*
 „ *EN OBREPTIE in de waereld gekomen, en*
 „ *(om van andere faiten, die hij aan voorn. Bur-*
 „ *gers Commisfarisfen heeft opgegeeven, niet te*
 „ *gewagen,) als steunende op de noodzaaklijke*
 „ *suppositie, dat de Ondergetekende behoorlijk*
 „ *in zijne defensie was gehoord; dat de Beschul-*
 „ *digen, tegens hem ingebragt, OP WAAR-*
 „ *HEID steunende waren; en dat eindelijk Cura-*
 „ *teuren RECHT HADDEN, om een Profesfor*
 „ *aan 's Lands Universiteit op dergelijke wijze*
 „ *WILLEKEURIGLIJK te behandelen, van zijne*
 „ *Posten te removeeren, en in zijne plechtiglijk*
 „ *toegezegde Appointementen te verkorten; van*
 „ *al 't welk ondertusfchen juist het regendeel*
 „ *plaats had;” hebbende de Ondergetekende,*
 „ *ten opzigte van 't laatste Point, aan voorn. Com-*
 „ *misfarisfen de nodige Bewijzen overgegeeven, waar-*
 „ *uit, onder anderen, consteert, “ dat ook ten dien*
 „ *opzigte de handelwijze van voorn. Curateuren*
 „ *is geweest ONWETTIG en WEDERRECHTE-*

„ LIJK , zo dat onder 't vorig Bestuur de gegron-
 „ de klagten van Rector en Senaat , wegens de
 „ remotie van den Profesfor *Voorda* , niet zijn van
 „ de hand geweezen : ”

Dat de Ondergetekende nog heden op dit alles te meer schriftelijk moet aandringen, om dat hij heeft kunnen bespeuren, dat het Decreet der *Provisioneerende Representanten* van 2. February, waarop des Ondergetekendens remotie berust, van wegens hen Curateuren zelven is GEPROVOCEERD onder het *voorgeeven*, dat des Ondergetekendens BEKENDE *grondbeginsels of gevoelens over de Vaderlandsche Historie* niet toelieten hem in de post van Profesfor der Vaderlandsche Geschiedenisfen te continueeren; grondbeginsels en gevoelens ondertuschen, die aan wijlen den Curator PIETER PAULUS, (uit wiens *mond of boezem* de Ondergetekende nogthans niet gelooft, dat deze *uitdrukking* is voortgekomen,) op zulk eenen voet, gelijk alomme in ons Vaderland, (om 't zelfde woord te gebruiken,) BEKEND waren, dat in den jaare 1786. wanneer hij, Mr. PIETER PAULUS, zelve geene *lust of gelegenheid* had, om de defensie der Stad ALKMAAR, jegens de laatste en zeer uitgewerkte Memorie van den toenmaligen Stadhouder, over de aanstelling der Regeering aldaar, verder op zig te neemen, hij Mr. PIETER PAULUS *zelve in persoon*, nevens Gedeputeerden der Stad ALKMAAR, (waarvan de Representant de Kempnaer

nog

nog in leven is) uit naam van de Regeering derzelve Stad en van de voornaamste Leden der Vergadering van Holland, den Ondergetekenden aanzogten als de Perfoon, die uit hoofde zijner studiën in de Geschiedenissen des Vaderlands, maar nog veel meer uit hoofde zijner *bekende en beproefde* vrijheid-lievende grondbeginsfels en gevoelens, ten opzichte van die Geschiedenissen en van het Algemeen Staats-Recht, naar hun oordeel het best geschikt was, om de zo moeilijk gemaakte verdediging der Stad ALKMAAR verders te volvoeren; een omslagtige arbeid, waaraan de Ondergetekende een gantsch jaar, onder de beslommering van zijne toen onlangs aanvaarde Post, heeft besteed, zonder daarvoor, uit hoofde der Revolutie van den jaare 1787. die 't afwerken van 'tzelve zo moeilijke en volumineuse Stuk kort opvolgde, eenige de minste beloning of vergelding te pretendeeren, neemaar 'tzelve stellende bij zo veele andere opofferingen van moeite en tijd, voor de zaak der *Vaderlandsche Vrijheid* door hem gedaan, daar hij toen egter verre af was van de verwagting, dat de beloning, voor alle zijne moeite en betoonde bereidwilligheid, niet minder dan de verzoeting van alle de onaangenaamheden, die hij bij een gevolg derzelve Revolutie van 1787. heeft moeten verduuren, agt jaaren daarna hierin bestaan zoude, dat de *bekende grondbeginsfels en gevoelens* van den Ondergetekenden, bijzonder in de *Vaderlandsche Geschiedenissen*,

sen,

sen, die men zig ter verdediging jegens de inkruipingen van den Stadhouderlijken invloed had weten ten nutte te maaken en tot hunnen dienst te gebruiken, zelfs aan éenen van hen, die 'er zig toen van bedienden, (*quasi*) tot *voorwendset*, TEGEN DE NOTOIRSTE WAARHEID AAN, zouden *strekken*, om hem ARBITRAIRLIJK en VIÂ FACTI van eene Post te beroven, waarin men uit zijne alom voorhanden zijnde geschreeven Lesfen zig kan overtuigen, dat hij nimmer of ooit anders dan *zuivere Republicainsche gevoelens* gevolgd heeft; uit welke Lesfen, zo min als uit zijne woorden of daaden in zijne publijcque Post, men GEEN ENKELD BEWIJS kan bijbrengen, die zulk EENE WEDERRECHTELIJKE EN ONDERDRUKKENDE *handelwijs zelfs den* MINSTEN SCHIJN OF COULEUR VAN RECHTVAERDIGHEID KAN GEEVEN; provoocerende de Ondergetekende, nopens zijne zogenaamde BEKENDE *gevoelens en grondbeginsels*, opentlijk tot die Lesfen, waaruit de ONWAARHEID der bovengemelde Beschuldiging DAADELIJK en DE FACTO, *aan al wie dezelve gelieft in te zien*, ONLOCHENBAAR kan consteeren:

Dat, terwijl dergelijke eene *bepaalde beschuldiging* voor den Ondergetekenden tot heden is VERBORGEN gebleeven, en hem nimmer of ooit eenige de minste gelegenheid gegeven is, om zig daar-jegens te verdedigen, zij nogthans *sub- en obrepti-*

velijk den grond gelegd heeft tot de voorn. Resolutie der *Provisioneerle Representanten* van 2. en 17. February 1796. en mitsdien de Ondergetekende had mogen verwagten, dat het stellen zijner zaak in handen eener personeele Commissie gelegenheid tot een *behoorlijk onderzoek* deswegens zoude hebben gegeven, zonder dat het voorn. Curateuren, *pendente deliberatione* der hoogstgeconstitueerde Magt, geoorloofd ware inmiddels ietwes te *attenteeren*, waardoor de *reparatie der Grieven*, door den Ondergetekenden op zo *evidente gronden van rechtvaerdigheid gereclameerd*, ondoenlijk gemaakt zoude worden: Dat de Ondergetekende, de *opentlijke vilipendie* (*) der autoriteit

---

(*) Na dat Mr. *Johan Luzac* op den 16. December 1796. door de Personeele Commissie uit het Provinciaal Bestuur was gehoord, werden de vier in Holland aanwezige Curateuren, HAHN, VAN LEYDEN VAN WEST-BARENDRECHT, PIETER VAN LELYVELD PIETERSZON, en L. VAN SANTEN, Dingsdag den 20. December, op gelijke wijze voor dezelve Commissie gerequireerd; eene Conferentie, waarin zij zekerlijk bespeurden de genegenheid, die 'er was om de wederrechtelijke handelwijze, door hen gehouden, te doen repareren. *Den zelfden dag* derhalven geschiedde door hen een beroep ter opvolging van Mr. *J. Luzac* als Profesfor in de Grieksche Taal, en wel van iemand, van wien daar toe nimmer te voren was gesproken: Twee dagen daarna werd dat beroep in de Nieuws-Papieren aangekondigd: Dus had men (*meenden zij*) de zaak nu zo ver buiten haar geheel gebragt,

teit van deze Vergadering aan derzelver eigene *gevoeligheid* en *handhaving*, voor 't oog der Natie, overlatende, zig flegts bepaalen zal, om, met expresse inhaefie van 't Dispositif zijner Memorie van 27. Juny laatstleden, als nog te insteeren, „ dat de beschuldigingen, door voorn. Curateuren „ tegens hem ingebracht, speciaal hun - lieder voor- „ dragt, vervat bij het Decreet der *Provisioneele-* „ *Representanten* van 2. February laatstleden, „ mitsgaders derzelver ingekomen *Bericht*, inhoudende de *verificatien* en *bewijzen* van zodanige „ beschuldiging, aan hem gecommuniceerd mogen worden, en hem de weg geöpend, om, „ door middel 't zij van een *politicy*, 't zij van „ een *justitieel* onderzoek, zig daarjgens behoort „ lijk te verdedigen, en op die wijze zodanig herstel te bekomen, als een ieder Lid der Zamen- „ leeving, die vermeent onrechtvaerdiglijk behandeld te zijn, zig in een Land van *Vrijheid* en „ *Justitie* met reden mag beloven; of wel, dat, in „ geval door deze Vergadering geoordeeld mogt „ worden, dat het ingekomen Bericht van voorn. „ Curateuren geen *geverifieerden grond* of *bewijs* inhield der beschuldiging of voordragt, „ waarop het Decreet der *Provisioneele Repre-* „ *sen-*

---

bragt, dat ze *onmogelijk*, door de te vreezen Decisie van 't *Provinciaal-Bestuur*, hersteld konde worden.

„ *sentanten* van 2. February laatstleden berust,
„ het aan deze Vergadering behage, den Onder-
„ getekenden in de Professie der *Vaderlandsche*
„ *Geschiedenis* dadelijk te herstellen, en zijne Grie-
„ ven, bij Misfive van 26. Febr. 1796. aan Cura-
„ teuren voorgedragen, als nog te repareren. ”

't Welk doende &c.

(getekend)

JOHAN LUZAC.

N°. VII. B.

EXTRACT uit de gedrukte
DECREETEN van de Verga-
dering van het PROVIN-
CIAAL-BESTUUR van HOL-
LAND.

27. December 1796.

Is geleezen de Requeste van JOHAN LUZAC, woonagtig te LEYDEN; waarbij, met inhaesie van het Dispositif zijner Memorie, van 27. Juny l. l., als nog insteert, dat de Beschuldigingen door Curateuren der Universiteit tegens hem ingebracht, speciaal derzelve voordragt, vervat bij het Decreet der Provisioneele Representanten van 2. February l. l., mitsgaders derzel-

zelve Bericht, inhoudende de verificatien en bewijzen van zodanige Beschuldigingen, als tegens hem zijn ingebracht, aan hem gecommuniceerd mogen worden, en hem den weg tot verdediging te openen, om dus herstel te bekomen; of anders hem in de Profesie der Vaderlandsche Geschiedenis dadelijk te herstellen, en zijne Grieven, bij Misfivē van 26. February 1796. aan Curateuren voorgedraagen, als nog te repareren.

Waarop, na deliberatie, is goedgevonden de voorsz. Requeste, bij Appointement en zonder resumtie, te stellen in handen der personeele Commissie, in de voorsz. zaak benoemd, om Advīs.

N°. VIII.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van de Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

29. *December* 1796.

De personeele Commissie, benoemd in de zaak van Mr. JOHAN LUZAC, heeft het navolgend Rapport uitgebragt.

De Burgers FORSTEN, TEMMINCK,
en VAN DER SPYK

Aan

Het PROVINCIAAL-BESTUUR
van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

“ **H**et behaagde Ulieden bij Décreet van deze Vergadering, in dato 7. December l. l. Copie van het Bericht van Curateuren van Hollands Hooge-School binnen Leyden, op de Memorie van Mr. JOHAN LUZAC, den 29. Juny aan deze Vergadering gepresenteerd, met de voorz. Memorie *in originali* te stellen in onze handen, om al het zelve nader te examineeren en der Vergadering te dienen van Consideratien en Advis; tendende het verzoek, bij gemelde Memorie gedaan, daartoe, “ dat ’t dezer Vergadering mogt behagen

„ de Grieven, op welke Curateuren geen regard

„ hadden gelieven te slaan, en die zij zelve erkennen hun door den voorn. Mr. J. LUZAC te zijn

„ voorgedragen, als nóg te repareeren, en mitsdien hem de voldoening, naar zijne gedagten

„ aan hem verschuldigd, te doen erlangen: Speciaal voorn. Curateuren te gelasten, omme de

„ *Aristocratische denkwijze* van hem, in dien zin,

„ dat hij daar door in de Profesie der *Vaderland-*

„ *sche Geschiedenis* gevaarlijk zoude zijn, spe-
 „ cificq te bepalen, en met behoorlijke bewijzen
 „ te verifieeren, vooral zijne *afkeerigheid van*
 „ *eene Republikeinsche Regeeringsform*, mitsga-
 „ ders zijne *ongunstige denkwijze jegens de Ba-*
 „ *taafsche Revolutie*; voorts hem jegens zodanige
 „ bepaalde en geverifieerde Beschuldiging zijne
 „ *volleedige en plenaire defensie* toetelaten, ten
 „ einde, na aldus gehoord en wederhoord te heb-
 „ ben, hem, indien hij *schuldig* bevonden worde,
 „ zodanig te doen *mulctceeren* of *straffen*, als hij ge-
 „ oordeeld zoude worden verdiend te hebben, en
 „ daar tegen, indien voorn. Curateuren in de be-
 „ paling van eene zekere en gedetermineerde be-
 „ schuldiging, mitsgaders in derzelve verificatien,
 „ mogten *deficieren*, hem als dan, tegens *den*
 „ *hoon* en *laesie* hem onverdiendelijk aangedaan,
 „ volkomen te rechtvaardigen, als mede *in inte-*
 „ *grum* te restitueeren; en eindelijk, voor zo
 „ verre mogte begrepen worden, dit alles geen
 „ object van het onderzoek dezer Vergadering, of
 „ van derzelve daar toe te benoemene Commisfa-
 „ risfen, te kunnen opleveren, dat het als dan ten
 „ minsten het goedvinden der Leden van het Pro-
 „ vinciaal Bestuur moge zijn, hem onverlet te ver-
 „ klaren, om zijn recht tegens voorn. Curateuren
 „ bij *ordinaris wege van Justitie* zodanig te ver-
 „ vorderen, als hij zal oordeelen tot vindicatie van
 „ zijne eer en goeden naam het dienstigste te zijn.

„ In-

„ Ingevolge en ter voldoening aan dit gerespecteerde bevel , hebben wij thans de eer aan deze Vergadering voortedragen : ”

„ Dat wij , na examen van de voorsz. Stukken en het bekomen van eenige nadere informatien , wel gewenscht hadden , en ook dadelijk daarop uit zijn geweest , om deze niet minder delicate als belangrijke zaak , welke bereids de aandacht van zeer veelen , zo hier , als elders , heeft naar zig getrokken , en door de wijze , waarop die begonnen en doorgezet is geworden , noodzaakelijk naar zig heeft moeten trekken , eene zodanige keer te doen neemen , dat , zo veel doenlijk , aan allen , die daar bij direct geïntresseerd zijn , eenig genoeg en wierd gegeven , en wij ons niet in de noodzaakelijkheid bevonden hadden , om dezer Vergadering te moeten dienen van Advis , op het verzoek zelve , het welk door Mr. JOHAN LUCAS aan deeze Vergadering is gedaan , zo als dat is liggende . ”

„ Dan , GE - EERDE MEDE-BURGERS ! alle onze pogingen daar toe in het werk gesteld , met hoe veel ernst wij die ook vergezeld hebben doen gaan , hebben het gewenscht effect niet mogen erlangen ; en de uitkomst heeft in dezen aan onze verwagting niet beantwoord , zoo dat wij ons thans verplicht vinden , om onze Consideratien en ons Advis aan Ulieden mede te deelen ; waarin wij ons voorgesteld hebben te zullen te werk gaan met die on-

zijdigheid, met die cordaatheid en met die equiteit, welke gijlieden zekerlijk van ons verwagt, en welke de principes zijn, waarop deze Vergadering gewoon is te werk te gaan, en waardoor zij zig dan ook de hoog-achting en de dankbaarheid van het beste gedeelte onzer Medeburgers billijk verworven heeft; zonder ons eenigzints *over de gevolgen te bekreunen*, welke daar uit zouden mogen ontstaan, *ook dan zelfs*, wanneer wij vermeen en aan deze Vergadering adviseeren mogten, dat het verzoek, door Mr. JOHAN LUZAC aan deze Vergadering gedaan, op *gronden van billijkheid* steunde, en het zelve mitsdien aan hem, zonder onbillijk te zijn, niet geweigerd zoude kunnen worden. Met die gevoelens bezield, hebben wij het verzoek zelve met vereischte attentie overwogen, als mede de gronden, waarop dat gefundeerd is geworden, en hebben daar mede vergeleken het Bericht van Curateuren, en het geen 'er verder in en omtrent deze zaak gebeurd was, voor zo verre wij daar van kennis bekomen hadden. — En het is uit dit onderzoek, MEDEBURGERS! dat aan ons *in de eerste plaats* gebleken is, dat het *generaale* verzoek tendeeft tot reparatie van de Grieven, welke Mr. JOHAN LUZAC vermeent aan hem te zijn toegebracht, door de Resolutie van voorn. Curateuren in dato 8. February dezes jaars, waarbij hij *ontslagen* wordt als Profesfor in de *Vaderlandsche Geschiedenis* aan de Hooge-School te

Ley-

Leyden, zijn Tractement op *f* 1600. *verminderd*, en de Profesfie in de *Grieksche Taal* aan hem gelaten, doch met bijvoeginge van eenige *recommandatien*, welke hij vermeent gelijk te staan met eene dadelijke demissie; omtrent welk generaal verzoek hij geposeerd heeft, dat hij die Grieven aan Curateuren in eene ample Misfive, onder de Bijlagen Copielijk te vinden, voorgedragen had, doch dat die aan hem niet gerepareerd waren, en zulks niet tegenstaande de intercessie van den Academischen Senaat te Leyden, bij voorn. Curateuren in het werk gesteld: ”

„ Terwijl het *speciaale* verzoek van dien Burger daar heen tendeert, dat Curateuren specificq zullen opgeven en verifieeren de Beschuldiging, op fundament van welke die Resolutie genomen was; en, bij onstentenis van dit een en ander, dat hij *in integrum*, dat is, in zijnen voorigen staat, zal worden hersteld, hebbende hij, indien hij schuldig bevonden worde, aan *de wel verdiende straffe* zig niet willen onttrekken, en ’er eindelijk een *onverlet* verklaren, om *in Justitie zijne zaak te vervolgen, casu quo* bijgevoegd: Zoo dat derhalven het verzoek om herstelling, zoo wel in de Profesfie van de *Grieksche Taal*, als in die van de *Vaderlandsche Geschiedenis*, aan *Hollands Hooge-School*, het object is, waar over deze Vergadering zal moeten disponeeren, en dus teffens het onderwerp onzer deliberatien en consideratien heeft uitgemaakt.”

“ *In de tweede plaats, dat die verzoeken gefundeerd worden, onder anderen, daarop, dat hij vóór zijne remotie de Poincten van beschuldiging nooit geweeten heeft, en dat hij daarop in zijne belangens niet is gehoord, of zijne defensie heeft kunnen allegueeren:”*

“ *Dat dit te meer in het voorhanden zijnde geval noodzaakelijk was geweest, om dat hij de Poincten van beschuldiging vermeent te mogen ontkennen; en dat die ook zelfs, zoo als die worden voorgedraagen, geen grond voor eene zodanige behandeling kunnen opleeveren; ja dat men in allen gevallen met hem, uit hoofde van het bilateraal Contract, waarin hij stond en de voorsz. Professien aanvaard had, in diervoegen niet zoude hebben kunnen handelen, zonder tegens alle principes van recht en billijkheid te zondigen;”*

“ *In de derde plaats, dat Curateuren, offchoon die Memorie, behelzende dat verzoek en die gronden, breedvoeriger daar bij geadstrueerd, tot tweemaal toe in hunne handen is gesteld, om daar op te berichten, echter gemeend hebben zig in de merites van die gronden en van de Resolutie van 8. February zelve, of wel anders van de remotie, niet te moeten inlaaten, maar eenvouwig te moeten voordraagen, wat 'er zij geschied en voorgevallen.”*

“ *En eindelijk in de vierde plaats, dat Curateuren, hangende de voorsz. deliberatien van deze Vergadering, op den 15. dezer maand December*

be-

bereids over de Profesfie in de Griekfche Taal gedifponeerd, en daarin eenen anderen beroepen hebben.”

“ Dit alles aan ons alzo gebleken zijnde, ontveinzen wij niet, MEDEBURGERS! om van het laafte het eerfte te gewaagen, dat wij over deze demarche van Curateuren zeer gefrappeerd geweest zijn, en die om meer als eene reden niet verwacht hebben.”

“ Immers kan 't aan geen hunner, die allen Rechtsgeleerden zijn, onbekend wezen, dat, zoo lang de Hoogst-geconfitueerde Magt over iets delibereert, niemand intusfchen de zaak, waar over gedelibereerd wordt, *mag brengen buiten haar geheel*, en dat alle zodanige *innovatien* zijn *volftrekt nul* en *geen effect* behooren te forteeren: ”

“ Zonder dat hier tegens eenigzins in confideratie zoude kunnen komen, dat men zoude willen ftaande houden, dat de demiffie in de Profesfie van de Griekfche Taal, als door Mr. JOHAN LUZAC zelve genomen, en niet aan hem gegeven, in dezen niet meer in aanmerking zoude kunnen komen; vermits, gelijk reeds geremarqueerd is, ook dit een object van de deliberatien en difpofitie van deze Vergadering was gemaakt en uitleverde, en men derhalven de Hoogst-geconfitueerde Magt niet behoorde vooruitte loopen; en dit zoude ook dienen tot folutie, wanneer men soms zoude willen allegueeren, dat 'er geene *furchéance* gevraagd,

veel min verleend is, waarmede Curateuren zig ook naar onze gedachten, in het voor handen zijnde geval, te minder zouden kunnen behelpen, daar bij de Memorie zelve die Jurisprudentie, *quod deliberante Principe nihil sit innovandum*, door Mr. JOHAN LUZAC is geallegueerd en ten zijnen faveur ingeroepen geworden, en in allen gevalle de deference voor deze Vergadering dat stil-zitten zoude hebben moeten aanraaden en buiten bedenking stellen."

"Ook verdiende, ten minsten naar onze gedachten, wel zoo veel attentie, dat men de zaak inmiddels niet uit haar geheel bragt, dat Mr. JOHAN LUZAC staande houdt, dat de demissie in de Grieksche Taal niet is geweest eene *vrijwillige*, maar *noodzakelijke daad*, zoo dat hij moreel *verplicht* was, om die post onder zodanige, naar zijn inzien, flettrisfante bepalingen niet weder te aanvaarden, en dat dit de reden was, dat hij eerst zijne Grieven had voorgedragen over de Resolutie van 8 February, en hij daar na egter *zijns ondanks* zig tot die daad genoodzaakt had gezien."

"Wanneer men toch, gelijk men verplicht is, meer let op de zaak zelve, als op de woorden, dan schijnt het ten minsten hoogst-waarschijnlijk, zoo niet voltrekt zeker, dat Mr. JOHAN LUZAC de Professie in de Grieksche Taal wel zoude behouden hebben, ja hebben willen behouden, wanneer 'er maar die bepalingen niet waren bijgevoegd geweest,

weest, of daarna waren ingetrokken, onder welke men die Profesfie aan hem had willen laten.”

“ En hier aan schijnt geen twijffel over te zijn, als men nagaat, dat, volgens het Bericht van Curateuren zelfs, de Academische Senaat instantien gedaan heeft, om die Conditien weg te krijgen of te doen verzagten, als wanneer zij zig flatteerden, dat LUZAC zijne Profesfie zoude willen behouden; ten duidelijke preuve, naar ons inzien, dat Rector en Senaat die Conditien en bepalingen van dien aart geconfidereerd hebben, dat LUZAC onder die bepalingen niet wel de voorfz. Profesfie zoude kunnen blijven doceeren, doch dat hij echter, onder oenige verzagtingen daar van, die post wel zoude hebben willen behouden; waar uit dan vervolgens zoude kunnen worden afgeleid, dat de oorzaak van die demissie niet zoo zeer bij Mr. J. LUZAC, als wel in de Resolutie van Curateuren van 8. February, gezogt zoude moeten worden; ja, wanneer wij hier bij teffens in overweeging namen, dat Curateuren het zoo doen voorkomen, als of zij wel genegen zouden zijn geweest, om aan die instantie te defereeren, wanneer zij maar wat vroeger hadden kunnen bijeenkōmen; als mede dat zij hunne Resolutie van 20. Maart eerst op den 28 Juny aan voorn. Mr. J. LUZAC hebben doen ter handstellen, en dus geen haast gemaakt hebben; dat voorts direct daarop dit Adres aan deze Vergadering is gemaakt geworden: Dat deze Ver-

gadering met het eerst Bericht van Curateuren niet te vreden, een nader Bericht heeft gerequireerd, en ook nog met dat laatst Bericht geen genoegen heeft genomen, maar eene personeele Commissie benoemd, om dit alles nader te examineeren, en dezer Vergadering te dienen van Consideratien en Advis, dan verbeelden wij ons in dat alles zoo veele motiven te vinden, welke Curateuren hadden behooren te doen supersedeeren met het inmiddels beroepen van eenen anderen Profesfor; dat, al was 'er niets meer, dit daar voor genoeg zoude zijn geweest, vooral, daar Curateuren zelfs de uitmuntende kunde van Mr. J. LUZAC niet in twijfel trekken, zoo min als het nut, het welk de studeerende Jeugd van hem zoude kunnen trekken, gelijk dit ook niet wel in serieuze twijfel te trekken is."

" Trouwens men kan niet ontkennen, dat de Misfive, door Mr. J. LUZAC aan Curateuren geschreven, stond in een onmiddelijk verband met de Resolutie van den 8. February daar bevorens, en dat derhalven die Misfive ook naar de merites van de voorz. Resolutie behoort te worden uitgelegd en opgevat, zo namelijk, dat, bij aldien de Grieven over de Resolutie van 8. February, door Mr. J. LUZAC aan Curateuren voorgedragen, gefundeerd waren, dan ook de zijns ondanks genomene demissie uit een geheel ander oogpunt zoude dienen te worden beschouwd, en veel-eer als een noodzaak-

lijk

lijk gevolg van de bekomen remotie in het vak van de *Vaderlandsche Geschiedenis*, en van de voorsz., zeer zeker voor hem onaangename en gevoelige, exhortatien en Conditien, moet worden aangemerkt, en niet zoo zeer als eene *vrijwillige* en op zig zelfs staande daad van hem zelfs, waar tegens hij niet gereleveerd zoude kunnen worden, en waar over hij dus ook, met hoop van succes, geen Adres aan deze Vergadering zoude hebben kunnen maaken. ”

„ En dit brengt ons dan van zelfs tot een onderzoek van de gedane remotie in de Profesfie van de *Vaderlandsche Geschiedenisfen*, en de Conditien, waar op aan Mr. J. LUZAC de Profesfie in het *Grieksch* gelaten is, met een woord, naar een onderzoek van de merites van de Resolutie van 8. February 1. 1., waar omtrent, gelijk wij reeds gemarkueerd hebben, aan ons gebleken is, dat de Beschuldiging, waar op die remotie gegrond en die Resolutie is genomen, nimmer bevorens aan Mr. J. LUZAC is gecommuniceerd geworden, en dat hij dus *onverhoord* gedimicteerd geworden is. ”

„ Wij ontveinzen wederom niet daar over ZEER VERWONDERD te zijn geweest, vermits wij zulks noch met de *gronden van recht en billijkheid*, noch met de *aangenomen principes*, en *afgekondigde Rechten van den Mensch en Burger*, hebben kunnen overeenbrengen; en het kan derhalven dan ook geen verwondering baaren, dat Mr. JOHAN

LUZAC zig daar over in de eerste plaats, en wel voornamelijk, beklagt, zoo min als dat dit door Curateuren MET STILZWIJGEN gepasseerd is geworden; waar uit wij teffens hebben afgeleid, dat de allegatie zelve der waarheid conform moet zijn, vermits Curateuren dezelve anders wel zouden gesadvoueerd hebben, ja hebben moeten sadvoueeren, als behelzende eene *reproche* te peremptoir en te applicabel, als dat Curateuren zig dezelve zouden hebben kunnen laten aantijgen, bij al dien die allegatie niet der waarheid conform was; terwijl ook uit dat *stilzwijgen* niet onduidelijk kan worden opgemaakt, dat Curateuren zelfs begrepen moeten hebben, dat zijn beklag in dit opzigt van genoegzamen grond niet ontbloomt was, daar zij toch anders, ter hunner justificatie, wel zouden hebben getragt te bewijzen, “ dat zij niet verplicht „ waren geweest, om Mr. JOHAN LUZAC in zijne „ belangen tegen de opgegeven Beschuldiging te „ moeten hooren, ” al was dit dan ook, naar hun inzien, niet zoo nodig meer geweest. ”

„ Wij ondertusfchen zijn (onder correctie) van opinie, dat Mr. J. LUZAC op die Beschuldiging vóóraf gehoord had behooren te worden; want, wanneer men de Natuur - wet, de billijkheid, het Recht, en de Schrijvers over *de Rechten van den Mensch en Burger* raadpleegt, dan vindt men overal bewijzen, “ dat men niemand on- „ *verhoord* veroordeelen mag, ” voor al niet,

wan-

wanneer men hem *openlijk beschuldigd* heeft. ”

„ En wij weeten geen genoegzaame redenen, dat de gulden spreuk, “ *Audi & alteram partem*, „ dat is: *Hoor en wederhoor* of *hoor de wederpartij*, ” gelijk dezelve in alle Vergaderplaatsen, alwaar Justitie gehandhaafd wordt, te leezen staat, of behoort te staan, onbekend zoude behooren te zijn in de Vergadering van *Curateuren van 's Lands Hooge-School te LEYDEN*, met opzicht van een der Hoog-Leeraars, die zig beroept op een *bilateraal Contract*, op een *pactum Conventum*, en op een uit dien hoofde verkregen Recht, mitsgaders op een *onberispelijk gedrag*. ”

“ Wel is waar, dat zommigen in twijffel getrokken hebben, of men verpligt was eene Beschuldiging, waarom men iemand van zijne Post, aan wien dezelve alleen *tot kennelijk wederzeggen* toe was opgedragen, had gedimiteerd, voldoende te bewijzen, en zodanig iemand vooraf in zijne belangen te hooren: Doch, wat daar van in dat geval ook moge zijn, dit is zeker, dat het aan geen voorbeelden ontbreekt, dat zulks dan ten minsten plaats moest hebben, wanneer men de *Poincten van accusatie* had *opengelegd* en *geallegeerd*; terwijl dat *hooren* nooit, voor zoo verre wij weeten, met grond geweigerd is aan iemand, die openlijk beschuldigd was, die zig op een *Contract* en *gemaakte overeenkomst* beriep, en die tot *kennelijk wederzeggen* toe dezelve *niet* bekomen had. ”

„ Trou-

„ Trouwens die Maxime is althans aan deze Vergadering niet vreemd, ja het zoude wel ligtelijk eene belediging voor Ulieden kunnen schijnen, *waardste Medeleden van het Provinciaal Bestuur van Holland!* dit te willen betogen: Evenwel kan 't niet ongefaisonneerd voorkomen, dat wij, tot staving daar van, een voorbeeld van die heilzaame Maxime aan Ulieden herinneren, het welk nog versch in onzer aller geheugen is, en het welk veel sterker is, als het voor handen zijnde geval. Het geval is dit. ”

„ De Predikant *Swaving* te *Oudewater* was in die Post *gesuspeneerd*, ja zelfs naderhand, door de Provisioneerle Representanten van het Volk van Holland, *gedimiteerd*: Ondertuschen was ook aan dien Burger geene gelegenheid gegeven om zig te verantwoorden tegens de Beschuldigingen zijnen laste voorgewend, en om welke hij gedimiteerd was geworden. Hij adresfeerde zig daar op bij Requeste aan de Vergadering van welgemelde Provisioneerle Representanten, en speciaal aan den toenmaaligen Voorzitter, nu wijlen Mr. *P. Paulus*, en vraagt op fundament van den hier vooren aangehaalden regul gehoord te worden. De voorn. President hem stellig afgevraagd hebbende, „ of hij niet gehoord was in zijne belangen, ” en dit met *neen* beantwoord geworden zijnde, wordt hem beloofd het Request nog dienzelfen avond ter Vergadering te zullen voordraagen, het geen ook
door

door dien Voorzitter is geschied, en het gevolg is geweest, dat, na een scrupuleus onderzoek, bevonden is, dat de Provisioneele Representanten *gesub- en geobripieerd* waren, en dat hij hersteld is in zijne Post, welke hij thans nog waarneemt. ”

„ Ziet daar dus een geval, door een van de Curateuren en de Provisioneele Representanten zelfs alzoo behandeld; en hier in heeft deze Vergadering hen wel mogen navolgen: Ook kan deze Vergadering zich voorts over deze *Staats-Maxime* niet in kragtiger bewoordingen uitlaten, als door dien Burger is geschied, bij gelegenheid van deszelfs remotie, als Advocaat-Fiscaal ter Admiraliteit op de Maze, en welke passagien in de Memorie zijn geciteerd geworden; en waarbij hij onder anderen die *Staats-Maxime loffelijk* noemt, volgens welke *niemand zonder dugtige gronden en redenen van zijn Post mag worden beroofd*, terwijl hij het ten hoogsten hard rekent zich van de waarneming van eenen post, zelfs *provisioneel*, te moeten onthouden, *zonder dat hij direct of indirect daaromtrent is gehoord, en zonder dat hij daartegens eenige defensie heeft kunnen doen.* ”

„ Al het welk in het voor handen zijnde geval des te meer stringeert, daar Mr. JOHAN LUZAC de *Pointen van beschuldiging*, in zodanig daglicht, als die zijn voorgedragen, en ten dien effecte dat hij daarom zoude mogen gedimiteerd geworden zijn, ten sterksten vermeent te mogen ONTKENNEN;

en het nogthans zeer zeker is, dat, buiten allen tegenpraak, van de *waarheid van de beschuldiging* vooraf moet confteren. — Dit niet alleen, maar ook behoort 'er geen twijffel te zijn aan de *relevance* en *applicatie van de Beschuldiging op de zaak in quæstie*: En zoude dan wel zoo zeer ten onrechte door hem zijn geavanceerd, dat hij *als Profefor in de Vaderlandsche Gefchiedenissen*, waarin hij in de drie laatste Academie-Jaaren zelfs geeñe lesfen gegeven had, niets gedoceerd hebbende, of om gemelde redenen hebbende kunnen doen, het geen tegens de aangenomen principes ftreed, dan ook *als Profefor in dat vak* om die reden niet heeft *kunnen* geremoveerd worden? ”

„ Hebben daarenboven Curateuren van Hollands Hooge-School te Leyden wel iets anders, als eene VREES voor het toekomstende; en de MOGELIJKHEID, dat de Jeugd door hem benadeeld kon worden, in dit opzigt geallegueerd? En kan men dan evenwel *die vrees voor het toekomstende* en *die mogelijkheid* maar als een *gerealifeerde daadelijkheid* veronderstellen, en daarop iemand van zijne Post ontslaan? Wij vermeenen van neen? Van de *mogelijkheid* toch gaat de consequentie niet op tot de *dadelijkheid*. — Voegt men hier nu bij, dat Mr. JOHAN LUZAC sustineert in een bilateraal Contract te staan met Curateuren, en dat hij niet kan worden gedimiteerd als *om wettige redenen*, en dan nog niet door Curateuren zelve; eene sus-

tenuë; welke altoos, om dit *en passant* te noteeren, door de Universiteit te Leyden is staande gehouden, en waar van het contrarie tot heden toe niet is betoogd, zelfs niet in het geval van Mr. *Bavins Voorda*, aan wien echter gelegenheid tot zijne defensie gegeven was, en in wiens zaak ook Curateuren, hoe zwak dan ook die pogingen mogen geweest zijn, het pretenselijk verkeerde van het gehouden gedrag van dien waardigen Man hebben getragt te betogen bij hun Bericht aan de toenmalige Staaten ingeleverd; en dat hij daar en boven staande houdt, dat zijn Tractement niet konde verminderd worden; dan schijnt Mr. JOHAN LUZAC nog des te meer aanspraak daarop, *dat hij als nog in zijne belangens gehoord worde*, te kunnen maaken."

„ Wel is waar, dat Curateuren in dit geval allegeeren het gebeurde omtrent den Redacteur van de *Fransche Leydsche Courant*; het gedaane voorstel van het Committé van *Algemeene Waakzaamheid*; en den TOENMALIGEN GEEST van de *Vergadering van de Provisioneele Représentanten van het Volk van Holland*, „ om, op den minsten aandrang „ van den kant van Curateuren, den Profesfor „ LUZAC geheel en al van derzelve Universiteit „ te verwijderen, „ als mede daarbij voegen „ de „ bekommering van veele Leden der Vergadering, „ dat zij Curateuren de zaak zouden hebben willen laten; zoo als die was; „ dat zij ook „ de „ Grieksche Taal aan hem wel wilden laten behou-

„ den, offchoon de zorg voor de Univerfiteit vor-
 „ derde, dat hem het onderwijs der Nederlandsche
 „ Jongelingschap in de *Vaderlandsche Gefchiede-*
 „ *nifen* niet langer bleef toebetrouwd; ” en daar
 op dan laten volgen derzelve vrage, op den 2. Fe-
 bruary aan de *Provisioneele Reprefentanten van het*
Volk van Holland, gedaan, met het Decreet van
 dezelve van dien dag, en de daarop gevolgde ap-
 probatie van de gegevene dimissie in dato 17. Fe-
 bruary daaraanvolgende. Dan, MEDEBURGERS!
 daar wij in dezen moeten dienen van Confideratien
 en Advis op het verzoek van Mr. JOHAN LUZAC,
 zoo als dat is liggende, en wij (onder verbetering)
 niet zien kunnen, dat, de waarheid van alle die
 omftandigheden gefupponeerd wordende, dat alles
 aan dat verzoek hinderlijk is, maar naderhand meer
 zoude kunnen in confideratie komen, zo vermee-
 nen wij ook niet nodig te hebben, ons daarover
 breedvoerig uittelaten, offchoon 't ons echter (on-
 der verbetering) is voorgekomen, dat, zoo dra de
 zaak van den Redacteur van de *Fransche Leydsche*
Courant was afgelopen, en het *Committé van Al-*
gemeene Waakzaamheid geen grond meer vond,
 om deswegens iets meerder tegen den opgegeven
 Redacteur te onderneemen, het geenzins van het
 Departement van dat *Committé* was, om zooda-
 nige propositie te doen wegens een Profesfor te
 Leyden, te minder daar 'er Curateuren waren, en
 die zelve ZOO VEELE ZORGE betoonden voor de

belangens van de Hooge-School aldaar: Dat het voorts geene *brillante eloge* voor de Vergadering van de *Provisioneerle Representanten van het Volk van Holland* is, wanneer men 'er van zegt, " dat „ dezelve op den minsten aandrang den Profesfor „ LUZAC, *geheel en al*, zouden verwijderd, en dus „ even daar door *onverhoord* veroordeeld hebben, „ als 't geen zekerlijk met moeite zoude zijn overeen te brengen met den inhoud van de Publicatie van 31. January 1795, welke echter behelst die regels, welke welgemelde *Provisioneerle Representanten* tot eene CYNOSURE voor hun te houden gedrag hebben vastgesteld, en als zoodanigen *aan den Volke bekend gemaakt*, gelijk uit de praemissen duidelijk blijkt. ”

„ Terwijl, ten opzichte van het Decreet van deze Vergadering, in dato 2. February, het welk, als niet in de gedrukte Dagbladen gevonden wordende, wij ons hebben doen *exhiberen*, het zekerlijk een Mandaat van een bijzondere soort schijnt te zijn " de zaak, namelijk, in ZOODANIGE „ CONSIDERATIE te neemen, als zij ter BEVOR- „ DERING van het welzijn van gemelde Univer- „ siteit zouden oordeelen te behooren; en van „ hunne verrigtingen binnen 14. dagen Rapport „ te doen; ” waaruit wij althans, 't zij met allen eerbied gezegd, bezwaarlijk eene volledige Procuratie, *om den Profesfor ONVERHOORD te dimitteeren*, zouden hebben afgeleid. ”

„ En eindelijk , MEDE-BURGERS , is 't eene waarheid , dat de dimissie door de Provisioneele Representanten is *goedgekeurd* ; maar , daar *het dwalen menschelijk* , en *van de dwaling te rug te komen loffelijk* is , zoo schijnt 't ons toe , dat ook die *goedkeuring* , al is dezelve dan niet geschied in de vooronderstelling , dat Mr. JOHAN LUZAC voor dato van zijne remotie in zijne belangen gehoord was , in dezen aan het gedaan verzoek , *om als nog gehoord te worden* , niet meer behoort te obsteren , als de door de *Provisioneele Representanten zelve* gegevene dimissie aan den Predikant *Swaving* niet belet heeft , om die dimissie nader te doen onderzoeken , en welk onderzoek door even dezelfde *Provisioneele Representanten* is geordonneerd geworden , door het Request te stellen in handen van het toenmalig *Committé van Algemeen Welzijn* ; gelijk dit trouwens altoos plaats grijpt , wanneer 'er aan deze Vergadering een verzoek tot intrekking van het een of ander Decreet wordt gedaan , en waarin somwijlen de uitkomst aan de verwachting van den genen , die de intrekking vraagt , volkomen beantwoordt ; zonder dat deze Vergadering een zoodanig verzoek , vooral wanneer het zelve op eenige plausible gronden wordt voorgedragen , maar *dadelijk van de hand wijst* , op grond , dat *het bij deze Vergadering alzoo gedecreteerd en even daar door onherroepelijk zijn zoude* . ”

„ Dit zijn , VEEL GEËERDE MEDE-BURGERS ,

GERS! onze Consideratien op de in onze handen gestelde Stukken; en, als nu, op fundament van dezelve, zullende dienen van Advis, zouden wij, vooral uit hoofde van de spoedig op handen zijnde scheiding van deze Vergadering (onder correctie) van oordeel zijn, dat deze Vergadering zoude behooren te decreteren:

“ Dat 'er als nog termen zijn voor het onderzoek naar de merites van de Resolutien van Curateuren van Hollands Hooge-School te Leyden, in dato 8. February en 20. Maart l. l., vergeleken met de Misfave van Mr. JOHAN LUZAC op den 26. February bevorens aan hen geschreven, en het onderzoek daar van aan het *Provinciaal Committé van Holland te demander*; en wel in dezer voegen, dat het voorschreven Committé, van Curateuren van Hollands Hooge-School te Leyden, zouden moeten requireeren, en Curateuren *binnen veertien dagen, na die requisitie*, aan het voorsz. Committé bezorgen de *precise Pointen van Accusatie*, waar op Curateuren gemeend hebben derzelver Resolutie in dato 8. February 1797. te kunnen nemen: ”

“ Dat het Committé voorts die Pointen zal moeten stellen in handen van Mr. JOHAN LUZAC, ten einde zijne plenaire defensie, *binnen veertien dagen daarna*, in geschrifte aan het voorsz. Committé in te leveren, met vrijlating wijders aan het Committé, om, zulks nodig oordeelende, 't zij Cu-

„ rateuren, 't zij Mr. JOHAN LUZAC, in derzelver be-
 „ langens nader te horen, op zodanige wijze, als zij
 „ zullen oordeelen te behooren; ten einde in staat te
 „ zijn, om bij de eerste ordinaire Bijeenkomst dezer
 „ Vergadering in de maand Maart, met overlegging
 „ van alle de in hunne handen gekomen Stukken,
 „ dezer Vergadering te dienen van Advis, of 'er al of
 „ niet termen gevonden worden, om Mr. JOHAN
 „ LUZAC, als Profesfor in de Vaderlandsche Histo-
 „ rie te Leyden, te herstellen, en als Profesfor in de
 „ Grieksche taal weder te admitteeren? En dat in-
 „ middels, en hangende de Deliberatien van deze Ver-
 „ gadering over het voorsz. verzoek van Mr. JOHAN
 „ LUZAC, alles behoorde te blijven *in statu quo*,
 „ zoo wel ten reguarde van de Profesfie in de *Griek-*
 „ *sche Taal*, als in die van de *Vaderlandsche Histo-*
 „ *rie*, en dat Extract van dit Decreet zoude behoren
 „ gegeven te worden, zoo aan het *Provinciaal Com-*
 „ *mitte*, als voorn. Curateuren en Mr. JOHAN LUZAC,
 „ omme zich respectivelijk daar na te reguleren. ”

“ Hier mede, ZEER GE-ËERDE MEDEBUR-
 GERS! zouden wij hebben kunnen eindigen, ware
 het niet, dat wij nog verplicht zijn geworden, om
 ook dezer Vergadering, ingevolge Ulieder last, te
 dienen van ons Advis op het Request door voorn.
 Mr. JOHAN LUZAC, op den 27. dezer maand, aan
 deze Vergadering geprefenteerd, en ten zelven da-
 ge zonder resumtie ten bovengemelden einde in onze
 handen gesteld, bij het welk door hem, “ met ex-
 „ pres-

„ presse inhaefte van het Dispositif zijner voorfz.
 „ Memorie, als nog wordt geinfteerd, dat de Be-
 „ fchuldigen, door voorn. Curateuren tegens
 „ hem ingebragt, speciaal hunlieder voordragt,
 „ vervat bij het Decreet der Provisioneerle Repre-
 „ fentanten van 2. February l. l., mitfgaders der-
 „ zelve ingekomen Bericht, inhoudende de veri-
 „ ficatien en Bewijfen van zoodanige Befchuldiging,
 „ aan hem gecommuniceerd mogen worden, en
 „ hem de weg geopend om door middel, 't zij van
 „ een *politicq*, 't zij van een *justitieel* onderzoek,
 „ zig daar jegens behoorlijk te verdedigen, en op
 „ die wijze zoodanig herftel te bekomen, als een
 „ ieder Lid der Zamenleving, die vermeent onrecht-
 „ vaerdiglijk behandeld te zijn, zig in een Land
 „ van Vrijheid en Justitie met reden mag beloven;
 „ of wel, ingeval door deze Vergadering geoor-
 „ deeld mogt worden, dat het ingekomen Bericht
 „ van voorn. Curateuren geen geverifiëerden grond
 „ of bewijs inhield der Befchuldiging of voordragt,
 „ waar op het Decreet der Provisioneerle Reprefen-
 „ tanten van 2. February laastleden berust, het aan
 „ deze Vergadering behage, den Requestrant in
 „ de Profesfie der Vaderlandsche Gefchiedenis *da-*
 „ *delijk* te herftellen, en voorts zijne Grieven,
 „ bij Misfive van 27. February 1796. aan Cura-
 „ teuren voorgedragen, als nog te reparaeren.”

“ Daar evenwel de Requestrant bij het voorfz.
 Request alleen maar nader heeft getragt te betogen,

„ dat niemand *onverhoord* mag worden veroor-
 „ deeld; dat voorts ook het Bericht van Curateu-
 „ ren” (het welk wij gemeend hebben aan dien
 Burger niet te moeten communiceeren, om dat onze
 met hem, even gelijk als naderhand met Curateu-
 ren, gehouden Conferentie alleen was aangelegd
 en ingericht om een *vriendelijk Accommodement* te
 treffen, en niet om de merites van het wederzijdsch
 gefustineerde te doen discutieeren, waartoe wij ons
 onbevoegd rekenden) “ als nog aan hem behoort
 „ te worden gecommuniceerd; dat de gedaane
 „ *goedkeuring* van de Provisioneele Representantén
 „ natuurlijk bij *sub- en obreptie* moet zijn in de
 „ waereld gebragt, en aan hem niet zoude mogen
 „ obsteren, om dat de remotie zelve aan een de-
 „ fect van *nulliteit* laboreerde, als strijdig zijnde
 „ aan de Grondbeginfels op den 31. January 1795,
 „ gedecreteerd, en de Provisioneele Representan-
 „ ten zich zeker zouden verbeeld hebben, of dat hij
 „ bevorens gehoord was, of dat Curateuren hem
 „ onverhoord mogen removeren en in zijn Tracte-
 „ ment verminderen, waar van het contrarie met
 „ effect getoond was door den Senaat in de zaak
 „ van Mr. B. Voorda:

„ Dat wijders zijne *bekende gevoelens* hem al-
 „ thans niet konden obsteren, daar hij op verzoek
 „ van wijlen Mr. P. PAULUS, als die daar toe op dien
 „ tijd geen gelegenheid had, de Memorie voor de Stad
 „ Alkmaar tegens de laatste Memorie van den Stad-

„ hou-

„houder had vervaardigd, waaraan hij een jaar
 „zonder voordeel gewerkt had, en waartoe hij
 „uit hoofde van zijne gevoelens verzogt was; en
 „hij daarenboven zig gerust kon beroepen op de
 „Discipels, welke hij gedoceerd had, en die
 „hiervan een onloochenbaar getuigeniszouden kun-
 „nen geven; en eindelijk, dat deze Vergadering
 „zelve zoude behoren te vindiceeren de laesie en
 „hoon, dezer Vergadering toegebracht door der-
 „zelve deliberatien vooruittelopen, en de repa-
 „ratie van zijne Grieven ondoenlijk te maken”:
 en daar dit alles, naar ons inzien, geene andere
 verandering in ons hier voorengemeld Advis heeft
 gemaakt, als dat mogelijk deze Vergadering met
 aan het Committé, invoegen als daar bij is ver-
 meld, het voorz. onderzoek te demanderen, tef-
 fens zoude kunnen decreteren, “ dat het voorz.
 „Bericht, met de Memorie van Mr. JOHAN LU-
 „ZAC, en de daaraan geannexeerde Bijlagen,
 „mitsgaders dit nu onlangs door hem gepresen-
 „teerd Request, als mede Copien van de Decreeten
 „van de Provisioneele Representanten, in dato
 „8. January, 2. en 17. February 1796, benevens
 „de Misfive door Curateuren aan welgemelde Pro-
 „visioneele Representanten, in dato 8. February
 „geschreven, zouden behoren te worden gesteld
 „in handen van het voorz. Committé, om daar
 „van zoodanig gebruik te maaken, als hetzelve zal
 „oordeelen te behoren, en met specialen last, om

„ het voorz. Bericht, te gelijk met de Pointen
 „ van Accufatie hier voren gemeld, en het geen
 „ door Curateuren verder aan hetzelfde zal worden
 „ gefuppeditteerd, copielijk, benevens de hier
 „ voren gemelde Copien der Decreeten van de
 „ Provifioneele Representanten en Misfivè van Cu-
 „ rateuren, te ftellen in handen van voorn. Mr.
 „ J. LUZAC, om zijne defenfie daar jegens te
 „ kunnen geven. ”

“ En maken wij derhalven als nog geene zwarig-
 heid, om met de voorz. Ampliatie bij ons voorz.
 Advis te perfifteeren: Submitteerende echter dit alles
 aan het meer verlicht oordeel van deze Vergadering.

Heil en Broederschap!

Ulieder Medeburgers!

’SHAGE den 28. De-
 cember 1796.

HERMAN FORSTEN.

*Het tweede Jaar der
 Bataaffche Vrijheid.*

M. TEMMINCK.

J. A. VAN DER SPYK.

“ Waar na door den Burger VAN MARLE het
 navolgend afzonderlijk Rapport is uitgebragt.

MEDEBURGERS!

“ Een Lid der Perfoneele Commisfie geweest
 zijnde, die zoo even gerapporteerd heeft, vind ik
 mij

mij in de onvermijdelijke verplichting gesteld, om aan deze Vergadering te moeten verklaren, dat ik mij met dat Rapport niet kan conformeren, vermits ik de Remotie van Mr. JOHAN LUZAC, door Curateuren gedaan, en door deze Vergadering gesanctioneerd, als ALLEZINTS WEL GEDAAN beschouw. *Het komt hieraan op het maintineeren van het Decreet der Provisioneele Represen- tanten van den 17. February, het welk na mijne gedachten niet kan verbroken worden, zonder de WAARDIGHEID van deze Vergadering te COMPROMITTEEREN, en alles op losse schroeven te stellen.* Indien, door de verandering der Perfoonen die een Collegie uitmaken, de geest van dat Collegie verandert, en, ten gevolge daarvan, de Decreeten, in eenen anderen geest genomen, verbroken worden, maakt men dat Collegie niet alleen BESPOTTELIJK, maar men ontnemt hetzelve alle klem, alle vastheid van Bestuur, de zoo hoogstnodige STANDVASTIGHEID, die onafscheidelijk is van het vertrouwen, zonder het welk alle Bestuur zich zelve vernietigt.”

„ En kunnen wij ons, MEDEBURGERS! wel met eenige waarschijnlijkheid vleijen, dat'er eerlijke en bekwame Mannen zullen gevonden worden, die eenige administratie zouden willen aanvaarden, ondergeschikt aan eene Vergadering, die op den eenen tijd iet goed keurt, dat op eenen anderen tijd gedesapprobeerd wordt?” —

„ Mij-

„ Mijne Medeleden in de personeele Commissie hebben gemeend, aan deze Vergadering te moeten adviseeren ,” dat JOHAN LUZAC *behoorde GE-
 „ HOORD te worden.*” Het spreekt van zelf, dat dit verhoor zich niet verder kan uitstrekken, als tot zijne remotie als Profesfor *Historiae Patriae*, want hem te willen horen over zijne gegevene demissie zou naar mijne gedagten tot niets anders kunnen verstrekken, dan, om hem te laten zeggen, “ dat
 „ hij, *aan zijne hollende driften den teugel vie-
 „ rende, een daad gedaan had, die HEM NU
 „ BEROUWDE*, en waarvan hij thans te rug ko-
 „ mende verzogt hersteld te worden:” En dit zou hij immers veel welvoeglijker bij een *Verzoekschrift* hebben kunnen doen, het welk alsdan door deze Vergadering aan Curateuren behoorde gerenvoyeerd te worden, wjl ik mij niet kan verbeelden, dat deze Vergadering Curateuren ZOUDE WILLEN DWINGEN, om, zonder dat hun zulks VERZOGT wordt door *een berouw hebbende*, die *vrijwillig* zich gedimiteerd heeft, denzelven, *zoo maar aanstonds, te herstellen.*”

„ Daar hij derhalven over niets anders dan al-
 één over zijne remotie als Profesfor *Historiae Pa-
 triae* KAN gehoord worden, zal ik de vrijheid ne-
 men, mijne gevoelens hieromtrent wat nader aan den dag te leggen, en deze Vergadering de om-
 standigheden, die deze remotie vergezeld hebben, onder het oog te brengen.”

„ JOHAN LUZAC, van de vrees die de inkomst der Fransche Troupes hem veroorzaakt had, een weinig terug gekomen, had zich reeds eenige maa- len speculatief in zijne Courant uitgedrukt, wierd hierover, door *Lieden die hem wel wilden*, ERN- STIG ONDERHOUDEN, doch *aan deze aanma- ningen zijn oor niet willende leenen*, beklagt zich het *Directoire-Executief* der Fransche Republiek over den Schrijver der *Leydsche Fransche Cou- rant*: Hun Hoog-Mogenden stellen deze klagten in handen van de Provisioneele Representanten van het Volk van Holland *om voorziening*; en, op voordragt van het *Committé van Waakzaamheid* van die Vergadering, wordt, behalven de maatre- gel, die tegen de schrijfwijze dier Courantier ge- nomen was, besloten, omtrent den Redacteur dier Courant, den Hoogleeraar JOHAN LUZAC, als Redacteur der Courant, door zijnen Broeder, *Etienne Luzac*, opgegeven, *als Hoogleeraar* voorziening te nemen. — De *gezindheid* der Vergadering ter dier tijd om den Profesfor LU- ZAC daadlijk *geheel en al* van de Hooge-School te verwijderen is Ulieden bekend, MEDEBUR- GERS! die ook ter dier tijd Leden van dezelve Vergadering waart; doch, op voorstel der Cura- teuren zelve, wordt de zaak aan hun verble- ven. Zij nu *kenden DE GEZINDHEID* der Ver- gadering van Holland: Door die Vergadering was hun gelast, op het voorstel van het *Com- mit-*

witté van Waakzaamheid, tot de remotie te handelen. (*) Welken zagteren weg nu konden juist Curateuren bewandelen? dan alleen het vak der *Vaderlandsche Geschiedenisfen* aan JOHAN LUZAC te ontnemen; en, om deze *voorziening* niet in de daad vrugteloos te maken, hem "tevens," te vermanen, zich van alle *staatkundige Aanmerkingen* te onthouden, en zich geene uitdrukkingen te veroorlooven, die de Jeugd, aan zijn onderwijs toebetrouwd, tegen de aangenomene grondbeginsfels KONDENVORINNEMEN?" Tot deze maatregel waren Curateuren verplicht, zo zij immer voldoen zouden aan *den wil der Provisioneele Représentanten*, en aan *hun eigen oordeel* over de *politieke denkbeelden* in de Leydsche Franfche Courant, zedert zij door deze Vergadering zelve onderrigt wierden, dat Profesfor JOHAN LUZAC daarvan de Redacteur was, terwijl zij aan den anderen kant, *tegen de hun genoeg bekende geneigdheid der Vergadering aan*, hem aan de Hooge-School behielden. Doch ook deze maatregel maakt een gedeelte uit der voorziening, op begeerte van het *Directoire Executif* tegen den Leydschen Courant-

---

(*) Dat dit positif eene *volstrekte omwaarheid* is, blijkt *dadelijk* uit het Extract der Decreeten der *Provisioneele Représentanten* sub Num. I. A. B. De overige niet min *valsche asfertien*, waarmede dit Rapport is opgevuld, is het voor als nog de tijd niet te doen opmerken.

rantier genomen: (*) Deze door de Provisionele Representanten goedgekeurde maatregel kan des niet vernietigd worden, zonder de geheele zoo HOOGNODIGE VOORZIENING te verminken."

"Het is hier geen rechterlijk onderzoek geweest, ten gevolge van het welk JOHAN LUZAC als Professor *Historiae Patriae* geremoveerd is: Daar voor was deze zaak niet vatbaar; en, offchoon ik in het gemeen *politieke dispositien* schuwe, zoo beschouw ik dezelve onvermijdelijk en noodzaaklijk, in een tijd dat het Volk, eene verbasterde Regeeringsformoede, zig eene andere gegeven heeft, en, bezig die op eene bepaalde wijze te regelen, de grofden daar van echter aangenomen heeft. En deze noodzaaklijkheid wordt zoo veel dringender omtrent een persoon, die juist die grondbeginselen aan de Jeugd onderwijst."

"Tot het daarstellen van eene zoodanige *politieke dispositie* KAN vooraf de persoon, omtrent wien dezelve gaan moet, NIMMER gehoord worden, wijl, ingevalle, men iemand hoort, eene *rechtelijke overtuiging* gevorderd wordt, en hier alleen eene *zedelijke, die IN HET GEMOED van den geen, die den maatregel neemt, bestaat.*"

Wan-

(*) Dat dit al mede eene *onwaaragtige asfentie* is, is aan het *Provinciaal-Bestuur* uit eene eigenhandige Misfivè van eenen der Curateuren gebleeken.

“Wanneer er geene *Formulieren* voor handen zijn, die *voorschriften* behelzen, WAT MEN GELOVEN en *onderwijzen* MAG, en des geene Wet waar aan die gevoelens en leerwijze, daar geschik over is, kan getoetst worden, is een rechterlijk onderzoek, en des ook eene rechterlijke overtuiging, onmogelijk. Curateuren konden derhalven in dit geval geene *rechterlijke rol spelen*, maar moesten op *zedelijke overtuiging* handelen; en hiertoe behoefden zij slegts *het algemeen gevoelen* te raadplegen, en de gevoelens gade te slaan, die er ZEDERT 1793. in de Leydsche Fransche Courant doorstraalen, en waarvan JOHAN LUZAC, volgens opgaaft van zijn Broeder, Redacteur was.”

“En deze *Politieke dispositie* zoude mischien bij Curateuren niet voorgevallen zijn, om dat zij niet legaal wisten, dat JOHAN LUZAC was Redacteur der Leydsche Fransche Courant (zoo als zijn *eigen Broeder* hem aankondigt;) maar de *Provisioneerle Representanten van het Volk van Holland* ZEGGEN: HET HUN, en vorderen, dat zij met hem handelen, *meest overeenkomstig het welzijn der Hooge-School*: DIT DOEN ZIJ, en voorkomen zijne totale remotie, met gevolg eener volkomene goedkeuring van de Vergadering der Provisioneerle Representanten. En dat deze *Politieke voorziening*, door Curateuren gedaan, niet van allen grond onbloomt is, wordt thans ten duidelijktsten bevestigd door de uitgaaf van zijne *Oratie over Socrates als Burger beschouwd*,

waar-

waarin hij op pagina 107. zegt. *Het komt mij voor, dat het de natuurlijke eigenschap is van eene Volks-Regeering of Democratie (*), dat zij, door haar kracht of gewigt, ALLES, hoe heilzaam en verstandig ook ingerigt, wegsleept en omverwerpt, tot zij eindelijk op eene volslagene Tyrannie uitloope.* Ik zie des niet, waarover hij kan gehoord worden, ten zij om hem zijne Aristocratische gevoelens te laten verdedigen, want DEZE ALLÉÉN hebben aanleiding gegeven tot den genomen maatregel, en geene FACTA. — En hierin onderscheidt zig dit geval met dat van den Burger Swaving. ”

“ Boven dien komt het mij voor, dat dit verhoor zeer bedenkelijke gevolgen zou na zich slepen, daar zulks met even veel recht, door alle, bij- en- na de Revolutie afgezette, Amptenaaren en Ministers, zou kunnen gevorderd worden: Waardoor niet alleen de grootste verwarringen stonden geboren te
 wor-

(*) Op die plaats wordt van de *Atheensche*, dus van éene *volsprekte*, en van geene andere, *Volks-Regeering* gesproken. Dat voorts deze gezegdens, die de waarheid zelve zijn, niets anders behelzen dan 't geen *Rouffcau* zelve geschreven heeft, is reeds aan 't *Provinciaal-Bestuur* onder 't oog gebragt; en dat het wijders 't gevoelen van *Burlamaqui* en van alle andere Schrijvers over het *Algemeen Recht* is, zal elders, tot beschaming eener zulke allegatie, aangewezen worden.

worden, maar waardoor wij niets minder dan onze geheele Revolutie zouden vernietigen. ” —

“ Volgens het advis van de meerderheid der *Personeele Commissie*, zou dit onderzoek, dit hooren, door het Provinciaal-Committé geschieden, hetwelk na dit afgelopen verhoor deze Vergadering zou moeten adviseeren. Naar mijn gevoelen echter is deze Vergadering uit den aart der zake verplicht (en dit hebben de *overledene Staaten* ook ten allen tijde zoo begrepen,) om, *in Academische zaken*, VOLSTREKT GEENE BEPAALINGEN te maken buiten Curateuren: Deze toch zijn COMMISSARISSEN, door deze Vergadering benoemd, om de Academie te bestuuren: Zij zijn, door de op hun gevallen keus, erkend te zijn *bevoegde Rechters*, ter beoordeeling van alles wat nuttig en dienstig is voor het onderwijs der Jeugd. ” —

“ Nimmer hebben zig de Staaten onmiddelijk met de Academie bemoeid, veel minder tegen wil en gevoelen van Curateuren Profesoren gehandhaafd. Van deze *gewoonte* aftegaan, ware een doorflaand bewijs van mistrouwen omtrent hunne gehoudene handelwijs gegeven, daar zij integendeel het *vertrouwen van deze Vergadering behooren te bezitten*, zoo met *betrekking tot HUNNE KUNDE*, als met *betrekking TOT HUN HART*. — En het is almede op dezen grond dat ik adviseere, om te per sisteeren bij het Decreet van den 17. February: — Vermits Curateuren de gevoelens van

JOHAN LUZAC zodanig beoordeeld hebben, dat zij *in gemoede* dezelve *schadelijk* keuren voor het onderwijs der Jeugd, en men hun *dat vertrouwen niet weigeren kan*; — en, bij eene Conferentie met uwe Commissie gehouden, verklaarden te verlangen dat men hun overtuigde, dat de grondbeginsels van JOHAN LUZAC, bijzonder zoo als hij die in zijne Oratie *de Socrate Cive* had voorgedragen, *niet schadelijk waren*. — Ik meen derhalven te moeten concludeeren, dat deze Vergadering het verzoek van Mr. JOHAN LUZAC behoort te wijzen van de hand, en dienvolgens te perſisteren, bij het wettig genomene Decreet van den 17. February. ” (getekend) G. C. R. VAN MARLE.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden, conform het bij eerst-gemelde Rapport geadviseerde te decreteeren; “ dat ’er als nog *termen zijn* voor „ het onderzoek naar de merites van de Resolutien „ van Curateuren van Hollands Hooge-School te „ Leyden, in dato 8. February en 23. Maart l. l., ver- „ geleken met de Misſive van Mr. JOHAN LUZAC op „ den 26. February bevoorens aan hun geschreven, „ en het onderzoek daar van aan het Provinciaal- „ Committé van Holland te demandeeren; en wel in „ dezer voegen, dat het voorſz. Committé, van „ Curateuren van Hollands Hooge-School te Ley- „ den, zal moeten requireeren, en Curateuren, „ binnen veertien dagen na die requisitie, aan het

„ voorz. Committé bezorgen, die precise *Pointen*
 „ van *Accusatie*, waar op Curateuren gemeend
 „ hebben derzelve Resolutie, in dato 8. February
 „ 1796. te kunnen neemen: ”

„ Dat het Committé voorts die *Pointen* zal moe-
 „ ten stellen in handen van Mr. JOHAN LUZAC,
 „ ten einde zijne plenaire defensie, binnen veertien
 „ dagen daarna, in geschrifte, aan het voorz. Com-
 „ mitté in te leveren, met vrijlating wijders aan het
 „ Committé, om, zulks nodig oordeelende, 't zij
 „ Curateuren, 't zij Mr. JOHAN LUZAC, in der-
 „ zelve belangens nader te hooren op zodanige
 „ wijze, als zij zullen oordeelen te behooren, ten
 „ einde in staat te zijn, om bij de eerste ordinaire
 „ bijeenkomst van deze Vergadering in de maand
 „ Maart, met overlegging van alle de in hunne
 „ handen gekomen Stukken, dezer Vergadering te
 „ dienen van Advis, “ “ of 'er al of niet termen
 „ „ gevonden worden, om Mr. JOHAN LUZAC,
 „ „ als Profesfor in de *Vaderlandsche Historie* te
 „ „ Leyden, te herstellen, en als Profesfor in de
 „ „ *Grieksche Taal* weder te admitteeren? ” ” En
 „ dat inmiddels, en hangende de deliberatien van
 „ deze Vergadering over het voorz. verzoek van
 „ Mr. JOHAN LUZAC, alles zal blijven *in statu*
 „ *quo*, zoo wel ten reguarde van de Profesfie in de
 „ *Grieksche Taale*, als in die van de *Vaderland-*
 „ *sche Historie*: Terwijl ook teffens het Bericht
 „ van Curateuren voorz. met de Memorie van Mr.

„ JOHAN LUZAC, en de daar aan geannexeerde
 „ Bijlagen, mitsgaders het nu onlangs door hem
 „ geprefenteerd Request, als mede Copien van de
 „ Decreeten van de Provisioneerle Representanten,
 „ in dato 8. January, 2. en 17. February 1796.,
 „ benevens de Missive door Curateuren aan welge-
 „ melde Provisioneerle Representanten, in dato 8.
 „ February, geschreven, zal worden gesteld in han-
 „ den van het voorn. Committé, om daar van
 „ zodanig gebruik te maaken, als hetzelve zal oor-
 „ deelen te behooren; en met speciaalen last, om
 „ het voorsz. Bericht te gelijk met de *Pointen van*
 „ *Accusatie* hier vooren gemeld, en het geen door
 „ Curateuren verder aan hetzelve zal worden ge-
 „ suppeditéerd, Copielijk, benevens de hiervoren
 „ gemelde Copien der Decreeten van de *Provisio-*
 „ *neele Representanten* en Missive van Curateuren,
 „ te stellen in handen van voorn. Mr. J. LUZAC, om
 „ zijne defensie daar tegens te kunnen allegeeren.”

En zal Extract van dit Decreet gegeven worden,
 zoo aan het Provinciaal-Committé, als voorn. Cura-
 teuren, en Mr. JOHAN LUZAC, omme zig re-
 spectivelijk daar naar te reguleeren

De Burgers *van Marle, Goldberg, Holtrop,*
Bosé, Meybeek, Hoitsma, Losberg, van Royen,
Rogge, Vermaat, Hartevelt, Fortman, van
Steel, van der Jagt, Slotemaker, ten Noever en
Koeremans, hebben doen noteeren tot dit Decreet
 niet te hebben geconcurréerd.

N°. IX.

ADVIS *van* D. VAN AKEN, Hendz.
in de zaak van den Profesfor JO-
HAN-LUZAC, *uitgebragt in de*
Vergadering van het PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

29. December 1796.

MEDEBURGERS!

Indien de eer, het leven en de bezittingen, van een Lid der Maatschappij zaaken zijn, voor welke elk en een ieder, maar inzonderheid deze Vergadering, den zorgvuldigsten eerbied behoort te hebben, en ik daarmede vergelijkte de behandeling, aan den Profesfor LUZAC wedervaaren, dan wil ik wel bekennen, diep getroffen te zijn over dat zwak, 't welk der menschelijke Natuur, ook in dagen, waarin men anderzins aan *Vrijheid*, aan *Gelijkheid*, aan *Rechten van den Mensch*, openlijk hulde doet, nog bij aanhoudendheid schijnt aantekleeven, van zig, in het beoordeelen der denkingswijze en daaden zijner Medeburgenen, te laten beheerschen door de gevaarlijke drift van eene overdrevene partijdigheid.

Immers, om ten vollen overtuigd te zijn, dat Cu-

rateuren van 's Lands Univerfiteit boven dit menfchelijk zwak, in het voor-handen zijnde geval, niet fchijnen verheven te zijn geweest, zal men niet meerder nodig hebben, dan hun gedrag, in dezen gehouden, flechts oppervlakkig te befchouwen.

En dan zal het zeer zeker niet in de gedachten van iemand opkomen, om hun te verdenken, als of zij onkundig genoeg zouden zijn, om niet te weten, dat eene Befchuldiging, tot iemands lafte ingebragt, *bepaaldelijk* moet inhouden, niet alleen de *qualiteit van de misdaad*, maar ook, *wanneer, en op welke wijze, hij dezelve zou hebben bedreeven*. Vergelijkt men nu hier mede de befchuldigingen, door het voormaalig Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, bij de *Provisioneele Reprefentanten van het Volk van Holland*, tegen den Suppliant ingebragt, en welke zijne remotie ten gevolge hebben gehad, dan is het notoir, dat dezelve, in dit opzicht, aan het blijkbaarft defect laboreeren, dewijl zij beftaan uit *woorden, zonder eenige bepaalde aanwijzing van zaaken*, en mitsdien geen regard meriteeren: Want wat betekenen toch de generale befchuldigingen, in de voordragt van het gemelde *Committé van Waakzaamheid voorkomende*, „ als of hij (LUZAC) fleeds blijken had „ gegeven van zijne *Aristocratifche denkwijze*, „ als mede van zijne pogingen, om de Franfche „ Revolutie, en dus ook de onze, benevens al-

„ les, wat tot eenen Republikeinschen Regeering-
 „ form betrekking heeft, in een haatelijk daglicht
 „ voor te stellen, en met *zwarte couleuren* afte-
 „ maalen, ” zonder dat hier bij bepaaldelijk wor-
 de aangewezen, *waarin* dan toch die, zijne zoo-
 genoemde, *Aristocratische denkwijze* bestaat, en
waarin en bij welke gelegenheid hij die strafbaare
 pogingen heeft aangewend. En dit verdient nog
 te meerdere opmerking, daar die denkwijze en die
 pogingen, volgens den inhoud der Acte van Be-
 schuldiging zelve, *tot op dat oogenblik ten minsten*,
 nog generlei slegt uitwerksel schijnen gehad te
 hebben, alzo men al dit *in vago* geavanceerde tot
 een grond heeft gelegd, om te concludeeren, dat
 „ dit een en ander van de nadeeligste gevolgen zoude
 „ zijn; ” iets, 't welk aan ieder onpartijdigen
 Beoordeelaar ten uitersten singulier moet voorkomen.

Daar nu de ondervinding evenwel heeft doen
 zien, dat Curateuren al het defectueuse dezer be-
 schuldigingen niet schijnen te hebben opgemerkt,
 en nog daarenboven van zig hebben kunnen ver-
 krijgen, om niet eens den Beschuldigten, vooron-
 derfeld al eens dat de zaak van hunne competentie
 was, (des neen) op het geen ten zijnen laste was
 ingebracht te *hooren*, en hem daar tegen *zijne*
defensie te laten doen, maar in plaatse hier van
 zijn overgegaan, om hem dadelijk, *zonder*
verhoor en *zonder defensie*, tegen een *mutueel Con-*
tract aan, en dus ten eenemaale *willekeurig*, te
 re-

removeeren; zoo zullen Curateuren het mij dan ook ten goede duiden, wanneer ik het daar voor houde, “ dat zij, door deze hunne handelwijze, „ al mede eene vlek hebben gelegd op eene Re- „ volutie, die niet voorondersteld mag worden „ met eenig ander oogmerk te zijn bewerkt, als „ om de *orde*, de *billijkheid*, en de *rechtvaar-* „ *digheid* aan de order van den dag te stellen; ” doch waar van de menigvuldige afwijkingen, welke helaas! van tijd tot tijd, hebben plaats gehad, den eerlijken liefhebber van waare Vrijheid gestadig hebben doen bloozen.

Het zij mij vergund, MEDEBURGERS! om U al verder te doen opmerken, dat, al ware de Acte van Beschuldiging tegen den gemelden Profesfor vrij van alle die notoire defecten, waar aan dezelve nu is laboreerende, dezelve dan nog nimmer kon zijn een voorwerp van bemoeijing voor Curateuren, om dat hij, volgens die Acte, niet heeft *misdan in zijne qualiteit van Profesfor*, maar in die van Redacteur van de Fransche Leydsche Courant, en dus in eene relatie, die geheel was afgescheiden van zijne hoedanigheid als Profesfor aan 's Lands Universiteit, en waar mede Curateuren, bij gevolg, dan ook niets te maaken hadden. Zoo ontwijfelbaar zeker als dit is, even zoo waarachtig zal het, bij gevolgtrekking, zijn, dat, indien Curateuren, in dit geval, als *onpartijdige en cordaate mannen* hadden willen handelen, zij de Beschuldi-

gers hadden behooren te renvoijeeren aan den dagelijkschen en competenten Rechter van den Suppliant in dezen. En, indien daarvan het gevolg was geweest een Vonnis ten zijnen laste, dan eerst zou het hebben kunnen gerekend worden, van de competentie te zijn geweest van Curateuren, om te onderzoeken, „of de Suppliant daar door was komen „te vallen in zodanige termen, dat hij van zijn Profesoraat zou behooren te worden geremoveerd.”

Daar derhalven Curateuren zig eene zaak hebben aangetrokken, die *niet was van hunne competentie*, en daarenboven in de behandeling van dezelve *op de willekeurigste wijze* zijn te werk gegaan, ten dien effeete, dat het een en ander, bij elkander gevoegd, maakt, dat hunne Resolutie van den 8ten February 1796, „waarbij JOANNES LUCAS, als Profesfor in de *Vaderlandsche Historie*, wordt geremoveerd”, in allen opzichte laboreert aan NULLITEIT, en mitsdien de *approbatoire Resolutie van de Provisioneele Representanten van het Volk van Holland*, (die ook nimmer kan genomen zijn, dan in de vooronderstelling, dat Curateuren de zaak na verhoor en defensie hadden afgedaan) op eene daad, die uit zig zelve is nul, niet kan, immers niet behoort, te zijn van eenige applicatie, zoo concludeere ik, „dat deze Vergadering, door een op deze gronden gemotiveerd „Decreet, de remotie van den meergem. Profesfor „zou behoren te verklaaren en te houden *als niet*

„ te

„ *te zijn gedaan*”, en hier mede te voldoen aan dat geheiligd principe, ’t welk dezelve nog zo onlangs bij derzelver Publicatie van den 30. Juny laastl. in deze altoos belangrijke woorden heeft uitgedrukt, namentlijk; “ van eene gelijke zorg te „ zullen dragen voor de *wettige Rechten* van alle „ haare Medeburgeren, hoe zeer zij ook in het „ Godsdienstige, of in het Staatkundige, van be- „ grippen of denkingswijze van elkander zouden „ mogen verschillen”.

N^o. X. A.

EXTRACT *uit de gedrukte* DE-
CREETEN *van de Vergade-*
ring van het PROVINCIAAL-
BESTUUR *van* HOLLAND.

4. *January* 1797.

“ Ontfangen eene Misfivè van CURATEUREN „ *van 's Lands Univerfiteit te* LEYDEN, in „ dato 4. dezer, houdende de redenen, waarom „ zij vermeenen aan het Decreet dezer Verga- „ dering van den 29. December l. l., in de zaak „ van Mr. JOHAN LUZAC genomen, *niet te kun-* „ *nen voldoen*, zoo als breder bij gemelde Misfi- „ ve, hier na geïnfereerd, is vermeld”.

CURATEUREN *van 's Lands*
UNIVERSITEIT *te LEYDEN*
aan

Het PROVINCIAAL BESTUUR
van HOLLAND.

BURGERS PROVINCIAALE BESTUURDERS!

„ Wij hebben ontvangen het Uittreksel uit uw Besluit van den 29. December laatstleden, en *haasten ons*, eer wij de daar bij bedoelde Requisition van het *Committé-Provinciaal* ontvangen, Uwlieden een Andwoord toe te zenden, waar toe wij ons onvermijdelijk verplicht reekenen.”

„ Het is bekend, dat zedert het begin onzer Staats-Omwenteling verscheidene Personen, door eenen onaangenaamen doch noodzakelijken maatregel van *zelfs-verdediging*, van hunne Ampten en 's Lands Bedieningen ontzet zijn, om dat zij bekend stonden en blijken gegeven hadden van gevoelens, die men voor de *nieuwe Grondwet* gevaarlijk oordeelde; dat ook de Curateuren aan Hollands Universiteit terstond, *op eigen ingeven*, drie Hoog-leeraars, die zig een zekeren naam verworven hadden, van den Leeraar-stoel hebben meenen te moeten verwijderen. Het Bestuur heeft het ten voordeele van alle die Personen niet oorbaar of dienstig geoordeeld hunne zaak op nieuw te onderzoeken, dezelve te verhooren, en te vergelijken tegen gevorderde Beschuldigingen.”

„ Hoe

„ Hoe zeer moesten wij dan niet verwonderd en verbaasd staan, PROVINCIAALE BESTUURERS VAN HOLLAND! uit den inhoud van uw Besluit van 29. December 2de jaar, dit alles te zien gebeuren omtrent den Persoon van Mr. JAN LUZAC, wien wij op aanleiding van uwe Voorgangeren, om *zijne geboekstaafde bitterheden tegen het Fransche Gemeenebest*, van een gedeelte zijnes Posts hadden ontslagen; wien wij, toen hij liever zig van het overige gedeelte wilde ontdoen, dan naar onze REPUBLIKEINSCHЕ *aanmaaning* hooren, waren te wille geweest.”

„ Dat Mr. JAN LUZAC zodanige behandeling van U heeft mogen ondervinden, was ons des te onverwagter, daar gij ettelijke maanden ons met die zaak hadt laten begaan, zoo als wij vermeen dat *men nog behoorde te doen*; daar wij het niet verborgen hadden, maar het genoegzaam bekend was, dat wij voornaame Mannen voor zijne plaats hadden aangezogr.”

„ Edoch, ten einde *dit geding* niet in eene zee van woorden te verdrinken, zullen wij op die onderscheiding voor Mr. JAN LUZAC niet onbescheiden stille staan.”

„ Wij zullen niet aanroeren het geen ons, of zelfs ons Collegie, zou kunnen betreffen.”

„ Wij zullen niet enkel van de zaak uwer Voorgangeren de onze maaken.”

„ Wij zullen ons in dit geval van zoo een ver
en

en belangrijk uitzicht niet ophouden met den form van procedeeeren en *praktikaale middelen*, of door aanhalingen, die niet verre te zoeken zouden zijn, de zaak ten minsten op de lange baan schuiven.”

„ Maar wij zullen in uwen boezem, als met wie wij in *vertrouwelijke gemeenschap* behooren te staan, volvaardig en kordaat onze gezindheid over dezen *slimmen Man* openleggen. ”

„ Wij verwagten alles van uwe nadere overdenking

„ Al hadden wij in het begin van het verlopen jaar geen aandrang tot afzetting uit uwe Vergadering ontfangen, al had LUZAC van zijn Post nooit zelf afstand gedaan, zouden wij ons echter, na het verschijnen zijner *Noten op zijn Socrates, in gemoede* zoo wel als *aan de Natie* verplicht achten, nu de *Vijand der Fransche Republiek* zig ook de *Ondermijner van ALLE Volks-Regeering* toont te zijn, en den grond onzer aanmaaningen staaft, hem zonder aarzelen het Leeraars - Ampt te ontzeggen.”

„ Immers heeft hij in dat wijdloopig Stuk, een deel van zijne Collegien, daar hij over de eerste en voortreffelijkste Republiek handelt, bijna niets tot aanprijzing van dien Regeeringsform aangehaald; maar al het misbruik opeengestapeld, in het *haatlijkst daglicht* gesteld, wat de *ergste schurken* van dezelve gemaakt hebben.”

„ Wij kunnen dan ons niet inlaaten met eene beschuldiging, verhoor, onderzoek, vergelijking, of bemiddeling met Mr. JAN LUZAC, zoo min als

met

met eenig *Vijand van onze Republiek*; die nog zijn rust niet kan houden, en zijne denk- en handel-wijze duidelijk genoeg voor ieder onbevooroordeeld Leezer heeft op het papier gesteld."

„ Is het uwe begeerte de gronden te weeten, waar op wij hem van het onderwijs der *Vaderland-sche Geschiedenis* ontzet, en zijne nederlegging van de *Grieksche Profesie* hebben aangenomen? Die gronden zijn aan uwe Vergadering op meer dan eene wijze overkennelijk gemaakt."

„ Is het te doen om *Luzac* in zijnen Post hersteld te zien? Wij verklaren rondborstig, dat wij daar toe nooit de *medewerkers*, daarvan in geenen gevalle de *werktuigen* willen worden."

„ Zouden wij immer den *openbaaren Voorstander der Aristocratie* op zijnen thron draagen? immer aan den *heftigen bestrijder der Volks-Regeeringe* de aankomende Jongelingschap leveren om te verderven?"

„ Dan zouden wij ons bewust zijn van de belangen der Natie en die der Vrijheid te verraaden."

„ En hoedanig eenen Voorstander? die, om de *Aristocratie* smaakelijk te maaken, zoo wel zijne kunde, als het gegrond gezag der Ouden misbruikt; even als of ooit Griek of Romein eene *Aristocratie* zou hebben kunnen prijzen, die aan het Volk noch *Oppermagt*, noch *recht van kiezen* toekent, hoedanige thans door ieder braaf Burger met het beste recht gehaat en gevloekt wordt; hoedanige

door

door de oude Schrijvers niet eens voor een *Regeeringsform*, maar veel eer voor *Tyrannie* en *usurpatie*, zou gehouden zijn."

„ En hoedanig een *Bestrijder der Volks-Regeeringe*, wij hadden moogen zeggen derzelve *Lasteraer*; die in haar de natuurlijke eigenschap en kracht zegt te vinden, dat zij alle de heilzaamste en verstandigste instellingen omverfmijt, tot dat zij eindelijk op eene volslaagene *Dwingelandije uitloope*." (*)

„ In het tegendeel zullen wij, zoo lang wij in onze posten blijven, de *Aristocratische Factie*, als de *gevaarlijkste*, zoo wel als die van *Orange*, het hoofd blijven bieden, en van de vorming der *Jeugd* trachten te weeren; en geen *weérbarstig Hoogleeraar*, even min als ieder *Aimptenaar* van den Lande, boven de *grondbeginsels* van den Staat verheven achten."

„ En

(*) Op deze plaats was, in de *Leydsche Courant* van 16.] January, bij wijze van Noot, geplaatst het volgende: " Zie „ de *Nooten* op de *Redevoering over Socrates den Burger*, „ Bl. 107. regel 11. van de *Latinsche Uitgaaf*; want in de „ *Nederduitsche Vertaaling* hebben wii tot nog toe die *Aan-* „ *merking* vergeefsch gezogt." — Men vergelijke ondertus- „ *schen* deze *passage* van de *Misfive van Curateuren* met het „ reeds *anterieur Rapport* van den Burger VAN MARLE (hier „ voren pag. 129) en men trekke uit deze zo *juiste*, maar zeker- „ *lijk louter toevallige, overeenkomst* een *voegzaam besluit*.

„ En hier mede, PROVINCIAALE BESTUURDERS!
„ meenen wij voldoende aangetoond te hebben,
„ waarom wij aan het oogmerk van uw besluit niet
„ kunnen voldoen.

Heil en Broederschap!

Gefchreven te LEY-
DEN den 4. Janua-
ry 1797. het twee-
de Jaar der Ba-
taafsche Vrijheid.

Ter Ordonnantie van Cu-
rateuren.

JAC. DE FREMERY.

„ Waar op, gedelibereerd zijnde, is goedge-
„ vonden en verstaan, te persisteren bij het De-
„ creet op den 29. December l. l., in de zaak van
„ Mr. J. LUZAC, genomen, en dat mitsdien hier
„ van aan *Curateuren van 's Lands Univerfiteit* te
„ LEYDEN aanschrijving zal worden gedaan, met bij-
„ voeging, dat de Vergadering van Curateuren voorn.
„ VERWAGT, dat dezelyen aan het voorgemelde
„ Decreet, in allen deszelfs deelen, voor zoo veel
„ zulks hun aangaat, zullen voldoen.”

„ En zal mede Extract dezès aan het Provinciaal
„ Committé, tot informatie en bericht, worden
„ gegeven.”

[Op Vrijdag, den 13. January, kwam mij ter
ooren, dat de Curator Mr. LOUW VAN SANTEN,
den zelfden morgen, in de Municipaliteit van
Leyden, waarvan hij weder Lid geworden was,

zitting neemende, openbaar en ten aanhooren van een ieder, in dien Raad, een Stuk hadvoorgelezen, 't welk men meende verstaan te hebben tegens mij en aan het Provinciaal-Bestuur gericht te zijn. Ik wiste, dat de Raad der Stad Leyden in de zaken der Provinciaale of 's Lands Universteit volstrekt niets te zeggen, noch daarmede iets gemeen's had; dat het dus niet alleen eene onwaarheid, maar zelfs eene ongerijmde onwaarheid zijn zoude, indien Mr. LOUW VAN SANTEN had goedgevonden deze of soortgelijke communicatien, de Universteit of mij betreffende, aan dien Raad te doen, (quasi) op voorgeven, "dat hij slegts „ een Gedeputeerde was uit den Raad in het Collegie van Curateuren;" ofschoon het daarentegen wel waar konde zijn, dat een Curator van Stad's wege moest hebben het radicaal van Lid van dien Raad, en dat mitsdien, zoo wel hij als Mr. PIETER VAN LELYVELD PIETERSZON, dat radicaal misfende, zig ten onrechte de qualiteit van Curateuren hadden blijven aanmatigen, en nulliter in die qualiteit gehandeld hadden, ook op den tijd toen zij de zoo schandelijke Resolutie van 8. February 1796. hielpen neemen, en toen zij daarna met den Curator HAHN alle instantien, zoo van Rector en Senaat als van de studeerende Jeugd, vrugteloos deden afsloopen of onbeantwoord lieten. Dan, wat van dit alles ook wezen mogte, bekreunde ik mij aan de Harangue, door Mr. LOUW

VAN SANTEN in den Leydschen Raad gedaan, zeer weinig, toen ik, zeer onverwagt, in de Leydsche Nederduitsche Courant van Maandag, den 16. January 1797, het Decreet, tot het regelmatig onderzoek der zaak, bij het Provinciaal Bestuur op den 29. December 1796. genomen, niet alleen in zijne geheele uitgestrektheid geplaatst zag, maar ook 't zelve gevolgd van een ongetekend Stuk, de form eener Misfive van Curateuren van 's Lands Universiteit te Leyden aan het Provinciaal Bestuur van Holland, en voorts in spelling de bijzonderheid hebbende, welke den éénigen Mr. LOUW VAN SANTEN, in onzen tijd, eigen is; namentlijk, dat alomme in plaats van ijde ii wordt gebruikt, wii, zii, bliiken, in plaatse van wij, zij, bliiken enz. Dat zij, die, in de tegenswoordige omstandigheden, de plaatsen van Curateuren van 's Lands Universiteit vervullen, zig niet ontzagen eenen Profesfor, dien zij, ten welke prijze zulks ook dan zijn mogte, van zijne Post wilden ontzetten, onder vague en niets bepaald beteekenende benamingen het slag- of fer te maaken der blindste en domste Partij-zugt, ja zelfs ten dien einde in hem gevoelens en daaden te veronderstellen, die zij nimmer bewijzen kunnen, om dat ze nimmer aanweezig zijn geweest, — dit had ik ondervonden en kon daaraan niet twijfelen: Maar het scheen mij ongelooflijk, dat zij, (om hunne eigene woorden en die van hunnen gemeenzaamen Vriend, den Burger VAN MARLE,

te gebruiken,) hunner hollende drift zoo verrezouden hebben toegegeven, ja zig zelve, en 't geen zij aan hunne Posten schuldig waren, zoo verre zouden hebben vergeeten, dat zij in een Stuk, aan de hoogst-geconstitueerde Magt ingezonden, om hunne weigering van gehoorzaamheid (ware het mogelijk) te wettigen, dadelijk BEWIJSBAARE ONWAARHEDEN zouden hebben ingelascht, en daarnevens grondbeginsels aan den dag gelegd, die of hunne diepe onkunde verraaden, of toonen, dat zij gevoelens zijn toegedaan, regelregt strijdig met de grondbeginsels eener representative Volks-Regearing, jegenswoordig in deze Landen aangenomen; ja! dat zij daarenboven ('t geen nog verder gaat) mij gevoelens zouden toeschrijven, waarvan mijne Geschriften middagklaar aantoonen, dat ik reeds onder 't vorig Bestuur, en ten tijde van den Stadhouderlijken invloed, juist het tegendeel opentlijk had gezegd en geschreeven. Ik konde dus dit Stuk naauwlijks, als van Curateuren zelve afkomstig en door hen goedgekeurd, beschouwen: En het is niet dan met de uiterste verbaazing, dat ik naderhand, (offchoon 't mij nimmer, noch door 't Provinciaal-Bestuur zelve, noch door 't Provinciaal-Committé zij in handen gekomen) uit de gedrukte Decreeten gezien heb, dat hetzelve in de daad van wegens Curateuren aan welgem. Vergadering, doch met het wel-verdiend gevolg, is ingezonden. Ik besloot derhalven, in dit geval, en
daar

daar voorsz. voorlezing in den Raad, niet minder dan de plaatsing in de Leydsche Courant, met een ogenschijnlijk doel geschied waren, juist op het tijdstip der grootste gisting, wegens 'tgeval van van Trap C. S. te Leyden plaats hebbende, het middel te gebruiken, 'tgeen, in de eerste plaats, tegens OPENBAARE LASTERAERS gebruikelijk is: En, twee dagen daarna, deed ik, in de Leydsche Courant van Woensdag 18. January, het volgende plaatsen.]

N^o. X. B. [UITTREKSEL uit de LEYDS-
SCHE NEDERDUITSCH
COURANT van 18. Janua-
ry 1797. N°. 8.]

“ Met niet minder verontwaardiging dan bevreemding, in de LEYDSCHÉ COURANT van Maandag, den 16. January 1797, gezien hebbende zeker ongetekend Stuk, waarin CURATEUREN van 's Lands Universteit te Leyden, aan het Provinciaal Bestuur van Holland schrijvende, voorkomen, begrijpt de Ondergetekende ligtelijk, ofschoon een rechtsstreeksche aanval, op zulk eene publicque manier, en met zulke kenbaare inzichten gemaakt, wel nodig hadde op dezelfde wijze afgeweerd te worden, ten einde die zoo onbetaamlijke en ongeoorlofde inzichten te verijdelen, dat nogthans een Stuk, waarvan elke regel of eene

bewijsbaare onwaarheid, of eene ontrouwe verzwijging, of eene dwaaze onbezonnenheid behelst, ommogelijk in een *Nieuws-Papier*, 'twelk men zig verwonderen zal tot zulke *personeele geschilden* te moeten dienen, naar verdiensten kan beëntwoord worden. Des zal de Ondergetekende zig moeten getroosten deze voor een rust-lievend mensch zoo onaangenaame taak te vervullen bij een afzonderlijk *Bericht*, 'twelk eerlang in de Boekwinkels zal te bekomen zijn."

"De Ondergetekende zal bij dat *Bericht* niet na laten, het geen door den Steller van 't voorz. Stuk *geboekstaafde bitterheden en vijandschap tegens het Fransch Gemeene-best* genoemd word, te toetsen aan zekere twee Dichtstukken van den Burger Mr. LOUW VAN SANTEN, het eene *aan de Fransche Natie gericht, bij het vertrek van NECKER*; het ander *aan LAFAYETTE uit zijn Vaderland wijkende*, bij welk laatste Mr. LOUW VAN SANTEN de Franschen noemt: "een ondankbaar GEPEUPEL, 't welk, door een Snoodaert aangevoerd, alle recht en onrecht verwarde," en waar bij hij het toemaalig *Fransch Bewind* met den eer naam van TYRANNEN bestempelt, terwijl hij bij 't eerste Dichtstuk zegt, "dat men van ondankbare Menschen, zoo als de Franschen waren, niet dan SCHAND-DAADEN te wagten had."

"Doch alle verdere *onwaarheden en openbaare Lasteringen*, bij 't voorz. ongetekende Stuk ver
vat,

vat, hier met stilzwijgen voorbijgaande, en zonder voor als nog te reppen van de Aanmerking, door den Steller uit de Noten op de Latijnsche Uitgave van des Ondergetekendens *Redevoering over Socrates* gehaald, (Bladz. 107, regel 11.) — eene Aanmerking, die niet van *alle Volks-Regeeringen in 't gemeen*, maar bijzonder van *eene onbepaalde Volks-Regeering*, spreekende, zoo als toente Athenen plaats had, geenzins op des Ondergetekendens begrippen, maar op de *eigene woorden* van een oog-getuigen, den Wijsgeer PLATO, berust, (zie pag. 77, regel 25 derzelve Noten op de Latijnsche Uitgave;) — zonder, voor als nog, in alle die bijzonderheden te treden, zal de Ondergetekende zig bij dit Nieuws-Blad vergenoegen, den, uit *zijne bijzondere spelling* alleen genoegzaam kennelijken, Steller van 'tgem. ongetekende Stuk *opentlijk te sommeeren*, dat, zoo hij voor een **EERLIJK MAN** wil gehouden worden, hij *bewijze*, dat de Ondergetekende ergens of ooit *geprezen* hebbe, “ of wel Griek of Romijn hebbe doen „ *prijzen eene Aristocratie*, die aan het Volk „ **NOCH OPPERMAGT, NOCH RECHT VAN KIEZEN** toekent, ” terwijl de Ondergetekende juist de tegen-overgestelde, die *beiden aan 't Volk toekent*, als de *echte Aristocratie* der Ouden alomme voordraagt, (men zie inzonderheid de Nederduitfche Uitgave der gemelde *Redevoering* bladz. 144. en vergelijkte den **LETTERBODE van 13. January**

pag. 13.) ja! terwijl hij reeds in den jaare 1785 opentlijk heeft gezegd en geschreeven, (*) “ dat „ hij voor de *beste Regeerings-Vorm* hield die, „ welke, door eene gelukkige zamenvoëging, de „ magt des *Volks* en der *Aanzienlijksten*, te ge- „ lijk, zo verbonden en zo van een gescheiden „ houdt, dat, aan de eene zijde, het Lighaam des „ Volks noch deel neeme in het daadelijk bestuur, „ noch invloed hebbe op de bedieninge des Rechts, „ en dat, aan den anderen kant, *de benoeming van* „ *Regenten* NIET ONAFHANGLIJK gemaakt wor- „ *de van de stemme der Burgeren*, ten einde niet „ zij, die het bewind in handen hebben, zig zel- „ ven veel-eer als *Meefters* dan als *Bestuurders* „ *van den Staat* beschouwen:” Gelijk de Onder- getekende, *de heftige Bestrijder en Lasteraer der Volks-Regeering* door denzelven Steller genoemd, in zijne *Aanmerkingen* op de Nederduitsche Uitgave van gem. *Redevoering* (bladz. 160.) met zo veele woorden geschreeven heeft, „ dat, de voorwaarden van *Volks-deugd* en ande- „ ren, die tot eene *Volks-Regeering* noodzaak- „ lijk zijn, voorondersteld zijnde, hij die vorm, „ behoorlijk *getemperd* en *bepaald*, houdt voor „ 'tmeest

---

(*) *Redevoering over de Geleerdheid, de Voedster der Burger Deugd*, pag. 54.

„ ’t meest overeenkomstig met de waardigheid der
 „ *Menschelijke Natuur*, en ’t meest dienende tot
 „ onze bestemming voor ’t hoogst mogelijk geluk.”

“ Edoch, om des te minder twijffel over te laaten, nopens den LASTER, in de aangehaalde onbewezene aantijging opgesloten, belooft de Ondergetekende *eene Premie van HONDERD DUCAATEN* aan al wie (den Steller van voorsz. ongetekend Stuk niet uitgesloten) de waarheid der gemelde aantijging, ’t zij uit het meer-gemelde Werkjen, of uit eenig ander Geschrift van den Ondergetekenden, zal aantoonen, ten genoegen en ter overtuiging van twee des kundige Mannen, aan weêrzijde éénen te kiezen, met magt om, in geval van verschillend gevoelen, een derden *super-arbiter* nevens zig te assumeeren; latende de Ondergetekende voorts, bij ontstentenis aan de zijde van voorn. Steller, om aan deze opentlijke *somma-tie* en *provocatie* dadelijk te voldoen, aan elk Mensch, die gevoel van *eer* en *deugd* heeft, wat ’er van dit gantsche Stuk te oordeelen, wat ’er van des Stellers *verstand* of *hart* te denken, en wie voor een EERLOOZE LASTERAER te houden zij.”

LEYDEN 17. *January* 1797.

JOHAN LUZAC.

[Curateuren, of wel die geen van hen, die de plaatsing van bovenstaande Misfivē in het Leydsche Nieuws-Papier bezorgd had, even gelijk hij de Aanhaling der Noten op de Redevoering over Socrates nodig gëoordeeld had, zoude ook zeer gemakkelijk de plaats of plaatsen hebben kunnen aanwijzen, waar ik immer of ooit gezegd of geschreeven had, “ dat de Grieken of Romeijnen eene „ Aristocratie zouden gepreezen hebben, die aan „ het Volk noch Oppermagt, noch recht van kiezen, toekent:” Immers had hij moeten aantoonen, dat ik zelf aldus voor mij gevoeld of gëoordeeld had; dat ik ooit geleerd of staande had gehouden, “ dat de oorspronglijke Oppermagt „ niet in den boezem van ’t Volk berustte, of dat „ het Volk geen recht had, om op de keuze zijner „ Overheden eenen wettigen en heilzaamen invloed „ te hebben:” Dit was te meer zijn plicht geweest, dit had de eer van Curateuren te meer gevorderd, daar zij, bij de stellige en beweezene ontkentenis hunner Beschuldiging, nu voor Lasteraers en Eerrovers bij een ieder te boek gesteld moesten worden. Ondertusfchen hebben zij tot heden, op zulk eene nadruklijke uitdaging, een diep stilzwijgen gehouden; en ’t eenigste, ’t geen Mr. LOUW VAN SANTEN heeft goedgevonden daarop te antwoorden, bestaat in dezē weinige Regels, te vinden in de Leydsche Courant van 20. January 1797. “ LOUW „ VAN SANTEN getuigt voor ieder, die ’er be- „ lang

„ lang' in stelt, dat de brief, op naam van Curatoren der Hooge-Schoole in de Leidsche Courant den 16. Januarii geplaatst, op twee woorden na, die zes regels achter uit geraakt zijn, letterlijk het Besluit is van Curateuren; en de spelling zonder ij de ziine.” Of nu hier mede, dat een lasterlijke Brief op Besluit van Curateuren geschreeven is, de Leugen tot eene Waarheid wordt, en of dus Curateuren, boven alle andere Menschen, in eene vrije Republijcq, het recht hebben vrijelijk den geen te lasteren, dien zij willen vervolgen en onderdrukken, even gelijk zij openlijk staande houden aan niemand van hunne daaden en verrichtingen eenige verantwoording schuldig te zijn, maar met de Profesoren arbitrairlijk en naar goedvinden te kunnen handelen, — zulks wil ik hier, tot nader onderzoek, aan 't gevoel van elk eerlijk Mensch overlaten.]

N°. XI. A.

Aan het PROVINCIAAL-COMMITTÉ *van* HOLLAND.

Geest reverentelijk te kennen JOHAN LUZAC, woonagtig te LEYDEN:

Dat de Ondergetekende Zondag, den 1. January 1797, ontfangen heeft een Extract uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur van Holland, in
dato

dato den 29. December 1796. inhoudende de Resolutie van welgem. Bestuur op het Rapport, ten zelve dage uitgebragt door de Personeele Commissie in des Ondergetekenden's zaak benoemd; bij welk Decreet "het onderzoek naar de merites „ der Resolutien van Curateuren der Univerfiteit „ te Leyden, in dato 8. February en 23. Maart „ l. l., vergeleken met des Ondergetekendens Mis- „ sive op 26. February aan voorn. Curateuren ge- „ schreeven, gedemandeerd wordt aan het *Pro- „ vinciaal-Committé* van Holland," en de wijze, waarop 't zelve onderzoek ingericht zoude worden, regelmatig bepaald wordt bij *zekere termijnen*, die zo wel voorn. Curateuren als de Ondergetekende, bij het overgeeven hunner wederzijdsche Poincten van Beschuldiging of Verdediging, respectievelijk, gehouden zouden zijn *te observeeren*, " ten „ einde dit *Committé- Provinciaal* in staat zoude „ zijn, om, bij de eerst ordinaire bijeenkomst van „ voorn. Vergadering in de maand Maart eerstkomende, met overlegging van alle de in hunne „ handen gekomen Stukken, dezelve in gem. zaak „ te dienen van Advis: "

Dat, voorsz. Resolutie medebrengeende, " dat „ Extract van dit Decreet gegeven zoude worden aan het *Provinciaal-Committé*," de Ondergetekende vermeent onnodig te zijn de dispositien, daar bij vervat, alhier wijdlopijger te melden, en dus alleenlijk zal bijvoegen, dat Curateu-

ren

ren *binnen veertien dagen* na de requisitie gehouden zijn aan dit *Committé* te bezorgen de *precise Poincten* van *Accusatie*, waar op zij gemeend hebben derzelve *Resolutie*, in dato 8. February 1796. te kunnen neemen:

Dat ondertusfchen, na het *delaijeeren* van *méer dan een half-jaar*, aan de zijde van voorn. *Curateuren*, om bij het *Provinciaal-Bestuur* van *Holland*, door zodanige *specifique opgave*, het *beklag* van den *Ondergetekenden* over hunne *onrechtmatige* en *onderdrukkende handelwijze* te beantwoorden, mitsgaders uit hoofde van andere redenen en omstandigheden, de *Ondergetekende* niet dan te veel grond heeft te vermoeden, dat zij *Curateuren*, door *verdere delaijen*, deze zaak zouden kunnen en willen *slepende houden*, tot dat veelligt, bij *expiratie der aanstelling* of bij *vernieuwing van 't Provinciaal-Bestuur*, de *jegenswoordige Vergadering* over hunne *gedragingen*, ten opzichte van den *Ondergetekenden*, niet meer *zoude kunnen oordeelen* en *besliffen*:

Weshalven de *Ondergetekende* zig keert tot dit *Provinciaal-Committé* met verzoek, “ dat, de
 „ *bovengemelde termijn van veertien dagen* ver-
 „ *streeken* en door voorn. *Curateuren* aan de re-
 „ *quisitie* niet voldaan zijnde, zij, naar gronden
 „ van *Rechte*, van de *faculteit*, hen bij gemelde
 „ *Resolutie* toegestaan, om als nog (na het *vrug-*
 „ *teloos verloop van een half-jaar*) hunne *Poinc-*
 „ *ten*

„ ten van Beschuldiging tegens den Ondergete-
 „ kenden over te geeven, werden verklaard te zijn
 „ vervallen, en hij, bij tijdige communicatie der
 „ overige Stukken, in gemelde Decreet gemen-
 „ tioneerd, in staat gesteld, den hem gestelden ter-
 „ mijn te observeeren, ten einde de welmeening
 „ der Vergadering van het *Provinciaal-Bestuur*
 „ door gezogte dilayen niet worde gefrustreerd en
 „ illusoir gemaakt.”

”t Welk doende &c.

(getekend)

JOHAN LUZAC.

(gepresenteerd 16. January 1797.)

N. XI. B.

CURATOREN van HOLLANDS-
 HOOGESCHOOL.

aan

Het PROVINCIAAL-COMMIT-
 TÉ van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Het doet ons zeer leed, dat wij ons verplicht vinden op uwe gë-eerde Aanschrijving van den 23. dezer Louwmaand te moeten antwoorden, „ dat wij volharden met in geene nadere Beschuldiging, verhooren, of onderzoek van de zaak van „ Mr. *Jan Luzac* te kunnen treden:” Wat be-
 „ trefte

treft de reden van dit ons Besluit, beroepen wij ons op den inhoud van onzen Brief aan het *Provinciaal-Bestuur van Holland* van den 4. van Louwmaand dezes jaars.

Heil en Broederschap.

op last van Curateuren voornoemd
(was get.) JAC. DE FREMERY.

Geschreeven in LEYDEN,
den 30. van Louwmaand 1797.
derde jaar.

N°. XI. c.

EXTRACT *uit de gedrukte*
DECREETEN *van het* PRO-
VINCIAAL-BESTUUR *van*
HOLLAND.

6. February 1797.

“ Ontfangen eene Misfivè van het *Provinciaal-Comité*, in dato op heden, houdende kennisgeving, “ dat het zelve, ter voldoening aan het Decreet van den 29. December l. l., in de zaak „ van Mr. JOHAN LUZAC genomen, op den „ 23. January l. l., van Curateuren van Hollands „ Hooge-School te Leyden had gerequireerd de „ *precise Pointen van Accusatie* tegens voorn. „ Mr. *Johan Luzac*:” Dat Curateuren daarop hadden geantwoord, “ dat zij *volharden* met in „ gee-

„ geene nadere beschuldigingen, verhooren, of
 „ onderzoeken van de zaak van Mr. *J. Luzac* te
 „ kunnen treden,” zig beroepende op den inhoud
 der Misfivè aan deze Vergadering, van den 4.
 January 1. 1., waar door het Committé zig dan ook
 buiten staat bevond, om aan den inhoude van het
 gem. Decreet te voldoen; meldende het Commit-
 mitté verder, “ dat op den 16. January aan het
 „ zelve door meergem. *Luzac* is geprefenteerd een
 „ Request, tendeerende, dat, indien Curateuren,
 „ binnen den geprefigeerden tijd van veertien da-
 „ gen, aan de Requisite tot *het bezorgen der pre-*
 „ *cise Pointen van Accusatie*, waarop dezelve ge-
 „ meend hadden de Resolutie van 8. February
 „ 1796. te kunnen neemen, niet mogten voldoen,
 „ dezelve zouden worden verklaard daar van te
 „ zijn *vervallen en verftoken*, en hij, bij commu-
 „ nicatie der overige Stukken, in het Decreet de-
 „ zer Vergadering gementioneerd, in staat zoude
 „ worden gesteld den hem gestelden termijn van veer-
 „ tien dagen te observeeren, tén einde de welmee-
 „ ning dezer Vergadering door gezogte dilayen niet
 „ zoude worden gefruftreerd en elusoir gemaakt;”
 welke Misfivè van Curateuren, benevens het Re-
 quest van Mr. *J. Luzac*, ten dezen was gevoegd, ver-
 zoekende het Committé daarop de intentie dezer
 Vergadering te verneemen.”

„ Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevon-
 den en verstaan, “ het *Provinciaal-Committé* bij
 „ de-

„ deze te autoriseeren , om de bij hetzelfde voor-
„ handen zijnde Stukken , speciaal het *laatste Be-*
„ *richt van Curateuren* in de zaak van den Bur-
„ ger *Luzac* gegeven , benevens de ten dezen
„ geproduceerde *Misfive van Curateuren* , te stellen
„ in handen van den gemelden *Luzac* , om daarop ,
„ conform aan het Decreet van den 29. December
„ l. l. , in zijne belangens te worden gehoord. ”

„ En zal Extract deszes aan het *Provinciaal-*
Committé worden gegeven , tot informatie en
naricht. ”

N° XI. d.

GELIJKHEID, VRIJHEID, BROEDERSCHAP.

In DEN HAGE den 13. February 1797.

Het derde Jaar der Bataafsche Vrijheid.

Het Departement van ALGEMEEN-WELZIJN
van het PROVINCIAAL - COMMITTÉ
van HOLLAND

Aan

Den Burger J. LUZAC te LEYDEN:

MEDE-BURGER !

Ter voldoening van 't Decreet van 't *Provinciaal-*
Bestuur in dato 6. February 1797. bekomt gij:

L

N^o. EX-

- 1°. Extract uit de Decreeten van de *Provisioneele Representanten van 't Volk van Holland*, in dato 2. Febr. 1796.
- 2°. dito Extract uit derzelve Decreeten in dato 17. February 1796.
- 3°. Extract uit de Decreeten van derzelve Vergadering in dato 8. January 1796.
- 4°. Misfive van Curateuren over Hollands Hoge-School te Leyden, aan 't Provinciaal-Bestuur geschreeven, in dato 3. December 1796.
- 5°. Misfive van dezelve Curateuren aan 't *Provinciaal-Committé* geschreeven, in dato 30. van Louwmaand 1797.

Ten einde binnen veertien dagen na onfangst dezer uwe *plenaire defensie* ten dien opzichte in te leveren.

Heil en Broederschap.

Het DEPARTEMENT voorn.

Ter ordonnantie van 't zelve.

(was get.)

L. J. BLOK.

N°. XII.

[MEMORIE van Mr. JOHAN LUZAC, ter voldoening aan de Decreeten van het PROVINCIAAL - BESTUUR van HOLLAND, in dato 29. December 1796. en 6 February 1797. mitsgaders aan de Aanschryving van 't PROVINCIAAL-COMMITTÉ in dato 13. February 1797.]

Aan het PROVINCIAAL-COMMITTÉ
van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Op den 14. dezer maand February heeft de Ondergetekende ontvangen uwe Misfive, geschreeven in 's Hage den 13. bevorens, verzellende, ter voldoening aan 't Decreet van 't *Provinciaal-Bestuur* in dato 6. February 1797. vijf Bijlagen, “ ten einde de de Ondergetekende binnen 14. dagen na ontfangst zijne *plenaire defensie* ten dien opzigté zoude inleveren.”

Het vijfde of laatste der voorsz. Stukken is eene Misfive van Curateuren over Hollands Hoogeschool aan dit *Provinciaal-Committé*, in dato

30. van Louwmaand 1797. waar bij Curateuren zeggen, “ dat het hun zeer leed doet, dat zij zig „ verpligt vinden op de Aanschrijving van dit Com- „ mitté, in dato den 23. derzelfde maand, te moe- „ ten antwoorden, dat zij *volharden* met in geene „ nadere beschuldigingen, verhooren, of onder- „ zoek van de zaak des Ondergetekenden te kun- „ nen treden; en dat, wat betreft de reden van „ dit hun Besluit, zij zig beroepen op den inhoud „ van hunnen Brief aan het *Provinciaal-Bestuur van „ Holland* van den 4. van Louwmaand laatstleden.”

Dezen laatsten Brief van 4. Louwmaand heeft de Ondergetekende onder de voorz. Bijlagen niet gevonden: Doch, daar dezelve door eenen der Leydsche Curateuren in eene openbaare Zitting van den jegenswoordigen Raad van Leyden, Vrijdag den 13. January, na het houden eener sterke Redevoering ten nadeele van den Ondergetekenden, is publicq gemaakt, en vervolgens ook den 16. January in de *Leydsche Nederduitsche Courant* aan de gantsche Natie is medegedeeld, behoeft de Ondergetekende naar deszelfs inhoud niet te gissen: Een ieder, die 'tzelve Stuk gelezen heeft, (en wie is 'er, die 't niet met *verwondering* geleezen heeft, indien het gevoel, bij die lecture in elk eerlijk hart oprijzende, den mischien te flauwen naam van *verwondering* kan draagen) — een ieder weet, dat daarbij gezegd wordt: “ Wij kunnen „ dan ons niet inlaaten met eene beschuldiging, „ ver-

„ verhoor, onderzoek, vergelijking, of bemiddeling met Mr. JAN LUZAC, zo min als met eenig „ Vijand van onze Republicq;” daar ondertusfchen diezelfde Misfivè weder opgevuld is met *nieuwe aantijgingen*, fommigen nog onbezonnener, anderen nog ongegronder of lasterlijker dan die, waarop men de autorifatie tot remotie van den Ondergetekenden had verkreegen, doch welken men nu met ftilzwijgen voorbijging, om de rechtvaerdiging van die remotie in eene posterieure daad te zoeken. Nimmer was, zo veel hem bekend is, het doel van 't *Provinciaal-Bestuur van Holland*, dat Curateuren *nieuwe befchuldigingen* tegens hem zouden opgeeven; maar wel dat zij de reeds opgegevenen, die in *vague, onbepaalde, losfe, onbeweezene, of niets beduidende* aantijgingen en asfertiën bestonden, zouden *bepaalen en verifieeren*, inzonderheid dat zij de stellige ontkenenissen en de provocatiën tot bewijs dier aantijgingen, vervat bij de Memorie van den Ondergetekenden, zouden beantwoorden, en de *Grieven*, door hem, die nimmer in zijne verdediging gehoord was, bijgebracht, rescontreeren, op eene wijze, die voldoende konde gehouden worden bij eene Vergadering, welke tot stelregel had de *waare Gelijkheid* in acht te neemen, met aan een ieder *onvertogen recht te doen wedervaaren*.

Een der hoofd-trekken doch, die *Tyrannij* en *Onderdrukking* kenscherfen (om 't even of zij

den Monarchalen scepter zwaaijen , of zig onder 't Volks - masker verbergen ,) is , dat men zijn Medemensch , bij wijze van straffe , van zijne goederen , staat , vrijheid , of leven berove , zonder hem de beschuldiging behoorlijk mede te deelen , en hem daarjgens onpartijdiglijk in zijne Verdediging te hooren : Dit is ondertusfchen door Curateuren ten opzigte van den Ondergetekenden geschied : Dit is geschied onder eene Regeering , die *Vrijheid* en *Gelijkheid* niet minder tot grondslag moest hebben , dan zij 't zelve tot Boven - schrift van alle haare Besluiten had aangenomen . En , nu de Vertegenwoordigers van 't Volk van Holland , de voldoening van hunnen plicht , mitsdien ook de liefde hunner braave Mede - Burgers , den duurzaam welstand van 't Vaderland , en de rust van hun geweeten , niet in *woorden* en *klanken* , maar in *daaden* zoekende , een Ingezeten , van wien het onlochenbaar zeker is , dat hij onverhoord is veroordeeld , gelegenheid willen geven , om zig tegens de ingebragte beschuldigingen te verdedigen , — nu weigeren Curateuren te voldoen aan eene welmeening , die hen , naar de echte gronden van *waare Gelijkheid* , niet minder dan den geringsten Bnrger behoorde heilig te zijn : Nu onttrekken zij zig aan de naarkomsing der Besluiten van de hoogst - geconstitueerde Magt : Nu is hun plecht - anker de stelregel van hem , die ons als 't voorbeeld eenes doemwaardigen Rechters wordt

voor-

voorgedragen; om dat, der boosheid ter veroordeeling eenes Onschuldigen te wille geweest zijnde, 't geen eenmaal, hoe verkeerd ook, geschreeven was, volgens hem, geschreeven moest blijven.

Edoch de Ondergetekende bezeft, dat deze aanmerkingen aan uwe aandagt, GĒ-EERDE MEDEBURGERS! te minder zullen ontslippen, om dat de weigering van Curateuren de hoogst-geconstitueerde Magt van den Lande nog meer beledigt, dan ze hem kan benadeelen: Zeker is het, dat hem nimmer eenige beschuldiging ten zijnen laste is medegedeeld; gevolglich ook dat hij nimmer, noch door het wel-eer bestaan hebbend *Committé van Waakzaamheid*, noch door of van wegens eenige andere Commissie der *Provisioneerende Reprezentanten van Holland*, noch door Curateuren zelve, in zijne defensie is gehoord: Volgens het eigen voorgeeven van Curateuren zelve, is het verder zeker, dat zijne remotie, als Professor in de *Vaderlandsche Geschiedenisfen*, niet heeft plaats gehad op *eigen ingeven* van Curateuren, zoo als zij bij hunne *Misfive* van 4. January aan 't *Provinciaal-Bestuur* zeiden, ten opzichte van drie andere Professoren, gebeurd te zijn; maar dat zij gehandeld hebben, ingevolge van eene Beschuldiging, ingebragt door het gemelde *Committé van Waakzaamheid*, van 't welk des Ondergetekendens eigen *Schoonbroeder*, WIJBO FYNJE, toen ter tijd ook President van de Vergadering der *Pro-*

visioneele Representanten, Mede-Lid was : Zeker is het eindelijk, dat die Beschuldiging aan Curateuren door de *Provisioneele Representanten* niet heeft kunnen noch mogen ter hand gesteld worden, om met den Ondergetekenden onverhoord, naar *goedvinden en willekeur*, te handelen: Zodanige arbitraire en onderdrukkende handelwijs stond hen Representanten zelve niet vrij, vermits (om de eigene woorden van Mr. PIETER PAULUS nog eenmaal te gebruiken, dewijl ze volkomen waar zijn) “een Monarch, hoe onbepaald zijn vermogen over deszelfs Onderdaanen ook zijn moge, aan dezelve hunne volkomene defensie tegens ingebragte beschuldigingen niet mag weigeren.” Het geen eenen vrijmagtigen Koning niet vrij staat, was veel minder in 't vermogen eener Vergadering, die op *Vrijheid en Gelijkheid* gegrondvest was, en wier wil noch meening zijn konde om, onder die geheiligde naamen, een *Despotismus*, voor eenen Monarch ongëoorlofd, uit te oeffenen; Hadden nu de *Provisioneele Representanten* in hunnen eigen boezem dat vermogen niet, dan konden ze het niet aan Curateuren der Leydsche Universiteit overdragen: Dan konden ze aan dezen nimmer de magt geven, veel min die in hen vooronderstellen, om iemand, hij zij wie hij zij, veel min een Man, wiens jaaren, levens-stand, en aan den Vaderlande beweezene verkleefdheid, eenige aanmerking verdienden, als 't ware, op een zogenaamd

notorium per se, uit hoofde van feiten, waarover hij nimmer ondervraagd was, en die hij steeds verre zoude geweest zijn van te erkennen, te veroordeelen en van zijne Post te ontzetten: Dan is mitsdien de daad van Curateuren, niet alleen onrechtvaardig *in zig zelve*, maar ook, wat *de form* betreft, *ipso jure* nul en wederrechtelijk: En nimmer heeft eene zogenaamde functie der *Provisioneele Representanten* aan die daad van Curateuren eenige kracht kunnen bijzetten, om dat 't geen in zig zelve en in zijn oorsprong onbestaanbaar is, door eene bijkomende functie, die even onwettig en onrechtvaardig zijn zoude, nimmer krachtig en deugdzaam gemaakt kan worden. Daar dan nu *à posteriori* het *Provinciaal-Bestuur* aan Curateuren tot drie herhaalde reizen de gelegenheid verschaft heeft, om 't geen in den aanleg hunner handelwijze, ten opzigte van den Ondergetekenden, ontbroken had, en waarvan 't gebrek eene notoire *nulliteit* met zig medebragt, te verbeteren en aan te vullen, in zoo verre namentlijk als het hen mogelijk was, om, tot rechtvaardiging dier handelwijze, redenen bij te brengen, die voor 't oog eener rechtlievende Vergadering stêe konden houden, — zal ieder, bij wien blinde drift geen leidsvrouw en onderdrukkende partijchap geen bestuurster is, zeer ligt het besluit opmaken, waarom, na tweemaal op de minst voldoende wijze hun Besluit tegens den Ondergetekenden ge-

rechtvaardigd te hebben; zij nu, tot specifieke opgave van Beschuldigingen genoopt, al wederom tot twee herhaalde reifen weigeragtig zijn aan de ernstige aanmaaning van de hoogst-geconstitueerde Magt te gehoorzamen. Veel-licht, al bekwam de Ondergetekende geene andere justificatie bij zijne Land- en Tijd-genooten, vooral bij de onpartijdige Nakomelingschap, zoude deze zoo treffende omstandigheid voor zijne eer genoegzaam zijn, en zijne Nagedagtenis als die van een eerlijk, cordaat, en waarheid-lievend Man, bij die van Curateuren in hunne gedragingen en maat-regelen, op het helderst doen afsteeken.

De Ondergetekende heeft zig bij deze zijne Verdediging den plicht van bescheidenheid en gematigdheid te streng voorgeschreeven, dan dat hij op deze praeliminare aanmerking verder zoude stilstaan. Alleen moet hij 'er bijvoegen, dat, daar Curateuren nu in gebreke gebleeven zijn, om conform aan de Resolutie van 't *Provinciaal-Bestuur*, in dato 29. December 1796, op te geeven de *preciese Poincten van Accusatie*, waarop zij Curateuren gemeend hebben derzelver Resolutie, in dato 8. February 1796, te kunnen neemen, de taak zijner Verdediging voor hem moeilijk en verdrietig is geworden; moeilijk, om dat hij zijne defensie inrichten moet tegens beschuldigingen *in vago*, of aantijgingen, die in de daad geene beschuldigingen, maar losse vooronderstellingen, zijn;

zijn; verdrietig, om dat hij dus in herhaalingen moet vallen van 't geen hij reeds bij zijne Misfive aan Curateuren van 26. February 1796. en nog wijldloopiger bij zijne Memorie van 27. July 1796. aan 't *Provinciaal-Bestuur*, tegens die onbepaalde en onzekere inculpatiën, heeft bijgebracht. Echter getroost hij zig een en ander, om dat hij uit de injunctie van welgemelde Bestuur aan Curateuren, om *zodanige precise Poincten van Accusatie als nog op te geeven*, wettiglijk, als eene reeds gedecideerde zaak, meent te kunnen opmaaken, dat 'er in de Resolutie van Curateuren van 8. February, zoo min als in de Voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid*, (de waarheid van de zelve al eens aangenomen zijnde, offchoon die aan bewijsbaare onwaarheden laboreere) geene *juiste opgave* van eenige genoegzame Beschuldiging tegens den Ondergetekenden gevonden wordt; eene tweede omstandigheid alwederom, die, gevoegd bij de herhaalde weigering van Curateuren, om als nog die juiste opgave te doen, voor hem de volledigste justificatie is en den indruk bevestigt, dien de lecture van die zoo voorbeeldelooze Resolutie niet alleen op den Academischen Senaat, maar op alle luiden, die denkbeelden van recht bezitten en waardeeren, gemaakt heeft, en voorzeeker bij de Nakomelingschap, wanneer zij zig herinnert, dat die Resolutie in tijden van *Vrijheid en Gelijkheid* genomen is, nog verder zal maaken.

De *precise Poincten van Beschuldiging*, zonder welken geene veroordeeling had behooren te geschieden, mitsdien ontbreekende, weet de Ondergetekende geene andere leidraad te volgen, dan dat hij het nader Bericht van Curateuren, in dato den 3. December 1796. (het eerste Bericht van de maand September deszelfden jaars in zijne handen niet gesteld zijnde) in de *eerste plaats* zal naargaan, bij zoo verre daarin eenige schijnbaare argumenten vervat zouden mogen zijn; vervolgens in de *tweede plaats*, ten overvloed, beantwoorden de losse en onbestemde aantijging van kwalijk-gezindheid tegens de Fransche Revolutie of ook wel tegens die van ons Vaderland, van zogenaamde *Aristocratie* enz.; in de *derde plaats* meer bepaald spreken van *het gevaar der bekende gevoelens van den Ondergetekenden, ten aanzien zijner Profesie in de Vaderlandsche Historie*, door middel van welke dubbelzinnige voordragt de Resolutie der Provisioneele Representanten van 2. February 1796. tot zijne remotie is in de waereld gekomen; en eindelijk in de *vierde plaats* naargaan de verdere dispositiën, die Curateuren, behalven het zogenaamd ontslag der evengenoemde Profesie, op eene nog hoonender wijze goedgevonden hebben tegens den Ondergetekenden te neemen.

Naar dit voorschrift van orde, en uit hoofde dat het U, GË-ZERDE MEDEBURGERS, niet nodig heeft

heeft gescheenen de Misfivè van Curateuren aan het *Provinciaal Bestuur van Holland*, van 4 January laatstleden, aan den Ondergetekenden te doen toekomen, acht hij het ook onnodig ietwes te zeggen aangaande de *nieuwe beschuldiging*, die zij, bij die Misfivè, tegens den Ondergetekenden aanvoeren, op het ogenblik zelve wanneer zij weigeren hunne vorige beschuldigingen gestand te doen, en zeggen, “ dat zij zig niet kunnen inlaten met „ eene beschuldiging, verhoor of onderzoek, ten „ zijnen opzigte: ” En deze nieuwe aantijging, die nog veel gemakkelijker dan de vorigen te wederleggen is, en reeds door al wat eerlijk, braaf, en kundig onder de Natie is, op haaren prijs gesteld wordt, — bestaat in de *Aanmerkingen*, waarmede hij de uitgave zijner *Redevoering over Socrates als Burger beschouwd* onlangs verzeld heeft: “ Al „ hadden (zeggen zij) wij in het begin van het „ verlopen jaar geen aandrang tot afzetting uit „ uwe Vergadering ontfangen, — zouden wij ons „ echter, na het verschijnen zijner Noten op „ zijn *Socrates*, in gemoede, zo wel als aan de „ Natie, verplicht achten, — hem zonder aarfe- „ len het Leeraars - Ampt te ontzeggen. ” De Ondergetekende heeft zo weinig gevreesd die vonnis - velling, die hij van Curateuren konde verwagten, ook bij 't onpartijdig en weldenkend gedeelte der Natie, inzonderheid bij haare Vertegenwoordigers over 't algemeen, te zullen ondervinden,

dat

dat hij geene zwaarigheid heeft gemaakt aan de Vergadering van 't *Provinciaal-Bestuur* een Exemplaar van 't zelve Werkjen toe te zenden. Hij wist vooraf zeer wel, dat zijn Geschrift niet dan aan de *Vaderlandlievenden* zijner Landgenooten, die tevens *deugdzaam* zijn, kon behaagen: Aan hen ook *alleen* heeft hij 't zelve toegewijd; en, dat hij zig in deze zijne verwagting niet heeft te leur gesteld gevonden, bewijzen niet alleen zo veele goedkeurende dankzeggingen der braafste Vaderlanders, die schriftelijk onder hem berusten, maar ook de opentlijke beoordeelingen van dit zijn Werkjen in 't licht verscheenen; goedkeuringen en beoordeelingen, die, nevens gemelde Misfivè van Curateuren, al wederom op de treffendste wijze afsteekende, elken opmerkenden, aan U inzonderheid, GE-EERDE MEDEBURGERS! genoegzaam toonen, door wat geest Curateuren ten zijnen aanzien gedreven worden, en almede eene vergelijking opleveren, die hunne denk- en handel-wijze tot bij de Nakomelingschap zal doen kennen. Om slegts een staaltje bij te brengen, kan de Ondergetekende niet voorbij de pasfage alhier op te neemen, waar zij zeggen: “ En hoedanig een *bestrijder der* „ *Volks-Regearing?* wij hadden mogen zeggen „ derzelve *Lasteraer*, die in haar de natuurlijke „ eigenschap en kracht zegt te vinden, dat zij alle „ de heilzaamste en verstandigste instellingen om- „ ver smijt, tot dat zij eindelijk op eene volslagene „ Dwin-

„ Dwingelandije - uitloope. ” Bij 't voorlopig Bericht tegens de lasteringen van dien openlijk verspreiden Brief heeft de Ondergetekende reeds doen opmerken, dat de aangehaalde plaats, alwaar van eene *volstreckte en onbepaalde Volks - Regeering*, zoo als de Atheensche was, en geenzints van eene *gemengde*, noch van eene *representative Volks - Regeering* gesproken wordt, berust op de eigene woorden van den vrijheid - lievendenden Wijsgeer PLATO: Doch, wat nog veel verder gaat, het getuigenis van ROUSSEAU zullen Curateuren voorzeeker niet wraken. Dit zijn zijne eigene woorden in zijn *Contrat Social*, Livre III. Chap. 4. “ Voegen „ wij 'er nog bij, dat 'er geene Regeering is, zo „ onderhevig aan Burger - Oorlogen en aan inwendige beroertens, als de *Volks - Regeering*, en „ dat 'er gene is, die eene zo sterke en zo geduurige strekking hebbe, om *steeds van vorm te „ veranderen*, noch die grooter waakzaamheid of „ meer moeds vereisfche, om in haaren stand gehandhaafd te worden. ” *Ajoutons, qu'il n'y a pas de Gouvernement si sujet aux Guerres Civiles & aux agitations intestines, que le Démocratique ou Populaire, parce qu'il n'y en a aucun, qui tende si fortement & si continuellement à changer de forme, ni qui demande plus de vigilance & de courage, pour être maintenu dans la sienne.* — Indien den Ondergetekenden, naar 't oordeel der jegenswoordige Curateuren van Leydens

Hooge-School, het *Leeraars-Ampt* zonder *aarselen* ontzegd moet worden, om stellingen, die, den in 't Republikeinsch Vrankryk vergoden, ROUSSEAU dezelfde afzetting van hunnen 't wege waardig gemaakt zouden hebben, dan is het niet moeilijk te gissen, in welken zin de hem aangestigde *Aristocratie* bij elk, die hersenen in zijn hoofd en braafheid in zijnen boezem omdraagt, opgenomen moet worden.

Hier mede is dan ook beantwoord de pasfage van hun Bericht van 3 December laatstleden aan 't *Provinciaal Bestuur*, waar zij zeggen, “ dat het „ Adres van den Ondergetekenden aan het Provin- „ ciaal Bestuur en zijne anderen zedert uitgekomen „ Stukken niet weinig verandering in hunne *gun- „ stige* geneigdheid ten zijnen opzigte te wege ge- „ bragt hebben. ” Het Adres is bij 't *Provinciaal- Bestuur* van dien aart geoordeeld, dat het rondborstige beklag van een Man van eer, waarbij hij de cordaate taal der beledigde onschuld spreekt, verdiende, dat deswegens in onderzoek werd getreed: Zijne andere uitgekomene Schriften zijn door de braafste Vaderlanders met goedkeuring ontfangen. Welke is dan de reden, waarom *Cura-teuren* heden over hem nog minder *gunstig* denken, als toen zij hem op de onteerendste wijze behandeld hebben? — De inhoud van hunne zo even aangehaalde *Misfive*; de verregaande bitterheid, die ze alomme ademt; de grondbeginsels, die men

'er in ontmoet; en de daarop gebouwde weigering zijn eene genoegzaame sleutel.

Tot het evengem. Bericht van 3. December dan als nu komende, zullen de voorgaande aanmerkingen hem ontslaan van alle beäntwoording van den aanhef, betreklijk "den toon, op welken des On-
 ,, dergetekendens Memorie (zoo zij zig uitdrukken)
 ,, is gestemd geweest: " Men moet zig in de situatie van den Ondergetekenden bevinden; men moet het slag-offer eener in alle haare omstandigheden zoo haatlijke als schandelijke *intrigue* zijn; men moet alle de geheime drijfveeren en beweegraderen van die *intrigue* weten; ze zelve persoonlijk tegens zig in anonyme Brieven, mondelinge bedreigingen, beürtelings doormengd met verzoeken en beloften, hebben zien werken; de nauwste betrekking hebben tot sommigen der voornaamste Beleiders of Bewerkers, en dus hunne ongelooflijke handelwijze, waar voor men de Menschelijkheid nauwelijks vatbaar kon rekenen, tot in 't innigste van 't hart gevoelen; zijner eigene weldaaden en hunner snoodheid bewust zijn; — men moet dit alles, in zijne zoo grievende omstandigheden, met de volste moreele verzekering weten, — en echter genoodzaakt zijn, 't zelve met stilzwijgen te bedekken; — men moet daarbij nog alles voor 't Patriotisme veil gehad, de gevolgen van zijne verkleefdheid aan 't zelve jaaren agter elkander ondervonden, en dan eindelijk tot vergelding

op zulke eene wijze, op naam van 't Patriotisme zelve, gehoond en beledigd zijn; — men moet, in een woord, zig in 't geval van den Ondergetekenden bevonden hebben, om te oordeelen, of die toon anders kon zijn bij iemand, die, naar maate hij steeds prijs op zijne eer en goeden naam gesteld heeft, aan derzelve belediging ook gevoeliger is. Ondertusfchen is het volstrekt abusif, wanneer bij voorfz. Bericht gezegd wordt, “ dat die „ personeele beledigingen, den Ondergetekenden „ den bejeegend, met de voorgestelde zaak of met „ Curateuren *niets gemeens* hebben. ” In tegendeel die beledigingen, of liever die daadlijke mishandeling, om hem van zijnen eigendom in effecte te ontzetten, immers de beheering van 't zelve te beneemen, niet minder dan de bedreigingen, die daarop gevolgd zijn, om hem tot stilzwijgen en berusten te noopen, staan in het naauwst verband met het resultaat van alle die pogingen, dat is, met de hoonende Resolutie door Curateuren, zoo zij zelve zeggen, op aandrang van het *Committé van Waakzaamheid*, genomen. Curateuren zijn niet dan al te wel bewust, wie in dien aandrang, ter Vergadering der *Provisioneele Representanten*, zoo wel als bevorens bij 't *Committé van Waakzaamheid*, de HOOFD-ROL heeft gespeeld: De discretie belet den Ondergetekenden meer te zeggen: Zij belet hem gebruik te maaken van 't schriftelijk bewijs, 't welk hij in handen heeft, van *de hoop*, die

die 'er bij éénen der Curateuren was, dat, “ als
 „ de Ondergetekende maar afzag van zijne relatie
 „ op zijn ouderlijk goed en eigendom, hij in zijn
 „ Post als Profesfor, waarin hij niets als roem
 „ verdiende, zoude continueeren, en dat dan de
 „ Univerfiteit nog lange (zoo als die zelfde Cura-
 „ tor meende zig te kunnen uitdrukken) de vrug-
 „ ten van zijne voortreffelijke bekwaamheden zou-
 „ de genieten. ” De Ondergetekende heeft dit
 adveu, 't welk iets meer is dan *een agterdogtig
 denkbeeld of aantijging*, bij zijne vorige Memorie
 reeds aangehaald; doch het fchijnt aan de aandagt
 van den Berichter ontsnapt te zijn. Het is boven
 dien waereldkundig, op welk eene, in een despo-
 tisch Land zelfs ongehoorde, wijze des Onderge-
 tekendens Broeder, voor 't toenmalig *Committé
 van Waakzaamheid*, is genoodzaakt geworden,
 eene belofte te doen, gegrond op eene vooronder-
 fteiling, welke zij, die de Beleiders en Getuigen
 van die belofte waren, vooraf en van nabij zeer
 wel wisten *onwaaragtig* te zijn; eene belofte,
 die in haar zelve zoo nul en onbestaanbaar was,
 als zij den Ondergetekenden gerechtigd zoude heb-
 ben, zijnen Broeder in rechten deswegens aan te
 fpreeken, indien hij niet bewust geweest ware van
 de manier, op welke ze was in de waereld geko-
 men, en van de noodzaaklijkheid, dat ze uit haare
 eigene natuur en geaartheid moest vervallen.

Daar ondertusfchen Curateuren niet onkundig zijn

van den zamenhang dezer gebeurtenis met de voordragt van 't zelve *Committé van Waakzaamheid*, bij de *Provisioneerende Reprefentanten van Holland*, onder 't Voorzitterschap zijn's **SCHOONBROEDERS**, tegens den Ondergetekenden als Profefor, gedaan, en na verloop van vier weeken op nieuw weder aangedrongen en ten Sterkften doorgedreeven, zal hij liefst niet treden in de *goede trouw* van het gezegde, " dat die mishandeling met de jegenswoordige zaak of met Curateuren *niets gemeens* zoude hebben. " Als hij zijne penne in de behandeling dezer ftoffe wilde toegeeven, zoude hij ten minften moeten aanmerken, dat de bewustheid van eigen gevoelens ten zijnen opzigte bij 't zelve Bericht van 3. December heeft doen ter neder fteffen, " dat hij bij zijne Memorie eene *perfoneele haat* tegens sommigen der Curateuren zoude hebben verraaden. " Het is 'er zoo verre van daan, dat zulk eene gemoeds-gesteldheid hem omtrent hen zoude hebben kunnen doen werkzaam zijn, dat 'er, met uitzondering van den Curator **LESTEVENON**, (wiens aandeel in de gantsche behandeling dezer zaak zeer gering is,) 'er onder de vier overige jegenswoordige Curateuren, den Curator **VAN LEYDEN** niet uitgefloten, geen is, die niet blijken van des Ondergetekendens vriendschap, ja van zijne *behulpzaamheid* en *gedienfigheid*, in publicque of in bijzondere betrekkingen, hebbe ondervonden, misfchien zelfs wel een of ander van hen

op een tijd , wanneer de bron der toenmaals tegens den Ondergetekenden , uit hoofde van zijne *Anti-Anarchische* gevoelens , verspreide Schotfchriften aan dien jegenswoordigen Curator *niet geheel onbekend* was gebleeven. En zal dan nu zijne *vijandschap* uit zijne verdediging moeten blijken ? Of is het , door eene zonderlinge omkeering van denkbeelden , *vijandschap* , wanneer men gevoelig aan mishandeling is , en in tegendeel *vriendschap* , wanneer men een Man , wiens grondbeginfels van eer men jaaren herwaards gekend heeft , en met wien men op dien voet heeft omgegaan , om een partieel en incidenteel verschil van gevoelen , tragt te beroven van zijn aanzien en van zijne reputatie , die hem dierbaarder is dan 't leven ? Heeft derhalven de Ondergetekende , door noodweer gedrongen , zijne klagten ingebracht met den nadruk van een doorgriefd gemoed , die nadruk is in geen anderen zin een blijk van vijandschap , dan het *maledicta* waren , toen in de Fabel , bij des Ondergetekendens Memorie reeds bedoeld , de Beschuldiger tegens den Beschuldigten , die zig verdedigde , zeide :

Ante hos sex menses male-dixisti mihi.

En , wat dan eindelijk het slot van des Ondergetekendens even aangehaalde Memorie en de aldaar bijgebragte woorden van Mr. PIETER PAULUS betreft , die aanhaaling vermeent de Onder-

getekende geene laesie voor de nagedagtenis van dien beroemden Man , maar slegts eene onwraakbaare bevestiging van de gronden , waarop de Memorie gebouwd is, te bevatten. De Ondergetekende had met Mr. PIETER PAULUS verscheidene jaaren in gemeenzaame vriendschap geleefd , hem blijken van achting en vertrouwen gegeven , en ze wederkeerig van hem ontfangen : Is het deel , 't welk hij , als Curator , genomen heeft in de mishandeling van zijnen Vriend , die geene andere schuld had als een verschil van gevoelens over gebeurtenissen , omtrent welken de beoordeeling van den Ondergetekenden , door de uitkomst, volkomen is gerechtvaardigd geworden ; — is dat deel en is die behandeling strijdig met de eigene woorden van Mr. PIETER PAULUS , deze tegenstrijdigheid is eene daad-zaak , die geene reden opleverde , om een zoo beslissend getuigenis agterwege te laten : Edoch , aan den anderen kant , wil de Ondergetekende ook niet ontveinzen , dat , indien eene ontijdige dood niet ware tusschen beiden gekomen , veel-licht de zoo geduurzaame mishandeling , door Curateuren den Ondergetekenden aangedaan , geene plaats gehad zoude hebben.

Waarschijnlijk zullen de Curateuren HAHN , PIETER VAN LELYVELD , en VAN SANTEN , zich herinneren , welke daaromtrent de Resolutie was , korte dagen voor den dood van Mr. PIETER PAULUS , naar zijne begeerte , waarschijnlijk met mede-

de

dewerking van den Curator LESTEVENON, ontworpen, om de instantiën, zoo van Rector en Senaat als van de Academische Jeugd, ten minsten eenig gehoor te geven, en den Ondergetekenden aan de Universiteit te behouden: Waarschijnlijk zullen zij zig herinneren, door wier tegenstand dat Project toen buiten executie is gehouden; en hoe het toegekomen zij, dat men zig *gehaast hebbe* om, wanneer het koud gebeente van Mr. PIETER PAULUS nauwelijks was ter aarde besteld, in eene extraordinaire Bijeenkomst van Curatoren, op Sondag den 20. Maart 1796. gehouden, de Resolutie tot des Ondergetekendens finaale en algeheele demissie te neemen, doch echter dezelve zoo voor Rector en Senaat als voor den Ondergetekenden geheim hebbe gehouden, en ze eerst drie maanden na haar datum, toen men meende van een voldoende beroep in zijne plaats verzekerd te zijn, aan hem hebbe uitgegeven. Edoch, al wat hieromtrent verders gezegd zoude kunnen worden, zal hij, als niet rechtstreeks ter zaake doende, agter wege laten.

De Ondergetekende twijffelt, om die zelfde reden, of hij zig hebbe in te geven in 't verhaal, 't welk door Curateuren bij hun Bericht van 3. December gedaan wordt, nopens 't geen of door 't *Comité van Waakzaamheid*, of door hen zelve, ter Vergadering der *Provisioneerende Representanten* is voorgesteld, gedaan of gerapporteerd. Alles moet

dog uitkomen op deze Conclufie ; “ dat Curateu-
 „ ren niet uit hunne eigene beweging gehan-
 „ deld hebben ; dat de Vergadering van Holland,
 „ door 't *Committé van Waakzaamheid* aangezet,
 „ hen in de noodzaakelijkheid dier handelwijze ge-
 „ bragt heeft ; dat zij zelfs den Ondergetekenden
 „ gedeeltelijk aan de Univerfiteit hebben willen
 „ behouden ; dat hunne daad door de *Provisioneerle*
 „ *Representanten* is goedgekeurd ; en dat het mits-
 „ dien niet meer hunne zaak is, maar de zaak der
 „ Vergadering van Holland is geworden. ” Dit
 alles voor als nog in 't midden latende, dan ftaat
 nog vast, dat, in een Land daar men recht en bil-
 lijkheid eerbiedigt, naar de waarheid der beschul-
 diging en naar de voordragt van het *Committé van*
Waakzaamheid onderzoek had behooren gedaan te
 worden, immers dat hetzelfde *Committé* die beschul-
 diging en voordragt had moeten *bepaalen* en *veri-*
ficeeren ; den Beschuldigten de grieven ten zijnen
 lafte, de opgave van zijnen Broeder zelve, en al
 wat tot deze zaak relatief was, mede-deelen, en
 hem deswegens *hooren*. Niet minder is het ze-
 ker, dat niets van dit alles heeft plaats gehad, en
 dat het 'er als nog op aankomt, “ of die faiten,
 „ door het *Committé van Waakzaamheid* voorge-
 „ dragen, en door Curateuren geïnhareerd, waar-
 „ achtig zijn? Indien ze waarachtig zijn, of ze in
 „ de daad fchuldig zijn? Of die fchuld betrekking
 „ heeft tot de publicque Post van den Onderge-
 „ te-

„ tekenden? En dus eindelijk, of met hem in die „ publicque Post is gehandeld, zoo alshad behooren gehandeld te worden. ” Is de voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid*, door Curateuren tot grond hunner beschuldiging aangenomen, van *waarheid en juistheid* ontbloomt; is de daar uit afgeleide *schuld* geen *schuld*; heeft die schuld, in allen gevalle, *geene de minste betrekking* tot de publicque Post van den Ondergetekenden; en is met hem, zoo als Individu dan als Professor aan 's Lands Universiteit, op eene *onwettige en onbestaanbaare* wijze gehandeld, dan spreekt het van zelve, dat het gemelde verhaal hier in geene aanmerking kan komen. Trouwens, dat het *Provinciaal Bestuur van Holland* dit reeds aldus geoordeeld hebbe, blijkt uit deszelfs begeerte, bij Resolutie van 29. December laatstleden gemanifesteerd, “ dat Curateuren als nog de *precise Poin-* „ *ten van Accusatie* zouden opgeven, waarop zij „ gemeend hadden derzelve Resolutie van 8. February te kunnen neemen. ” Daar nochtans het Bericht van 3. December l. l. in zijne handen tot zijne *plenaire defensie* is gesteld, zal hij zig tot eenige korte aanmerkingen omtrent de *faits*, die 't meest ter zaake doen, bepalen.

Nimmer of ooit is aan den Ondergetekenden, zelfs niet aan deszelfs Broeder, de Memorie van klagten van het Fransch Gouvernement, bij 't Bericht van Curateuren vermeld, bekend gemaakt,

en nog veel minder de zoo *bittere* Brief van den Minister BLAUW, over datzelfde onderwerp; een Brief, die eigenlijk den grondslag tot deze geheele gebeurtenis gelegd heeft of *moest leggen*. Nimmer is noch een noch ander Stuk hem gecommuniceerd, of schoon onder 't vorig Gouvernement dergelijke Misfives van klagten altoos in handen der Eigenaers van 't beklagde Papier gesteld wierden, om zig daarjens te verantwoorden, waarvan, zelfs ten opzigte van 't Pruisfische Hof, zulk een eclairant voorbeeld in den jaare 1784. geëxteerd heeft, dat des Ondergetekendens Verdediging op 's Lands Drukkerije is in 't licht gegeven. Nu in tegendeel heeft men alles *verborgen* gehouden: En, voor zoo veel de Ondergetekende, zoo wel de korte Note van 't Fransch Gouvernement als de Misfivè van den Minister BLAUW voor een ogenblik in handen van Mr. JOHAN VALCKENAER gezien hebbende, zig den inhoud kan herinneren, weet hij niet, of 't waar zij, gelijk Curateuren melden, dat het *Directoire Executif* zig daarmede hebbe ingegeven. Zeker is het, dat de alhier resideerende Minister NOËL, van wien de Ondergetekende zeer weinige weken bevorens blijken van vertrouwen en achtting ontfangen had, geen deel aan de geheele zaak heeft genomen; dat, (na bevorens door anonyme bedreigingen verwittigd te zijn, “ dat eerlang een „ onweder op zijn hoofd stond uit te barsten, 't „ geen den Ondergetekenden zoude verpletten, ”)

eene

eene Note van klagte door den Minister der Buitenslandsche zaaken is ter hand gesteld aan den Minister BLAUW; dat deze die Note verzeld heeft met eene Misfive, *in denzelfden geest* opgesteld als een *naamloos Schotschrift* tegens den Ondergetekenden in den Somer van den jaare 1794. alomme, bijzonder in Leyden, verspreid, ('t is hier de plaats niet, om 'er meer bij te voegen;) dat bij die Misfive de gevoelens van den Ondergetekenden over de Fransche Revolutie zedert de maand Augustus 1792. dat is, juist en bepaaldelijk, zedert dat de Fransche Revolutie een toneel van moord en schrik was geworden, tot grondslag gelegd worden der maatregelen, die men tegens hem moest neemen, terwijl ondertuschen de Note van den Minister LA CROIX liep over het allereenvoudigste fait, over eene enkele *inexactitude*, zoo als 'er honderden in de redactie van een publijcq Blad kunnen insluipen; eene *inexactitude* ook, die door de eenvoudigste retractatie gecorrigeerd is: Ze bestond hier in, dat 'er gezegd was, “ dat de vreemde Ministers, te „ Parys resideerende, vertoogen gedaan hadden „ over de plotzelingsche terug zending van den „ Toscaanschen Minister *Carletti*.” Het was waar, dat de vreemde Ministers over zodanige vertoogen geraadpleegd hadden; dat de Venetiaansche Envoyé sterk op dezelve had aangedrongen; maar 't was onwaar, dat de vertoogen *dadelijk* plaats gehad hadden: En zie daar de schijnbaare aanleiding eener zoo éclatante

tante mishandeling aan iemand, die zoo veele blijken van Vrijheids- en Vaderlands-liefde gegeven had, in een tijd van *Vrijheid* aangedaan!

Meer zal de Ondergetekende van deze gebeurtenis niet zeggen: Een ieder, die de Dagbladen leest, welken dagelijksch te Parys uitkomen, zal verbaasd staan, dat zulk een erreur van wegens de Fransche Republijeq, daar de vrijheid der Drukkers tot zoo een hoog toppunt is geklommen, stoffe tot klagten gegeven hebbe. Nog meer verbaasd zoude hij staan, indien hij wist, wat al toen bij hen, die dezen aanleg hier te Lande bestuurden, voor een misdrijf werd gehouden, bij voorbeeld, de lofspraak, aan den Minister *Barthélemy* te Basél in de Leydsche Fransche Courant gegeven, terwijl zekere Partij toen aan 't rappel van dien verdienstelijken Staatsman *in 't geheim* arbeidde, gelijk tevens aan dat van den Minister *NOËL* uit 's Hage; omstandigheden, in welken, bij de verwijdering van al wie zig tegens de *Anarchische grondbeginsels* verklaard had, het insgelijks van aan gelegenheid schein, dat de waarheids-liefde van het Leydsche Fransche Dagblad of tot zwijgen werd gebragt, of ten minsten een breidel in den mond gelegd. Ondertuschen laat de sleutel van dit alles, die de Ondergetekende vermeent hier niet gevoeglijk geplaatst te kunnen worden, zig onder anderen zeer gemakkelijk vinden in de gebeurtenissen, die de Minister *BLAUW* en anderen, ten tijde van

van hunne *denunciatie* tegens den Ondergetekenden, verre waren van te vermoeden, en welken echter niet lang daarna hebben plaats gegreepen. Genoeg zij het hier nog bij te voegen, dat de Aanklagte van voorn. Minister BLAUW in substantie en wezenlijk hier op neêrkomt, “ dat de Ondergetekende altoos, en dadelijk na de moordtoe- neelen van den Somer en 't Najaar 1792, een vijand en tegenstreever der Aanhangers van 't Schrikbewind is geweest. ” Dit was ook de substantieele inhoud van het in 1794. te Leyden verspreide Schotschrift: In hoe verre nu dit standvastig afgrijzen van een Systema, waarvan geen voorbeeld in de Geschied-Boeken van 't Menschdom voor handen is, hem tot misdaad geduid, en met den naam van *Aristocratie* bestempeld moet worden, zal bij 't vervolg dezer Memorie eenigzins breeder aangeroerd worden.

Inmiddels berust de geheele beschuldiging, voor zoo verre het eene beschuldiging is, op eene onderstelling, die grootendeels *valsch* is. Bij het Bericht wordt gezegd (bevorens had men het insgelijks bij de Resolutie van 8. February 1796. hoofdzakelijk geposeerd) *dat men nu op de legaalste wijze onderricht was, dat de Ondergetekende was Redacteur der Leydsche Fransche Courant.* En welke was dan die *legaalste wijze*? Uit den mond van den Ondergetekenden, door zijn adveu? Immers neen! hij is daar over nimmer gehoord; hij heeft

heeft het dus nimmer erkend. Uit het afgeperst adveu van zijn Broeder, ten overstaan van des Ondergetekendens *Schoonbroeder*, WYBO FYNJE, mede *present* zijnde Lid van 't *Committé van Waakzaamheid*? Immers al wederom grootendeels tegens de waarheid; want des Ondergetekendens Broeder heeft gezegd en ook niet anders kunnen zeggen, dan “ dat 'er verscheidene Redacteurs succesfivelijk geweest waren; dat de laatste, bij de inkomst der Fransche Troupes in ons Vaderland, in January 1795, was vertrokken; zoo dat nu zijn Broeder, de Ondergetekende, om het Etablissement niet te doen stil staan, zig weder met de algeheele redactie had moeten belasten, tot dat 'er een ander bekwaam Redacteur zoude zijn gevonden. ” In de daad, indien het eenigzints nodig was, of te passe kwam, zoude de Ondergetekende naar waarheid kunnen zeggen, dat het verhaal der Fransche zaaken, met al haar aankleven, onder het *Schrikbewind*, dus juist in het tijdvak wanneer 't genoemde Dagblad door zijne waarheids-liefde 't meeste aanstoot gegeven heeft aan hen, die meenden dat de Fransche Revolutie in alle haare omstandigheden prijslijk en navolgingswaardig was, — dat dit zoo krachtig en waar verhaal der *Jacobyfche Tyrannie*, immers voor verre het grootste gedeelte, niet uit zijne penne is gekomen: Maar deze allegatie zoude hem zelve niet minder ge-affecteerd voorkomen, dan het de uiter-

terfte adfectatie is aan de zijde van Curateuren, dat zij (*quasi*) de voordragt van 't *Commissé van Waakzaamheid* nodig hadden, om *legaal geïnformeerd te worden*, terwijl 'er geen van hen was, die wel-eer de betrekking van den Ondergetekenden tot voorz. Nieuws-Papier niet geweeten en goedgekeurd hadde; terwijl de jegenswoordige Curator Mr. LOUW VAN SANTEN voorheen, in een Lof-vers op den Ondergetekenden, gezegd had, *quas super Europa, Novellas*; terwijl Mr. PIETER PAULUS in 1788. van dat zelfde Blad gebruik gemaakt had, om, bij een gevolg zijner vriendschap met den Ondergetekenden, zijne Aanspraaken door geheel Európa bekend te maken op een tijd, toen niemand, die het Oranje-Bewind vreesde, onderflaan zoude hebben, zig zoo openlijk den dienstvaerdigen Vriend van den gedisgracieerden Mr. PIETER PAULUS te betoonen; eene Correspondentie, waarvan nog sommige stukken onder den Ondergetekenden berusten. — Doch met deze nodeloze defensie wil hij zig niet behelpen en gewaagt 'er alleen van, om in 't voorbij gaan te toonen, hoe *nulliter* en *wederrechtelijk* in alle opzigten met hem is gehandeld: Voor 't overige erkent hij gaarne, dat, in gevolge zelf van 't geene hij wel-eer, ten tijde van zijn beroep als Profesfor, aan den toenmaligen Curator, Mr. PIETER VAN BLEISWYK, had verklaard, en 't welk door dezen was goedgekeurd, hij nimmer heeft

op-

opgehouden het toeverzigt op de meergem. redactie te hebben, offchoon tot derzelver onmiddellijke beärbeiding eerst de bekende Historie-Schrijver *Cerifier*, en vervolgens ook anderen, zija befolgdig geworden.

Het verder verhaal van 't Bericht van Curateuren zal moeten dienen, om te toonen dat zij *welwillend* voor den Ondergetekenden geweest zijn, met hem de Profesie der Grieksche Taale, nevens een verminderd Traçtement, *precario* en onder de honendste conditiën, te doen behouden. Voor eerst, doet dit alles weinig ter zaake, zoo dra blijkbaar is, dat de geheele Beschuldiging, waaraan zij hebben toegegeeven, ongegrond en onverdiend was. Ten tweeden had men van die welwillendheid mogen verwagten, dat Curateuren de Vergadering van Holland niet onkundig hadden gelaten van de Misfive van Rector en Senaat aan hen geädresfeerd, zoo dra het gerugt van des Ondergetekendens voorgestelde remotie zig verspreid had; van den sterken aandrang van zijne Amptgenooten in 't algemeen en bijna van ieder hunner in 't bijzonder, om hem te behouden; van de herhaalde bezendingen door Gedeputeerden van 't gantsche Ligchaam der Academische Jeugd aan de Leydsche Curateuren, daar onder van de bloem dier Jeugd, zoo in deugd en kennis als in zuivere Vaderlands-liefde uitmuntenden; bezendingen, die eerst van de uitwerking waren, dat men het ter hand stellen der Resolutie van re-

motie aan den Ondergetekenden eenige dagen opschortte, maar die vervolgens, zoo wel als de verzoogen van den Senaat, voor den in dezen woelenden geest van haat-dragende Partijfchap moesten zwigten. Alle deze omstandigheden zijn voor de Vergadering van Holland door Curateuren *verborgen* gehouden; En, in plaats van een Advis, waarin dezelve werden voorgedragen nevens *het nut*, 'tgeen Curateuren zoo in hun particulier als bij hunne Resolutie van Remotie zelve erkenden, door den Ondergetekenden bij de Univerfiteit geprefteerd te worden, verhaalen zij: “ dat, in de *verlegenheid* om zulk een Advis op te stellen, ” (eene *verlegenheid*, waarvan de reden niet verre te zoeken is) “ zij liever verkoozen *volmagt* te vraagen en te verkrijgen, om met den Ondergetekenden *naar goedvinden en welgevallen* te handelen. ” Wel verre nu dat dit laatste een blijk van *welwillendheid* geweest zij, gelijk men het bij 't Bericht schijnt te willen doen voorkomen, be- tuijgt de Ondergetekende, dat hij 't zelve aanziet als den grootften hoon en injuftitie, die hem konde gefchieden; hierin, namelijk, gelegen, dat dus de weg tot eene arbitraire handelwijze gebaad werd, zonder dat het nodig ware, bij de Vergadering van Holland zelve in eenig onderzoek te treden. Het Advis van Curateuren immers had gemotiveerd en op een voorgaand onderzoek gebouwd moeten zijn: Dit Advis, dit onderzoek en daar uit

getrokken besluit, had de toets bij Tijdgenooten en Nakomelingschap moeten kunnen doorstaan. Nu, in tegendeel, konde men *arbitrairlijk* handelen: Deze arbitraire handelwijze werd kortelijk gerapporteerd, dadelijk zonder verder omslag goedgekeurd; en door dezen weg was men gemakkelijk met den Ondergetekenden ten einde der zaak gekomen: Maar juist hierin vermeent hij, dat de *nuliteit* en *wederrechtelijkheid* der geheele Resolutie, zoo van Curateuren als van de Representanten zelve, gelegen is: Nimmer konde, nimmer mogt men iemand veroordeelen, zonder hem ten minsten de beschuldiging mede te deelen en daar jegens te hooren: Dit bragt het Recht der Natuur, dit bragt de veiligheid van elk Burger en Ingezetten mede: Zonder het getrouw naarkomen van dezen plicht, is alle Regeering geene *Regeering* meer, maar eene wetteloose *Tijrannije*, eene *Overheersching*, nog onwettiger, zoo 't mogelijk is, ten minsten nog haatlijker, wanneer zij onder den naam van *Vrijheid* wordt uitgeoeffend. Of zal men hier tegen zeggen, " dat hier geen *rechterlijk onderzoek* te pasfe kwam, om dat men tegens den „ Ondergetekenden eene *politique Dispositie* wil, „ de neemen? " *Politique Dispositiën* zijn steeds bij alle waare Liefhebbers van Vrijheid op recht gegrond met reden een affchuw geweest, om dat ze in alle tijden, maar voor al in tijden van burgerlijke verdeeldheid, de werk-middelen waren van per-

personeelen haat , vervolging , onderdrukking , en onrechtvaardigheid : Doch , toegegeven zijnde , dat 'er omstandigheden zijn , waarin *politique Dispositiën* , met billijkheid en gematigdheid gebruikt , te passe kunnen komen , dan nog , offchoon *geen rechterlijk onderzoek* de *politique Dispositie* kan voorafgaan , dan kan en moet nogthans een *politieq onderzoek* tot die *politique Dispositie* den weg baanen , en dezelve rechtvaardigen : Maar te zeggen , de Dispositie was *politieq* en niet *rechterlijk* , derhalven komt *geen onderzoek hoegenaaamd* , noch *rechterlijk* , noch *politieq* , te pas , is (onder verbetering) een sophisma des te doorsteekender , om dat , wanneer 'er van een onderzoek door Curateuren te doen gesproken wordt , 'er van geen *rechterlijk onderzoek* de minste questie is. Mr. L. P. VAN DER SPIEGEL is door eene *politique Dispositie* van zijne vrijheid beroofd ; maar ten minsten is die Dispositie door een onderzoek zijner Papieren en Rapport vergezeld geweest.

Nimmer tot nog toe had men staande gehouden ,
 “ dat altoos , als men iemand hoort , en wel (NB.)
 „ om eene zogenaamde *politique Dispositie* te nee-
 „ men , eene *rechterlijke* overtuiging gevorderd
 „ wordt. ” En 'er bij te voegen , “ dat , om ie-
 „ mand bij *politique Dispositie* te beroven van
 „ zijnen staat , eer , aanzien , rechten , ja goederen
 „ en leven (immers 't een volgt het ander) AL-
 „ LEEN EENE ZEDELIJKE OVERTUIGING gevor-

„ derd wordt, die *in het gemoed van den geen,*
 „ *die den maatregel neemt,* bestaat; — dit is een
 grondbeginsel, 't welk, onder het Bestuur van RO-
 BESPIERRE door de Conventie gefunctioneerd,
 door de ondervinding van deszelfs uitwerkfels, bij
 het aanrichten van eene algemeene plundering en
 onderdrukking, en het vergieten van stroomen
 bloeds, bij al wie denkbeelden van rechtraerdig-
 heid en menschlijkheid bezit, tot een afgrijzen is
 geworden.

De Vergadering van Holland moest dan vooron-
 derstellen, dat Curateuren tot zulk eene Resolutie
 tegens den Ondergetekenden niet gekomen waren,
 zonder aan dien zoo geheiligden plicht van hem te
 hooren eerst te voldoen, en zonder dus van de
 waarheid en relevance der beschuldiging volkomen
 overtuigd te zijn. Zonder die vooronderstelling,
 was het approbatore Decreet der Representanten
 van 17. February 1796. zelve eene daad van *arbi-*
trair en dus van *onwettig* gezag, strijdig tegens
 de grondbeginsels, waarnaar zij zoo plechtig aan
 de Natie beloofd hadden hun bestuur te zullen in-
 richten: En mitsdien, 't zij de toenmalige Ver-
 gadering van Holland geweten hebbe, dat de Re-
 solutie van Curateuren zonder eenig voorgaand on-
 derzoek, op eene beschuldiging *in vago*, geno-
 men was, 't zij ze het niet geweeten hebbe, het
 voorsz. approbatoir Decreet van 17. February is of
 op zig zelve onbestaanbaar, of heeft ten minsten nim-
 mer

mer eene wederrechtelijke daad in zoo verre kunnen sterken, dat het den verongelijkten niet vrij zoude staan daarvan bij die zelfde Vergadering, in tijden van meerder kalmte, herstelling te vraagen. Dat 'er, ondertusfchen, onder de Représentanten wel een of ander geweest is, die den Ondergetekenden (indien het in zijn vermogen gestaan had) tot belooning van genoten weldaden, van al zijn fortuin in de waereld, ja van zijne vrijheid, had willen berooven, zulks is niet dan te waereldkundig: Maar de Ondergetekende verklaart, en elk, die gevoel van eer heeft, zal 't met hem eens zijn, dat hij eene algeheele remotie verre prefereeren moest boven de schandelijke Resolutie, door Curateuren ten zijnen opzigte genomen, en die men hem als eene *benevolentie* wil toereekenen, vermits eene algeheele remotie slegts eene enkele daad van onrecht zoude geweest zijn; en nu eene partieele remotie, met behoud van 't overige onder zoo vernederende voorwaarden, boven en behalven het onrecht daarin gelegen, nog de vooronderstelling inhield, dat de Ondergetekende een man was, in wien niet de minste gevoelens van eer huisvesteden, en die *om een stuk broods* in staat was zig den *afhangelijksten*, den *meest precairen stand*, de *onteerendste voorwaarden* te getroosten. Hij is dus verre af van in die zoogenaamde verschooning eenige *welwillendheid* te erkennen; eene *welwillendheid*, uit de opgevolgde handelwijze van Cu-

rateuren , inzonderheid ten overstaan van 't *Provinciaal-Bestuur* , en uit de bedreigingen , bij Misfive aan Rector en Senaat gedaan , indien zij zig verder in deze zaak wilden interponeren , meer dan genoegzaam gebleeken.

't Geen verder bij meergem. Bericht genarreerd wordt , nopens den stap door Rector en Senaat gedaan , om eene Commissie aan Curateuren af te vaerdigen , ten einde door verandering in de Resolutie , door laatstgemelden den 8. February genomen , te effectueeren , dat de Ondergetekende zijne Grieksche Profesie zoude willen behouden ; nopens het delaijeeren van hen Curateuren zelve in het beantwoorden van dien voorslag ; en nopens ~~de~~ Misfive eindelijk door den Ondergetekenden op den 26. February , dus na verloop van meer dan ééne week zedert de gehoudene Conferentie , geschreeven ; — dit gedeelte van 't Bericht zal de Ondergetekende zoo kort mogelijk behandelen.

Zoo dra was hem de inhoud van die Resolutie niet ter kennisse , schoon indirectelijk , gekomen , of hij begreep , dat een Leeraar aan de Universiteit , wien men op die wijze voor 't oog der gantsche Natie , als 't ware , ten toon had gesteld ; wien men op het gevoeligste in zijne eer gekrenkt had ; wien dus al zijn aanzien bij de Jeugd , en alle invloed op haar was benomen , een Post , waar van het aanzien en de luister de ziel uitmaakt , niet langer konde noch moest bekleeden : Hij schortte dus da-

dadelijk zijne lesfen op : En, offchoon de tedere gevoeligheid dierzelfde Jeugd, aan hem wegens de aangedaane mishandeling op de hartelijkfte wijze betoond; haare deelneeming in zijn geleden ongelijk (een enkelden Aterling of boosaartigen Woelgeest onder zijne Toehoorders misfchien uitgezonderd;) en haare, zoo door een aantal individueele instantien, als door twee plechtige Deputatiën, gedaane verzoeken, dat hij zijne Post dog niet zoude verlaaten, hem genoegzaam verwaarborgden, dat *de laster, hem aangewreeven*, op haare gemoe deren geen invloed had, beletteden hem nogthans de voorgeschrevene voorwaarden, waaraan zijn verdere *precaire* stand bij de Univerfiteit op de hoonendfte en ongehoordfte wijze verbonden werd, die verzoeken gehoor te geeven. 't Zelfde moest hij aan de plechtige bezending van Rector en Senaat antwoorden : En, toen hij, na ter hand-ftelling der Resolutie van Curateuren, die *fchandelijke* conditiën aan de beiden Commiffiën mededeelde, erkenden niet alleen zijne Amptgenooten, maar ook de Gedeputeerden der Academifche Jeugd, dat, hoe bereidwillig hij anderzints zijn mogte, om de beroving zijner ééne Profefsie, nevens de eigendunkelijke vermindering van zijn jaarwedde, zig te getroosten, en *het nut*, 't welk Curateuren zelve erkenden dat hij aan de Univerfiteit deed, boven zijne rechtmatige gevoeligheid te ftellen, het hem nogthans, als een Man eer, zoo lang zul-

ke voorwaarden bleeven stand grijpen, onmogelijk was hunne instantiën gehoor te geeven, van welken zij zelfs in dien gevalle afzagen. Hier van derhalven de bezending en Conferentie met eene Commissie uit den Senaat, waarvan het Bericht gewag maakt. Het Collegie van Curateuren was voltallig in 's Hage tot die Conferentie bij een gekomen. De Commissie van den Senaat hield *de noodzaaklijkheid* voor, om den onoverkomelijken hinderpaal, welke den Ondergetekenden het houden van eenige Lesfen onder die bedreiging onmogelijk maakte, *dadelijk* weg te neemen: En nogthans fcheidden Curateuren, lieten de Commissie vertrekken; en sommigen kwamen zelve te Leyden te rug, zonder deswegens iets te antwoorden, veel min eene dispositie te neemen. 'Er verliepen tien dagen, zonder dat zig daar toe nog het minste vooruitzigt opdeed. Ondertusfchen werd de Ondergetekende door verscheidene zijner Leerlingen te kennen gegeeven, dat, daar toen ook meer andere Collegiën, bijzonder in de Philosophie en Taalen, uit hoofde van indispositie der Profesforen, stil stonden, zij naar huis, deze of gene (zelfs naar de Universiteit van Utrecht, stonden te vertrekken, indien zij verzekerd waren, dat hij gene verdere Lesfen zoude houden. Deze klagten kon hij niet weêrstaan: En, daar hij ondertusfchen, behoudens zijne eer en goeden naam, zig niet konde bloot stellen aan de dadelijke effecten eener zodanige

Re-

Resolutie, welken hij, bij het hervatten zijner Collegiën, zoude hebben *gehomologeerd*, of ten minsten gescheenen hebben, stilzwijgende daarin te berusten, kwam hij eindelijk, na dat zijne zaak nu bijna twee maanden geduurd hadde, tot het besluit om, de voorsz. Resolutie blijvende subsistee- ren, liever dadelijk zijne demissie te neemen en aan alle betrekking op Curateuren, als besoldigd Leeraer, te renuncieeren: Bij welk verhaal zij nogthans in hun Bericht hadden moeten voegen, dat hij, de *arbitraire* vermindering van de hem toegezegde jaarwedde voor *wederrechtelijk* en *nul* houdende, van de *gunstige* concessie zijner aldus besnoeide Appointementen, tot 8. Augusty 1796. geen gebruik heeft gemaakt; en de eerste Ordonnantie, die hem ten dien einde ter somme van *f* 400: — in plaats van *f* 500: — werd ter hand gesteld, ter Secretarye van Curateuren, onder reserve van zijn recht, Notarieel heeft te rug gezonden: De Ordonnantie van het tweede vierendeeljaars is hem nimmer aangeboden: En hij laat in 't midden, waarom door Curateuren van deze omstandigheid geene melding is gemaakt.

Ondertusfchen blijkt uit het Narré van 't Bericht zelve, dat, niet tegenstaande het Decreet van 17. February, Curateuren zig zelveu gemagtigd beschouwden om in hunne Resolutie verandering te maaken, en mitsdien dat zij in 't gebeurde niet zoo *lijdelijk* waren, als men het van agteren wil doen voor-

komen; gelijk oock in de daad, zelfs na het ontfangen van des Ondergetekendens Misfive van 26. February, die verandering de wensch en begeerte van Mr. PIETER PAULUS schijnt geweest te zijn; een wensch, die, door twee of drie andere Curateuren niet ge-agreëerd, (zoo als den Ondergetekenden is ter ooren gekomen,) door zijne dood binnen weinig dagen is gevolgd geworden.

Dit zij dan genoeg ter beantwoording van het meergem. Bericht, voor zoo verre men zoude kunnen oordeelen, dat die faiten alhier eenigzints te passe kwamen, gelijk, in de daad, derzelve beschouwing niet weinig toebrengh om de *nulliteiten* en *wederrechtelikheden* van die remotie, *quoad formam*, in 't helderst daglicht te stellen. Derhalven tot het tweede Point toetreedende, om die remotie met derzelve aankleeven, *quoad materiam*, ter roetse te brengen, en mitsdien de Beschuldigingen, waarop ze gegrond zijn, te wederleggen, herhaalt hij het reeds bevorens gezegde, dat dit, slegts ten overvloede, door hem zal geschieden. Immers vertrouwt hij, dat het door hem bijgebragte, zoo bij zijne Misfive aan Curateuren, als bij zijne Memorie aan 't *Provinciaal-Bestuur*, genoegzaam is, om de *ongegrondheid* of *irrelevante* van die Accusatiën aan te toonen, te meer daar Curateuren niets ter waereld gedaan hebben of hebben kunnen doen, om die Pointen van Accusatie eenige juistheid te geeven, veel minder om

ze door eenig-precies bewijs uit des Ondergetekendens schriften of lessen te staaiven. Ondertuschen, daar het *Provinciaal - Bestuur* hem tot eene *plenaire defensie* heeft toegelaaten, is hij niet ongevoelig genoeg, om daarvan geen gebruik te maken, al liep hij dan ook gevaar om in eenige herhalingen van zijne vorige Memorie te komen.

Het valt in 't oog, dat de voordragt door het *Committé van Waakzaamheid*, tot des Ondergetekendens remotie op den 8. January 1796. gedaan, uitdrukkelijk inhoudt de vraag, “ of hij (NB.) in „ zijne qualiteit als *Profesor* niet zoude behooren „ *geremoveerd te worden*, uit hoofde (NB.) dat „ hij als *Redacteur van de Leydsche Fransche „ Courant* steeds blijken gegeven had van zijne „ Aristocratische denkwijze enz. ”

Billijk staat een ieder verwonderd over dezen singularien zamenhang, of hij niet moest *geremoveerd worden als Profesor*, om dat hij, naar hun begrip, *misdeed als Redacteur*. Indien deze laatste qualiteit eenige onverbreekbaare betrekking had op de eerste, zoo dat het een noodzaaklijk gevolg was, dat zijne schuld in de laatste qualiteit tevens zijne schuld in de eerste noodzaaklijk met zig bragt, dan zoude die vreemde vraag eenigzints steê kunnen houden: Als een Hoogleeraar in de Godgeleerdheid gevaarlijke gevoelens als Predikant op den kansel bragt, dan zoude men, ten tijde der onrustige jaloersheid op de rechtzinnige leer, hebben

ben kunnen vragen, “ of een Profesfor in deze
 „ zijne qualiteit niet behoorde van de Universiteit
 „ geweerd te worden, om dat hij, als Predikant,
 „ steeds blijken van onrechtzinnigheid gaf. ” Maar
 in welk *noodzaaklijk verband* stond dog de Leyd-
 sche Fransche Courant met de Professiën in de
 Grieksche Taale en Vaderlandsche Geschiedenis?
 Had men ten minsten de vraag aldus niet behooren
 voor te stellen: “ Of JOHAN LUZAC in zijne qua-
 „ liteit als Profesfor aan de Universiteit niet zoude
 „ behooren te worden geremoveerd, uit hoofde
 „ dat hij, in die Post, dezelfde Aristocratische
 „ gevoelens leeraarde en voorstond, waarvan hij
 „ als Redacteur van de *Leydsche Fransche Courant*
 „ steeds blijken had gegeven. ” In zulk een
 voordragt (de waarheid of relevance der aantijging
 in 't midden gelaaten) was ten minsten eenige
 schijn van reden en juistheid geweest: Nu integen-
 deel komt de vraag eenvoudig hier op neder: “ Of
 „ men zig van 't publiek gezag niet moest bedie-
 „ nen, om JOHAN LUZAC in zijne publicque
 „ Post te straffen over iets, waarin hij als Parti-
 „ culier en in zijn privé had *mishaagd*? ” Dit
 voetspoor, 't welk in alle tijden gescheenen zoude
 hebben, door misbruik van magt, regelregt op
 geweld uit te loopen, maar 't geen vooral onder
 eene *vrije Volks- Regeering*, en na de afgekondig-
 de *Rechten van den Mensch en Burger*, als zoo-
 danig beschouwd moest worden, wordt ondertus-
 schen

schen bij de Resolutie van Curateuren ingeslagen: En de vooronderstelling van de geoorloofdheid dier handelwijze wordt voorts met redenen bekleed, waar van straks eenigzints nader zal gehandeld worden. Voor als nog dezelve niet aanroerende, be-
 tuigt de Ondergetekende eerbiedig in 't gevoelen te staan, dat, zoo dra hij aan zijne verplichtingen bij de Univerfiteit voldeed; zoo lang hij zijne Professiën met nut en naarstiglijk waarnam; zoo lang men hem niet met grond konde te laste leggen, dat hij zig als Profesfor eenigzints te buiten ging, of stellingen leerde, die men te recht gevaarlijk oordeelde met den staat van den Lande; dat zoo lang ook hem, even min door de Representanten van 't Volk van Holland als door Curateuren, de effecten van 't mutueel engagement, 't welk hij met den Lande had aangegaan en aan zijne zijde volledig presteerde, afgenomen, of het door hem ongeschonden *bilateraal Contract* verbroken mogt worden. Als Redacteur der *Leydsche Fransche Courant*, (gesteld hij ware zulks geweest) had hij met Curateuren niets gemeens: Hij was hen deswegens, zoo min als van eenige andere zijner particuliere daaden, verantwoording verschuldigd. Zij konden, zij mogten in hem niets anders als den Profesfor beschouwen; en, zoo lang hen niet gebleken was, dat hij als Profesfor iets strijdig tegens zijn pligt gedaan had, stond het hen in geenen deele vrij hem in die qualiteit, waarin een van hen schreef,

schreef, *dat hij niets als lof verdiende*, te removeeren. Dit zelfs ('t zij met eerbied gezegd) was niet geoorloofd aan de Vergadering, met de souvereine Volks-magt bekleed, om dat geen Souverein, 't zij Volk, 't zij Monarch, de *Rechten van den Mensch en Burger* mag ter zijde stellen. Had JOHAN LUZAC niets als Profesfor misdaan, dan konde hij door hen in die qualiteit, met het verlies van zijne Post en een gedeelte zijner jaarwedde, niet gemulsteerd worden: Had hij als Redacteur der *Leydsche Fransche Courant* misdreven, dan was hij strafbaar niet als Profesfor, maar als Particulier; dan was de Justitie aanwezig; dan stonden de Rechtbanken open: Dan konde men tegens hem als Redacteur *politiquement* disponeeren, indien men oordeelde, dat dit met de *Vrijheid*, inzonderheid met de *geproclameerde Vrijheid der Drukkers*, bestaanbaar was: Of liever men had reeds *politiquement* gedisponeerd: Maar dit was niet genoeg; en, na dat de Ondergetekende volstandig geweigerd had, wat hem betrof, zig aan die *wederrechtelijke politique Dispositie* te gedragen, moest, 't geen hem als Particulier niet had kunnen benadeelen, jegens hem, als Profesfor, t' huis gebragt worden.

Zij, die op zig neemen om het gedrag van Curateuren, *als uit hunnen eigen mond*, te verdedigen, schijnen zeer wel te gevoelen het dringende, 't geen in deze redeneering gelegen is, en daarom
 hun-

hunne toevlugt te neemen tot eene asfertie , die men nergens noch in de voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid* , noch in de Resolutie van Curateuren , noch elders in eenigen hunner Brieven of Stukken vindt , maar die , eerst onder de hand uitgestrooid , om de sensatie , welke de behandeling , aan den Ondergetekenden aangedaan , algemeen maakte , te leeningen , nu zelfs op eene meer authentycque wijze , zoo als de Ondergetekende uit opentlijke Stukken vermeent , gebeezigd schijnt te zijn. Men geeft voor , “ dat de maatregel , ” (om het *bilateraal Contract* , waaraan de Ondergetekende als Profesfor allezins voldaan had , eïgendunkelijk te schenden) — “ dat deze maatregel een gedeelte uitmaakte der voorziening , op „ begeerte van het *Directoire - Exécutif* tegens „ den Leydschen Courantier genomen. ” Als in deze asfertie de minste grond van waarheid was , dan zoude voorzeker die pretense begeerte van het *Directoire - Exécutif* door het *Committé van Waakzaamheid* wel tot grondslag van zijn voorstel gemaakt zijn ; dan zouden Curateuren daar van bij hunne Resolutie wel gewag gemaakt , dan zouden zij zig door dit fait alleen bij 't *Provinciaal-Besluit* wel gejustificeerd hebben. Nu in tegendeel brengt het stilzwijgen deswegens , zoo van Curateuren als van 't *Committé* , de ongegrondheid van dat voorgeeven tot den hoogsten trap van waarschijnlijkheid : En deze waarschijnlijk-

lijkheid verandert in zekerheid , als men in acht neemt, dat het *Directoire-Exécutif* den Ondergetekenden , als Eigenaar of Redacteur van voorz. Dagblad , in geenen deele kende. Des anderen daags, na dat *des Ondergetekendens* **SCHOONBROEDER** en de verdere Leden van dat **Committé** *zeiden* uit den mond van **ETIENNE LUZAC** vernomen te hebben, dat zijn Broeder was Redacteur, doen zij dadelijk het voorstel tot zijne remotie als Profesfor. Hoe kon daarbij 't *Directoire-Exécutif* te pasfe komen? Behalven dien , offchoon de Note van den *Minister de la Croix* , zoo wel als de *Misfive* van den **Minister BLAUW**, steeds *zorgvuldig* voor hem zijn *agtergehouden* , durft hij nogthans verzekeren, dat in gem. Note niets het minste is, dat strekking heeft om den Ondergetekenden in zijn perfoon , veel min als Profesfor , eenige onaangenaamheid aan te doen. En , indien hij niet onvoegzaam reekende van particuliere *Correspondentiën* gebruik te maaken , zoude hij kunnen toonen, dat een aanzienlijk *Minister* in dienst der *Fransche Republyc*q , 't geen met den Ondergetekenden gebeurd was, hield voor *eene daad van onrechtvaardigheid* , “ zoo als 'er (gelijk hij zeide) in „ alle *Revolutiën* niet dan te veel plaats hadden , „ en die daarom de Ondergetekende als een goed „ *Burger* zig moest getroosten. ” Als hij zijne eigene oogen niet moest geloven , zoude hij zig niet hebben kunnen verbeelden , dat , tot recht-
vaer-

vaerdiging der handelwijze met hem gehouden, men zig zoude hebben willen behelpen met een voorgeeven, 't welk, behalven deszelfs ongegrondheid *in factò*, de grootste hoon is zoo wel aan de Fransche Republycq als aan de *Bataafsche onafhankelijkheid* aangedaan, even of het Fransch Gouvernement zijn gezag over ons Vaderland zoo onbewimpeld zoude uitoeffenen, om de demissie van een Hollandsch Ingezeeten te vorderen uit eene Post, die tot de publieke zaaken niet de minste betrekking had. De Note van den Minister *de la Croix* was niets meer noch niets minder dan honderd gelijksoortige klagten, die door den Baron *van Thulemeyer*, en andere Ministers; onder 't vorig Bewind gedaan zijn: En, als men het fait in quæstie vergelijkt bij de onbegrensde vrijheid der Parysche en Brusselsche Nieuws - Papiëren, dan gevoelt men nog meer, dat die Note op dien tijd eene uitwerking was van den toenmaligen invloed, welken zekere Personen zig bij den Minister *de la Croix* en sommige andere Leden van dat Gouvernement hadden weeten te verkrijgen; maar een invloed, die, tot wel-bekende eindens *al te onvoorzigtiglijk* gebruikt, weinige maanden daarna voor *hen zelve*n zeer onverwagte gevolgen heeft voortgebracht; gevolgen, welken de Ondergetekende niet verder behoeft aan te duiden. Wilde hij zig in personaliteiten toegeeven, zoo als hij ziet gedaan te zijn ter plaatse daar zulks minst kon verwacht

worden, dan zoude hij volledig ontwikkelen; wat er zij, “ van het ernstig onderhoud van den „ Ondergetekenden; door lieden die hem wel wil- „ den, doch aan wier vriendelijke aanmaning hij „ ’t oor niet heeft willen leenen. ” Voor het tegenwoordige zal hij, het overige in zijnen boezem smoorende, alleenlijk zeggen, dat dit onderhoud bestaan heeft in *bedreigingen* van wegens een of ander Lid van ’t *Committé van Waakzaamheid*, hem door den voornaamen Aanlegger dezer geheele gebeurtenis aangedaan, opgevolgd door *aanbiedingen van eene aanzienlijke Post* en *andere voordeelen*, indien de Ondergetekende zig bij het *Syste- ma*, ’t geen die zelfde Man in een door hem ver- vaerdigd Tijdschrift voorstond, en bij dat zijner Vrienden wilde voegen, en hen in die grondbeginsels behulpzaam zijn; *bedreigingen* en *aanbiedingen*, die door den Ondergetekenden beantwoord, zoo als een Man van eer en cordaatheid die beantwoor- den moest, binnen zes weeken door de *Misfive* van den Minister *BLAUW*, en door ’t voorstel van ’t *Committé van Waakzaamheid*, zijn opgevolgd ge- worden. — Meer dan ééne consideratie verbiedt hem zig hier over omstandiger uit te laten.

De Ondergetekende, ter zaake wederkeerende, herhaalt met fiducie, dat hij, in zijne publieke qua- liteit als *Profesor*, wegens de *Leydsche Fransche Courant*, geene de minste verantwoording schuldig is: Doch, indien hij die schuldig ware, zoude hij
niet

niet schroomen zig te beroepen op de algemeene achting, welke dat Blad door onpartijdige waarheids-liefde, gematigdheid, en onwrikbaare verkleefdheid aan al wat eerlijk, menschlievend, en betaamlijk is, door geheel Europa heeft verworven: Gerustelijk zoude hij durven zeggen, dat hetzelfde Blad nimmer dan aan GEWELDENAERS mishaagd heeft, 't zij ze aan een *Koninglyk* of *Vorstelyk Hof* 't gezag in handen hadden, 't zij ze, *onder het mom der Volks-heerschappije*, door 't vergieten van 't bloed hunner Mede-Burgers, en door het vertreeden van de eerste grondbeginsels der menschelijke Zamenleving, der Vrijheid den hartader aftaken: Van die algemeene achting hebben de bewijzen nimmer opgehouden, en ze worden nog dagelijksch ontfangen: Maar 't zoude zeer ongeschikt zijn van dezelve hier verder te gewagen.

Wat is nu wijders de misdaad der *Leydsche Fransche Courant*? Het *Committé van Waakzaamheid* zeide, “ dat de *Ondergetekende* als *Redacteur* „ steeds blijken gegeven had van zijne *Aristocratische denkwijze*, als mede van zijne pogingen „ om de Fransche Revolutie, en dus ook de onze, „ benevens alles wat tot een Republikeinsche Re- „ geerings-form betrekking heeft, in een haatlijk „ daglicht te stellen, en met zwarte couleuren af „ te maalen. ” Curateuren zeggen, “ dat zij zes- „ dert lang met het uiterste ongenoegen hebben „ opgemerkt de Aristocratische gevoelens, en der

„ Fransche en Bataafsche Revolutie ongunstige
„ denkwijze in de *Leydsche Fransche Courant*
„ doorstraalende. ” Van de zoogenaamde pogin-
gen , om onze Revolutie in een haatlijk daglicht
te stellen , en van des Ondergetekendens pretense-
lijk aan de *Bataafsche Revolutie* ongunstige denk-
wijze , zal hij straks met een woord nader moeten
spreken. Hij bepaalt zig , voor eerst , tot de
Fransche Revolutie : En hij vraagt in de eerste
plaats , waar is de plicht aan een regtgeëart en op-
recht Vaderlandsch-gezind vrijen Hollander voor-
geschreeven , om over de *Fransche Revolutie* , in
alle haare deelen , van haaren oorsprong tot den
huidigen dage , gunstig te denken ? Nog zeer on-
langs gaf de groote en deugdzame *Washington* als
een teken van waar *Patriotisme* aan zijne Mede-
Burgers op , geene uitsluitende bewondering aan
eene vreemde Natie toe te wijden , geen slaafsch
*Afhangeling van eenig vreemd Volk of Mogend-
heid te zijn*. Wel verre dan dat het eene ver-
plichting zoude zijn de *Fransche Revolutie* in alle
haare deelen of gevolgen te prijzen , meent de On-
dergetekende als *Mensch* genoopt , als *Burger*
verplicht , en als *Vryman* gerechtigd geweest te
zijn , om in de beoordeeling van die bijzondere
deelen en omstandigheden de inspraak van een eer-
lijk , menschlievend , en gevoelig hart te volgen.
Hij gelooft , dat de Nakomelingschap verbaasd zal
staan , wanneer zij leest , dat , onder eene vrije Re-
gee-

geering, in een Gemeenebest, een publiek Perfoon van zijn Post ontzet is, alleen om deze reden, „ dat hij, in zijne beoordeeling over eene *vreemde Natie*, zijn geweten gevolgd, en naar zijn „ beste licht, als een beminnaer der Menschheid, „ heeft gesproken. ” Ten tweeden vraagt hij, wat het *Committé van Waakzaamheid*, wat Curateuren door de *Fransche Revolutie* verstonden? Moet men daar door verstaan het gantsche tijdvak zedert July 1789. tot op den datum der Resolutie, dus ook het eerste gedeelte der Omwenteling zedert de slechting der Bastille tot het bestormen en overweldigen der Louvre? Dan is de beschuldiging volkomen valsch en bewijsbaar lasterlijk, zoo door den inhoud van 't bewuste Dagblad zelve, als door de Correspondentie, welke Mr. PIETER PAULUS in dat tijdperk met den Ondergetekenden heeft onderhouden. Verstaat men integendeel de gebeurtenissen zedert Augusty 1792. voorgevallen, dan bestaat het misdrijf van den Redacteur der *Leydsche Fransche Courant* hierin, „ dat hij steeds in een „ haatlijk daglicht gesteld en met zwarte couleuren afgemaald heeft ” de gesteldheid van Vrankryk, geduurende een verloop van twee jaaren, over 't welk het hoofd der nieuwe Fransche Wetgeving, *Boisfy d'Anglas*, in 't midden der Fransche Conventie zelve, zig in deeze woorden uitliet. „ Het is smertelijk voor mij, U dit tafereel weder „ onder de oogen te moeten brengen: Waarom is

„ het in mijn vermogen niet deze Bladen onzer
 „ Geschiedenis, deze Bladen met schande over-
 „ dekt en met bloed bemorst, uit te scheuren, en
 „ aan de beschouwing der Nakomelingschap te
 „ ontrukken, die schrikkelijke tijden, wanneer
 „ Vrankryk als met Bastilles ontuind, met moord-
 „ schavotten overladen, met bloed overstroomd,
 „ door Burger-Oorlogen verscheurd, in zijne rijk-
 „ ste Steden, in zijne vermaardste Gedenkzuilen
 „ geknot, de verwoesting en de dood boven alle
 „ zijne Gemeentens zag waaren? Waarom is het
 „ in mijn vermogen niet, in de schaduw der ver-
 „ getelheid die dagen te bedelven, wanneer de
 „ Onschuld zoo vaak ten slag-offer werd gesteld,
 „ de huisgezinnen verstrooid, de schaamte onteerd,
 „ de bezittingen ter plundering overgeleverd, alle
 „ gaven, alle deugden in misdaden herschapen,
 „ en waarin de Volks-Vertegenwoordigers zelve,
 „ veroordeeld om de lijdelijke getuigen van zoo
 „ veele schand-daaden te zijn, iederen dag het
 „ oogenblik afwagten, op 't welk hunne Beulen
 „ hen gebieden zouden de dood-straf te ondergaan?
 „ Maar, (dus vervolgt hij) — maar, wat zeg
 „ ik, **MEDEBURGERS!** verre van deze doodsche
 „ Beeldtenisten met eenen sluijer te willen bedek-
 „ ken, *laaten wij veel- eer ze ons telkens voor*
 „ *oogen scheitsen.* Laaten die duistere Kerkers,
 „ die verwilderde Committés, die bloed-dorstige
 „ *Jacobynen* ons nimmer uit het geheugen gaan:

„ Laaten , even als die verzekerende bakens , op
 „ onze stranden , tot behoud der zeevaardenden ge-
 „ plaatst , — laten die smertelijke en schrikke-
 „ lijke herinneringen aan de Staats-lieden , aan
 „ *de Vrienden der Vrijheid in alle tijden , in alle*
 „ *Landen* , tot seijn verstrekken , om de klippen
 „ der Regeeringloosheid , van 't valsch Patriotis-
 „ me en van de geestdrijverij der Demagogen , te
 „ vermijden. ”

Het vervullen van dezen plicht , zoo nadruklijk door *Boisfy - d'Anglas* afgeschilderd , heeft de Ondergetekende steeds gemeend aan zijne Mede-Burgers , aan zijn Vaderland , aan de Vrijheid , aan de Menschheid zelve verschuldigd te zijn. Standvastig in zijne grondbeginsfels van *waar Patriotisme* , van zuivere en geheel belanglooze Vaderlandsliefde , bezweek hij noch onder den haat van hen , die driftige voorstanders van het bloed-dorstig Jacobynsche Systema waren , noch onder hunne openlijke bedreigingen , noch onder het wantrouwen van eerlijker maar misleide Vrijheids-vrienden , noch onder het gevoel der verongelijkingen hem door schotschriften , schand-versen , en verguizing aangedaan , noch onder het andersints smertelijk denkbeeld , dat zijne verkleefdheid aan waarheid en zijne zucht voor 't behoud zijn 's Vaderlands hem nu de eenige vergelding deden derven , die hij immer voor 't leed , door de Stadhoudelijke Regeering hem aangedaan , zig beloofd had , — name-

lijk, de algemeene overtuiging zijner deugdzame gehegtheid aan de politieke denkwijze over de zaaken des Vaderlands, die hij eenmaal aangenoomen, en zelfs, toen veelen die tot hun voordeel verzaakten, opentlijk had beleeden. — Hij meende, dat voor Europa, vooral niet voor zijne Landgenooten, verborgen moest worden de waargtige staat van Vrankryk, op een tijd, “ wanneer
 „ (om de woorden des Schrijvers der *Veldtogten*
 „ van *Pichegru* te gebruiken) het geheele Land
 „ in razernij was vervallen; wanneer alle de Furiën
 „ uit de Helle van haare ketenen scheenen losge-
 „ broken en haaren zetel onder de Franschen ge-
 „ plaatst te hebben; wanneer het grootste gedeelte
 „ der Fransche Burgers dien beeldzinnigen rok
 „ scheenen aangetogen te hebben, die de eigen-
 „ schap had om dol en onzinnig te maaken. ” Dit is de toon, waarop jegenswoordig zij zelve in Vrankryk spreken, die de zuiverste Republikeinen zijn: En, om dat de Ondergetekende, die nimmer in zijne beoordeeling zig door Partijfchap, door drift, of door genegenheid heeft laaten misleiden, die nimmer aan eigen-belang of aan menschen-vrees geöfferd, nimmer eenige overheersching, van wie zij ook zijn mogte, gewierookt heeft, vroeger *den plicht* vervuld heeft, om *den sluizer*, waarmede men in de jaaren 1793. en 1794. die *afschuwlijke gebeurtenissen* voor de oogen zijner Mede-Burgers wilde bedekken, *moediglijk af*

te trekken; om dat hij standvastigheids genoeg had, zig alle bittere verwijten deswegens van zijne vorige Vrienden, daar onder veel- ligt een of ander jegenswoordig Curator, te getroosten, — daarom moest hij eene onteerende Resolutie ondergaan, tot grondslag hebbende, dat *hij de Fransche Revolutie had pogen in EEN HAATLIJK DAGLICHT te stellen en met ZWARTE COULEUREN af te maalen!*

Immers, om zig te overtuigen, dat dit gezegde alleen zijne betrekking heeft op de Fransche Revolutie *onder het Schrik - bewind*, en geenzints op het tijdvak, 't welk de gruwelen van September 1792. is voorafgegaan, durft de Ondergetekende al wederom gerustelijk zig beroepen op de Misfive van den Minister BLAUW, welke die *zwarte afschildering*, en de verandering in des Ondergetekendens denkwijze, nopens de Fransche Revolutie, juist bepaalt TOT HET JAAR 1793. dat is, gelijk waereldkundig is, tot *den aanvang der Tyrannie van ROBESPIERRE*, en tot die ongelooflijke omkeering van alle menschelijke plichten en denkbeelden, waaraan in Vrankryk zelve (den aanhang van Babeuf en soortgelijke zogenaamde Terroristen uitgezonderd) niet dan met afgrijzen wordt terug gedagt. Trouwens 'er zijn (behalven 't bewijs der daad-zaak zelve) alhier geene gisfingen, noch ook de Misfive van den Minister BLAUW, nodig, daar in de Vergadering van 't *Provinciaal-*

Bestuur zelve, zoo als deszelfs gedrukte Decreeten aantoonen, met zoo veele woorden tot justifi-
 catie der Resolutie van Curateuren gezegd is :
 „ Curateuren konden derhalven in dat geval geene
 „ rechterlijke rol speelen, maar moesten op zede-
 „ lijke overtuiging handelen ; en hier toe behoef-
 „ den zij slegts *het algemeen gevoelen* te raadplee-
 „ gen, en de *gevoelens* gadeslaan, die 'er ZEDERT
 „ 1793. in de *Leydsche Fransche Courant* door-
 „ straalen. ” — Daar men dus niet schroomt de
 époque van 1793. te bepaalen, erkent men dan
 niet tevens, dat vóór 1793. de *Leydsche Fransche*
Courant, zoo veel als de waarheid toeliet, zig toe-
 gelegd heeft, om de Fransche Revolutie in een gun-
 stig daglicht te plaatsen ; en dat de *gevoelens*, wel-
 ke ZEDERT 1793. *daarin doorstralen*, en de af-
 keuring verdiend hebben van hen, die nimmer op-
 hielden dezelve *tot in haare grootste gruwelen voor*
te staan en te prijzen, — dat die *gevoelens* gee-
 ne andere geweest zijn, dan afkeer van *Gewelde-*
narije en onderdrukking, onder den naam van 't
Volks-gezag uitgeoeffend ; haat tegens eene wreed-
 aartige *Anarchie* ; afgrijzen van bloed-vergieten
 en vrijheid-schreeuwende Burger-beulen ; liefde
 tot goede orde en Vrijheid op wetten en zeden
 gegrond? En, om dat de Ondergetekende die *ge-*
voelens zoude hebben doen blijken, (want in de
 daad in 1793. en 1794. is zijn aandeel in de be-
 handeling der Fransche zaaken zeer gering ge-
 weest,)

weest,) daarom moet hij op de wederrechtelijkste wijze van de redactie van dat Blad, *zijn goed en eigendom*, gewéerd, en als Profesfor aan de Univerfiteit (daar men erkende dat hij *nut deed en allen lof verdiende*) op eene voorbeeldelooze wijze mishandeld worden: Want de Ondergetekende durft gerust een ieder uitdagen eene enkele pafage uit voorfz. Blad bij te brengen, alwaar van de Revolutie, op haar zelve genomen, en in haare betrekking tot de vestiging van eene waare, duurzame, en vrugtbaare Vrijheid, ongunftig wordt gefproken.

Men fchijnt al weder gevoeld te hebben, hoe ongerijmd het was eene zodanige mishandeling alleen te grondvesten op de denkwijze van een Hollandsch Ingezeten over zaaken, buiten zijn Vaderland en bij eene vreemde Natie gebeurd. Daarom moest die denkwijze ook tot onze Revolutie betrekkelijk gemaakt worden. Het *Committé van Waakzaamheid* vraagt bij zijne voordragt van 8. January, “ of de Ondergetekende niet behoort als „ *Profesfor* geremoveerd te worden, om dat hij „ als *Redacteur* van de *Fransche Leydsche Courant* „ blijken had gegeven van zijne pogingen om de „ *Fransche Revolutie*, en DUS OOK DE ONZE, „ *tegen te gaan?* ” Welke de zamenhang van denkbeelden is, die door deze woorden DUS OOK aangeduid wordt, betuigt hij nauwlijks te kunnen bezeffen. Staan dan die beide Revolutiën in alles

ge-

gelijk; en moeten de grondbeginsels, die men in de Fransche Revolutie, ook *onder het Schrikbewind*, gevolgd heeft, in onze Revolutie insgelijks gevolgd worden? Dit is eene denkwijze, waarvoor zekerlijk alle brave en eerlijke Burgers den Hemel bidden, dat hij ons behoede. Maar wat is dan de gevolgtrekking, die het DUS OOK alhier moete aanduiden: Indien het getrouw afschilderen der gebeurtenissen in Vrankryk ZEDERT 1793. of zelfs *zedert September 1792.* bestempeld moet worden met den naam van *tegenstand tegens de Fransche Revolutie en DUS OOK tegens onze Revolutie*, dan laat de Ondergetekende gaarne aan 't oordeel van de Nakomelingschap, wat 'er van onze tijden te denken zij: De eenige gezonde zin derhalven, dien hij aan dat gezegde kan hechten, is, dat hij, door die trouwe schilderije, zijne Landgenooten gewaarschuwd hebbe voor de schrikkelijke elende, waarin zij zig door *het inroepen van het Fransche Schrikbewind* stonden te storten. In de daad, de Minister BLAUW, op wiens aanklagte deze Beschuldiging is in de waereld gekomen, heeft geene zwarigheid gemaakt, bij een openlijk Geschrift, daarin roem te stellen, dat 'er, toen die bloeddorstige Tyrannye op 't felst aan 't woeden was, de dringendste pogingen gedaan zijn, om dezelve in ons Vaderland in te roepen. En voorzeker, daar de Ondergetekende zig in dien tijd door de snodeste schtschriften niet vervaaren liet, om,

als

als een eerlijk Man , de waarheid niet te durven waereldkundig maaken , is hij in zoo verre onze Revolutie , indien dezelve van 't invoeren van 't Fransche Schrikbewind moest afhangen , geheel *ongunstig* geweest. Of die geenen onder Curateuren , welken daaromtrent van hem verschild hebben , dan wel hij , de goedkeuring van brave Burgers en Menschen - vrienden verdiend hebben , en of hij uit dien hoofde eene remotie zij waardig geweest , zulks laat hij gerust ter toetse brengen aan de gelukwenschingen der Representanten *Cochon* en *Alquier* , die ons Vaderland opentlijk geluk gewenscht hebben , dat onze Revolutie in die dagen van moord en geweld geen plaats gehad hebbe. En in de keuze , of van eene algeheele remotie of van zijnen naam onder hen te moeten tellen , die in gerusten gemoede meenen zig hunne denkbeelden van dien tijd tot verdiensten te kunnen rekenen , verklaart hij de eerste verre te verkiezen ; en ten dien prijs , van een *Aanhanger van Robespierre* geweest te zijn , den naam van *Patriot* niet te begeeren.

Curateuren zijn een stap verder gegaan ; en , de gevolgtrekking van de eene Revolutie tot 'de andere laatende vaaren , zeggen zij , “ dat zij zedert lang „ met het uiterste ongenoegen hebben opgemerkt „ de *Aristocratische gevoelens* en der Fransche en „ Bataafsche Revolutie *ongunstige* denkwijze in de „ *Fransche Leydsche Courant* doorstralende. ” Op deze aantijging dient eenvoudig tot antwoord.

Men

Men toone eene enkele pasfage, eenen enkelden regel, eene enkele uitdrukking of woord, uit de *Fransche Leydsche Courant*, of uit eenig Gefchrift van den Ondergetekenden, die eene *aan de Baataafsche Revolutie ongunstige denkwijze* te kennen geeve: Hier toe provoceert hij gerustelijk een ieder, Curateuren inzonderheid: Indien zij in staat zijn een enkeld woord tot preuve hiervan bij te brengen, onderwerpt hij zig niet alleen aan de Resolutie van Curateuren, maar aan alle verdere correctiën, die zijne ontkenning zoude kunnen verdienen: Maar, zoo in tegendeel zij buiten staat zijn een *schaduw van bewijs* voor hunne *onwaaragtige Beschuldiging* bij te brengen, dan reclameert hij niet alleen *justitie* tegens zulk eene lasterlijke onderdrukking; maar hij betuigt de *poena calumniae* van Curateuren te zullen vorderen op alle plaatsen en ten allen tijden, waar hij maar immer zal vermogen. Dit is bijzonder 't object van zijn verzoek, “ dat, in gevalle hem geene andere genoeg-
 „ doening wedervaare, hij onverlet verklaard wor-
 „ de, om zijn Recht tegens Curateuren bij ordi-
 „ naris wege van Justitie zodanig te vervorderen,
 „ als hij zal oordeelen, tot vindicatie van zijne eer
 „ en goeden naam, het dienstigst te zijn. ” Als een *Vrij-man* meent hij zijn bijzonder oordeel over de perfoonen, daaden, en gebeurtenissen van zijnen tijd vrij te hebben: Maar hij is steeds een te groot vriend van orde en rust in de Zamen-
 lee-

leeving geweest, dan dat hij immer iets gezegd, openlijk geschreeven, of geleerd zoude hebben, 't geen strekken konde om orde en rust onder de gestelde Magten zijn 's Vaderlands te stooren: En de onaangenaamheden, hem in zijne Post, onder 't Oranje-Bewind, zedert de Revolutie van 1787. wedervaaren, strekken genoeg tot waarborg, dat hij, uit hoofde van verkleefdheid aan 't zelve Bewind, geen reden hebbe, om een vijand der laatste Revolutie te zijn.

Na de beschouwing van 't geen men door zijne vijandschap jegens de Fransche en Bataafsche Revolutie te verstaan hebbe, zal 't onnodig zijn lang te blijven stilstaan bij zijne *Aristocratische denkwijze*, zijne *Aristocratische gevoelens*. Dezen dog zijn nergens anders in gebleken dan in zijne afkeuring der *Terroristische* of *Jacobynsche* gevoelens, die van 1793. tot het einde van 1794. in Vrankryk alles 't onderste boven keerden, en waarvan de schokken zig nog heden doen gevoelen. Deze beide misdaden komen dus op 't zelfde uit: En, om dat de Ondergetekende altoos een vijand is geweest, ja een vijand zal blijven der *Anarchische Regeerings-form*, die, onder den naam van *volstrekte Volks-Regeering*, in eenen volkrijken en niet geheel onbedorven Staat, meest al op *Geweldenarije* uitloopt, daarom is hij een *Aristocraat*.

Dat dit de denkwijze van Curateuren is, behoeft men in geene twijffel te trekken, wanneer
men

men weet, dat juist om die beoordeeling der gevolgen eener volstrekte Volks-Regeering Curateuren, bij hunne Misfave van 4. January, hem waardig oordeelen, gelijk men ook bevoorens *uit hunne opgave*, of door *hun ingeeven*, in de Vergadering van 't *Provinciaal-Bestuur*, hem waardig geoordeeld had, “ dat hem zonder aarfelen het „ Leeraars - Ampt werd ontzegd; ” zig weinig herinnerende, dat men dan ook juist dezelfde uitspraak deed tegens den zoo geroemden JEAN-JAQUES ROUSSEAU, gelijk reeds bevoorens door hem is aangemerkt, en dat hij al verders bijna woordelijk den Wijsgeer PLATO gevolgd had, die te Athenen zelve schreef, “ dat alle Volks- „ Regeering op Tyrannye uitliep, en dat dus „ die beide Regeerings - formen steeds een cir- „ kel gewoon waren uit te maaken, zoo dat het „ heil der Volkeren alleen in eene getemperde Re- „ geerings - form te zoeken was. ” Elders zal de Ondergetekende veel-licht gelegenheid hebben, deze gewaagde en onvoorzigtige berisping van Curateuren nader ter toetse te brengen, en met de leer van BURLAMAQUI en andere geächte Schrijvers te vergelijken. Bij deze zijne Memorie acht hij nutteloos over die pretense *Aristocratie* uit te weiden: Zijne Schriften zijn in elks handen: En ieder weet, dat hij, bij 't aanvaarden van zijn Leeraars - Ampt, opentlijk zig voor eene *Representative Regeerings - form*, bij *Volks - keuze* aan-
ge-

gesteld, verklaard heeft, dat hij, mits een Volk deugdzzaam en onbedorven, gevolgtijk voor eene verlichte en geheel vrije keuze vatbaar zij, die Regeerings-form altoos voor de beste heeft gehouden; en dat hij, in 1785. in die gevoelens' staande, dezelve na 1787. is getrouw gebleeven.

Men stelde dan eens, dat de beoordeeling der Regeerings-formen invloed had op 't verhaal der Gebeurtenissen van ons Vaderland, dan cordeele een ieder, of een Leeraer, die in zulke gevoelens staat, en wien de gantsche waereld weet van der jeugd af een liefhebber der *Vrijheid* en *Onafhankelijkheid* zijn 's Vaderlands geweest te zijn, aan eene Universteit gevaarlijk zij voor 't onderwijs dier Geschiedenissen. De Ondergetekende verwondert zig, wanneer hij leest, “ dat eene politic-
 „ que dispositie onvermijdelijk en noodzaaklijk is,
 „ in een tijd dat het Volk, eene verbasterde Re-
 „ geerings-form moede, zig eene andere gege-
 „ ven heeft, en, bezig die op eene bepaalde wij-
 „ ze te regelen; de gronden daarvan echter heeft
 „ aangenomen; en dat deze noodzaaklijkheid zoo
 „ veel dringender wordt, omtrent een persoon,
 „ die juist die grondbeginselen aan de Jeugd on-
 „ derwijst. ” Voor eerst, toonen des Ondergete-
 kendens leer en schriften genoeg, dat hij nimmer andere grondbeginselen is toegedaan geweest dan die eener *wettige Vrijheid* en (konde het zonder te geweldige schokken, of te groot gevaar voor 't

behoud van 't Vaderland zijn,) die eener *Regeerings-form bij representatie*. Maar, ten tweeden, heeft hij nimmer geweeten, dat hij aan de Universiteit geroepen was om *de grond-beginselen der Regeerings-form aan de Jeugd te onderwijzen*: Hij heeft nimmer geweeten, dat de *Historia Patriae* en het *Jus publicum Patriae* dezelve vakken waren. Het *Jus publicum Belgicum*, dus ook, de grond-beginselen der Regeerings-form van ons Vaderland, werden door eenen anderen Hoogleeraer gedoceerd, wien Curateuren insgelijks goedgevonden hebben, na eenen drie-en-dertig-jarigen dienst, van zijne Post te verlaten, niet minder dan den Profesfor *Historiae Diplomaticae*, die mischien ook gemeend heeft, dat de grond-beginselen der Regeerings-form tot zijn onderwijs behoorde. De Ondergetekende heeft nimmer geoordeeld, zig daarmede te kunnen bemoeijen: Maar, voor zoo ver het aanweezen van ons Gemeene-best berustede op het afschudden van 't Spaansch Juk, heeft hij zig alleen bevligtigd om de alöude Hollandsche Vrijheid, van haaren eersten oorsprong af, alömme met den vinger aan te wijzen, en dus tegen te gaan een tegen-overgesteld Systema, 't welk hem zoo ongegrond als strijdig met de goede zaak onzer Voorvaderen en met hunne eer was voorgekomen. Deze vindicatie der aloude Bataafsche Vrijheid in den Burgerstaat is alomme in zijne Lessen te vinden.

De Ondergetekende kan niet voorbij alhier kortelĳk aan te roeren, 't geen hij bij zĳn Request van Dingsdag 27. December reeds heeft te kennen gegeven; namentlijk, de wijze, waarop door de *dubbelzinnigſte uitdrukking* de autorifatie op Curateuren, om hem als Profefor *Historiae Patriae* te removeeren, den 2. February 1796. is in de waereld gekomen; eene dubbelzinnigheid zeer juist gefchikt om hen, die den Ondergetekenden niet kenden, te *misleiden*; gelijk dan ook dat Decreet van 2. February onder de gedrukte Decreeten niet is geplaatst, maar altoos *ſecreet*, en voor hem inzonderheid is *verborgen* gehouden. Uit hetzelfde blijkt, “ dat, van wegens Curateuren aan den Prefident, en door dezen aan de Vergadering, was voorgedragen, dat zĳ Curateuren in den haaren reeds lang waren bedagt geweest over het gevaar der *bekende gevoelens* van JAN LUZAC, ten aanzien zĳner Profefſie in de Vaderlandſche Hiſtorie.” Wie is 'er, die deze uitdrukkingen dus hoorende, “ van een gevaar, 't geen 'er zĳn zoude in de *bekende gevoelens* van JAN LÜZAC, ten aanzien zĳner Profefſie in de Vaderlandſche Hiſtorie, ” daar door verſtaan zoude *gevoelens betrekkelijk tot de Franſche Revolutie zedert 1793?* Wie is 'er, die zoude bevroeden, dat de Franſche Revolutie *zedert 1793.* in zulk een naauw verband ſtond met de *Vaderlandſche Hiſtorie* der voorige eeuwen, dat een Leeraer, die over de gebeurte-

nifen in Vrankryk van de jaaren 1793. en 1794. niet gunstig dagt, daarom als Profefor *Historiae Patriae* geremoveerd moest worden? Wie zoude zulks vermoeden, daar 'er bij dat Decreet gefproken wordt van *sentimenten bijzonderlijk in het vak der Vaderlandsche Historie*, en geen woord van *sentimenten over het Bewind van Robespierre* wordt gerept? Wie is 'er, die niet in tegendeel vooronderstellen zoude, “ het gevaar daar in te
 „ steeken, dat de sentimenten van JAN LUZAC,
 „ ten aanzien der *Vaderlandsche Historie*, gunstig
 „ waren geweest voor het *Stadhouderlijk* gezag;
 „ mitsdien dat hij een Aanhanger was der Partij, die
 „ steeds de grootheid zocht der *Stadhouderlijke*
 „ *Waardigheid*, ten kosten der *Republikeinsche*
 „ *Regeerings-form* en van de wettige *Souveraini-*
 „ *teit*, door de *Staten*, als dezelve *representee-*
 „ *rende*, uit-geoeffend. ” Veele Leden der Ver-
 gadering, die den Ondergetekenden niet kenden,
 en niet wisten de diensten wel-eer door hem aan
 zijn Vaderstad, aan de Steden *Rotterdam* en *Alk-*
maar, en aan de goede zaak des Vaderlands ge-
 daan, moesten ter goeder trouwe in zulk een ver-
 keerd denkbeeld, door zodanige dubieufe, men
 zoude haast zeggen, *expresfelijk* gezogte uitdruk-
 kingen komen. Ondertusfchen, wat 'er van zij,
 weet een iegelijk, die eenig deel aan de zaaken
 van Holland vóór den jaare 1787. gehad heeft.
 Hij refereert zig ten dien opzigte tot zijn *Requeste*
 van

van den 27. December 1796. en hij heeft zorg gedragen, dat de daarbij-vermelde Memorie voor de Stad *Alkmaar*, wel-eer in 1788. door den Burger *van Foreest*, Lid van dit Committé, geleezen, heden onder een ander Lid van 't zelve Committé berust, om door hen, die zig door eigene oogen en lecture overtuigen willen, welke de sentimenten van den Ondergetekenden in het vak der *Vaderlandfche Historie* zijn, ingezien te kunnen worden. Het is boven dien bekend, dat onder het vorig Bewind, 't welk waande, dat een Vaderlandlievend Leeraer 's Lands Gefchiedenis niet dan partijdig kon voordragen, de Profesfor ADRIAAN KLUIT, tegens een Besluit door Curateuren in 1786. genomen, na de Revolutie van 1787. met eene verhooging van Tractement geäutorifeerd werd, om mede, naar zijne leerwijze, Collegiën over de *Vaderlandfche Gefchiedenisfen* te houden: Het is bekend, dat daaruit als eene foort van onderscheiding ontftond, zoo dat allen, die meenden de gronbeginfels der Revolutie van 1787. te moeten aankleeven, het onderwijs van zijnen Amptgenoot boven 't zijne ftelden; dat sommige wel-meenende jongelieden door hunne Stadhouders-gezinde relatiën van hem wierden afgetrokken; en dat men zelfs eenmaal getragt heeft hem in zijne Lesfen over de *Historia Patriae* door insolentiën te flooren. — Wie, die dit alles vernam, wie, — die wist dat de Ondergetekende van den jaare 1789. tot den jaare

1793. van 't Rectoraat en Secretariaat om zijne Patriottische gevoelens is uitgesloten, — wie zoude hebben kunnen denken, dat hem in 1796. in tijden van *Vrijheid en Gelijkheid*, na de vernietiging van 't Stadhouderslijk gezag, nog veel erger moest wedervaren?

Bij zijne Memorie van klagten heeft hij reeds opgemerkt, en hij zal het hier slegts ten overvloed herhaalen, dat Curateuren niet *kunnen*, niet *durven* zeggen, dat hij, als Leeraer, inzonderheid als Leeraer der *Geschiedenisfen van ons Vaderland*, ooit iets gezegd, geleerd, of geschreeven hebbe, 't welk hem voor de tegenswoordige orde van zaaken gevaarlijk zoude kunnen doen schijnen: Zijne schriften, zijne gediçteerde Lesfen zijn voor handen: Hij provoceert hen opentlijk, om 'er iets uit bij te brengen, 't welk niet ademe liefde voor Vrijheid en Vaderland, gehegtheid aan waarheid, en eene naauwgezette onpartijdigheid in 't beschouwen der menschlijke zaaken. Zoo wel 't *Committé van Waakzaamheid*, als Curateuren, neemen hunne toevlugt tot het *toekomende*, ja zelfs nog niet eens tot de *zekerheid* van het *toekomende*, maar tot de *mogelijkheid*; tot de *allernadeeligste gevolgen*, van welken zijne *sentimenten* zouden zijn, door den invloed, welken zodanig Persoon (NB.) MOET GEÄCHT WORDEN te hebben op de *gemoederen van de studeerende Jeugd*; tot het *gevaar*, dat daarin voor de goede zaak des *Vaderlands*

lands MOGTE GELEGEN ZIJN; en wat dergelijke uitdrukkingen meer zijn, die, in een oogenblik van over-ijling goedgekeurd, nu zekerlijk van agteren niet zonder bloozen door Curateuren gelezen worden, en althans door niemand in de Registers, *Vrijheid* en *Broederschap* tot opschrift dragende, als beweeg-redenen der demissie, *arbitrairlijk* aan een Beminnaar des Vaderlands gegeven, gezogt zouden worden.

Twee spreekende bewijzen waren 'er voor handen, indien men den grond der remotie *door het gebeurde*, en niet door *de vrees voor de mogelijkheid van het toekomende*, had kunnen rechtvaardigen: Namentlijk, des Ondergetekendens gedicteerde Lesfen en de Leerlingen uit zijn onderwijs voortgekomen. Beiden getuigden tegens Curateuren: Beiden toonden aan, dat zijn onderwijs geschikt was, om liefhebbers van ons Gemeenebest, aanhangers der Republikeinsche Regeerings-form, en Voorstanders, maar bedaarde en rechtlievende Voorstanders, van *waare Vrijheid* en *echte Gelijkheid* te maaken: Ja zelfs die Jongelingen, wier betrekkingen hen verkleefd aan den Stadhouder of 't Huis van Oranje maakten, en zig nogthans bijzonder aan zijne leiding toevertrouwden, hebben steeds aan de Universiteit door hunne gematigdheid, eendragts-liefde, en verdere goede hoedanigheden, in hunne verkeering met jonge-lieden van eene andere denkens-wijze, uitgemunt. Zij die van de

jaaren 1788. tot 1794. de Univerfiteit gefreque-
teerd hebben, zullen daarvan eenparig getuigen.

Na 't geen door den Ondergetekenden in zijne vorige Memorie gezegd, en door Curateuren niet beantwoord is, vertrouwt hij deze Befchuldiging voor genoegzaam beantwoord, en dus zijne Verdediging, in zoo verre hij die tegens aantijgingen *in vago*, inzonderheid tegens het onbepaalde Crimen van *Aristocratie* heeft kunnen inrichten, voor voltrokken te mogen houden. Een enkel woord zal hij van de vermindering van zijn Tractement en van de hoonende conditiën, waarop men hem (*quasi*) de Profesfie der Griekfche Taal wilde laaten, nog moeten fpreken, offchoon, wat het eerfte aangaat, Curateuren bij hun Bericht almede *een diep ftilzwijgen* houden, zoo omtrent hunne bevoegdheid, om de eens toegezegde Tractementen der Profesforen aan de Univerfiteit, waarop dezen het beroep hebben aangenomen, aldus *arbitrairlijk* te verminderen, als omtrent de regelmaat door hen in deze vermindering van *f* 2000. — op *f* 1600: — gehouden. Ook *verminderden wij zijn Tractement*, zeggen zij: En in deze weinige woorden is alles befloten; daarmede is alles afgedaan. Doch daartegen ftaat vast: 1°. Dat die vermindering medebrengrt eene *willekeurige verbreeking van een bilateraal Contract*: Dat de Profesforen hun beroep niet aanneemen dan op vaste voorwaarden, en op eene toezegging van een bepaald

paald Tractement , aan de eene zijde uitgelooft , aan de andere zijde aangenomen : 2°. Dat Curateuren , als contracteerende Partijën , zoo als zij bij de Statuten der Univerfiteit zelve uitdrukkelijk befchouwd worden , en gelijk door den Profefor BAVIUS VOORDA , in zijne zaak , niet minder dan door Rector en Senaat , is aangewezen , niet vermogen op eigene autoriteit , het engagement , door hen of hunne Praedecesfeuren aangegaan , *geheel* of *gedeeltelijk* te verbreeken , zoo lang het , door de andere contracteerende Partijë , behoorlijk wordt naargekomen : 3°. Dat dit nog ongeoorlofder is zonder onderzoek , zonder verhoor , zonder eenige fchuld of manquement door den Profefor *in officio* begaan ; ja zelfs dan , wanneer men bij die Refolutie tot vermindering erkent , “ dat men van zijne „ kunde nut heeft getrokken tot welzijn van de „ Univerfiteit : ” 4°. Dat , zelfs in 't voorhanden zijnde geval , men geene de minfte regelmaat heeft gehouden , terwijl aan de Profefie der *Vaderlandfche Historie* , welke men hem ontnam , flegts *f* 200. — Appointement gewoonlijk gehegt geweest waren , en daarvoor ook aan wijlen den Profefor VALCKENAER toegelegd , terwijl men dus , zijn Tractement met *f* 400. — verminderende , hem *f* 200. — verkortte als Profefor *Linguae Graecae* , en zulks tot belooning van den dienst , dien hij zoo belangloos , met verlating van een voordeeliger beftaan , aan de Univerfiteit toegezegd had , en ge-

duurende elf jaaren, niet zonder nut, volgens 't eigen getuigenis van Curateuren, aan dezelve had gepresteerd.

Ten opzigte der voorwaarden, onder welken Curateuren hem *de gunst* bewezen hadden om hem als Profesfor *Graecae Linguae* te laten, refereert de Ondergetekende zig eensdeels tot het gevoel van elk eerlijk en edelmoedig mensch, ten tweeden tot zijne Memorie van beklag: Hij zal 'er hier alleenlijk met weinige woorden van zeggen, dat die voorwaarden niet alleen onaanneemlijk, maar ont eerender waren dan het ontslag als Profesfor *Historiae Patriae*, daar men nimmer dezelve heeft kunnen voorschrijven, en met dergelijke hoonende bedreigingen verzellen, zonder hem en zijn bestaan geheel te miskennen, ja zonder een zichtbaar oogmerk bij *den waarschijnlijken Ontwerper*, om hem eene fletrisfure toe te brengen, welke hem niets overliet als de keuze tusschen eene onuitwischbaare vlek of het algeheele verlies van zijne Post; dus om, onder schijneener *barmhertigheid*, in de daad eene *wreedheid* tegens hem te pleegen:

1°. Die voorwaarden beroofden hem van alle aanzien bij de Universiteit, en maakten zijn onderwijs onaangenaam en onnut: 2°. Ze waren onuitvoerlijk, om dat, (ten zij men ten eenemaale onkundig zij van 't geen het hoofd-doel van de beoefening der Oudheid uitmaakt, en de Literatuur in *bijwerk* of *nietigheden* plaatse) men zeer wel weet, dat

dat noch Geschiedkundige , noch Wijsgeerige , noch zelfs Dichterlijke Griekſche Schrijvers der beste tijden , veel min Archaeologie of Antiquiteiten , behandeld kunnen worden , zonder de Staatskunde en de form dier Gemeenebesten te leeren kennen of daar op aanmerkingen te maken : 3°. Ze waren tevens onaanneemlijk en ſchandelijk , om dat ze hem geheel afhankelijk maakten van de geheime denunciatiën van den geringſten , boosäartigſten , of domſten zijner Leerlingen : Nimmer konde hij eene enkele Les houden , zonder ieder ogenblik te denken , dat elk woord dat hij ſprak , onkundiglijk opgevat , kwaadaartiglijk uitgelegd , en verraderlijk overgebracht , hem konde blootſtellen , om , zonder van die denunciatie iets te weten , of zig daarjegens te kunnen veräntwoorden , op de hoochendſte wijze , tot belooning zijner trouwe arbeid , *nutu & arbitrio Curatorum* , van zijne Post afgezet te worden : Ja ! het bleef zelfs niet bij eene uitdrukking , die van de zijde van den Profesfor bedenkelijk was : Het was genoeg , dat de mogelijkheid 'er was , dat zijne zeer onſchuldige uitdrukking door eenen onnozelen en onkundigen , of wel door eenen waanwijzen en booshartigen Jongeling , opgenomen werd , op eene wijze , die niet gunſtig ſcheen aan 't geen zulk een Jongeling *Gelijkheid* zoude noemen : Want welke de *Vrijheid* , welke de *Gelijkheid* is , die door het Bataaffche Volk als grondbeginfels reeds toen aangenomen waren , daar van

be-

betuigt de Ondergetekende de *juiste en allezints voldoende definitiën* volkomen te ignoreeren.

Niets is 'er overig, GE-EERDE MEDE-BURGERS! als een woord te spreken van 't oog-punt, waaronder hij vertrouwt, dat zijne gedaane klagen bij U, en bij alle onzijdige en waarheid-lievende Beoordeelaars, beschouwd zullen worden. Op het grievendst in zijne eer en goeden naam aangetast, en in de noodzaaklijkheid gebragt, om of de rechtmatigheid der handelwijze, tegens hem gehouden, te erkennen, of den stap te doen, die alleen overschiet voor een Man van eer in zijne Post onverdiend, zonder hoop van redres, mishandeld, om, namentlijk, zijne demissie te nemen, en, zijn leed aan den alvermogenden Wreeker van alle ongelijk overlatende, zijne dagen ampteloos door te brengen, verkoos hij het laatste: Hij laat gerustelijk dit eene *hollende drift* noemen aan hen, wien zulks behaagt: *Zij, die gevoelens van eer bezitten, en weeten wat het is, teder op 't stuk van zijnen goeden naam te zijn, zullen 'er anders over oordeelen:* En, voor zoo verre deze laatsten zouden meenen, dat hij, alvorens dus zijn ontslag te vraagen, zijne Grieven bij de toenmalige *Representanten van Holland* had behooren voor te dragen, zullen zij zekerlijk van die gedagten herkomen, wanneer zij slegts het *Bericht van Curateuren* lezen en de schilderije beschouwen, die aldaar van den geest wordt opgehangen, waar
door

door in dien tijd de meest invloed hebbende Leden derzelve Representanten ten zijnen opzigte werden gedreeven. Geen *berouw*, wegens 't verlies van eene *zeer matiglijk* befolddigde Post, was zijne beweeg-reden tot het beklag, 't welk hij bij 't *Provinciaal-Bestuur* gedaan heeft: Op zijne jaaren, in zijne omstandigheden, en met zijne denkwijze, konde hij zig dat gemis getroosten: Zulks weeten zij, die hem kennen: En, dat geen belangzugt zijn drijfveer geweest-zij, in zijn aanhouden op reparatie zijner Grieven, hiervan zijn geen bevoegder Getuigen dan de Leden der Commissie van 't *Provinciaal-Bestuur*, die hem *persooneel* gehoord, en, wat aangaat voordeel met rust verzeld, hem de aanneemlijkste vooruitzigten hebben doen beschouwen. Van niemand minder dan van een *Man*, die des *Ondergetekendens* gedragingen toen van nabij had kunnen gadeslaan, konde hij dergelijke aantijgingen van een *te laat gekomen berouw* verwagten: De Leden der Commissie zijn oog- en oor-getuigen geweest, dat hij het aanbod van *onderwijs zonder Tractement* gedaan heeft, hangende den tijd dat het onmogelijk scheen hem te herstellen, veel liever dan gedurende dien tijd een *Pensioen*, zonder dienst te doen, aan te nemen. De Leden van den Academischen Senaat weeten allen, dat het *hunne instantiën* en die der brave Academische Jeugd *alleen* waren, die hem bewogen eenigen tijd af te wagen,

ten,

ten , of het Curateuren behagen zoude , ten minsten eenigzints , van hunne flettrifante behandeling te rug te komen : Zij weten , dat het alleen de *tergiversatie* van Curateuren in het beantwoorden der pogingen van den Senaat geweest is , die den Ondergetekenden genoodzaakt heeft , zijne algeheele demissie te nemen , liever dan met fchanden oneer zijne Lesfen te hervatten. Geen *herstel in zijne Post* , maar *herstel in zijne eer* , *herstel van gedaan ongelijk* , is zijn *primair* hoofd-doel : Volgt daaruit natuurlijk herstel in eene Post , die hij meent met genoeg voor anderen , zoo wel als voor zig zelve , bekleed te hebben , dit is flegts de confequentie der rechtvaerdigheid , die hij van 't *Provinciaal-Bestuur* heeft durven hoopen ; eene hoop , waarin hij zig tot nog toe niet heeft zien te leur ftellen , en die hij , door uwe billijke medewerking , GE-EERDE MEDEBURGERS ! vastlijk vertrouwt , volkomen vervuld te zien . Die hoop , dat vertrouwen , maakten zijne aanmoediging uit , niet juist om als Profefor hersteld te worden ; (een zodanig beroep is van dien aart , dat het aan 't publicq Gezag niet *meer* onverschillig behoort te zijn , of een geschikt en beproefd Perfoon 't zelve bekleede , dan aan dien Perfoon , of hij zijn leven ten nutte der Zamenleving op eene voor hem aangename wijze besteede ;) maar om opentlijk , en voor 't oog der geheele *rechtvaerdige Natie* , de hem verschuldigde justitie te bekomen , 't zij

zulks

zulks dan mogte zijn bij wege van een *politieq onderzoek*, 't zij door den *ordinaris weg van Justitie*, mits maar alvorens zeker ware, “ dat aan „ hen, die hem aldus *mishandeld*, en in zijne „ eer door *injurieuze imputatiën* gekrenkt hadden, niet zoude vrijstaan, zig *agter hunne publieke qualiteit te verschuilen*, om de wettige „ genoeg-doening te ontduiken. ” In de daad, in een Land waar Recht en Wetten niet verbannen waren, zoude het de schreeuwendste hardheid geweest zijn, dat een eerlijk en onbesproken Man, in zijne tederste betrekking aangetast, noch *bij wege van politicque dispositie*, noch door *middelen van Rechte*, reparatie zoude kunnen erlangen van calumniën, waar onder men voor een tijd hem had weten te onderdrukken. De Staaten van Holland weigerden zelfs wel-eer *den weg van Justitie* niet aan éénen DONELLUS, dien men wist, uit hoofde van zijne verstand-houding met *Leicester*, den Staat en Vrijheid van den Lande een vijandig hart toe te dragen: Want het is volstrekt abusif, “ dat de Staaten zig „ nimmer *onmiddelijk* met de Academie bemoeid, „ maar de Profesoren aan 't *arbitrair goedvinden* „ van Curateuren zouden overgelaten hebben. ” In 't geval van den Ondergetekenden, waar men *den naam der Provisioneele Represantanten* zelve heeft doen tusschenkomen, is zodanig eene allegatie nog te meer onpas. En, waarlijk, dan zouden 'er geen *vrijmagtiger Heeren* dan Curateuren, dan zou-

zouden 'er geen *afhanglijker wezens* dan Profesoren der Leydsche Univerfiteit in ons geheel Vaderland gevonden worden, indien het waar mogt zijn, dat Curateuren met hen, met hunne posten, met hunne befoldingen, met hun aanzien, met hunne eer en goeden naam, naar goedvinden en willekeur mogten handelen, zonder dat 'er ergens voor Profesoren, noch bij 't hoogfte Gezag, noch bij de Rechtbanken, genoegdoening van ongelijk te bekomen ware. In den perfoon van den Ondergetekenden is der Univerfiteit zelve de grootfte hoon toegebracht, waarvan hij voor haar en voor zijne Amptgenooten, niet minder dan voor zig zelve, zodanig herftel durft verwagten, waar uit bij de gantsche waereld blijke, dat, zoo ooit, nu althans, bij de herftelde Vrijheid van 't Vaderland, zonder aanzien van perfoon, naar gronden van *waare Gelijkheid*, justitie wedervaart aan hem, die gerechtigd is *justitie te reclameeren*: En in dit aangenaam vooruitzicht zal de Ondergetekende deze zijne Memorie besluiten.

L E Y D E N

den 27. February

1787.

JOHAN LUZAC.

N°. XIII.

N° XIII. A.

Het PROVINCIAAL-COMMITTÉ
van HOLLAND,

Aan

Het PROVINCIAAL-BESTUUR
van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Het heeft Ulieden behaagd, bij uw Decreet van den 29. December des vorigen jaars, aan ons te demandeeren het nader onderzoek van de zoo belangrijke zake der Remotie van Mr. JOHAN LUZAC, en wel in dezer voege, “ dat wij van Curateuren van Hollands Hooge-School te *Leyden* zouden moeten requireeren, en Curateuren binnen veertien dagen, na die requisitie, aan ons moeten bezorgen, die precise Poincten van Accusatie, waarop zij gemeend hebben tot de Remotie van Mr. JOHAN LUZAC, als Profesfor in *de Vaderlandsche Historie*, volgens hunne Resolutie, in dato 8. February 1796. te kunnen besluiten, ” en wijders, “ dat wij die Poincten zouden moeten stellen in handen van Mr. JOHAN LUZAC, ten einde zijne *plenaire defensie* binnen

Q

„ veer-

„ veertien dagen daar na, in geschrift, bij ons in
 „ te leveren, ten einde ons in staat te stellen, om
 „ bij de eerste ordinaire Bijeenkomst uwer Verga-
 „ dering, in de maand Maart, met overlegging
 „ van alle de in onze handen gekomene Stukken,
 „ uwer Vergadering te dienen van Advis, of 'er
 „ al of niet termen gevonden worden, om Mr. JO-
 „ HAN LUZAC, als Profesfor in de *Vaderlandfche Hi-*
 „ *storie te Leyden*, te herstellen, en als Profesfor
 „ in de *Griekfche Taale* weder te admitteeren. ”

In voldoening aan dezen uwen gerespecteerden last, hebben wij al aanstonds Curateuren aangeschreven, om ons, binnen veertien dagen, te bezorgen die precise Poincten van Accusatie, waar op zij gemeend hebben hunne Resolutie van 8. February 1796. te kunnen neemen.

Edoch met geen ander succes, dan dat wij, in antwoord op deze onze Aanschrijving, op den 31. January van gemelde Curateuren ontfingen eenen Brief, in dato 30. van Louwmaand, behelzende,
 „ dat zij volharden met in geene nadere beschul-
 „ diging en verhooring of onderzoek van de zaak
 „ van Mr. JOHAN LUZAC te kunnen treden, en
 „ zulks om redenen, vervat in hunnen Brief, aan
 „ Uwlieder Vergadering door hun geschreven, in
 „ dato 4. January laatstleden. ”

Wij hebben gemeend, ter gelegenheid der extraordinaire bijeenkomst uwer Vergadering, op den 6. February laatstleden, dezen Brief te moeten

bren-

brengeu ter uwer kennisfe, te gelijk met een in-
 middels ontfangen Request van Mr. J. LUZAC, waar-
 bij hij zegt, “niet dan te veel grond te hebben
 „ om te vermoeden, dat Curateuren, door ver-
 „ dere dilayen, zijne zaak zouden kunnen en wil-
 „ len sleepende houden, tot dat veelligt, bij ex-
 „ piratie der aanftelling of vernieuwing van het
 „ *Provinciaal-Bestuur*, de jegenswoordige Ver-
 „ gadering over hunne gedragingen, ten opzichte
 „ van hem Ondergetekenden, niet meer zoude
 „ kunnen oordeelen en beslifen: Weshalven hij
 „ verzogt, dat de termijn van veertien dagen, aan
 „ Curateuren gepraefigeerd, verftreeken en door hen
 „ aan de requisitie niet voldaan zijnde, zij, naar
 „ gronden van rechten, van de faculteit, hen bij
 „ de Resolutie van 29. December toegeftaan, om
 „ als nog (na het vrugteloos verloop van een half
 „ jaar) hunne Poincten van Beschuldiging over te
 „ geven, werden verklaard te zijn vervallen, en
 „ hij, bij tijdige communicatie der overige Stuk-
 „ ken, in gemelde Decreet gementioneerd, in
 „ ftaat gefield, den hem gefielden termijn te ob-
 „ ferveeren, ten einde de wel-meening der Vergade-
 „ ring van het *Provinciaal-Bestuur* door gezogte di-
 „ layen niet werd gefruftreerd en elufoir gemaakt.”

En wij verzogten op die beide Stukken uw nader
 goedvinden te verneemen, welk goedvinden ons
 dan ook is gebleeken in uwe Resolutie ten zelven
 dago genomen, en houdende in fubftantie, “dat,

„ bij verdere weigering van Curateuren, uwe Resolutie van 29. December 1796. haar effect, ten opzichte van Mr. JOHAN LUZAC, voor zoo verre hem betrof; moest forteeren.”

Ingevolge hier van hebben wij dan ook, zoo dra mogelijk, de nodige, en bij uw Decreet van 29. December gementioneerde Stukken, aan voornoemden Mr. JOHAN LUZAC afgevaardigd, met Aanschrijving; “ om ons daar op, *binnen veertien* „ *dagen*, zijne plenaire defensie toe te zenden;” aan welke Aanschrijving ook door hem punctueel is voldaan geworden, door eene Memorie, bij ons op den 28. der jongstleden maand ingekomen; en het is, na naauwkeurige overweeing van gemelde Memorie, als mede van alle de Stukken ter zake dienende, dat wij, als nuster zaake trekkende, de eer hebben het volgende voor te dragen:

Dat de beantwoording der gewigtige Vrage, door Ulieden aan ons voorgesteld, “ of ’er, naamlijk, al of niet, termen gevonden worden, om Mr. JOHAN LUZAC, als Profesfor in de *Vaderlandsche Historie* te Leyden, te herstellen, en als Profesfor in de *Grieksche Taale* weder te admitteren,” alleen kan en moet gegrond worden op een naauwkeurig onderzoek; “ 1°. op welke gronden de Remotie zelve geschied zij, en 2°. in hoe verre de demissie door Mr. JOHAN LUZAC zelve, als Profesfor in de *Grieksche Taal* gegeven, met die Remotie in verband

„ staa,

„ftaa, en uit welk een oogpunt zij eigenlijk kunnen en moeten befchouwd worden.”

Om nu, in de eerfte plaats, ons tot het eerfte Poinct te bepalen, zal het niet ondienftig zijn U met een kort woord te herinneren, welke eigenlijk de aanvang en verdere loop dezer zaake geweest zij.

In het laatst van den jaare 1795, komt bij de toenmaalige Staaten - Generaal, van wegen den Minister der Buitenlandsche zaaken te Parys, eene Klagte in tegen zeker Articul van de *Leydsche Fransche Courant*. Dit Stuk, vergezeld van eene Misfive van onzen toenmaligen Minister BLAUW, werd door Hun Hoog-Mog gerenvoyeerd aan de Provisioneele *Representanten van Holland*, en door dezen wederom gesteld in handen van het *Committé van Waakzaamheid*, welk Committé bij deszelfs uitgebracht Rapport, boven en behalven de daar bij voorgestelde voorzieninge jegens J. LUZAC, als Auteur der *Leydsche Fransche Courant*, goedvindt deze Voordracht te doen: “Of J. LUZAC,

„ in zijne qualiteit als Profesfor aan 's Lands Univerfiteit te Leyden, niet zoude behoren te worden geremoveerd, uit hoofde dat hij, als Redacteur van de *Fransche Leydsche Courant*, steeds blijken gegeven had van zijne Aristocratische denkwijze, als mede van zijne pogingen om de Fransche Revolutie, en dus ook de onze, benevens alles, wat tot een Republikeinsche Re-gerings-form betrekking heeft, in een haatlijk

„ daglicht te stellen, en met zwarte couleuren af te
 „ maalen, welke sentimenten allezins in een Hoog-
 „ leeraar, aan wien inzonderheid het doceeren in
 „ de *Vaderlandsche Geschiedenis* is toevertrouwd,
 „ van de allernadeeligste gevolgen zouden zijn, door
 „ den invloed, welken zodanige Persoon op de ge-
 „ moederen van de studeerende Jeugd moet geächt
 „ worden te hebben. ”

Hierop volgt een Decreet der Provisioneele Re-
 presentanten, waarbij aan Curateuren wordt geren-
 voveerd de zoo evengemelde Voordracht van het
Commissie van Waakzaamheid, omme dezelve in
 zodanige Consideratie te neemen, “ als zij ter bevor-
 „ dering van het welzijn van gemelde Universiteit
 „ zouden oordeelen te behooren; ” en het is uit
 krachte van dezen last, dat gemelde Curateuren in
 hunne Vergadering van den 8. February 1796. een
 Besluit nemen, niet alleen “ om J. LUZAC, als Pro-
 „ fessor in de *Vaderlandsche Geschiedenis*, te
 „ ontslaan, met vermindering van vier-honderd
 „ Guldens in zijn Appoinctement, maar ook daar-
 „ enboven denzelve ernstig te *vermaanen* en te
 „ BEVEELEN, om, in het onderwijzen van de
 „ *Grieksche Taal en Oudheid*, zich zorgvuldig te
 „ onthouden van alle staatkundige aanmerkingen,
 „ noch zig eenige uitdrukkingen te veroorlooven,
 „ welke de Jongelingschap tegens de thans erkende
 „ en aangenomene gronden van *Vrijheid en Ge-
 „ lijkheid* zouden kunnen voorinneemen; ” van
 welk

welk hun Besluit zij Curateuren op den 17. February ter Vergadering der provifioneele Re-
 fentanten kennis gaven, met dien gevolge dat het
 zelve aldaar ten zelve dage werd *goedgekeurd*.

Inmiddels had niet Profesfor LUZAC van deze
 zijne Remotie en verdere omftandigheden, bij ge-
 ruchte, kennisfe gekregen, of hij fchorfte dade-
 lijk zijne Lesfen in de *Griekfche Tale* op; terwijl
 aan den anderen kant de Academifche Senaat, en
 de Bloem der Studeerende Jeugd, bij herhaalde
 bezendingen, den geremoveerden niet alleen hunne
 hartelijke deelneming kwamen betuigen, en hem
 tot het hervatten van zijn onderwijs poogden over
 te halen; maar ook beiden door de krachtigfte in-
 ftantiën bij Curateuren deszelfs herftelling trachte-
 den te bewerken; edoch met geen ander gevolg,
 dan dat men het ter hand ftellen der Resolutie van
 Remotie aan J. LUZAC eenige dagen opfchorfte,
 en voorts alle de gedaane aanzoeken, ook zelfs de
 Misfive en opgevolgde mondelinge voordracht, bij
 Deputatie van den Senaat, geheel onbeantwoord liet.

In dezen ftaat der zaaken nu meende LUZAC niet
 langer te mogen ftilzitten; weshalven hij, eenige
 dagen na den ontfangft der legaaie kennisfe van zij-
 ne ontzetting, het besluit nam, aan Curateuren
 deswegens zijne Grieven fchriftelijk voor te dra-
 gen, en wel bijzonderlijk hun daarbij te verklaaren,
 „ dat het hem, uit krachte der aangedaane fietris-
 „ fure, zoo wel als van de zoo vernederende en

„ onuitvoerlijke voorwaarde, hem ten aanzien zij-
 „ ner Profesfie in de *Griekfche Taal* voorgefchre-
 „ ven, als *Man van Eer*, onmogelijk was in die
 „ Profesfie te continueeren; neen, maar dat hij
 „ zig genoodzaakt voelde op dien grond, zijne
 „ algeheele post als Hoogleeraar neder te leg-
 „ gen; ” welke Misfivè dan ook eindelijk gevolgd
 werd van eene Resolutie van Curateuren, om zig
 dit nederleggen *te laten welgevallen*, en dus LU-
 ZAC als Profefor in de *Griekfche Tale* en *Oud-*
heid ontslagen te houden; eene Resolutie, van
 welke, offchoon op den 20. Maart genomen, ech-
 ter niet dan drie maanden laater aan LUZAC werd
 kennis gegeven.

Ziet daar, BURGERS! U den loop dezer zake in
 derzelver gewigtigfte bijzonderheden, zoo als zij
 bij de onderscheidene Stukken zijn voorgedragen,
 en daar uit nader kunnen geverifiëerd worden, fuc-
 cinctelijk ter herinnering voorgesteld. Zonder nu
 bij alle de omftandigheden, daar in vermeld, af-
 zonderlijk te willen ftill staan, merken wij alleen
 aan, dat 'er in deze voordracht; ten aanzien der
 Remotie, (want van de pretensie vrijwillige de-
 miffie van de Griekfche Profesfie zullen wij in de
 tweede plaats fpreken) zich voornamentlijk deze
 twee groote poincten ter overwceging opdoen; te
 weeten: 1. Dat de Remotie van Mr. J. LUZAC is
 geweest een geheel eigen werk van Curateuren, en
 geenzints een stellige last van de Provisioneele Re-
 pre-

presentanten: 2. Dat de Remotie is geschied zonder aan LUZAC eenige communicatie van de Beschuldiging ten zijnen laste te doen, veel min denzelfen in zijne defensie te horen.

Het zij ons vergund op beide deze gewigtige punten een oogenblik met onze nadere overweeging stille te staan.

„ 1. De Remotie van Mr. JOHAN LUZAC is „ geweest een geheel eigen werk van Curateuren, „ en geenzints een stellige last der Provisioneele „ Representanten.” In de daad, wanneer men alleen wilde raadplegen met het geen door de Curateuren, zoo bij hun Bericht als anderzints, ter dezer zake is aangevoerd, dan zoude het kunnen schijnen, als of zij Curateuren in dezen geheel *lijdelijk* geweest waren, en niets meer of minder gedaan hadden dan den manifesten wil der Provisioneele Representanten op te volgen, zonder daar in anderzints dan als Gemagtigden werkzaam geweest te zijn. Het tegendeel intusfchen is uit den loop van het gebeurde voor ieder blijkbaar.

Immers, hoe zeer het niet te ontkennen zij, dat door het *Committé van Waakzaamheid*, bij deszelfs Rapport, een dadelijk Voorstel tot Remotie van LUZAC was gedaan, is het niet te min zeker, dat dat Voorstel door de Provisioneele Representanten niet in een Besluit is geconverteerd, neen maar bij Resolutie van 8. January gesteld in handen van Curateuren, “ om daar op te dienen van Considera-

„ tiën en Advies; ” en wordt ook, na dat Curateuren omtrent de waare intentie der Resolutie eenige elucidatie verzogt hadden, bijzonderlijk om te weeten, “ of hun Advies gerequireerd was, „ om naderhand door de Vergadering der Repre- „ sentanten zelve te worden gedisponeerd, dan wel „ om naar den aart der zake zelve de delibera- „ tiën te kunnen voortzetten en eindigen, ” op dit hun verzoek, bij interpretatie, nader gedecreteerd, “ de Voordracht van het Committé aan Cu- „ rateuren te renvoyeeren, ten einde zij deze zaak „ in zodanige consideratie zouden nemen, als zij „ ter bevordering van het welzijn der Universiteit „ zouden oordeelen te behooren. ” De behandeling der zake werd dus geheel aan Curateuren overgelaten, en alles, wat ten dezen door hun geschied is, komt ook geheel ter hunner verantwoording; 't geen nog te kragtiger daar uit blijkt, dat aan het slot van het zoo evengemelde interpretatoir Decreet niet meer gevorderd wordt hun *Advies*, maar een *Rapport van hun verrichte*, zonder eenig voorschrift; wat of hoedanig dit verrichte behoorde te zijn: Weshalven 'er dan ook geen de minste grond voor Curateuren overblijve, om hun bedrijf in dezen te doen voorkomen als geheel en alleen gegrond op eenigen stelligen last, en zig alzo onder het gezag der Provisioneele Representanten te verschuilen, ook zelfs niet, ofschoon die Representanten naderhand het verrichte hebben goedge-
keurd,

keurd , gelijk wij zoo aanstonds bij onze Bedenkingen op het tweede point , waartoe wij thans overgaan , met een woord , zullen aandringen.

Betreffende het tweede point , dat , namelijk , Mr. J. LUZAC *in zijne defensie niet is gehoord* , ja zelfs nimmer communicatie van eenige Beschuldiging tot zijnen laste op eene legaaie wijze gehad heeft , om zich daar jegens , indien hij meende dit te kunnen doen , behoorlijk te defendeeren , merkt het Committé *quod ad factum* aan , dat hetzelfde niet schijnt tegengesproken te kunnen worden , of liever dat het , agtervolgens de Misfive van Curateuren aan het *Provinciaal-Bestuur* , in dato 3. December , als *in confesio* gesteld kan worden. Wijders , *quod ad jus* , kan men ook niet wel in twijffel trekken den regel , bij 't Rapport der personeele Commissie van 29. December 1796. reeds ingeroepen , dat *niemand overhoord mag veroordeeld worden*. Dit , *in thesi* , te willen adstrueeren , zoude zekerlijk overbodig zijn. - En dus moet men , onzes bedunkens , erkennen , dat in de Resolutie van Curateuren een *radicaal vitium* resideert , 't welk door eene opgevolgde approbatie van de Provisioneele Representanten niet weggenomen heeft kunnen worden , eensdeels , om dat de Provisioneele Representanten niet mogen gepraesumeerd worden de zaak met eenige andere wettige intentie aan Curateuren te hebben kunnen renvoyeeren , dan om die behoorlijk te onderzoeken , en

na gedaan onderzoek te disponeeren; anderdeels, om dat dezelve Representanten noch in 't vermoegen, noch in de gewoonte waren om zelve anders te handelen, ofte om iemand door eenige nadeelige Resolutie, ongehoord, en buiten eenig voorafgegaan onderzoek, mitsgaders gedaan Rapport, te graveeren; gelijk dan ook in de zaak van den Predikant *Swaving* te *Oudewater*, (zoo als bij 't Rapport der personeele Commissie reeds aangemerkt is) zulks is gebleeken, en de Resolutie der Provisioneele Representanten ingetrokken is, uit hoofde dat voorn. Predikant nimmer tot zijne verdediging was toegelaten: Maar *in hypothesi*, en in het voor handen zijnde geval, wordt dat zelfde *radicaal vitium* nog sterker, om dat de Beschuldiging bestond in een *fait*, waar van, voor eerst, de *qualificatie* onzeker en niets minder dan uitgemaakt was, en om dat, in de tweede plaats, dit fait wederom berustte op een ander *fait*, waar van althans (indien de Beschuldiging op zig zelve *relevant* was) het adveu uit den eigen mond of uit de eigene penne van den Beschuldigten noodzaaklijk was, eer men hem konde condemneeren.

Het fait, waar van het Committé vermeent, dat de *qualificatie* onzeker en niets minder dan uitgemaakt was, is *Aristocratie*, *Aristocratische gevoelens*, eene *Aristocratische denkwijze*.

Nu kan het Committé niet ontveinzen, dat dit eene beschuldiging is, waarvan de *qualificatie* of
de

de eigentlijke bepaling zeer moeilijk is, en althans geene zodanige schuld medebrengt, die buiten bijkomende ophelderingen of nauwkeuriger daad-zaken genoegzaam is.

Edoch, al hadde die beschuldiging van *Aristocratische* sentimenten de nodige qualificatie, dan nog rustte zij zelve al wederom blootelijk op een fait, namelijk, dat LUZAC is geweest: 1. de Redacteur der *Leydsche Fransche Courant*; 2. dat hij zulks is geweest zedert lang; 3. speciaal van dat gedeelte, waar in de ongunstige schilderijen zijn, van welken bij de Resolutie van Curateuren wordt gesproken. Maar over dit fundamenteele fait althans, waar op alles berust, had de Beschuldigde gehoord behoren te worden, of hij hetzelfde erkende; en zulks niet alleen, of hij de *culpabiliteit* van zodanige voordracht, zonder eenige versooning, erkende, maar wel speciaal, en in de eerste plaats, over de drie poincten, zoo even gementioneerd, die louter *facti* zijn en hadden behoren geconstateerd te worden. Hoe kon men anders zeggen zulks *legaal* te weten, zoo als Curateuren poseeren? Is 'er eenige andere *legaliteit*, dan het adveu van den Beschuldigten, zoo lang 'er geen *schriftelijk bewijs* tegens hem voorhanden is?

Ondertuschen berust hier 't geheel bewijs op zekere ouverture, door den Broeder van Mr. JOHAN LUZAC gegeven: Maar, voor eerst, was tot heden zulk eene mondelinge opgave van een

Broeder geen *legaal* bewijs tegens zijnen Broeder: 2. Ontkent Mr. JOHAN LUZAC, dat zijn Broeder zulks zoo algemeen heeft gezegd, als door het *Committé van Waakzaamheid* is opgegeven: 3. Ontkent hij het fait zelve, op die wijze en in die uitgestrektheid, als 't voorsz. *Committé van Waakzaamheid* die mondelinge opgave heeft voorgedragen.

Het *Committé Provinciaal* zal in deze bijzonderheden niet treden, dan voor zoo verre daar uit consteert, dat het *onverhoord veroordeelen* van Mr. JOHAN LUZAC met zig medebrenge een *radicaal defect*, 't welk de geheele handelwijs tegens hem vitieert, en 't welk ondertusfchen Curateuren, niettegenstaande tot vier herhaalde reizen hen de gelegenheid daar toe door deze Vergadering en 't *Provinciaal Committé* gegeven is, geweigerd hebben te remedieeren, voorondersteld zijnde dat zulks door eene specifieke opgave van faiten hen was mogelijk geweest.

Hier uit resulteert al verders, dat men zig vrugteloos beroept daar op, dat tegens hem slegts eene *politicque Dispositie* genomen is, waar toe geen *Rechterlijk onderzoek* vereischt wordt; maar dan althans wordt 'er tot eene *politicque Dispositie* een *Politicq onderzoek* vereischt; een onderzoek, dat niemand zal ontkennen, ten minsten te moeten gaan over de *gegrondheid* of *waarheid* van het misdadig fait, zoo al niet over deszelfs *qualificatie* en *graad* van *culpabiliteit*.

Had-

Hadden Curateuren onnodig geoordeeld te onderzoeken, of in de daad in de *Leydsche Fransche Courant*; *haatlijke*; dat is, *berispelijke* en *onware* voordrachten, nopens de Fransche of onze Revolutie, gedaan waren, dan ten minsten hadden ze, door hem te hooren, moeten onderzoeken, „ of hij bepaaldelijk erkende, Auteur van die voordrachten te zijn; ” ’t geen hij onder tuschen zegt te kunnen ontkennen, offchoon hij anderzints geene reden voor zig vinde, om die zelfde voordrachten te desavoueren: Of zal men staande houden, dat niet alleen omtrent de *qualificatie* der delicten, maar ook omtrent hunne *realiteit*, dat is, omtrent de *waarheid* van ’t geïmputeerde fait, eene *zedelijke overtuiging* genoegzaam is, die in het *gemoed* bestaat van hem, die den *politiequen maatregel* neemt?

Het is niet te denken noch te hoopen, dat deze stelregel, die ’t grootste grondbeginsel van ’t *Schrikbewind* in Frankryk heeft uitgemaakt, immer tot staving der Bataafsche Revolutie, ten verderve der Natie, zal aangenomen worden.

Eindelijk moet het *Committé*, ten respecte van dit point, ’er nog bijvoegen, dat, voor zoo veel het *Committé* kan nagaan, nimmer tot de jongste Revolutie toe, eenige dispositie tegens een Professor aan de *Leydsche Universiteit*, zelfs niet ten overstaan der toenmalige *Souveraine Vergadering*, of door derzelver *Commisfarissen*, genomen is,

zonder hem te hooren. Zulks heeft inzonderheid in de zoo ongelukkige jaaren van 1618. en 1619. plaats gehad, zoo ten opzichte der dadelijk afgestelde Profesoren, als der anderen, die eenige onaangenaamheden ondergaan moesten: Dit had plaats bij de remotie van den Profesor ABRAHAM HEYDANUS: Dit had plaats in 't zeer recente geval van den Profesor BAVIUS VOORDA.

En het Committé is van oordeel, dat niemand, die de eer eener Revolutie, tot herstel der Vrijheid strekkende, ter harte neemt, gaarne zien zoude, dat dezelve kennelijk ware en bleeve aan eene juist tegenovergestelde handelwijze van 't geen plaats gehad heeft zelfs in tijden, die men, te recht, als ongelukkig voor 's Lands Vrijheid geweest zijnde, gewoon is te beschouwen.

Dit, MEDEBURGERS! achten wij 'genoeg ten aanzien der twee groote straks door ons opgegeven Poincten, uit welken en het geen daar over is gezegd, naar ons oordeel, genoegzaam gebleeken is; “ 1°. Dat Curateuren verkeerdelijk de gedaane remotie doen voorkomen als een bedrijf der Provisioneele Representanten, ten minsten als eene daad, regtstreeks op het gezag van dezen ver- richt, en dus even verkeerdelijk daar op hunne eigene onverantwoordelijkheid, zoo wel als de wettigheid en validiteit derzelve remotie, trachten te grondvesten: 2°. Dat die remotie *quoad formam* laboreert aan een *radicaal vitium*, we-
„ gens

„ gens het niet toelaten van Mr JOHAN LUZAC,
 „ ter behoorlijke defensie, bijzonderlijk daar het
 „ in meer dan één opzicht aan kwam op *faits*,
 „ van welker waarheid niet dan uit deszelfs eigen
 „ adveu naar behooren konde consteeren.”

Het wordt tijd de zaak thans van eenen anderen kant te beschouwen, en dezelve, na tot hier toe slegts het oog gevestigd te hebben op de *form*, als nu ook *quoad materiam* in overweging te nemen, dat is, te onderzoeken, “ op welke gronden de Remotie van Profesfor LUZAC door Curateuren geschied zij.”

Wij ontmoeten die gronden beknoptelijk en als in éénen adem voorgedragen bij de Resolutie van 8° February 1796. zoo als die te vinden is, in de Bijlagen achter de eerste Memorie van LUZAC, sub N°. 1, en wij zullen, om in dezen aan derzelve kracht niets te kort te doen, de geheele voordragt daar van woordelijk alhier laten volgen.

„ Curateuren, overwegende, hoe zij zedert
 „ lang met het uiterste ongenoegen hebben opge-
 „ merkt de *Aristocratische* gevoelens, en der Fran-
 „ sche en Bataafsche Revolutie ongunstige denk-
 „ wijze, in de *Fransche Leydsche Courant* door-
 „ straalende, en hoe zij nu door de beide voorge-
 „ melde Decreeten van de *Provisioneerle Represen-
 „ tanten des Volks van Holland* ontwijffelbaar zijn
 „ onderricht, aan den eenen kant, dat gemelde
 „ JOHANNES LUZAC was de Auteur van de-

„ zelve Courant, en aan den anderen kant, dat het
„ gevaar, dat daar in voor de goede zaak des Va-
„ derlands mogt gelegen zijn, dat hij LUZAC de
„ *Historia Patriae* aan 's Land Hooge-School
„ bleef doceeren, een voorwerp mede heeft op-
„ geleverd voor de zorg der Vergadering van Hol-
„ land zelve: Overwegende alzo de gronden,
„ waarop het *Committé van Algemeene Waak-*
„ *zaamheid* gebouwd is, hoe in de daad van den
„ leertrant aan 's Lands Hooge-School, bijzon-
„ der in het vak der *Vaderlandsche Geschiedenis*,
„ voor de Academische Jeugd zeer veel afhangt,
„ ten aanzien van derzelve aanstaande beoordee-
„ ling en waarneming van 's Lands tederste belan-
„ gens: Overwegende, hoe zij Cürateuren, al
„ aanstonds na de zoo gunstige ommekeer van za-
„ ken, zig ten dezen tot eenige bekende voorzie-
„ ningen verplicht gevonden hebben: Overwe-
„ gende, hoe zij de denk- en leerwijze der Hoog-
„ leeraaren, welke aan hun opzicht is toever-
„ trouwd, nog des te meer hebben moeten ter
„ harte nemen in een tijd, waar in ons Gemeene-
„ best van alle kanten belaagd wordt: Overwegen-
„ de eindelijk, hoe de Profesfor JOHANNES LU-
„ ZAC zig dan ook des te meer aan de algemeene,
„ en aan hunne bijzondere opmerking heeft bloot
„ gesteld, en hoe bijzonderlijk de voortdoring zij-
„ ner Profesie in de *Vaderlandsche Historie* scha-
„ delijk zoude zijn. ”

„ Zoo

„ Zoo hebben welgem. Curateuren over 's Lands
 „ Univerfiteit , na rijp overleg , goedgevonden
 „ den voorgemelden JOHANNES LUZAC te ont-
 „ slaan als Profesfor *Historiae Patriae* , gelijk
 „ dezelve daar van ontlagen wordt mits dezen ,
 „ en wijders denzelven ernstig te vermaanen en *aan*
 „ *te beveelen* , gelijk dezelve vermaand en *aanbe-*
 „ *volen* wordt bij dezen , om in het onderwijzen
 „ van de *Griekfche Taal en Oudheid* zig zorgvul-
 „ dig van alle Staatkundige aanmerkingen te ont-
 „ houden , noch zig eenige uitdrukkingen te ver-
 „ oorloven , welke de Jongelingschap , waarop het
 „ Nageflacht haar hoop gevestigd heeft , tegens
 „ de thans erkende en aangenomen gronden van
 „ *Vrijheid en Gelijkheid* zouden kunnen voorin-
 „ neemen , of hen buiten staat ftellen dezelve na-
 „ derhand bevoorderlijk te zijn ; met verklaring
 „ dat het Curateuren welgemeld onaangenaam zou
 „ zijn , om , wanneer hij Profesfor LUZAC deze
 „ hunne welmeening in 't vervolg niet *naauwkeu-*
 „ *rig* in agt nam , tot meer besliffende Besluiten
 „ te moeten overgaan , en van zijne *bekende kun-*
 „ *de* , tot welzijn van de Univerfiteit , niet meer
 „ *al dat nut* te kunnen trekken , dat zij 'er billijk
 „ van verwagten. ”

„ Nog hebben Curateuren het Tractement van
 „ den voornoemden Profesfor LUZAC , 't welk
 „ voor beide zijne Profesfiën gesteld was op *twee-*
 „ *duizend* Guldens , thans voor zijne Profesfie

„ *Graecae Linguae* verminderd en bepaald op
 „ zestien-honderd Guldens, aanvang nemende op
 „ heden. ”

Veele en verschillende bedenkingen doen zig hier als om strijd voor den geest des opmerkzamen beschouwers op; edoch het Committé zoude meenen zijne taak verre te buiten te gaan, indien hetzelfde gemelde Resolutie van stuk tot stuk wilde vergelijken met de *Grieven*, door Mr. JOHAN LUZAC daar tegens ingebracht, en de *remarques* daar op door hem gemaakt, zonder dat aan de zijde van Curateuren flegts *éene* derzelven zij *beantwoord* geworden. Het zal genoeg zijn, uwe aandagt te bepalen tot de volgende zeer gewigtige aanmerkingen; en wel in de eerste plaats, dat de eigenlijke beschuldigingen, zoo als zij bij de hier boven aangehaalde passage voorkomen, zijn geheel *vague*, en alleen bestaande in *woorden*, en *onbepaalde assertions*. Immers wat zijn toch de *Aristocratische* gevoelens, welke hier de plaats van *misdaad* moeten bekleeden? Is het denkbeeld, aan het woord *Aristocratie* te hechten, genoegzaam zeker bepaald, om, op krachte dier bekende *qualificatie*, ten allen tijde veilig te beslissen, waar zij al, en waar zij niet, gevonden worde; of is niet veel-eer dat zelfde zoo vaak misbruikte, en van zijne oorspronkelijke betekenis zoo zeer verbasterde woord, van zulk eene wisselvallige, van zulk eene verschillende beduidenisse, dat men, bijzonderlijk in deze

da.

dagen, bij deszelfs onderscheiden gebruik, naauwelijks de waare bedoeling, waar mede het gebezigd wordt, anders kunne of durve bepalen dan uit *den geest des Spreekers*, en overeenkomstig dezen te besluiten, of men 'er de hoogst-schadelijke beginsels van eigenbaatige, trotsche, vermogende, heerschzugtige Volksverachters en Voorstanders eener met recht gehaate Familie-Regeering door te verstaan hebbe, dan wel de rechtchapene denkwijze der onverschrokkenen Handhavers van Orde, Recht en Wetten.

't Is waar, Curateuren hebben getracht het onbepaalde en onzekere des woords *Aristocratie* eenigzints te verminderen, door 'er, in navolging van het *Committé van Waakzaamheid*, bij te voegen, *eene der Fransche en Bataafsche Revolutie ongunstige denkwijze*: Doch wat zegt ook hier wederom eene *ongunstige denkwijze*? Is ook deze uitdrukking niet even *vague*, even *onbestemd* en *onzeker*, als de andere? Wat verstaat men door de *Fransche Revolutie*? Binnen welk tijdvak wordt die door Curateuren besloten? en tot welke gebeurtenissen wordt ze uitgestrekt? En wat is hier *eene der Bataafsche Revolutie ongunstige denkwijze*? Is dit de geheele *Bataafsche Revolutie* en de Affchaffing van het Stadhoudelijk bewind, of wel eenigen der modificatiën van die Revolutie, in haaren aanyang of voortgang?

Eene tweede en niet min gewigtige aanmer-

king is deze : Dat de pretense beschuldiging van *Aristocratie*, zoo als zij door Curateuren werd aangevoerd , om te gelden tegen LUZAC als Professor, alleenlijk is eene gevolgtrekking uit het geen hem ten laste gelegd is, als Redacteur der *Leydsche Fransche Courant* ; en, ten dezen opzichte, is aan het Committé voorgekomen, zeer relevant te wezen, 't geen door meer- gemelden LUZAC bij zijne tweede Memorie op dit point is ter nederge- steld ; weshalven 't Committé- vermeent der waar- heid schuldig te zijn, dit gedeelte zijner defensie al- hier geheel over te neemen. Dus luiden op dit sujet zijne (zoo ons voorkomt) zeer gegronde remarques.

„ Het valt in 't oog, dat de voordragt, door het
 „ *Committé van Waakzaamheid* tot des Onder-
 „ getekendens remotie, op den 8. January 1796.
 „ gedaan, uitdrukkelijk inhoudt de vraag: “ “ Of
 „ „ hij (NB.) *in zijne qualiteit als Professor*
 „ „ *niet zoude behooren te worden geremoveerd,*
 „ „ uit hooft (NB.) dat hij, als Redacteur
 „ „ van de *Leydsche Fransche Courant*, steeds
 „ „ blijken gegeven had van zijne *Aristocrati-*
 „ „ *sche* denkwijze, enz. ” ” Billijk staat een
 „ ieder verwonderd over dezen singulieren zamen-
 „ hang, *of hij niet moest geremoveerd worden*
 „ *als Professor, om dat hij naar hun begrip*
 „ *misdeed als Redacteur?* Indien deze laatste
 „ qualiteit eenige onverbreekbaare betrekking had
 „ op de eerste, zoo dat het een noodzaakelijk

„ gevolg was, dat zijne schuld in de laatste quali-
 „ teit tevens zijne schuld in de eerste noodzakelijk
 „ met zig bragt, dan zoude die vreemde vraag
 „ eenigzins steê kunnen houden: Als een Hoog-
 „ Leeraar in de Godgeleerdheid gevaarlijke gevoe-
 „ lens als Predikant op den Kansel bragt, dan zou-
 „ de men, ten tijde der onrustige jaloersheid op
 „ de rechtzinnige leer, hebben kunnen vraagen,
 „ *of een Professor in deze zijne qualiteit niet be-
 „ hoorde van de Universiteit geweerd te worden,
 „ om dat hij als Predikant steeds blijken van on-
 „ rechtzinnigheid gaf?* Maar in welk noodzake-
 „ lijk verband stond doch de *Leydsche Fransche
 „ Courant* met de Profesiën in de *Grieksche Tale
 „ en Vaderlandsche Geschiedenis*? Had men ten
 „ minsten de vraag aldus niet behooren voor te
 „ stellen? *Of JOHAN LUZAC in zijne qualiteit
 „ als Professor aan de Universiteit niet zoude be-
 „ hooren te worden geremoveerd, uit hoofde dat
 „ hij, in die post, dezelfde Aristocratische ge-
 „ voelens leeraarde en voorstond, waar van hij
 „ als Redacteur van de Fransche Leydsche Cou-
 „ rant steeds blijken had gegeven?* In zulk eene
 „ voordragt (de waarheid of relevance der aantij-
 „ ging in 't midden gelaten) was ten minsten eeni-
 „ ge schijn van reden en juistheid geweest. Nu
 „ integendeel komt de vraag eenvoudig hier op
 „ neder: *Of men zig van 't publijcq gezag niet
 „ moest bedienen, om JOHAN LUZAC in zijne*

„ *publijcque Post te straffen over iets, waar in hij*
 „ *als Particulier en in zijn privé had mishraagd?*
 „ Dit voetspoor, 't welk in alle tijden gescheenen
 „ zoude hebben, door misbruik van magt, regel-
 „ regt op geweld ert te loopen, maar 't geen vooral
 „ onder eene vrije Volks-Regearing, en na de af-
 „ gekondigde *Rechten van den Mensch en Bur-*
 „ *ger*, als zodanig beschouwd moest worden,
 „ wordt ondertuschen bij de Resolutie van Cura-
 „ teuren ingeslagen: En de vooronderstelling van
 „ de geoorloofdheid dier handelwijze wordt voorts
 „ met redenen bekleed, waar van straks eenigzints
 „ nader zal gehandeld worden. Voor als nog de-
 „ zelve niet aanroerende, betuigt de Ondergete-
 „ kende eerbiedig in 't gevoelen te staan, dat,
 „ zoo dra hij aan zijne verplichtingen bij de Uni-
 „ versiteit voldeed; zoo lang hij zijne Profesiën
 „ met nut en naarstiglijk waarnam; zoo lang men
 „ hem niet met grond konde te laste leggen, dat
 „ hij zig als Profesfor eenigzints te buiten ging,
 „ of stellingen leerde, die men te recht gevaarlijk
 „ oordeelde met den staat van den Lande, dat zoo
 „ lang ook hem, even min door de *Representan-*
 „ *ten van 't Volk van Holland*, als door Curateuren,
 „ de effecten van 't mutueel Engagement, 't welk
 „ hij met den Lande had aangegaan, en aan zijne
 „ zijde volledig presteerde, afgenomen, of het
 „ door hem ongeschonden bilateraal Contract ver-
 „ broken mogt worden. Als Redacteur der *Leyde-*
 „ *sche*

„ *sche Fransche Courant* (gesteld hij ware zulks
 „ geweest) had hij met Curateuren niets ge-
 „ meens: Hij was hen deswegens, zoo min als van
 „ eenig ander zijner particuliere daaden, verant-
 „ woording verschuldigd; zij kenden, zij mogten
 „ in hem niets anders als den Profesfor beschou-
 „ wen; en, zoo lang hen niet gebleken was, dat
 „ hij als Profesfor iets strijdigs tegen zijn pligt
 „ gedaan had, stond het hen in geen en deele vrij,
 „ hem in die qualiteit, waar in een van hen schreef,
 „ *dat hij niets als lof verdiende*, te removeeren.
 „ Dit zelfs (’t zij met eerbied gezegd) was niet
 „ geoorloofd aan de Vergadering met de Souve-
 „ raine Volks-magt bekleed, om dat geen Souve-
 „ rain, ’t zij Volk, ’t zij Monarch, de *Rechten van*
 „ *den Mensch en Burger* mag ter zijde stellen.
 „ Had JOHAN LUZAC niets als Profesfor mis-
 „ daan, dan konde hij door hen in die qualiteit
 „ met het verlies van zijne Post en van een gedeelte
 „ zijner Jaarwedde niet gemulcteed worden: Had
 „ hij als Redacteur der *Leydsche Fransche Cou-*
 „ *rant* misdreven, dan was hij strafbaar niet als
 „ Profesfor, maar als Particulier; dan was de Ju-
 „ stitie aanwezig; dan stonden de Rechtbanken
 „ open: Dan konde men tegens hem als Redac-
 „ teur *politiquement* disponeeren, indien men oor-
 „ deelde, dat dit met de Vrijheid, inzonderheid
 „ met de geproclameerde Vrijheid der Drukkers,
 „ bestaanbaar was: Of liever men had reeds *politi-*

„ *quement* gedisponeerd: Maar dit was niet ge-
 „ noeg; en, na dat de Ondergetekende volstandig
 „ geweigerd had, wat hem betrof, zig aan die
 „ *wederrechtelijke politique dispositie* te gedragen,
 „ moest 't geen hem als Particulier niet had kun-
 „ nen benadeelen, jegens hem, als Profesfor,
 „ t'huis gebragt worden. ”

De derde en in het voor handen zijnde geval
 meest stringerende aanmerking, waar op het Com-
 mitté uwe aandagt moet bepaalen, is deze: “ Dat
 „ Mr. JOHAN LUZAC, gelijk ook reeds bij het
 „ Rapport uwer Personeele Commisfie is aange-
 „ drongen, de Poincten van beschuldiging, in zoo-
 „ danig daglicht, als die zijn voorgedragen, en ten
 „ dien effecte dat hij daarom zoude mogen gedimi-
 „ teerd geworden zijn, ten sterksten vermeend te
 „ mogen *ontkennen!* Wat zeggen wij, *ontken-*
 „ *nen?* dat hij Curateuren openlijk en bij herhaa-
 „ ling heeft *geprovoceerd*, om uit eenige zijner
 „ Schriften, de *Leydsche Fransche Courant* zel-
 „ ve niet uitgezonderd, eene enkele pasfage bij
 „ te brengen, welke zoude kunnen dienen ter
 „ ftaving zijner pretense *Aristocratische* en der
 „ Fransche of Bataafsche Revolutie ongunstige ge-
 „ voelens, in dien zin, dat daar uit zelfs het min-
 „ ste gevaar voor de belangen der goede zaak, in
 „ het vormen der aan hem toevertrouwde Jeugd,
 „ op eenigen grond te dugten zij. ” En waarlijk
 deze provocatie wordt hier te meer van klem, wan-
 neer

neer men dezelve gesteld ziet tegens over het daar op gevolgde *stilzwijgen* van Curateuren ; en zulks offchoon zij, na tot tweemaalē toe , op de minst voldoende wijze, hun Besluit ter Remotie bij Ulieden gerechtvaardigd te hebben, voor de derde reize tot de *specifiquē opgave* der beschuldigingen en eene behoorlijke verificatie van dezelve, op het ernstigst, door uwe Vergadering zelve zijn *aange-maand* ; eene aanmaaning tot iets, 't welk zij, ook buiten zodanige dringende beweeg-gronden, aan de rechtvaardigheid, aan zig zelve, aan de Hooge-Schoole, en aan het Vaderland verschuldigd waren, doch waar van het nalaten als nu niet kan misfen bij elken onpartijdigen Befchouwer den diepften indruk te maken.

Trouwens het is, (en deze is onze laatste aanmerking,) het is, volgens de eigene voordragt van Curateuren, overeenkomstig met die van het *Com-mitté van Waakzaamheid*, niet zoo zeer een wettig bezwaar wegens het voorledene, eene reeds plaats-grijpende ondervinding zijner schadelijke leerwijze, dan wel eene *vreeze* voor het *toekomende*, of liever voor 't geen bij vervolg (naar 't begrip van Curateuren) *mogelijk zijn zoude*, welke ten grondslage der gedane Remotie verstrekt heeft: — Het is niet de verkeerde invloed, welken LUZAC dadelijk gehad heeft, maar die, welken hij *geacht moet worden* op de studeerende Jeugd te zullen KUNNEN hebben ; 't is deze laatste *denkbeeldige* schadelijkheid

al-

alleen, welke hem in het oog van Curateuren zoo gevaarlijk maakte, dat hij daarom van zijne Post verdiende ontzet te worden, en zulks, niet tegenstaande hij in dat vak, waar in die voorziening moest werken, gedurende de drie laatste Academische jaaren geene lesfen gegeven had; niet tegenstaande zijne voor-handen zijnde vroegere lesfen geen het minste bewijs tegens hem opleverden; niet tegenstaande hij zig beroepe op de in hunne jegenswoordige publieke Posten gemanifesteerde grondbeginsfels zijner gewezen Toehoorders of Leerlingen in een en ander vak; niet tegenstaande hij, volgens het eigen adveu van Curateuren, zijne Post als Profesfor steeds met den grootsten lof had waargenomen; en eindelijk, niet tegenstaande zij zelve van zijne *bekende kundigheden* het grootste *nut* meenden te mogen verwagten.

Het Committé zoude hier, uit de beide Memoiriën van Mr. J. LUZAC, nog veele, zeer veele opmerkelijke bijzonderheden kunnen bijbrengen, die, offchoon wel allen niet even relevant, echter over het geheel kunnen beschouwd worden als ter dezer materie zeer wel dienende, en vooral geschikt, om het schijnbaar strijdige der handelwijze van Curateuren eenigermate op te lossen, en deze anderszints duistere zaak, in haaren aanleg, bedoeling en zonderlingen loop, vrij wat lichts bij te zetten: Edoch het Committé vermeent uwe pretieuse aandacht hier mede niet langer te moeten bezig houden,

den, te min daar hetzelfde van oordeel is, bij de tot hier toe aangevoerde bedenkingen, reeds zoo veel gezegd te hebben als nodig schijnt ter afdoening van het eerste deel zijner taak, namelijk het onderzoek, “ of ’er al of niet termen gevonden „ worden, om Mr. J. LUZAC, als Profesfor in de „ *Vaderlandsche Historie*, te herstellen? ”

Hier mede dan van deze eerste vraag afstappende, omme daar op Ulieden straks nader te dienen van dadelijk advis, gaat het Committé over tot het tweede deel zijner taak, namelijk, het onderzoek, „ in hoe verre de demissie, door Mr. J. LUZAC „ zelve, als Profesfor in de *Grieksche Tale*, ge- „ geven, in verband staa met deszelfs Remotie „ als Profesfor in de *Vaderlandsche Historie*, in- „ zonderheid met den gantschen samenhang der „ *Resolutie van Curateuren*, in dato 9. February „ 1796. ” mitsdien, uit welk een oogpunt die demissie moete beschouwd worden; ten einde vervolgens hier op ook Ulieden te kunnen adviseeren, „ of en in hoe verre ’er termen zijn, om denzel- „ ven tot zijne nedergelegde Profesfie weder te „ admitteeren. ”

Curateuren vermeenen met grond staande te mogen houden, dat het ontslag, door LUZAC als Profesfor in de *Grieksche Tale* genomen, is eene *vrijwillige*, geheel op zig zelve staande, en van de voorafgegaane Remotie volstrekt onafhankelijke daad, waar tegens hij door geene nadere dispositie van

uwe zijde kunne of behoore gereleveerd te worden.

Om nu de waarde dezer sustenuë van Curateuren best te beoordeelen, zal het nodig zijn met onze gedagten een weinig terug te treden tot de straks gegevene korte voordragt van den loop der zake, ten einde uit de omstandigheden daar bij vermeld, als mede uit de volgende, op die omstandigheden gegronde, consideratiën, te kunnen beslissen, “in „ welk een verband die zoo-genoemde *vrijwillige* „ demissie geslaan hebbe met de voorafgegaane Re- „ motie en Resolutie van 8. February 1796. ”

1°. Mr. J. LUZAC was geremoveerd — naar zijn inzien geheel onrechtvaardig, geheel onwettig geremoveerd, — en hier door op de grievendste, op de onverdiendste wijze gefletriseerd: Die fletrisfure, zoo lang zij ongerepareerd bleve, verspreidde een nevel van blaam, van schuld-vermoeden over hem in zijne (*quasi*) behoudene Post; waar van, gelijk hij te recht zegt, eer en luister, en niet het pecunieele voordeel, de ziel en 't leven is; zij moest den diepsten indruk geven aan het hart der studeerende Jeugd, zijnen invloed op dezelve verzwakken, zijne Lesfen min vrugtbaar maken, hem aan onaangenaamheden blootstellen, en hem alzoo allen moed, alle lust benemen, om, gelijk hij tot dien tijd toe gedaan had, zijne Profesfie tot dat nut van Universiteit en Vaderland te doen verstrekken, welk Curateuren erkennen daar van te zijn genoten; kortom, hij was niet meer dezelfde, die hij

hij te voren was, en zijne Remotie als Hoogleeraar in de *Vaderlandsche Geschiedenisfen* stond regtstreeks in verband met het ander deel zijner Profesfie.

2°. Het Tractement van LUZAC was *willekeurig* verminderd, voor zoo verre namelijk Curateuren hadden kunnen goedvinden voor de hem afgenomene Profesfie *vier-honderd* Guldens op 't hem toegezegde jaarlijksch Appoinctement van *twee-duizend* Guldens te defalqueeren, terwijl intusfchen het onderwijs in de *Vaderlandsche Geschiedenisfen* bevorens altijd op *twee-honderd* Guldens bepaald, en ook op dien voet laatstelijk door wijlenden Hoogleeraer VALCKENAER was waargenomen. In plaatze dus van *agttien-honderd* Guldens, zoo als hij wettig konde rekenen hem bij zijne aanstelling voor de Profesfie in de *Grieksche Tale* toegezegd te zijn, zoude hij nu slegts *zestien-honderd* Guldens genieten, en deze *geheel arbitraire*, geheel onverdiende vermindering bragt alwederom zijne Remotie in een zeer naauw verband met de hem overgelatene Profesfie.

3°. En dit geldt hier boven alles, de Voorwaarden, op welken hem (*quasi*) vergund werd zijne Profesfie in de *Grieksche Tale* te behouden, waren niet alleen hoogst-vernederend, maar tevens van zodanigen aart, dat hij daar aan, behoudens zijne eigene voldoening, behoudens den aart der zake, en de belangen der aan hem toevertrouwde Jeugd, niet konde voldoen. Men vergunde hem,

ja!

ja! de *Grieksche Tale en Oudheid* te blijven leeraaren, maar hij moest dit doen op zodanige wijze, dat daar door zijne Lesfen, als 't ware, geheel van ziel beroofd werden, en op weinig meer dan eene drooge kennis van woorden en spreekwijzen zouden uitloopen: Hij moest de Atheensche Oudheid en Regeerings-form leeren kennen, zonder daar bij iets te mogen zeggen van de Staatskunde, waar op die gebouwd waren: Hij moest de Geschiedenisfen der Grieksche Volkeren voordragen, zonder eenigzints over gebeurtenisfen, zaken en personen, te mogen redeneeren: Hij moest de oude Schrijvers uitleggen, zonder ophelderingen te mogen geven, buiten welken zij geheel onverstaaubar zijn: Hij moest zijn geheel onderwijs in geduurigen schroom verrichten, en zig geheel afhankelijk beschouwen van den zin, dien men aan zijne woorden zoude willen hechten, als hem verboden zijnde, “ zig ZORGVULDIG te onthouden van alle uitdrukkingen, die de Jongelingschap tegens de aangenomene gronden van *Vrijheid en Gelijkheid* Zouden kunnen voor-
 „ INNEMEN. ”

Het Committé zoude vermeenen aan het eigen gevoel en verlicht oordeel dezer Vergadering te kort te doen, indien hetzelve, op deze eenvoudige voordragt, nog verder wilde treden in een zorgvuldig onderzoek, in hoe verre Mr. J. LUZAC, bij zodanige Voorwaarden en onder de daarmede

verbondene bedreigingen kunne gerekend worden, als *Man van eer en gevoel*, als een Leeraer, die uit geheel andere beginselen, dan *om den broode*, zijne Post bevorens blijkt aanvaard te hebben, vrij gebleven te zijn in zijne keuze; en de Academische Jeugd zelve (om hier niet eens van den Senaat te spreken,) liep, als 't ware, die keuze vooruit; en had naauwlijks de Remotie in alle deze haare omstandigheden vernomen, of zij deed afstand van allen verderen aandrang, en begreep veeléer een *geliefden Leeraer* te moeten willen missen, dan denzelven te blijven houden op eene wijze, die en zijner en haarer onwaardig was.

Meer acht het Committé niet nodig ter beslissing, uit welk een oogpunt de zoogenoemde *vrijwillige demissie* van Mr. J. LUZAC, als Profesfor in de *Grieksche Tale*, moete beschouwd worden. Alles, wat 'er op dit sujet gezegd is, brengt op de blijkbaarste wijze die Demissie in verband met de voorafgegaane Remotie in het vak der *Vaderlandfche Geschiedenisfe*, en voert ons dus als van zelve met onze gedachten tot de Remotie te rug, ten einde, uit de wettigheid of onwettigheid van deze, ook gelijktijdig te bepaalen, “ in hoe verre 'er al „ of niet termen zijn, om Mr. J. LUZAC, als „ Profesfor in de *Grieksche Tale*, wederom te „ admitteeren. ”

Daar nu het Committé van oordeel is, bij het eerste gedeelte van dit zijn Rapport, ten aanzien

van dit Poinct, de wettigheid, namelijk, of onwettigheid der Remotie zelve, genoegzame gronden ter beslissing te hebben opgegeven, zoo meent hetzelfde ook hier mede het aan hun gedemandeerd onderzoek behoorlijk te hebben volëindigd; weshalven het Committé, als nu zullende dienen van Advis, verklaart van oordeel te zijn:

„ Dat — aangezien de Remotie van meerge-
 „ melden Mr. JOHAN LUZAC, zoo *quoad for-*
 „ *man*, door hem niet toe te laten tot eenig ver-
 „ hoor of eenige defensie hoegenaamd, zelfs niet
 „ over de *faits* tot grond daar van gelegd, en
 „ die gedeeltelijk door hem *ontkend* worden, als,
 „ *quod ad materiam*, door het vague, onbestemde,
 „ onbewezene, irrelevante, en geheel arbitraire
 „ der Beschuldiging zelve, in allen opzigte la-
 „ boreert aan *radicale gebreken*: — Aangezien
 „ dit vitieuse, ook zelfs in gevalle eener zoo ge-
 „ noemde *politique Dispositie*, in volle kracht
 „ blijft stand houden, en door geene approbatoire
 „ Resolutie der hoogst - geconstitueerde Macht
 „ kan worden weggenomen; neen, maar die Re-
 „ motie uit eigenen aart doet zijn *nul* en *weder-*
 „ *rechtelijk*; — en eindelijk — aangezien zoda-
 „ nige *arbitraire* en *wederrechtelijke* handelwijze
 „ allezints aanloopt tegen die *Rechten van den*
 „ *Mensch en Burger*, welke, gelijk zij zijn, en
 „ in alle tijden de grondslagen behoren te zijn van
 „ alle Bestuur, zoo ook door de Provisioneele
 „ Re-

„ Representanten zelve tot regels van hun gedrag
 „ openlijk zijn aangenomen: — Dat op deze
 „ gronden, niet alleen termen gevonden worden,
 „ om Mr. J. LUZAC, als Profesfor in de *Vader-*
 „ *landsche Historie* aan 's Lands Hooge-Schoo-
 „ le, te herstellen, maar ook, dat die herstel-
 „ ling hoe eer hoe liever dadelijk behoore te
 „ geschieden. — En wijders dat — daar de
 „ demissie door voornoemden Mr. J. LUZAC zel-
 „ ve als Profesfor in de *Grieksche Tale* verzogt
 „ en genomen, zoo wegens de flettrisfure, hem
 „ wederrechtelijk aangedaan, als wegens de ho-
 „ niende, bezwaarende en onuitvoerlijke voor-
 „ waarden, waar mede het behoud dier Profes-
 „ sie, bij de Resolutie van Remotie, verbonden
 „ was, niet anders kan beschouwd worden dan
 „ te zijn een notoir gevolg dierzelve Remotie,
 „ en alzoo met het in stand blijven of vernieti-
 „ gen van deze te moeten kracht hebben of niet: —
 „ Dat, uit aanmerking hier van, de gemelde de-
 „ missie, in cas van herstelling, behoort te worden
 „ geconfidereerd als niet gedaan, en diensvol-
 „ gens de meergenoemde Mr. J. LUZAC als Pro-
 „ fesfor in de *Grieksche Tale* wederom te wor-
 „ den geadmitteerd; — alles onder zodanige bij-
 „ gevoegde voorziening, als best kunne dienen
 „ tot reparatie van deszelfs eere, tot indemni-
 „ satie van geleden verlies, en verdere billijke
 „ Grieven. ”

Edoch refereert het Committé zig aan Uwlieders meer verlicht oordeel.

Het PROVINCIAAL COMMITTÉ
van HOLLAND.

Geschreven in den HAGE

den 7. Maart 1797.

K. HOVENS, vt.

Ter ordonnantie van hetzelve,

J. F. LEEMANS.

N°. XIII. B.

EXTRACT uit de gedrukte DE-
CREETEN der Vergadering
van het PROVINCIAAL-BE-
STUUR van HOLLAND.

Den 10. Maart 1797.

Ontfangen eene Missive van het *Provinciaal-Committé*, in dato 7. dezer maand, waarbij het zelve overzendt eene zeer ample *Memorie* van Mr. J. LUZAC, en tevens in die zaak dient van deszelfs *Consideratiën* en *Advies*, zijnde gem. *Misfive* hier na volgende ge-infereerd.

(*Fiat insertio.*)

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, de voorsz. *Misfive* en *Memorie* afzonderlijk te doen drukken, en voorts tot op morgen in advis te houden het bepaalen van den dag tot afdoening dezer zaak.

N°. XIV. A.

N°. XIV. A.

EXTRACT uit de gedrukte DE-
CREETEN der Vergadering
van het PROVINCIAAL-BE-
STUUR van HOLLAND.

Den 11. Maart. 1797.

Aan de orde van den dag zijnde, het nader be-
paalen van eenen dag, tot afdoening der zaak van
Mr. J. LUZAC, heeft de President aan de Verga-
dering gecommuniceerd, dat hij geïnformeerd was,
dat de Memorie van gem. LUZAC, en het Advis
van het *Provinciaal-Committé*, in dezelve zaak,
op aanstaanden Donderdag zou kunnen zijn afge-
drukt, en aan de Leden worden gedistribueerd;
en is vervolgens Maandag den 20. dezer maand be-
paald, tot de verdere deliberatie over en de finale
beslissing in deze zaak.

Vervolgens is op voordragt van een der Leden
goedgevonden en verstaan, den Secretaris dezer
Vergadering te autoriseeren, om, zonder resumtie,
bij Misfive aan den Burger LUZAC kennis te gee-
ven, dat deze Vergadering verlangt, dat door
hem, uiterlijk op aanstaanden Donderdag, aan der-
zelve President worde ingezonden de Misfive of
het *schriftelijk bewijs*, waar van in zijne Memo-

rie, aan het *Provinciaal-Committe* overgezonden, op pag. 15. melding wordt gemaakt, bij welk *schriftelijk bewijs* een der Curateuren zig had uitgelaten de hoop te hebben, dat, “ als hij (L U- „ Z A C) maar afzag van zijne relatie op zijn ou- „ derlijk goed en eigendom, hij in zijne Post als „ Profesfor, waar in hij niets als roem verdiende, „ zoude continueeren, en dat dan de Universiteit „ nog lange de vrugten van zijne voortreffelijke be- „ kwaamheden zoude genieten; ” ofte wel eene behoorlijke Copie of Extract-Authenticq, voor zoo verre die periode aangaat, of daarmede in verband staat.

 N°. XIV. B.

EXTRACT uit de gedrukte DE-
CREETEN der Vergadering
van het PROVINCIAAL-BE-
STUUR van HOLLAND.

Den 16. Maart 1797.

Ontfangen eene Misfivè van den Burger LUZAC, in antwoord op de Misfivè, voorleden Saturdag door den Secretaris, op last dezer Vergadering, aan hem geschreven; met het daar bij gevoegde Extract, zijnde het een en ander hier na volgende geïnferèerd.

Aan

Aan de Burgers, Leden van het

PROVINCIAAL - BESTUUR

van HOLLAND.

MEDEBURGERS!

„ Het heeft Ulieden behaagd bij eene Aanschrij-
„ ving van den 11. dezer van mij *in originali* te re-
„ quireeren den Brief, uit welken ik gemeend
„ hebbe bij mijne Memorie van defensie, aan 't
„ *Committé- Provinciaal* ingezonden, eene bijzon-
„ derheid aan te moeten voeren, welke konde die-
„ nen om der zake mijner Remotie, als Profesfor
„ in de *Vaderlandsche Geschiedenis*, eenig licht
„ bij te zetten. ”

„ Zoo natuurlijk en gepast aan uwen kant deze
„ vordering kunne schijnen, zoo pligtmatig zou-
„ de het aan mijne zijde wezen, daaraan ten spoe-
„ digsten te voldoen; en zoo geredelijk zelfs ware
„ ook voorzeker dit reeds door mij geschied, in-
„ dien ik niet hierin tot dus verre ware terug ge-
„ houden door eene scrupule van den tedersten
„ aart, en welke ik vermeene voor Ulieden niet
„ te moeten verbergen. Zij is deze, dat de
„ Brief in questie uit eigenen aart ongeschikt is,
„ om in zijn geheel, als een Bijlage, ofte zelfs
„ gedeeltelijk, met de overige Stukken geprodu-
„ ceerd te worden, als zijnde de vrugt eener ver-
„ trouwelijke Correspondentie, en niet aan mij

„ zelve geschreven, maar door een derden, aan
„ wien hij gericht was, in der tijd vriendschappe-
„ lijk aan mij medegedeeld. 't Is geheel iets an-
„ ders zodanigen Brief, tot eigen naricht te bezi-
„ gen, en uit kracht der zekere kennis, door
„ denzelven bekomen, van eene of andere bijzon-
„ derheid, ter rescontre eener tegenovergestelde
„ asfentie of ontkentenis, te gewagen, dan wel
„ dienzelfden Brief tegens de bedoeling des Schrij-
„ vers en des Mededellers, als een openbaar Stuk,
„ onder de middelen van adstructie te deponeren,
„ ofte ter algemeene kennis te brengen. ”

„ Ik zoude de billijkheid uwer Vergadering ten
„ hoogsten miskennen, indien ik door veelen om-
„ slag van woorden U dit verschil wilde doen voe-
„ len, of breedvoerig daar op aandringen, dat
„ juist deze Brief, indien al de daar uit getrokken
„ bijzonderheid van zoo een decifoir belang mogte
„ gerekend worden, voorzeker niet anders kan be-
„ schouwd worden, dan als te behoren tot die za-
„ ken, van welken ik wel expresfelijk bij mijne
„ eerste Memorie gezegd hebbe, om der delicatesse
„ wille, geene nadere opening te kunnen geven dan
„ aan eene vertrouwelijke Commissie, en onder het
„ zegel der geheimhouding, gelijk ik dan ook, in-
„ dien zulks door die Commissie rechtstreeks tot
„ beslissing nodig geoordeeld ware, geene zwaarig-
„ heid zoude gemaakt hebben, daar toe genood-
„ drongen, en hoe smertelijk het mij dan ook, uit
„ hoof-

„ hoofde der naauwste betrekkingen , geweest
„ ware , dat fait , waar toe nu juist voorsz. bewijs
„ schijnt gerequireerd te worden , *op eene andere*
„ *wijze* te staaven. ”

„ Op dien voet van officieele secretesse , maar
„ ook op dien voet alleen , meene ik (des noods)
„ tot de begeerde visie te kunnen en te mogen be-
„ fluiten , terwijl ik intusfchen , ter weering van
„ alle ongunstige vermoedens , den oorspronlijken
„ Brief zelve , onder geslotene Couvert , bereids
„ in handen van den President dezer Vergadering
„ gedeponeerd hebbe , ten einde daar door , ten
„ minsten voorlopig , van deszelfs daadlijke exi-
„ stentie te doen consteeren. ”

„ Eene verdere openbaar - making , gelijk ik die
„ nimmer gebuteerd heb en ook mij vleije , dat
„ dezelve nimmer van uwe zijde verder kan of zal
„ begeerd worden , zoude in mijn oog te veel den
„ schijn hebben , als of ik de delicatesse , aan het
„ character van een braaf Man eigen , had geschon-
„ den , dan dat ik niet veel liever zoude afzien van
„ alle kragt van defensie , welke zoude mogen ge-
„ rekend worden in deze allegatie gelegen te zijn ,
„ ja zelfs mijne algeheele zaak , indien zij , tegens
„ verwagting , daarvan mogte afhankelijk gemaakt
„ worden , aan deze gevoelens , die mij , zoo niet
„ volstrekt plichtmatig , immers betaamlijk en mij-
„ ner denkens - wijze passende voorkomen , opoffe-
„ ren , te gelijk met alle die hope , welke uwe

„ bekende billijkheid en rechtvaardigheid mij reeds
 „ had ingeboezemd, om mij, door tusfchenkomst
 „ uwer Vergadering, in mijne zoo gevoeliglijk,
 „ maar zoo onverdiend, aangerande en geschon-
 „ dene eer en reputatie hersteld te zien. ”

„ Het is met deze betuiging dat mij tekene,

*Uwen getrouwen en heilwens-
 schenden Mede-Burger,*

LEYDEN

JOHAN LUZAC.

den 15. Maart

1797.

ZEER-GEACHT MEDEBURGER EN VRIEND!

„ De Misfivè enz. De Minister der buitenland-
 „ sche zaken te Parys heeft wel geklaagd uit naam
 „ van het *Directoire* over de *Fransche Leydsche*
 „ *Courant*; doch daar is van dien kant niet ge-
 „ vergd geworden, dat den Profesfor JAN LUZAC
 „ uit zijn Post zoude gedimiteerd worden, enz. ”
 „ Eene geheele andere zaak zoude zijn het di-
 „ mitteeren uit den Post van Profesfor, daar in
 „ deze betrekking den Burger J. LUZAC niets als
 „ roem verdient. Zijn meesten schuld in het ander
 „ geval is ook maar eene verschillendheid in poli-
 „ tieken inzicht, het geen aan niemand kan kwa-
 „ lijk genomen worden, zoo lang als het tot het
 „ speculative blijft, enz. ”

„ In-

„ Indien den Profesfor LUZAC, dus maar op-
„ houdt om Redacteur te zijn van de *Fransche*
„ *Leydsche Courant*, hoop ik, dat de Univerfiteit
„ nog lange de vrugten van zijne voortreffelijke be-
„ kwaamheden zal genieten, enz.”

„ Deze Brief enz. 'SHAGE den 12. January 1796.

Accordeert, voor zoo veel 't ge-extraheerde
aangaat, met zekeren Brief, gefchreven
met de kennelijke hand van eenen der nog
levende Curateuren van 's Lands Univer-
siteit alhier, mij ondergefchreven Nota-
ris, te LEYDEN resideerende, ge-exhibeerd.

Huyden den 15. Maart 1797.

P. BENEZET, *Not. Publ.*

Waar op, gedelibereerd zijnde, is goedgevon-
den en verftaan, “ geen genoeg te nemen met
„ het overgezondene Extract, en mitsdien den
„ Prefident dezer Vergadering te qualificeeren,
„ om aan de personeele Commiffie, welke in deze
„ zaak is benoemd geweest, de door den Burger
„ LUZAC onder geflotene Couvert overgezonde-
„ ne, en onder hem Prefident gedeponeerde, Mis-
„ sive in questie te overhandigen, met qualifica-
„ tie en last op gemelde Commiffie, om dezelve
„ Missive te openen en te examineeren, en aan de
„ Ver-

„ Vergadering op te geven, of dezelve met de aan-
 „ gehaalde pasfage, in de Memorie van den gemel-
 „ den LUZAC voorkomende, overeenstemt, en
 „ hoe dezelve pasfage met het overige dier Miffive
 „ in verband staat; mitsgaders om, des nodig oor-
 „ deelende, de geheele Miffive, voor zoo veel deze
 „ zaak betreft, met uitlaating der namen, aan deze
 „ Vergadering te communicceeren. ”

En zal Extract dezes aan den Burger *Forften*, als eerst-benoemden, worden gegeven tot informa- tie en naricht.

De Burgers *Hartevelt*, *Hoitsma* en *Vermaat*, hebben doen noteeren, tot dit Decreet niet te heb- ben geconcurrceerd.

N°. XV.

NADER ADVIS *van* D. VAN AKEN,
 Hendrz. *in* de zaak *van* den Pro-
 fessor JOHAN LUZAC, *uitgebracht*
in de Vergadering *van* het PRO-
 VINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

22. Maart 1797.

MEDEBURGERS!

Toen ik, op den 29. December des vorigen jaars, mijn Advis uitbragt in de zaak van den Profefor LUZAC, kwam mij het *wederrechtelijke* zijner Re- mo-

motie reeds zoo klaar voor, dat ik toen al op de, in het zelve gelegde, gronden veilig meende te mogen concludeeren, om dezelve te stellen buiten effect, en deze zaak alzò wederom te brengen in zijn geheel. Het behaagde Ulieden echter, om, conform het Advis van eene Personeele Commissie, waarmede ik mij ook wel heb kunnen conformeeren, aan het *Committé- Provinciaal* in dezen te demandeeren een nader onderzoek, en wel in dezer voege: “Dat het zelve van Curateuren „ van Hollands Hooge-School te Leyden zoude „ moeten requireeren, om binnen veertien dagen „ over te leveren *de precise Pointten* van beschul- „ diging tegen den voorn. Profesfor, om dezelve „ te stellen in zijne handen, ten einde, binnen „ veertien dagen daarna, zijne plenaire defensie „ daartegen in geschrifte te doen, alles ten einde „ om in de tegenwoordige Vergadering Ulieden „ te dienen van advies, of ’er al of niet termen „ gevonden worden, om hem, als Profesfor in de „ *Vaderlandsche Historie*, aan ’s Lands Hooge- „ School te Leyden, te herstellen, en als Profes- „ for in de *Grieksche Tale* weder te admitteeren.”

En, toen het ter gelegenheid van onze jongst-gehoudene bnitengewoone Vergadering gebleken was, dat Curateuren, op eene wijze, die gantsch niet overëenkomstig is met de egards, die zij, in deze hunne betrekking, aan Uwlieder Decreeten verschuldigd zijn, bleven volharden in de weigering,

ring, om die *precise Poincten van Accusatie* opte-
geven, vond Gijlieden al verder goed, hierop,
benevens op de, ten zelve[n] tijde ter uwer kennisse
gebragte, Requeste van den Profesfor LUZAC,
resolveerende, te verklaaren: “ Dat, bij verdere
,, weigering van Curateuren, uwe Resolutie van
,, den 29. December des voorleden jaars haar ef-
,, fect, ten opzichte van Mr. J. LUZAC, voor
,, zoo verre hem betrof, moest forteeren. ”

Ik heb gemeend, dit in substantie aan Uwlied[er]
aandacht te mogen herinneren, om dat hier uit
blijken kan, dat, hoe zeer Gijlieden, aan de eene
zijde, niet faciel zijt geweest, om den voorn. Pro-
fesfor LUZAC in 't gelijk te *willen* stellen, Gijlie-
den echter, aan den anderen kant, U het onder-
zoek van deszelfs zaak, overeenkomstig Uwlied[er]
plicht, ten ernstigsten hebt aangetrokken, ten dien
effecte, dat hier door, als ik mij zoo eens mag uit-
drukken, de verplichting, om *eenmaal over de-
zelve cordatelijk uitspraak te doen*, in die zelfde
evenredigheid is vermeerderd geworden.

Dat *belangrijk tijdstip*, MEDEBURGERS! is
thands aan de order van den dag! Geene politieke
inzichten, geene believing van perfoonen, geene
laffe vreeze zal op dezelve eenigen invloed mogen
hebben, willen wij de zuiverheid van ons geweten
bewaren voor Hem, die de geheimste drijfveeren
van onze daaden, met een alziend oog, gade slaat.

Met deze gevoelens beziel[d], heb ik de Beschul-
di-

digingen tegen den Profesfor LUZAC, en zijne Defensie, ter voldoening aan Uwlieder welbehagen aan het *Committé - Provinciaal* toegezonden; mitsgaders de Consideratiën en het Advijs van hetzelfde *Committé*, ten dezen aan Ulieden gesuppeditteerd, nader onderzocht en geëxamineerd; met dat gevolg, dat het mij is voorgekomen, dat, hoe zeer alle de omstandigheden, welke tot de Remotie van den genoemden Profesfor aanleiding schijnen gegeven te hebben, en daarmede vergezeld zijn geweest, wel zijn van dien aart, dat dezelve daar door in *een zeer ongunstig daglicht* wordt gesteld, men echter, om buiten alle verwarring en verbijstering van denkbeelden te blijven, die omstandigheden zeer wel kan afscheiden van de hoofdzaak zelve, welke toch altoos eenvoudig hier op ter neder komt;

„ dat hij op *vague* en *geheel en al in het wilde*

„ ter neder gestelde beschuldigingen, die met zijn

„ Ampt als Profesfor niets gemeens hadden, zond

„ der verhoor, veel min defensie, en met verbre-

„ king van een mutueel Contract, en dus ten een-

„ enmaale *willekeurig*, van zijn Post is ontzet:

„ Door wie? door een Collegie, 't welk, over hem

„ als Redacteur van de *Fransche Leydsche Courant*

„ niets te zeggen hebbende, dus ook ten zijnen

„ opzichte, in het voorhanden zijnde geval, was

„ incompetent. ”

Wanneer men nu de zaak uit dit oogpunt beschouwt, gelijk ik vermeene dat behoort te geschie-

fehieden, en dan vervolgens in aanmerking neemt:
 1°. Dat Curateuren, niet hebbende willen voldoen aan Uwlieders Decreet, om eenige *bepaalde beschuldigingen* tegen den meergemelden Professor LUZAC op te geven, moeten voorondersteld worden, 'er geene te hebben, en dus daar toe *niet in staat te zijn geweest* :

2°. Dat Gijlieden bij het nemen van Uwlieders Decreet van den 29. December des vorigen jaars, ingevolge van het welk Curateuren verplicht werden, de *precise Poincten van Accusatie* op te geven, het reeds daar voor gehouden hebt, " dat de *vague* en *geheel en al onbepaalde beschuldigingen*, door het voormaalig *Committé van Algemeene Waakzaamheid van Holland*, tegen den Professor LUZAC ingebracht, op zig zelve ongenoegzaam waren, om daar op zijne Remotie te fundeeren, " dewijls anderzints aan dat Decreet geen gezonde zin zou te hechten zijn : Waar uit dus eindelijk

3°. Als van zelf voortvloeit, dat deze Vergadering, wil zij zig zelve gelijk blijven, het zij met allen eerbied gezegd, niets anders kan doen, dan eenen Man in zijne eer en waardigheid te herstellen, die, gelijk het althands nu compleetelijk van agteren blijkt, op geene andere, dan op *vague beschuldigingen*, en dat zonder eenig verhoor of defensie, en dus volstrekt *willekeurig*, in de eene geschonden, en van de andere ontzet is geworden.

En

En dit zal dan nu zoo veel te meer haare pligt pligt zijn, daar de gemelde Profesfor LUZAC, na eerst in deszelfs Justificatoire Memoire alle deze *vague beschuldigingen* en *onbepaalde asfertiën* in derzelve waar daglicht te hebben geplaatst, zig vervolgens van dezelve, ten overvloede, vrijpleit, op eene wijze, die, in alle opzichten, aan ieder onbevooroordeeld onderzoeker niet anders kan zijn voorgekomen, als te zijn *volkomen relevant*, gelijk dit, in de Consideratiën van het *Provinciaal - Comité*, zoo voldingend is betoogd geworden, dat het ten eenemaale overbodig zou zijn, hier eenig verder of ander argument bij te voegen. Ik verklaar dus, wat mij betreft, uit *volkomene overtuiging*, mij geheel en al te conformeren met het, in dezen uitgebragt, Advies van van het *Comité - Provinciaal*.

N°. XVI.

EXTRACT uit de gedrukte DECREETEN der Vergadering van het PROVINCIAAL-BESTUUR van HOLLAND.

Den 20. Maart 1797.

Aan de orde van den dag zijnde het Advis van het *Provinciaal - Comité*, op de zeer ample Memorie van Mr. JOHAN LUZAC, den 10. dezer ter Vergadering ingekomen, betreklijk deszelfs remo-

tie als Profefor in de *Vaderlandsche Historie*, volgens Refolutie van *Curateuren van Hollands Hooge School te Leyden* van den 8. February 1796. enz.

En in achtting genomen zijnde, “ dat de Remotie van gem. Mr. JOHAN LUZAC, zoo *quoad formam*, door hem niet toe te laten tot eenig verhoor of eenige defenfie, hoe genaamd, zelfs niet over de *faits* tot grond daar van gelegd, en die gedeeltelijk door hem ontkend worden, als, *quoad materiam*, door het vague, onbestemde, onbewezene, irrelevante, en geheel arbitraire der Beschuldiging zelve, in allen opzichte laboreert aan *radicale gebreken*; — dat dit vitieuse, ook zelfs in gevalle eener zoo genoemde *politique Dispositie*, in volle kragt blijft stand houden, en door geene approbatoire Refolutie der Hoogst-geconstitueerde Magt kan worden weg-genomen, maar die Remotie uit eigenen aart doet zijn *nul* en *wederrechtelijk*; — dat zodanige arbitraire en wederrechtelijke handwijze allezints aanloopt tegens die *Rechten van den Mensch en Burger*, welken, gelijk zij zijn, en in alle tijden de grondslagen behooren te wezen van alle Bestuur, zoo ook door de Provisioneele Representanten zelve tot regels van hun gedrag openlijk zijn aangenomen; — dat op deze gronden niet alleen termen gevonden worden, om Mr. J. LUZAC, als Profefor in de *Vaderlandsche Historie* aan 's Lands Hoo-

„ ge-

„ ge School, te herstellen, maar ook dat die her-
 „ stelling, hoe eer, hoe liever, dadelijk behoort
 „ te geschieden: — Mitsgaders dat de dimissie,
 „ door voorn. Mr. J. LUZAC zelve, als Profes-
 „ sor in de *Grieksche Tale*, verzogt en genomen,
 „ zoo wegens de flettrisfure, hem *wederrechtelijk*
 „ aangedaan, als wegens de hoonende, bezwaa-
 „ rende, en onuitvoerlijke voorwaarden, waar-
 „ mede het behoud dier Professie bij de Resolutie
 „ van Remotie verbonden was, niet anders kan
 „ beschouwd worden dan te zijn een notoir gevolg
 „ dier Remotie, en alzo met het in stand blijven
 „ of vernietigen van deze te moeten kracht heb-
 „ ben of niet: ” —

Is dienvolgende goedgevonden en verstaan “ de
 „ gem. dimissie van den Burger J. LUZAC, als Pro-
 „ fessor in de *Vaderlandsche Historie*, te confi-
 „ dereeren *als niet gedaan*, en meergenoemden
 „ Mr. J. LUZAC als zodanig, gelijk mede als
 „ Professor in de *Grieksche Tale*, wederom te ad-
 „ mitteeren, in dier voegen als of hij nimmer van
 „ die Professiën ontzet of ontslagen was geweest. ”

En zal hiervan Extract worden gegeven aan
 voorn. Mr. J. LUZAC, als mede aan Curateuren
 van 's Lands Hooge-School te Leyden, tot hun
 naricht.

De Burgers *Catenius*, *Hartevelt*, *Vermaat*,
van Marle, *Slotemaker*, *Losberg*, *Gunst*, *van*
Royen, *Meybeek*, *Ten Noever*, *van der Jagt*,

Hoitsma, Koeremans, Uylenburg, Fortman, Rogge, Reyne, en Goldberg, hebben tot het voorn. Decreet niet geconcurréerd.

N°. XVII. A.

EXTRACT uit de gedrukte DE-
CREETEN van 't [vernieuwd]
PROVINCIAAL - BESTUUR
van HOLLAND.

VRYDAG den 24. Maart 1797.

Ontfangen eene Misfive van Curateuren over Hollands Hooge - School te Leyden, in dato 23. dezer, relatief het Decreet van het *Provinciaal-Bestuur*, ten opzichte van de herstelling van Mr. J. LUZAC, als Profesfor in de *Vaderlandsche Geschiedenis en Grieksche Taal* genomen; zijnde gem. Misfive hierna volgende geïnseréerd.

CURATEUREN over *Hollands Hooge School*
aan het PROVINCIAAL-BESTUUR van
hetzelve Gewest.

MEDEBURGERS!

„ Wij hebben ontfangen het Extract uit uwe De-
„ creeten van den 20. Maart laatstleden, waarbij
„ het U behaagd Mr. JOHAN LUZAC, als Pro-
„ fesfor in de *Vaderlandsche Geschiedenis en Griek-
„ sche Taal*, te herstellen. ”

„ In-

„ Indien wij het Bestuur van 's Lands Hooge-
 „ School — hadden in een Land, alwaar *blinde*
 „ *gehoorzaamheid* de eerste pligt was, dan zou-
 „ den wij werkloos kunnen blijven, bij het De-
 „ creet dat ons tot informatie is toegezonden;
 „ maar, door de *Provisioneele Representanten* en
 „ door het *Provinciaal - Bestuur van Holland*,
 „ benoemd ter verzorging van Hollands Hooge-
 „ School, zouden wij onzen pligt verzaaken, in-
 „ dien wij dit stilzwijgende lieten voorbijgaan. ”

„ Wij hebben steeds gehandeld, *zoo als wij mee-*
 „ *nen dat onze pligt van ons vordert*, en de *be-*
 „ *wustheid* daar van zal ons altijd eene *genoegzaa-*
 „ *me belooning* zijn. ”

„ Zoo lang wij in onze Posten blijven, zoo lang
 „ zijn wij verplicht jaloersch te zijn op het geen
 „ naar ons inzien het welzijn van Hollands Hooge-
 „ School vordert; en dan mogen wij niet stilzwij-
 „ gend aanzien, dat *ons de benoeming der Profes-*
 „ *soren wordt ontnomen*, of dezelve ons *opgedron-*
 „ *gen*. Nooit hebben de Staaten van Holland,
 „ noch te voren, noch in het geval van den Bur-
 „ ger VOORDA verklaard, dat *Curateuren geen*
 „ *Professor* mogten afzetten. Wij zijn niet voor-
 „ nemens een *willekeurig gebruik* van onze magt
 „ te maken; maar wij kunnen niet stilzwijgende
 „ aanzien, dat een Man werde hersteld, van wien
 „ wij *overtuigd* zijn, dat *hij de Jeugd verkeerde*
 „ *begrippen zal inboezemen*. ”

„ Dit hebben wij met eene *Republicainsche* rond-
 „ *borstigheid* U willen voordragen; en zullen met
 „ een *gerust geweten* den uitslag der nadere over-
 „ wegingen uwer Vergadering afwagten. ”

Heil en Broederschap!

*Gefchreven in LEYDEN den 23. Maart 1797.
 het derde Jaar der Bataafsche Vrijheid.*

Op bevel van Curateuren.

(getekend)

JACOBUS DE FREMERY.

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevon-
 den en verstaan, “ de voorz. *Misfive*, benevens
 „ alle de *Stukken* ter dezer zaak ingekomen, en
 „ de *Decreeten* daarin genomen, bij *Extract* dezes
 „ te stellen in handen van de *Burgers Chandon*,
 „ *Verhell*, en *van der Jagt*, om al hetzelfde na-
 „ der te *examineeren*, en te dienen van *Conside-*
 „ *ratiën* en *Advis*; wordende inmiddels het effect
 „ van 't *Decreet* van den 20. dezer gehouden voor
 „ *gefurcheerd*; waarvan aan *Curateuren* voornoemd,
 „ als mede aan *Mr. J. LUZAC*, bij *Extract* dezes,
 „ zonder *refumtie* zal worden kennis gegeven. ”

De *Burgers Forsten*, *Calkoen*, *Temminck*, *Vol-*
lenhoven, *Meints*, *van Oosterwyk Bruin*, *Pee-*
len, *Bosé*, *Verhell*, *Klompenshouwer*, *Gildemees-*
ter, *van Zwyndrecht*, *van der Kun*, *Spyker*,
van Halmael, *van Hoogstraten*, *van Kempen*,
Boomhuis, *Geelwinck*, *Mol*, *Schryver*, en *Wetz-*
ler, hebben doen noteeren, tot dit *Decreet* niet
 te hebben geconcurréerd.

N°. XVII. B.

N° XVII. B.

**EXTRACT uit de gedrukte DE-
CREETEN van 't PROVIN-
CIAAL-BESTUUR van HOLLAND.**

MAANDAG den 3. April 1797.

Wijders is, vermits de benoeming van de Burgers *Chandon* en van *Zwyndrecht*, tot Leden van het *Provinciaal-Committé*, en welke benoeming door dezelve Burgers is geaccepteerd, goedgevonden in derzelve plaats, tot de personeele Commissie in de zaak van Mr. J. LUZAC, te benoemen den Burger *Nolet*, en in die over de verkiezing van Welgeboren-Mannen van *Delfland*, den Burger *Wetzler*.

N°. XVII. c.

**REQUEST van Mr. JOHAN LUZAC,
gepresenteerd den 4. April 1797.**

Aan het PROVINCIAAL-BE-
STUUR *over* HOLLAND.

Geest reverentelijk te kennen JOHAN LUZAC, woonende te *Leyden* :

Dat hij Ondergetekende, Woensdag den 22. Maart laatstleden, ontfangen hebbende de Resolutie van 't *Provinciaal-Bestuur van Holland*, bij deszelfs toen afgelopen Zitting genomen, in dato 20.

Maart bevorens, waarbij hij volledig hersteld werd in zijne Posten aan 's Lands Univerfiteit bekleed, en tegens de Resolutie van Curateuren derzelve Univerfiteit, in dato 8. February 1796. *in integrum* werd gerefittueerd, even of die nimmer ware in de waereld geweest, naauwlijks door den Academifchen Senaat wederom in zijne vorige Waardigheid, op Donderdag den 23. Maart, verwelkomd was, en de heropening zijner Lesfen, om aan den op nieuw betoonden ijver en genegenheid der Academifche Jeugd te beantwoorden, naauwlijks tegens den volgenden Maandag had aangekondigd, of hij ontving Vrijdag den 24. Maart, des avonds reeds laat, eene Resolutie, door deze toen vernieuwde Vergadering in haare eerste Zittingen, den zelfden dag, zonder refumtie genomen, waarbij, op zeker Request of Miffive door of van wegens voorn. Curateuren aan dezelve Vergadering ingezonden, het effect der evengem. *pas uitgevoerde* Resolutie van 20. Maart werd gefurcheerd: Dat, hoe zeer de Ondergetekende de teleur-ftelling der Academifche Jeugd, op die wijze wederom in haare ftudiën gefremd en in haaren loffelijken ijver gefluit, van gantscher hart beklage, hij nogthans verre af is, om gemelde jongfte Resolutie als een praejudicie voor hem aan te zien, dewijl hem naar gronden van Rechten volkomen kennelijk is, „ dat eene politicque Uitspraak, door eene Ver- „ gadering, die met de uitoeffening der hoogfte
Magt

„ Magt bekleed is, MET VOLLEDIGE KENNISSE
 „ VAN ZAKEN, *na rijp onderzoek*, en IN DE
 „ VOLKOMENSTE FORM geslagen en uitgespro-
 „ ken, even min door die zelfde Vergadering of
 „ derzelve Succesfeuren *in officio* vernietigd of in-
 „ getrokken KAN worden, als het in de magt van
 „ een Rechter is, die in-plaats van den Souverain
 „ ofte *vice sacrâ* in rechterlijke zaaken recht
 „ spreekt, om deszelfs Gewijsde, eenmaal na
 „ volkomene instructie der zaak, en *in de wettige*
 „ *form*, geslagen en uitgesproken, te veranderen,
 „ te corrigeeren, of in te trekken: ” Dat uit bei-
 den, ’t zij de Uitspraak tusfchen Partijën *politica*,
 ’t zij ze *judicieel* zij, een *jus quaesitum* geboren
 wordt, ’t welk, aan den belang-hebbenden een-
 maal door de Souveraine of hoogfte Politicque of
 Rechterlijke Magt gegeven, hem (mits de form
 van procedeeren wettig en niet, zoo als bij de Re-
 solutie der Provisioneele Representanten van 17.
 February 1796. plaats had, *bij gebrek van eenig*
onderzoek, ofte anderzints, *geheel informeel* zij ge-
 weest) door die zelfde Souveraine ofte hoogfte
 Magt niet weder afgenomen kan worden, eens-
 deels om dat niemand van *een wel-verkregen recht*,
 buiten zijne fchuld of misdaad, *zelfs niet door den*
Souverain of hoogfte Magt beroofd mag worden,
 anderdeels om dat, indien het eenen individueelen
 of moreelen Souverain of hoogfte Magt geoorlofd
 was zijne ofte haare Uitspraaken, *in cauffâ contra-*

dictoria, NAAR DE WETTIGE FORM geslagen, te veranderen of in te trekken, 'er ras een einde aan alle Burgerlijke zekerheid zijn zoude, en eene wel-geregelde Regeering weldra in wanorde en onregelmatigheid zoude verkeeren:

Dat, op deze gronden volkomen gerust en verzekerd, de Ondergetekende geenzints over Uwlieder Resolutie van Vrydag den 24. Maart zig beklagt, wel wetende, dat het de intentie dezer Vergadering nimmer KAN geweest zijn het recht, 't welk hij door de Resolutie van 20. Maart bevoorens verkregen en door geene posterieure daad verbeurd heeft, te verminderen, te verkorten, ofte ook ('t geen in een wel-geregelden Staat onder verbetering voor onmogelijk moet gehouden worden) hem 't zelve weder af te neemen: Dat hij al mede zig verzekerd houdt, dat de middelen en positiven van de gem. Misfive van Curateuren hem of zijn goed herkregen recht in geen en deele raken, dewijl, indien zulks ware, deze Vergadering, bewust dat Curateuren tot vier herhaalde reizen geweigerd of getergiverseerd hebben, om in eenige discussie der zaak bij 't Provinciaal-Bestuur te komen, dezelve daartoe nu *post festum* en geheel *intempestif* niet zoude toegelaten hebben, veel min zulks gedaan hebben, buiten eenig verhoor van den Ondergetekenden, en zonder die Misfive in zijne handen te stellen: Edoch, daar het nogthans niet wel mogelijk schijnt, dat 't zelve Request of Misfive

five van Curateuren aan hem en zijne zaak geheel onverschillig zij, te minder daar 't eerste gevolg geweest is *het effect der Resolutie van uwe Præcedesfeuren, in dato 20. Maart, te doen surchêeren*, heeft de Ondergetekende gemeend hier ontrent, en tot conservatie van zijn wel-verkregen recht, niet geheel lijdelijk te moeten zijn, neemaar deze Vergadering te moeten adieeren, met verzoek, gelijk hij doet bij dezen, dat het haar wel-behagen zij hem Copie van voorsz. Misfive van Curateuren te doen geworden, en hem te autoriseeren, om dezelve Copie ten zijnen redelijken koste ter Secretarije te doen ligten. 't Welk doende, &c.

(geteekend)

JOHAN LUZAC.

EXTRACT uit de gedrukte DECREETEN der Vergadering van het PROVINCIAAL-BESTUUR van HOLLAND.

Den 4. April 1797.

Is gelezen de Requeste van JOHAN LUZAC, wonnende te *Leyden*, om de daarbij geallegerde redenen verzoekende “ Copie der Misfive van Curateuren van 's Lands Universiteit den 24. Maart, l. l. ten zijnen opzichte ingekomen, met autorisatie om dezelve Copie ten zijnen redelijken koste ter Secretarije te doen ligten. ”

Waar-

Waarop, na deliberatie, is goedgevonden het verzoek, bij de voorz. Requeste gedaan, TE WIJZEN VAN DE HAND, en hier van Extract aan den Requestrant tot zijn naricht te geeven.

N°. XVIII. A.

EXTRACT uit de gedrukte DECRETEN der Vergadering van het PROVINCIAAL-BESTUUR van HOLLAND.

Den 13. Mey 1797.

Ontfangen eene Misfivè van CURATEUREN van Hollands Hooge-School binnen LEYDEN, in dato 12. dezer, strekkende tot kennis geving van den, door Curateuren voornoemd, bepaalden dag, op den 27. dezer maand, aan den Burger HUSCHKE, tot het doen eener plechtige Redenvoering ter aanvaarding van den Post van Hoogleeraar in de Grieksche Taal en Oudheid, en in de Penningkunde, zijnde gem. Misfivè hier na volgende geïnferèerd.

CURATEUREN over Hollands Hooge-Schoole binnen LEYDEN,

aan het PROVINCIAAL-BESTUUR van HOLLAND,

MEDE-BURGERS!

„ Wij oordeelden het voor de Nederlandsche
 „ Jeugd aan ONZE Hooge-School hoogst-belang-
 „ rijk in de Grieksche Taal en Oudheid, en in de
 „ Pen-

„ *Penningkunde* , een Man te beroepen , van
„ wiens geleerdheid, en iever in zijn onderwijs, wij
„ ons den gunstigsten uitslag konden voorspellen. ”
„ Het aanzoek, dat wij daar toe bij meer dan
„ één *voornaam Geleerden* deden , mislukte ;
„ vooral om de onmatige eischen en voorwaar-
„ den, welken wij in dezen tijd voor den Lande
„ niet zouden hebben kunnen verantwoorden :
„ Beter slaagden onze **HANDELINGEN** bij een
„ verstandig en geleerd Jongman , den Burger
„ **IMMAN GOTTIEB HUSCHKE**, dien wij in het
„ voorleden jaar tot gewoon Hoogleraar in de
„ bovengenoemde vakken beroepen hebben , en
„ welke het als toen *aangenomen* heeft. Meer-
„ malen zijn wij door hem aangezocht en gedron-
„ gen , om hem eenen dag te bepalen , op wel-
„ ken hij , door eene plechtige Redevoering, een
„ aanvang zoude maken van zijn openbaar onder-
„ wijs aan deze Hooge-Schoole. Wij hebben niet
„ langer kunnen nalaten aan zijne *rechtmatige vor-*
„ *deringen* te voldoen , en goedgevonden hem
„ daar toe den 27. dezer maand Mey te bepalen ,
„ waar van wij de eer hebben Uwlieden bij deze
„ kennisfe te geven. ”

„ Het is nimmer gebruik geweest, dat Curateu-
„ ren over Hollands Hooge-School, aan Uwlie-
„ den, of uwe Voorgangeren, de Staaten van Hol-
„ land en West-Friesland, bericht gegeven heb-
„ ben van de beroeping of in dienststelling van

„ eenige Hoogleeraeren aan gem. Hooge - School:
 „ Doch wij hebben het *in dit geval* dienstig ge-
 „ oordeeld, ten einde voor te komen eene on-
 „ gunstige uitlegging van onze handelwijze,
 „ even als wij IN HET MINSTE zouden trachten
 „ voor uit te loopen, of hindernis toe te brengen
 „ aan eenige Besluiten, die uwe Vergadering
 „ in derzelve wijsheid *in het vervolg* zoude mo-
 „ gen oordeelen te moeten nemen.”

HEIL EN BROEDERSCHAP!

Geschreyen in LEYDEN den 12. Mey 1797.
het derde jaar der Bataafsche Vrijheid

Op bevel van Curateuren.

(geteekend) JACOBUS DE FREMERY.

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, “de voorz. Missive aan te nemen voor
 „ *Notificatie*, zonder dat echter de Vergadering
 „ hier door gerekend wil worden eenige atteinte
 „ te zijn toegebracht aan het eventueel te nemen
 „ Decreet in de zaak van Mr. J. LUZAC.”

En zal Extract dezes aan Curateuren voorn. tot informatie worden gezonden.

N°. XVIII. B.

EXTRACT uit de gedrukte DE-
 CREETEN der Vergadering
 van het PROVINCIAAL-BE-
 STUUR van HOLLAND.

Den 8. Juny 1797.

De President heeft vervolgens gecommuniceerd,
 van

van den Burger HAHN, uit naam van Curateuren van Hollands Hooge-School te *Leyden*, kennis bekomen te hebben, dat de Burger HUSCHKE, beroepen Profesfor in de *Grieksche Tale en Penningkunde te Leyden*, door *onpaslijkheid* verhinderd is geworden zijne Inaugurale Oratie op den vastgestelden dag te doen.

Het welk is aangenomen voor *Notificatie*.

N°. XIX. CURATEUREN van Hollands HOOGESCHOOL aan RECTOR en SENAAAT.
MEDE-BURGERS!

Indien de Senaat of deszelfs Leden met Mr. JOHAN LUZAC verkiezen zig als *Mede-Beschuldigers* van Curateuren op te doen, *verklaaren wij ons daarover NIET TE ZULLEN BELGEN*, of iemand 'er OP TE WILLEN AANZIEN, om dat hij *bejaagd* het geen hij meent zijn *recht of plicht* te zijn.

Dog, indien dit het oogmerk van Professoren niet mogt zijn, willen wij U niet onkundig laten, dat ons thans *verdere stappen* (*), ten voordeele van dien Man gedaan, *onaangenaam* zouden zijn, en

---

(*) Alle de *vorige stappen*, zoo mondeling als schriftelijk door Rector en Senaat gedaan, niet minder dan die van het gantsche Ligchaam der studeerende Jeugd, waren aan de zijde

en bij ons *de vrées* kunnen doen oprijzen, als of *uwe meerderheid* met hem in die DENKWIJZE instemde, om dewelke wij hem voor het onderwijs aan de Nederlandsche Jeugd in de *Vaderlandsche Historie min geschikt* geoordeeld hebben, of als of Gij tot die hoogte met hem ingenomen waart, als hij met zig zelve is, dog als wij niet volkomen zijn, zonder dat wij hem *gaven, gesleepeu verstand*, of GOEDE HOEDANIGHEDEN ooit willen ontkennen.

HEIL EN BROEDERSCHAP!

LEYDEN den 6. September 1796. *het tweede jaar der Bataafsche Vrijheid.*

Op last van Curateuren voornoemd.

(geteekend)

JACOBUS DE FREMERY.

van Curateuren steeds onbeantwoord gebleven, tot dat eindelijk deze Misfive, twee à drie maanden na haar datum, aan den Senaat wierd medegedeeld, *in het tweede jaar der Bataafsche Vrijheid* geschreven, op een toon en in een stijl, die, tot nu toe in ons Vaderland buiten voorbeeld en ongehoord, aan de Nakomelingschap (zoo die hier alleen uit zoude moeten oordeelen) voorzeker zoude doen geloven, dat de *Bataafsche Vrijheid* in een *Oostersch Despotismus* heeft bestaan.

E I N D E.

